॥ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ॥

အင်္ဂုတ္တရနိကာယော

ဆက္ကနိပာတပာဠိ

၁. ပဌမပဏ္ဏာသကံ

၁. အာဟုနေယျဝဂ္ဂေါ

၁. ပဌမအာဟုနေယျသုတ္တံ

၁. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တတြ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''ဘိက္ခဝေါ''တိ။ ''ဘဒန္တေ''တိ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

''ဆဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု အာဟုနေယျော ဟောတိ ပာဟုနေယျော ဒက္ခိဏေယျော အဉ္ဇလိကရဏီယော အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ။ ကတမေဟိ ဆဟိ [ဒီ. နိ. ၃.၃၂၈; ပဋိ. မ. ၃.၁၇]? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ နေဝ သုမနော ဟောတိ န ဒုမ္မနော, ဥပေက္ခကော ဝိဟရတိ သတော သမ္ပဇာနော။ သောတေန သဒ္ဒံ သုတွာ နေဝ သုမနော ဟောတိ န ဒုမ္မနော, ဥပေက္ခကော ဝိဟရတိ သတော သမ္ပဇာနော။ ဃာနေန ဂန္ဓံ ဃာယိတွာ နေဝ သုမနော ဟောတိ န ဒုမ္မနော, ဥပေက္ခကော ဝိဟရတိ သတော သမ္ပဇာနော။ ဇိဝှာယ ရသံ သာယိတွာ နေဝ သုမနော ဟောတိ န ဒုမ္မနော, ဥပေက္ခကော ဝိဟရတိ သတော သမ္ပဇာနော။ ကာယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ဖုသိတွာ နေဝ သုမနော ဟောတိ န ဒုမ္မနော, ဥပေက္ခကော ဝိဟရတိ သတော သမ္ပဇာနော။ မနသာ ဓမ္မံ ဝိညာယ နေဝ သုမနော ဟောတိ န ဒုမ္မနော, ဥပေက္ခကော ဝိဟရတိ သတော သမ္ပဇာနော။ ဣမေဟိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု အာဟုနေယျော ဟောတိ ပာဟုနေယျော ဒက္ခိဏေယျော အဉ္ဇလိကရဏီယော အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿာ''တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။ ပဌမံ။

၂. ဒုတိယအာဟုနေယျသုတ္တံ

၂. ''ဆဟိ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု အာဟုနေယျော ဟောတိ။ပေ.။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ။ ကတမေဟိ ဆဟိ [ဒီ. နိ. ၃.၃၅၆]? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အနေကဝိဟိတံ ဣဒ္ဓိဝိဓံ ပစ္စနုဘောတိ – ဧကောပိ ဟုတွာ ဗဟုဓာ ဟောတိ, ဗဟုဓာပိ ဟုတွာ ဧကော ဟောတိ; အာဝိဘာဝံ တိရောဘာဝံ; တိရောကုဋ္ဋံ တိရောပာကာရံ တိရောပဗ္ဗတံ အသဇ္ဇမာနော ဂစ္ဆတိ, သေယျထာပိ အာကာသေ; ပထဝိယာပိ ဥမ္မုဇ္ဇနိမုဇ္ဇံ ကရောတိ, သေယျထာပိ ဥဒကေ; ဥဒကေပိ အဘိဇ္ဇမာနေ ဂစ္ဆတိ, သေယျထာပိ ပထဝိယံ; အာကာသေပိ ပလ္လင်္ကေန ကမတိ, သေယျထာပိ ပက္ခီ သကုဏော; ဣမေပိ စန္ဒိမသူရိယေ ဧဝံမဟိဒ္ဓိကေ ဧဝံမဟာနုဘာဝေ ပာဏိနာ ပရိမသတိ [ပရာမသတိ (က.)] ပရိမဇ္ဇတိ; ယာဝ ဗြဟ္မလောကာပိ ကာယေန ဝသံ ဝတ္တေတိ။

''ဒိဗ္ဗာယ, သောတဓာတုယာ ဝိသုဒ္ဓါယ အတိက္ကန္တမာနုသိကာယ ဥဘော သဒ္ဒေ သုဏာတိ – ဒိဗ္ဗေ စ မာနုသေ စ, ယေ ဒူရေ သန္တိကေ စ။

“ပရသတ္တာနံ ပရပုဂ္ဂလာနံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာတိ။ သရာဂံ တ စိတ္တံ သရာဂံ စိတ္တန္တိ ပဇာနာတိ, ဝီတရာဂံ တ စိတ္တံ။ပေ။ သဒေါသံ တ စိတ္တံ။ ဝီတဒေါသံ တ စိတ္တံ။ သမောဟံ တ စိတ္တံ။ ဝီတမောဟံ တ စိတ္တံ။ သံခိတ္တံ တ စိတ္တံ။ ဝိက္ခိတ္တံ တ စိတ္တံ။ မဟဂ္ဂတံ တ စိတ္တံ။ အမဟဂ္ဂတံ တ စိတ္တံ။ သဥတ္တရံ တ စိတ္တံ။ အနုတ္တရံ တ စိတ္တံ။ သမာဟိတံ တ စိတ္တံ။ အသမာဟိတံ တ စိတ္တံ။ ဝိမုတ္တံ တ စိတ္တံ။ အဝိမုတ္တံ တ စိတ္တံ အဝိမုတ္တံ စိတ္တန္တိ ပဇာနာတိ။

“အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ, သေယျထိဒံ – ဧကမ္ပိ ဇာတိံ ဒွေပိ ဇာတိယော။ပေ။ ။ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ။

“ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿတိ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီတေ သုဝဏ္ဏေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ, သုဂတေ ဒုဂ္ဂတေ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ – ‘ဣမေ ဝတ ဘောန္တော သတ္တာ ကာယဒုစ္စရိတေန သမန္နာဂတာ ဝစီဒုစ္စရိတေန သမန္နာဂတာ မနောဒုစ္စရိတေန သမန္နာဂတာ အရိယာနံ ဥပဝါဒကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနာ, တေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပန္နာ။ ဣမေ ဝါ ပန ဘောန္တော သတ္တာ ကာယသုစရိတေန သမန္နာဂတာ ဝစီသုစရိတေန သမန္နာဂတာ မနောသုစရိတေန သမန္နာဂတာ အရိယာနံ အနုပဝါဒကာ သမ္မာဒိဋ္ဌိကာ သမ္မာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနာ, တေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပန္နာ’တိ။ ဣတိ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿတိ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီတေ သုဝဏ္ဏေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ, သုဂတေ ဒုဂ္ဂတေ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ။

“အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။

“ဣမေဟိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု အာဟုနေယျော ဟောတိ။ပေ။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿာ”တိ။ ဒုတိယံ။

၃. ဣန္ဒြိယသုတ္တံ

၃. “ဆဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု အာဟုနေယျော ဟောတိ။ပေ။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ။ ကတမေဟိ ဆဟိ? သဒ္ဓိန္ဒြိယေန , ဝီရိယိန္ဒြိယေန, သတိန္ဒြိယေန, သမာဓိန္ဒြိယေန, ပညိန္ဒြိယေန, အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဣမေဟိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု အာဟုနေယျော ဟောတိ ပါဟုနေယျော ဒက္ခိဏေယျော အဉ္ဇလိကရဏီယော အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿာ”တိ။ တတိယံ။

၄. ဗလသုတ္တံ

၄. “ဆဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု အာဟုနေယျော ဟောတိ။ပေ။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ။ ကတမေဟိ ဆဟိ? သဒ္ဓာဗလေန, ဝီရိယဗလေန, သတိဗလေန, သမာဓိဗလေန, ပညာဗလေန, အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဣမေဟိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု အာဟုနေယျော ဟောတိ။ပေ။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿာ”တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. ပဌမအာဇာနီယသုတ္တံ

၅. “ဆဟိ , ဘိက္ခဝေ, အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ရညော ဘဒြော အဿာဇာနီယော ရာဇာရဟော ဟောတိ ရာဇဘောဂ္ဂေါ, ရညော အင်္ဂန္တွေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။

“ကတမေဟိ ဆဟိ ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ရညော ဘဒ္ဒေ အဿာဇာနီယော ခမော ဟောတိ ရူပာနံ, ခမော သဒ္ဒာနံ, ခမော ဂန္ဓာနံ, ခမော ရသာနံ, ခမော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာနံ, ဝဏ္ဏသမ္ပန္နော စ ဟောတိ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ရညော ဘဒ္ဒေ အဿာဇာနီယော ရာဇာရဟော ဟောတိ ရာဇဘောဂ္ဂေါ, ရညော အင်္ဂန္တွေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ။

“ဧဝမေဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု အာဟုနေယျော ဟောတိ။ပေ.။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ။ ကတမေဟိ ဆဟိ? ဣဓ , ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ခမော ဟောတိ ရူပာနံ, ခမော သဒ္ဒာနံ, ခမော ဂန္ဓာနံ, ခမော ရသာနံ, ခမော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာနံ, ခမော ဓမ္မာနံ။ ဣမေဟိ ခော , ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု အာဟုနေယျော ဟောတိ။ပေ.။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿာ”တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. ဒုတိယအာဇာနီယသုတ္တံ

၆. “ဆဟိ, ဘိက္ခဝေ, အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ရညော ဘဒ္ဒေ အဿာဇာနီယော ရာဇာရဟော ဟောတိ ရာဇဘောဂ္ဂေါ, ရညော အင်္ဂန္တွေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ။ ကတမေဟိ ဆဟိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ရညော ဘဒ္ဒေ အဿာဇာနီယော ခမော ဟောတိ ရူပာနံ, ခမော သဒ္ဒာနံ, ခမော ဂန္ဓာနံ, ခမော ရသာနံ, ခမော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာနံ, ဗလသမ္ပန္နော စ ဟောတိ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ရညော ဘဒ္ဒေ အဿာဇာနီယော ရာဇာရဟော ဟောတိ ရာဇဘောဂ္ဂေါ, ရညော အင်္ဂန္တွေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ။

“ဧဝမေဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု အာဟုနေယျော။ပေ.။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ။ ကတမေဟိ ဆဟိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ခမော ဟောတိ ရူပာနံ ။ပေ.။ ခမော ဓမ္မာနံ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု အာဟုနေယျော ဟောတိ။ပေ.။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿာ”တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. တတိယအာဇာနီယသုတ္တံ

၇. “ဆဟိ , ဘိက္ခဝေ, အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ရညော ဘဒ္ဒေ အဿာဇာနီယော ရာဇာရဟော ဟောတိ ရာဇဘောဂ္ဂေါ, ရညော အင်္ဂန္တွေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ။ ကတမေဟိ ဆဟိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ရညော ဘဒ္ဒေ အဿာဇာနီယော ခမော ဟောတိ ရူပာနံ, ခမော သဒ္ဒာနံ, ခမော ဂန္ဓာနံ, ခမော ရသာနံ, ခမော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာနံ, ဇဝသမ္ပန္နော စ ဟောတိ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ရညော ဘဒ္ဒေ အဿာဇာနီယော ရာဇာရဟော ဟောတိ ရာဇဘောဂ္ဂေါ, ရညော အင်္ဂန္တွေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ။

“ဧဝမေဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု အာဟုနေယျော ဟောတိ။ပေ.။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ။ ကတမေဟိ ဆဟိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ခမော ဟောတိ ရူပာနံ။ပေ.။ ခမော ဓမ္မာနံ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု အာဟုနေယျော ဟောတိ။ပေ.။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿာ”တိ။ သတ္တမံ။

၈. အနုတ္တရိယသုတ္တံ

၈. [ဒီ. နိ. ၃.၃၂၇] “ဆယိမာနိ , ဘိက္ခဝေ, အနုတ္တရိယာနိ။ ကတမာနိ ဆ? ဒဿနာနုတ္တရိယံ, သဝနာနုတ္တရိယံ, လာဘာနုတ္တရိယံ, သိက္ခာနုတ္တရိယံ, ပါရိစရိယာနုတ္တရိယံ, အနုဿတာနုတ္တရိယံ – ဣမာနိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆ အနုတ္တရိယာနီ”တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. အနုဿတိဋ္ဌာနသုတ္တံ

၉. [ဒီ. နိ. ၃.၃၂၇] ‘‘ဆယိမာနိ , ဘိက္ခဝေ, အနုဿတိဋ္ဌာနာနိ။ ကတမာနိ ဆ? ဗုဒ္ဓါနုဿတိ, ဓမ္မာနုဿတိ, သင္ဃာနုဿတိ, သီလာနုဿတိ, စာဂါနုဿတိ, ဒေဝတာနုဿတိ – ဣမာနိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆ အနုဿတိဋ္ဌာနာနီ’’တိ။ နဝမံ။

၁၀. မဟာနာမသုတ္တံ

၁၀. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သက္ကေသု ဝိဟရတိ ကပိလဝတ္ထုသ္မိံ နိဂြောဓာရာမေ။ အထ ခော မဟာနာမော သက္ကော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော, ခော မဟာနာမော သက္ကော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘ယော သော, ဘန္တေ, အရိယသာဝကော အာဂတဖလော ဝိညာတသာသနော, သော ကတမေန ဝိဟာရေန ဗဟုလံ ဝိဟရတီ’’တိ?

‘‘ယော သော, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော အာဂတဖလော ဝိညာတသာသနော, သော ဣမိနာ ဝိဟာရေန ဗဟုလံ ဝိဟရတိ။ [အ. နိ. ၁၁.၁၁] ဣဓ, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော တထာဂတံ အနုဿရတိ – ‘ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော သုဂတော လောကဝိဒူ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ သတ္ထာ ဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ’တိ။ ယသ္မိံ, မဟာနာမ, သမယေ အရိယသာဝကော တထာဂတံ အနုဿရတိ နေဝဿ တသ္မိံ သမယေ ရာဂပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ, န ဒောသပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ, န မောဟပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ; ဥဇုဂတမေဝဿ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ ဟောတိ တထာဂတံ အာရဗ္ဘ။ ဥဇုဂတစိတ္တော ခော ပန, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော လဘတိ အတ္ထဝေဒံ, လဘတိ ဓမ္မဝေဒံ, လဘတိ ဓမ္မူပသံဟိတံ ပါမောဇ္ဇံ။ ပမုဒိတဿ ပီတိ ဇာယတိ, ပီတိမနဿ ကာယော ပဿမ္ဘတိ, ပဿဒ္ဓကာယော သုခံ ဝေဒိယတိ, သုခိနော စိတ္တံ သမာဓိယတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, မဟာနာမ – ‘အရိယသာဝကော ဝိသမဂတာယ ပဇာယ သမပ္ပတ္တော ဝိဟရတိ, သဗျာပဇ္ဇာယ ပဇာယ အဗျာပဇ္ဇော ဝိဟရတိ, ဓမ္မသောတံ သမာပန္နော ဗုဒ္ဓါနုဿတိံ ဘာဝေတီ’’’။

‘‘ပုန စပရံ, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော ဓမ္မံ အနုဿရတိ – ‘သွာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မော သန္ဒိဋ္ဌိကော အကာလိကော ဧဟိပဿိကော ဩပနေယျိကော ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညူဟီ’တိ။ ယသ္မိံ, မဟာနာမ, သမယေ အရိယသာဝကော ဓမ္မံ အနုဿရတိ နေဝဿ တသ္မိံ သမယေ ရာဂပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ, န ဒောသပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ, န မောဟပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ ; ဥဇုဂတမေဝဿ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ ဟောတိ ဓမ္မံ အာရဗ္ဘ။ ဥဇုဂတစိတ္တော ခော ပန, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော လဘတိ အတ္ထဝေဒံ, လဘတိ ဓမ္မဝေဒံ, လဘတိ ဓမ္မူပသံဟိတံ ပါမောဇ္ဇံ။ ပမုဒိတဿ ပီတိ ဇာယတိ, ပီတိမနဿ ကာယော ပဿမ္ဘတိ, ပဿဒ္ဓကာယော သုခံ ဝေဒိယတိ, သုခိနော စိတ္တံ သမာဓိယတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, မဟာနာမ – ‘အရိယသာဝကော ဝိသမဂတာယ ပဇာယ သမပ္ပတ္တော ဝိဟရတိ, သဗျာပဇ္ဇာယ ပဇာယ အဗျာပဇ္ဇော ဝိဟရတိ , ဓမ္မသောတံ သမာပန္နော ဓမ္မာနုဿတိံ ဘာဝေတီ’’’။

‘‘ပုန စပရံ, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော သင်္ဃံ အနုဿရတိ – ‘သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော, ဥဇုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော, ဉာယပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော, သာမီစိပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော, ယဒိဒံ စတ္တာရိ ပုရိသယုဂါနိ အဋ္ဌ ပုရိသပုဂ္ဂလာ ဧသ ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော အာဟုနေယျော ပါဟုနေယျော ဒက္ခိဏေယျော အဉ္ဇလိကရဏီယော အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿာ’တိ။ ယသ္မိံ, မဟာနာမ, သမယေ အရိယသာဝကော သင်္ဃံ အနုဿရတိ နေဝဿ တသ္မိံ သမယေ ရာဂပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ, န ဒောသပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ, န မောဟပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ; ဥဇုဂတမေဝဿ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ ဟောတိ သင်္ဃံ အာရဗ္ဘ။ ဥဇုဂတစိတ္တော ခော ပန, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော လဘတိ အတ္ထဝေဒံ, လဘတိ ဓမ္မဝေဒံ, လဘတိ ဓမ္မူပသံဟိတံ ပါမောဇ္ဇံ။ ပမုဒိတဿ ပီတိ ဇာယတိ, ပီတိမနဿ ကာယော ပဿမ္ဘတိ, ပဿဒ္ဓကာယော သုခံ ဝေဒိယတိ, သုခိနော စိတ္တံ သမာဓိယတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, မဟာနာမ – ‘အရိယသာဝကော ဝိသမဂတာယ ပဇာယ သမပ္ပတ္တော ဝိဟရတိ, သဗျာပဇ္ဇာယ ပဇာယ အဗျာပဇ္ဇော ဝိဟရတိ, ဓမ္မသောတံ သမာပန္နော သင်္ဃာနုဿတိံ ဘာဝေတီ’’’။

“ပုန စပရံ, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော အတ္တနော သီလာနိ အနုဿရတိ အခဏ္ဍာနိ အစ္ဆိဒ္ဒာနိ အသဗလာနိ အကမ္မာသာနိ ဘုဇိဿာနိ ဝိညုပ္ပသတ္ထာနိ အပရာမဋ္ဌာနိ သမာဓိသံဝတ္တနိကာနိ ။ ယသ္မိံ, မဟာနာမ, သမယေ အရိယသာဝကော သီလံ အနုဿရတိ နေဝဿ တသ္မိံ သမယေ ရာဂပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ, န ဒောသပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ, န မောဟပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ; ဥဇုဂတမေဝဿ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ ဟောတိ သီလံ အာရဗ္ဘ။ ဥဇုဂတစိတ္တော ခော ပန, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော လဘတိ အတ္ထဝေဒံ, လဘတိ ဓမ္မဝေဒံ, လဘတိ ဓမ္မူပသံဟိတံ ပါမောဇ္ဇံ။ ပမုဒိတဿ ပီတိ ဇာယတိ, ပီတိမနဿ ကာယော ပဿမ္ဘတိ, ပဿဒ္ဓကာယော သုခံ ဝေဒိယတိ, သုခိနော စိတ္တံ သမာဓိယတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, မဟာနာမ – ‘အရိယသာဝကော ဝိသမဂတာယ ပဇာယ သမပ္ပတ္တော ဝိဟရတိ, သဗျာပဇ္ဇာယ ပဇာယ အဗျာပဇ္ဇော ဝိဟရတိ, ဓမ္မသောတံ သမာပန္နော သီလာနုဿတိံ ဘာဝေတိ’”။

“ပုန စပရံ, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော အတ္တနော စာဂံ အနုဿရတိ – ‘လာဘာ ဝတ မေ, သုလဒ္ဓံ ဝတ မေ! ယောဟံ မစ္ဆေရမလပရိယုဋ္ဌိတာယ ပဇာယ ဝိဂတမလမစ္ဆေရေန စေတသာ အကရံ အဇ္ဈာဝသာမိ မုတ္တစာဂေါ ပယတပါဏိ ဝေါဿဂ္ဂရတော ယာစယောဂေါ ဒါနသံဝိဘာဂရတော’တိ။ ယသ္မိံ, မဟာနာမ, သမယေ အရိယသာဝကော စာဂံ အနုဿရတိ နေဝဿ တသ္မိံ သမယေ ရာဂပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ, န ဒောသပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ , န မောဟပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ; ဥဇုဂတမေဝဿ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ ဟောတိ စာဂံ အာရဗ္ဘ။ ဥဇုဂတစိတ္တော ခော ပန, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော လဘတိ အတ္ထဝေဒံ, လဘတိ ဓမ္မဝေဒံ, လဘတိ ဓမ္မူပသံဟိတံ ပါမောဇ္ဇံ။ ပမုဒိတဿ ပီတိ ဇာယတိ, ပီတိမနဿ ကာယော ပဿမ္ဘတိ, ပဿဒ္ဓကာယော သုခံ ဝေဒိယတိ, သုခိနော စိတ္တံ သမာဓိယတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, မဟာနာမ – ‘အရိယသာဝကော ဝိသမဂတာယ ပဇာယ သမပ္ပတ္တော ဝိဟရတိ, သဗျာပဇ္ဇာယ ပဇာယ အဗျာပဇ္ဇော ဝိဟရတိ, ဓမ္မသောတံ သမာပန္နော စာဂါနုဿတိံ ဘာဝေတိ’”။

“ပုန စပရံ, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော ဒေဝတာနုဿတိံ ဘာဝေတိ – ‘သန္တိ ဒေဝါ စာတုမဟာရာဇိကာ [စာတုမ္မဟာရာဇိကာ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)], သန္တိ ဒေဝါ တာဝတိံသာ, သန္တိ ဒေဝါ ယာမာ, သန္တိ ဒေဝါ တုသိတာ, သန္တိ ဒေဝါ နိမ္မာနရတိနော, သန္တိ ဒေဝါ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိနော, သန္တိ ဒေဝါ ဗြဟ္မကာယိကာ, သန္တိ ဒေဝါ တတုတ္တရိ [တတုတ္တရိံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.), တဒုတ္တရိ (က.) အ. နိ. ၆.၂၅; ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၆၂ ပဿိတဗ္ဗံ] ။ ယထာရူပာယ သဒ္ဓာယ သမန္နာဂတာ တာ ဒေဝတာ ဣတော စုတာ တတ္ထ ဥပပန္နာ [တတ္ထ ဥပ္ပန္နာ (သီ.), တတ္ထူပပန္နာ (သျာ. ကံ.), တတ္ထုပပန္နာ (အ. နိ. ၃.၇၁)], မယှမ္ပိ တထာရူပါ သဒ္ဓာ သံဝိဇ္ဇတိ။ ယထာရူပေန သီလေန သမန္နာဂတာ တာ ဒေဝတာ ဣတော စုတာ တတ္ထ ဥပပန္နာ, မယှမ္ပိ တထာရူပံ သီလံ သံဝိဇ္ဇတိ။ ယထာရူပေန သုတေန သမန္နာဂတာ တာ ဒေဝတာ ဣတော စုတာ တတ္ထ ဥပပန္နာ, မယှမ္ပိ တထာရူပံ သုတံ သံဝိဇ္ဇတိ။ ယထာရူပေန စာဂေန သမန္နာဂတာ တာ ဒေဝတာ ဣတော စုတာ တတ္ထ ဥပပန္နာ, မယှမ္ပိ တထာရူပေါ စာဂေါ သံဝိဇ္ဇတိ။ ယထာရူပါယ ပညာယ သမန္နာဂတာ တာ ဒေဝတာ ဣတော စုတာ တတ္ထ ဥပပန္နာ, မယှမ္ပိ တထာရူပါ ပညာ သံဝိဇ္ဇတီ’တိ။ ယသ္မိံ , မဟာနာမ, သမယေ အရိယသာဝကော အတ္တနော စ တာသဉ္စ ဒေဝတာနံ သဒ္ဓဉ္စ သီလဉ္စ သုတဉ္စ စာဂဉ္စ ပညဉ္စ အနုဿရတိ နေဝဿ တသ္မိံ သမယေ ရာဂပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ, န ဒောသပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ, န မောဟပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ; ဥဇုဂတမေဝဿ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ ဟောတိ တာ ဒေဝတာ အာရဗ္ဘ။ ဥဇုဂတစိတ္တော ခော ပန, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော လဘတိ အတ္ထဝေဒံ, လဘတိ ဓမ္မဝေဒံ, လဘတိ ဓမ္မူပသံဟိတံ ပါမောဇ္ဇံ။ ပမုဒိတဿ ပီတိ ဇာယတိ, ပီတိမနဿ ကာယော ပဿမ္ဘတိ, ပဿဒ္ဓကာယော သုခံ ဝေဒိယတိ, သုခိနော စိတ္တံ သမာဓိယတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, မဟာနာမ – ‘အရိယသာဝကော ဝိသမဂတာယ ပဇာယ သမပ္ပတ္တော ဝိဟရတိ , သဗျာပဇ္ဇာယ [သဗျာပဇ္ဈာယ။ အဗျာပဇ္ဈော (က.)] ပဇာယ အဗျာပဇ္ဇော [သဗျာပဇ္ဈာယ။ အဗျာပဇ္ဈော (က.)] ဝိဟရတိ, ဓမ္မသောတံ သမာပန္နော ဒေဝတာနုဿတိံ ဘာဝေတိ’”။

“ယော သော, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော အာဂတဖလော ဝိညာတသာသနော, သော ဣမိနာ ဝိဟာရေန ဗဟုလံ ဝိဟရတီ”တိ။ ဒသမံ။

အာဟုနေယျဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

ဒွေ အာဟုနေယျာ က္ကန္ဒ္ရိယ၊ ဗလာနိ တယော အာဇာနီယာ။
အနုတ္တရိယ အနုဿတီ၊ မဟာနာမေန တေ ဒသာတိ။

၂. သာရဏီယဝဂ္ဂော

၁. ပဌမသာရဏီယသုတ္တံ

၁၁. ‘‘ဆယိမေ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ သာရဏီယာ [သာရာဏီယာ (သီ. ဿျာ. ကံ. ပီ.)] ။ ကတမေ ဆ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော မေတ္တံ ကာယကမ္မံ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ ဟောတိ သဗ္ရဟ္မစာရီသု အာဝိ စေဝ ရဟော စ, အယမ္ပိ ဓမ္မော သာရဏီယော။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော မေတ္တံ ဝစီကမ္မံ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ ဟောတိ သဗ္ရဟ္မစာရီသု အာဝိ စေဝ ရဟော စ, အယမ္ပိ ဓမ္မော သာရဏီယော။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော မေတ္တံ မနောကမ္မံ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ ဟောတိ သဗ္ရဟ္မစာရီသု အာဝိ စေဝ ရဟော စ, အယမ္ပိ ဓမ္မော သာရဏီယော။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ယေ တေ လာဘာ ဓမ္မိကာ ဓမ္မလဒ္ဓာ အန္တမသော ပတ္တပရိယာပန္နမတ္တမ္ပိ တထာရူပေဟိ လာဘေဟိ အပ္ပဋိဝိဘတ္တဘောဂီ ဟောတိ သီလဝန္တေဟိ သဗ္ရဟ္မစာရီဟိ သာဓာရဏဘောဂီ, အယမ္ပိ ဓမ္မော သာရဏီယော။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ယာနိ တာနိ သီလာနိ အခဏ္ဍာနိ အစ္ဆိဒ္ဒာနိ အသဗလာနိ အကမ္မာသာနိ ဘုဇိဿာနိ ဝိညုပ္ပသတ္ထာနိ အပရာမဋ္ဌာနိ သမာဓိသံဝတ္တနိကာနိ တထာရူပေဟိ သီလေဟိ သီလသာမညဂတော ဝိဟရတိ သဗ္ရဟ္မစာရီဟိ အာဝိ စေဝ ရဟော စ, အယမ္ပိ ဓမ္မော သာရဏီယော။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ယာယံ ဒိဋ္ဌိ အရိယာ နိယျာနိကာ နိယျာတိ တက္ကရဿ သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယာယ တထာရူပာယ ဒိဋ္ဌိယာ ဒိဋ္ဌိသာမညဂတော ဝိဟရတိ သဗ္ရဟ္မစာရီဟိ အာဝိ စေဝ ရဟော စ, အယမ္ပိ ဓမ္မော သာရဏီယော။ ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆ ဓမ္မာ သာရဏီယာ’’တိ။ ပဌမံ။

၂. ဒုတိယသာရဏီယသုတ္တံ

၁၂. ‘‘ဆယိမေ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ သာရဏီယာ ပိယကရဏာ ဂရုကရဏာ သင်္ဂဟာယ အဝိဝါဒာယ သာမဂ္ဂိယာ ဧကီဘာဝာယ သံဝတ္တန္တိ။ ကတမေ ဆ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော မေတ္တံ ကာယကမ္မံ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ ဟောတိ သဗ္ရဟ္မစာရီသု အာဝိ စေဝ ရဟော စ, အယမ္ပိ ဓမ္မော သာရဏီယော ပိယကရဏော ဂရုကရဏော သင်္ဂဟာယ အဝိဝါဒာယ သာမဂ္ဂိယာ ဧကီဘာဝာယ သံဝတ္တတိ။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော မေတ္တံ ဝစီကမ္မံ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ ဟောတိ။ပေ.။ မေတ္တံ မနောကမ္မံ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ ဟောတိ သဗ္ရဟ္မစာရီသု အာဝိ စေဝ ရဟော စ, အယမ္ပိ ဓမ္မော သာရဏီယော ပိယကရဏော ဂရုကရဏော သင်္ဂဟာယ အဝိဝါဒာယ သာမဂ္ဂိယာ ဧကီဘာဝာယ သံဝတ္တတိ။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ယေ တေ လာဘာ ဓမ္မိကာ ဓမ္မလဒ္ဓာ အန္တမသော ပတ္တပရိယာပန္နမတ္တမ္ပိ တထာရူပေဟိ လာဘေဟိ အပ္ပဋိဝိဘတ္တဘောဂီ ဟောတိ သီလဝန္တေဟိ သဗ္ရဟ္မစာရီဟိ သာဓာရဏဘောဂီ, အယမ္ပိ ဓမ္မော သာရဏီယော ပိယကရဏော ဂရုကရဏော သင်္ဂဟာယ အဝိဝါဒာယ သာမဂ္ဂိယာ ဧကီဘာဝာယ သံဝတ္တတိ။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ယာနိ တာနိ သီလာနိ အခဏ္ဍာနိ အစ္ဆိဒ္ဒာနိ အသဗလာနိ အကမ္မာသာနိ ဘုဇိဿာနိ ဝိညုပ္ပသတ္ထာနိ အပရာမဋ္ဌာနိ သမာဓိသံဝတ္တနိကာနိ တထာရူပေဟိ သီလေဟိ သီလသာမညဂတော ဝိဟရတိ သဗ္ရဟ္မစာရီဟိ အာဝိ စေဝ ရဟော စ, အယမ္ပိ ဓမ္မော သာရဏီယော ပိယကရဏော ဂရုကရဏော သင်္ဂဟာယ အဝိဝါဒာယ သာမဂ္ဂိယာ ဧကီဘာဝာယ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ယာယံ ဒိဋ္ဌိ အရိယာ နိယျာနိကာ နိယျာတိ တက္ကရဿ သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယာယ တထာရူပာယ ဒိဋ္ဌိယာ ဒိဋ္ဌိသာမညဂတော ဝိဟရတိ သဗြဟ္မစာရီဟိ အာဝိ စေဝ ရဟော စ, အယမ္ပိ ဓမ္မော သာရဏီယော ပိယကရဏော ဂရုကရဏော သင်္ဂဟာယ အဝိဝါဒာယ သာမဂ္ဂိယာ ဧကီဘာဝာယ သံဝတ္တတိ။ ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆ ဓမ္မာ သာရဏီယာ ပိယကရဏာ ဂရုကရဏာ သင်္ဂဟာယ အဝိဝါဒာယ သာမဂ္ဂိယာ ဧကီဘာဝာယ သံဝတ္တန္တီ”တိ။ ဒုတိယံ။

၃. နိဿာရဏီယသုတ္တံ

၁၃. “ဆယိမာ, ဘိက္ခဝေ, နိဿာရဏီယာ ဓာတုယော။ ကတမာ ဆ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘မေတ္တာ ဟိ ခော မေ စေတောဝိမုတ္တိ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ ယာနီကတာ ဝတ္ထုကတာ အနုဋ္ဌိတာ ပရိစိတာ သုသမာရဒ္ဓါ; အထ စ ပန မေ ဗျာပာဒော စိတ္တံ ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌတီ’တိ။ သော ‘မာ ဟေဝ’န္တိဿ ဝစနီယော – ‘မာယသ္မာ, ဧဝံ အဝစ; မာ ဘဂဝန္တံ အဗ္ဘာစိက္ခိ, န ဟိ သာဓု ဘဂဝတော အဗ္ဘက္ခာနံ, န ဟိ ဘဂဝါ ဧဝံ ဝဒေယျ။ အဋ္ဌာနမေတံ, အာဝုသော, အနဝကာသော ယံ မေတ္တာယ စေတောဝိမုတ္တိယာ ဘာဝိတာယ ဗဟုလီကတာယ ယာနီကတာယ ဝတ္ထုကတာယ အနုဋ္ဌိတာယ ပရိစိတာယ သုသမာရဒ္ဓါယ; အထ စ ပနဿ ဗျာပာဒော စိတ္တံ ပရိယာဒါယ ဌဿတိ [ဌဿတီတိ (သဗ္ဗတ္ထ) ဒီ. နိ. ၃.၃၂၆ ပဿိတဗ္ဗံ], နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ နိဿရဏဉှေတံ, အာဝုသော, ဗျာပာဒဿ ယဒိဒံ မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တီ’”တိ [မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ (သဗ္ဗတ္ထ)] ။

“ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘ကရုဏာ ဟိ ခော မေ စေတောဝိမုတ္တိ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ ယာနီကတာ ဝတ္ထုကတာ အနုဋ္ဌိတာ ပရိစိတာ သုသမာရဒ္ဓါ; အထ စ ပန မေ ဝိဟေသာ စိတ္တံ ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌတီ’တိ။ သော ‘မာ ဟေဝ’န္တိဿ ဝစနီယော – ‘မာယသ္မာ, ဧဝံ အဝစ; မာ ဘဂဝန္တံ အဗ္ဘာစိက္ခိ, န ဟိ သာဓု ဘဂဝတော အဗ္ဘက္ခာနံ, န ဟိ ဘဂဝါ ဧဝံ ဝဒေယျ။ အဋ္ဌာနမေတံ, အာဝုသော , အနဝကာသော ယံ ကရုဏာယ စေတောဝိမုတ္တိယာ ဘာဝိတာယ ဗဟုလီကတာယ ယာနီကတာယ ဝတ္ထုကတာယ အနုဋ္ဌိတာယ ပရိစိတာယ သုသမာရဒ္ဓါယ; အထ စ ပနဿ ဝိဟေသာ စိတ္တံ ပရိယာဒါယ ဌဿတိ, နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ နိဿရဏဉှေတံ, အာဝုသော, ဝိဟေသာယ ယဒိဒံ ကရုဏာစေတောဝိမုတ္တီ’”တိ။

“ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘မုဒိတာ ဟိ ခော မေ စေတောဝိမုတ္တိ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ ယာနီကတာ ဝတ္ထုကတာ အနုဋ္ဌိတာ ပရိစိတာ သုသမာရဒ္ဓါ; အထ စ ပန မေ အရတိ စိတ္တံ ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌတီ’တိ။ သော ‘မာ ဟေဝ’န္တိဿ ဝစနီယော – ‘မာယသ္မာ, ဧဝံ အဝစ; မာ ဘဂဝန္တံ အဗ္ဘာစိက္ခိ, န ဟိ သာဓု ဘဂဝတော အဗ္ဘက္ခာနံ, န ဟိ ဘဂဝါ ဧဝံ ဝဒေယျ ။ အဋ္ဌာနမေတံ, အာဝုသော, အနဝကာသော ယံ မုဒိတာယ စေတောဝိမုတ္တိယာ ဘာဝိတာယ ဗဟုလီကတာယ ယာနီကတာယ ဝတ္ထုကတာယ အနုဋ္ဌိတာယ ပရိစိတာယ သုသမာရဒ္ဓါယ; အထ စ ပနဿ အရတိ စိတ္တံ ပရိယာဒါယ ဌဿတိ, နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ နိဿရဏဉှေတံ, အာဝုသော, အရတိယာ ယဒိဒံ မုဒိတာစေတောဝိမုတ္တီ’”တိ။

“ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘ဥပေက္ခာ ဟိ ခော မေ စေတောဝိမုတ္တိ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ ယာနီကတာ ဝတ္ထုကတာ အနုဋ္ဌိတာ ပရိစိတာ သုသမာရဒ္ဓါ; အထ စ ပန မေ ရာဂေါ စိတ္တံ ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌတီ’တိ။ သော ‘မာ ဟေဝ’န္တိဿ ဝစနီယော – ‘မာယသ္မာ, ဧဝံ အဝစ; မာ ဘဂဝန္တံ အဗ္ဘာစိက္ခိ, န ဟိ သာဓု ဘဂဝတော အဗ္ဘက္ခာနံ, န ဟိ ဘဂဝါ ဧဝံ ဝဒေယျ။ အဋ္ဌာနမေတံ, အာဝုသော, အနဝကာသော ယံ ဥပေက္ခာယ စေတောဝိမုတ္တိယာ ဘာဝိတာယ ဗဟုလီကတာယ ယာနီကတာယ ဝတ္ထုကတာယ အနုဋ္ဌိတာယ ပရိစိတာယ သုသမာရဒ္ဓါယ ; အထ စ ပနဿ ရာဂေါ စိတ္တံ ပရိယာဒါယ ဌဿတိ, နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ နိဿရဏဉှေတံ, အာဝုသော, ရာဂဿ ယဒိဒံ ဥပေက္ခာစေတောဝိမုတ္တီ’”တိ။

“ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘အနိမိတ္တာ ဟိ ခော မေ စေတောဝိမုတ္တိ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ ယာနီကတာ ဝတ္ထုကတာ အနုဋ္ဌိတာ ပရိစိတာ သုသမာရဒ္ဓါ; အထ စ ပန မေ နိမိတ္တာနုသာရိ ဝိညာဏံ ဟောတီ’တိ။ သော ‘မာ ဟေဝ’န္တိဿ ဝစနီယော – ‘မာယသ္မာ, ဧဝံ အဝစ; မာ ဘဂဝန္တံ အဗ္ဘာစိက္ခိ, န ဟိ သာဓု ဘဂဝတော အဗ္ဘက္ခာနံ,

န ဟိ ဘဂဝတ ဧဝံ ဝဒေယျ။ အဇ္ဈာနမေတံ, အာဝုသော, အနဝကာသော ယံ အနိမိတ္တာယ စေတောဝိမုတ္တိယာ ဘာဝိတာယ ဗဟုလီကတာယ ယာနီကတာယ ဝတ္ထုကတာယ အနုဋ္ဌိတာယ ပရိစိတာယ သုသမာရဒ္ဓာယ; အထ စ ပနဿ နိမိတ္တာနုသာရိ ဝိညာဏံ ဘဝိဿတိ, နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ နိဿရဏဉှေတံ, အာဝုသော, သဗ္ဗနိမိတ္တာနံ ယဒိဒံ အနိမိတ္တာစေတောဝိမုတ္တီ'''တိ။

''ဣဓ ပန ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဧဝံ ဝဒေယျ – 'အသ္မီတိ ခော မေ ဝိဂတံ [ဝိဂတေ (သျာ.)] , အယမဟမသ္မီတိ စ [အယံ စကာရော ဒီ. နိ. ၃.၃၂၆ နတ္ထိ] န သမနုပဿာမိ; အထ စ ပန မေ ဝိစိကိစ္ဆာကထံကထာသလ္လံ စိတ္တံ ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌတီ'တိ။ သော 'မာ ဟေဝ'န္တိဿ ဝစနီယော – 'မာယသ္မာ, ဧဝံ အဝစ; မာ ဘဂဝန္တံ အဗ္ဘာစိက္ခိ, န ဟိ သာဓု ဘဂဝတော အဗ္ဘက္ခာနံ, န ဟိ ဘဂဝတ ဧဝံ ဝဒေယျ။ အဇ္ဈာနမေတံ, အာဝုသော, အနဝကာသော ယံ အသ္မီတိ ဝိဂတေ အယမဟမသ္မီတိ စ န သမနုပဿတော; အထ စ ပနဿ ဝိစိကိစ္ဆာကထံကထာသလ္လံ စိတ္တံ ပရိယာဒါယ ဌဿတိ, နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ နိဿရဏဉှေတံ, အာဝုသော, ဝိစိကိစ္ဆာကထံကထာသလ္လဿ ယဒိဒံ အသ္မီတိ မာနသမုဂ္ဃာတော'တိ။ ဣမာ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆ နိဿာရဏီယာ ဓာတုယော''တိ။ တတိယံ။

၄. ဘဒ္ဒကသုတ္တံ

၁၄. တတြ ခော အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''အာဝုသော, ဘိက္ခဝေ''တိ။ ''အာဝုသော''တိ ခော တေ ဘိက္ခူ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ ပစ္စဿောသုံ။ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဧတဒဝေါစ –

''တထာ တထာ, အာဝုသော, ဘိက္ခု ဝိဟာရံ ကပ္ပေတိ ယထာ ယထာဿ ဝိဟာရံ ကပ္ပယတော န ဘဒ္ဒကံ မရဏံ ဟောတိ, န ဘဒ္ဒိကာ ကာလကိရိယာ [ကာလံကိရိယာ (က.) အ. နိ. ၃.၁၁၀]။ ကထဉ္စာဝုသော, ဘိက္ခု တထာ တထာ ဝိဟာရံ ကပ္ပေတိ ယထာ ယထာဿ ဝိဟာရံ ကပ္ပယတော န ဘဒ္ဒကံ မရဏံ ဟောတိ, န ဘဒ္ဒိကာ ကာလကိရိယာ?

''ဣဓာဝုသော, ဘိက္ခု ကမ္မာရာမော ဟောတိ ကမ္မရတော ကမ္မာရာမတံ အနုယုတ္တော, ဘဿာရာမော ဟောတိ ဘဿရတော ဘဿာရာမတံ အနုယုတ္တော, နိဒ္ဒာရာမော ဟောတိ နိဒ္ဒာရတော နိဒ္ဒာရာမတံ အနုယုတ္တော, သင်္ဂဏိကာရာမော ဟောတိ သင်္ဂဏိကရတော သင်္ဂဏိကာရာမတံ အနုယုတ္တော, သံသဂ္ဂါရာမော ဟောတိ သံသဂ္ဂရတော သံသဂ္ဂါရာမတံ အနုယုတ္တော, ပပဉ္စာရာမော ဟောတိ ပပဉ္စရတော ပပဉ္စာရာမတံ အနုယုတ္တော။ ဧဝံ ခော, အာဝုသော, ဘိက္ခု တထာ တထာ ဝိဟာရံ ကပ္ပေတိ ယထာ ယထာဿ ဝိဟာရံ ကပ္ပယတော န ဘဒ္ဒကံ မရဏံ ဟောတိ, န ဘဒ္ဒိကာ ကာလကိရိယာ။ အယံ ဝုစ္စတာဝုသော – 'ဘိက္ခု သက္ကာယာဘိရတော နပ္ပဇဟာသိ [န ပဟာသိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] သက္ကာယံ သမ္မာ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယ'''။

''တထာ တထာဝုသော, ဘိက္ခု ဝိဟာရံ ကပ္ပေတိ ယထာ ယထာဿ ဝိဟာရံ ကပ္ပယတော ဘဒ္ဒကံ မရဏံ ဟောတိ, ဘဒ္ဒိကာ ကာလကိရိယာ။ ကထဉ္စာဝုသော, ဘိက္ခု တထာ တထာ ဝိဟာရံ ကပ္ပေတိ ယထာ ယထာဿ ဝိဟာရံ ကပ္ပယတော ဘဒ္ဒကံ မရဏံ ဟောတိ, ဘဒ္ဒိကာ ကာလကိရိယာ?

''ဣဓာဝုသော, ဘိက္ခု န ကမ္မာရာမော ဟောတိ န ကမ္မရတော န ကမ္မာရာမတံ အနုယုတ္တော, န ဘဿာရာမော ဟောတိ န ဘဿရတော န ဘဿာရာမတံ အနုယုတ္တော, န နိဒ္ဒာရာမော ဟောတိ န နိဒ္ဒာရတော နိဒ္ဒာရာမတံ အနုယုတ္တော, န သင်္ဂဏိကာရာမော ဟောတိ န သင်္ဂဏိကရတော န သင်္ဂဏိကာရာမတံ အနုယုတ္တော, န သံသဂ္ဂါရာမော ဟောတိ န သံသဂ္ဂရတော န သံသဂ္ဂါရာမတံ အနုယုတ္တော, န ပပဉ္စာရာမော ဟောတိ န ပပဉ္စရတော န ပပဉ္စာရာမတံ အနုယုတ္တော။ ဧဝံ ခော, အာဝုသော, ဘိက္ခု တထာ တထာ ဝိဟာရံ ကပ္ပေတိ ယထာ ယထာဿ ဝိဟာရံ ကပ္ပယတော ဘဒ္ဒကံ မရဏံ ဟောတိ, ဘဒ္ဒိကာ ကာလကိရိယာ။ အယံ ဝုစ္စတာဝုသော – 'ဘိက္ခု နိဗ္ဗာနာဘိရတော ပဇဟာသိ သက္ကာယံ သမ္မာ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယာ'''တိ။

''ယော ပပဉ္စမနုယုတ္တော၊ ပပဉ္စာဘိရတော မဂေါ။
ဝိရာဓယီ သော နိဗ္ဗာနံ၊ ယောဂက္ခေမံ အနုတ္တရံ။

“ယော စ ပပဥ္စံ ဟိတွာတန၊ နိပ္ပပဉ္စပဒေ ရတော။
အာရာဓယီ သော နိဗ္ဗာနံ၊ ယောဂက္ခေမံ အနုတ္တရ”န္တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. အနုတပ္ပိယသုတ္တံ

၁၅. တတ္ရ ခော အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – “တထာ တထာဝုသော, ဘိက္ခု ဝိဟာရံ ကပ္ပေတိ ယထာ ယထာဿ ဝိဟာရံ ကပ္ပယတော ကာလကိရိယာ အနုတပ္ပာ ဟောတိ။ ကထဉ္စာဝုသော, ဘိက္ခု တထာ တထာ ဝိဟာရံ ကပ္ပေတိ ယထာ ယထာဿ ဝိဟာရံ ကပ္ပယတော ကာလကိရိယာ အနုတပ္ပာ ဟောတိ?

“ဣဓာဝုသော, ဘိက္ခု ကမ္မာရာမော ဟောတိ ကမ္မရတော ကမ္မာရာမတံ အနုယုတ္တော, ဘဿာရာမော ဟောတိ။ပေ.။ နိဒ္ဒာရာမော ဟောတိ။ သင်္ဂဏိကာရာမော ဟောတိ။ သံသဂ္ဂါရာမော ဟောတိ။ ပပဉ္စာရာမော ဟောတိ ပပဉ္စရတော ပပဉ္စာရာမတံ အနုယုတ္တော။ ဧဝံ ခော, အာဝုသော, ဘိက္ခု တထာ တထာ ဝိဟာရံ ကပ္ပေတိ ယထာ ယထာဿ ဝိဟာရံ ကပ္ပယတော ကာလကိရိယာ အနုတပ္ပာ ဟောတိ ။ အယံ ဝုစ္စတာဝုသော – ‘ဘိက္ခု သက္ကာယာဘိရတော နပ္ပဇဟာသိ သက္ကာယံ သမ္မာ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယ’”။

“တထာ တထာဝုသော, ဘိက္ခု ဝိဟာရံ ကပ္ပေတိ ယထာ ယထာဿ ဝိဟာရံ ကပ္ပယတော ကာလကိရိယာ အနနုတပ္ပာ ဟောတိ။ ကထဉ္စာဝုသော, ဘိက္ခု တထာ တထာ ဝိဟာရံ ကပ္ပေတိ ယထာ ယထာဿ ဝိဟာရံ ကပ္ပယတော ကာလကိရိယာ အနနုတပ္ပာ ဟောတိ?

“ဣဓာဝုသော, ဘိက္ခု န ကမ္မာရာမော ဟောတိ န ကမ္မရတော န ကမ္မာရာမတံ အနုယုတ္တော, န ဘဿာရာမော ဟောတိ။ပေ.။ န နိဒ္ဒာရာမော ဟောတိ။ န သင်္ဂဏိကာရာမော ဟောတိ။ န သံသဂ္ဂါရာမော ဟောတိ။ န ပပဉ္စာရာမော ဟောတိ န ပပဉ္စရတော န ပပဉ္စာရာမတံ အနုယုတ္တော။ ဧဝံ ခော, အာဝုသော, ဘိက္ခု တထာ တထာ ဝိဟာရံ ကပ္ပေတိ ယထာ ယထာဿ ဝိဟာရံ ကပ္ပယတော ကာလကိရိယာ အနနုတပ္ပာ ဟောတိ။ အယံ ဝုစ္စတာဝုသော – ‘ဘိက္ခု နိဗ္ဗာနာဘိရတော ပဇဟာသိ သက္ကာယံ သမ္မာ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယာ’”တိ။

“ယော ပပဉ္စမနုယုတ္တော၊ ပပဉ္စာဘိရတော မဂေါ။
ဝိရာဓယီ သော နိဗ္ဗာနံ၊ ယောဂက္ခေမံ အနုတ္တရံ။

“ယော စ ပပဉ္စံ ဟိတွာန၊ နိပ္ပပဉ္စပဒေ ရတော။
အာရာဓယီ သော နိဗ္ဗာနံ၊ ယောဂက္ခေမံ အနုတ္တရ”န္တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. နကုလပိတုသုတ္တံ

၁၆. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ဘဂ္ဂေသု ဝိဟရတိ သုသုမာရဂိရေ [သုံသုမာရဂိရေ (သီ. ပီ.), သံသုမာရဂိရေ (ကတ္ထစိ)] ဘေသကဠာဝနေ မိဂဒါယေ။ တေန ခော ပန သမယေန နကုလပိတာ ဂဟပတိ အာဗာဓိကော ဟောတိ ဒုက္ခိတော ဗာဠ္ဟဂိလာနော။ အထ ခော နကုလမာတာ ဂဟပတာနီ နကုလပိတရံ ဂဟပတိံ ဧတဒဝေါစ –

“မာ ခော တွံ, ဂဟပတိ, သာပေက္ခော [သာပေခော (ပီ. က.)] ကာလမကာသိ။ ဒုက္ခာ, ဂဟပတိ, သာပေက္ခဿ ကာလကိရိယာ; ဂရဟိတာ စ ဘဂဝတာ သာပေက္ခဿ ကာလကိရိယာ။ သိယာ ခော ပန တေ, ဂဟပတိ, ဧဝမဿ – ‘န နကုလမာတာ ဂဟပတာနီ မမစ္စယေန သက္ခိဿတိ [န သက္ခိဿတိ (သီ. ဿျာ. ကံ.), သက္ကောတိ (ပီ. က.)] ဒာရကေ ပောသေတုံ, ဃရာဝာသံ သန္ဓရိတု’န္တိ [သန္ဓရိတုန္တိ (က.), သဏ္ဌရိတုံ (ဿျာ.)] ။ န ခော ပနေတံ, ဂဟပတိ, ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကုသလာဟံ, ဂဟပတိ, ကပ္ပာသံ ကန္တိတုံ ဝေဏိံ ဩလိခိတုံ။ သက္ကောမဟံ, ဂဟပတိ, တဝစ္စယေန ဒာရကေ ပောသေတုံ, ဃရာဝာသံ သန္ဓရိတုံ။ တသ္မာတိဟ တွံ, ဂဟပတိ, မာ သာပေက္ခော ကာလမကာသိ။ ဒုက္ခာ, ဂဟပတိ, သာပေက္ခဿ ကာလကိရိယာ; ဂရဟိတာ စ ဘဂဝတာ သာပေက္ခဿ ကာလကိရိယာ။

“သိယာ ခော ပန တေ, ဂဟပတိ, ဧဝမဿ – ‘နကုလမာတာ ဂဟပတာနီ မမစ္စယေန အညံ ဃရံ [ဘတ္တာရံ (သျာ. ကံ.), ဝီရံ (သီ.)] ဂမိဿတီ’တိ။ န ခော ပနေတံ, ဂဟပတိ, ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တွဉ္စေဝ ခော, ဂဟပတိ, ဇာနာသိ အဟဉ္စ, ယံ နော [ယအာ တေ (သီ.), ယထာ (သျာ.), ယထာ နော (ပီ.)] သောဠသဝဿာနိ ဂဟဋ္ဌကံ ဗြဟ္မစရိယံ သမာစိဏ္ဏံ [သမာဒိန္နံ (သီ.)] ။ တသ္မာတိဟ တွံ, ဂဟပတိ, မာ သာပေက္ခော ကာလမကာသိ။ ဒုက္ခာ, ဂဟပတိ, သာပေက္ခဿ ကာလကိရိယာ; ဂရဟိတာ စ ဘဂဝတာ သာပေက္ခဿ ကာလကိရိယာ။

“သိယာ ခော ပန တေ, ဂဟပတိ, ဧဝမဿ – ‘နကုလမာတာ ဂဟပတာနီ မမစ္စယေန န ဒဿနကာမာ ဘဝိဿတိ ဘဂဝတော န ဒဿနကာမာ ဘိက္ခုသင်္ဃဿာ’တိ။ န ခော ပနေတံ, ဂဟပတိ, ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အဟဉ္ဟိ, ဂဟပတိ, တဝစ္စယေန ဒဿနကာမတရာ စေဝ ဘဝိဿာမိ ဘဂဝတော, ဒဿနကာမတရာ စ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ။ တသ္မာတိဟ တွံ, ဂဟပတိ, မာ သာပေက္ခော ကာလမကာသိ။ ဒုက္ခာ, ဂဟပတိ, သာပေက္ခဿ ကာလကိရိယာ; ဂရဟိတာ စ ဘဂဝတာ သာပေက္ခဿ ကာလကိရိယာ။

“သိယာ ခော ပန တေ, ဂဟပတိ, ဧဝမဿ – ‘န နကုလမာတာ ဂဟပတာနီ မမစ္စယေန သီလေသု [နကုလမာတာ။ န သီလေသု (သီ. ပီ.)] ပရိပူရကာရိနီ’တိ။ န ခော ပနေတံ, ဂဟပတိ, ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယာဝတာ ခော, ဂဟပတိ, တဿ ဘဂဝတော သာဝိကာ ဂိဟီ ဩဒါတဝသနာ သီလေသု ပရိပူရကာရိနိယော, အဟံ တာသံ အညတရာ။ ယဿ ခော ပနဿ ကင်္ခါ ဝါ ဝိမတိ ဝါ – အယံ သော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဘဂ္ဂေသု ဝိဟရတိ သုသုမာရဂိရေ ဘေသကဠာဝနေ မိဂဒါယေ – တံ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆတု။ တသ္မာတိဟ တွံ, ဂဟပတိ, မာ သာပေက္ခော ကာလမကာသိ ။ ဒုက္ခာ, ဂဟပတိ, သာပေက္ခဿ ကာလကိရိယာ; ဂရဟိတာ စ ဘဂဝတာ သာပေက္ခဿ ကာလကိရိယာ။

“သိယာ ခော ပန တေ, ဂဟပတိ, ဧဝမဿ – ‘န နကုလမာတာ ဂဟပတာနီ လာဘိနီ [နကုလမာတာ ဂဟပတာနီ န လာဘိနီ (ပီ.)] အဇ္ဈတ္တံ စေတောသမထဿာ’တိ။ န ခော ပနေတံ, ဂဟပတိ, ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယာဝတာ ခော, ဂဟပတိ, တဿ ဘဂဝတော သာဝိကာ ဂိဟီ ဩဒါတဝသနာ လာဘိနိယော အဇ္ဈတ္တံ စေတောသမထဿ, အဟံ တာသံ အညတရာ။ ယဿ ခော ပနဿ ကင်္ခါ ဝါ ဝိမတိ ဝါ – အယံ သော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဘဂ္ဂေသု ဝိဟရတိ သုသုမာရဂိရေ ဘေသကဠာဝနေ မိဂဒါယေ – တံ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆတု။ တသ္မာတိဟ တွံ, ဂဟပတိ, မာ သာပေက္ခော ကာလမကာသိ။ ဒုက္ခာ, ဂဟပတိ, သာပေက္ခဿ ကာလကိရိယာ; ဂရဟိတာ စ ဘဂဝတာ သာပေက္ခဿ ကာလကိရိယာ။

“သိယာ ခော ပန တေ, ဂဟပတိ, ဧဝမဿ – ‘န နကုလမာတာ ဂဟပတာနီ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဩဂါဓပ္ပတ္တာ ပဋိဂါဓပ္ပတ္တာ အဿာသပ္ပတ္တာ တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆာ ဝိဂတကထံကထာ ဝေသာရဇ္ဇပ္ပတ္တာ အပရပ္ပစ္စယာ သတ္ထုသာသနေ ဝိဟရတီ’တိ။ န ခော ပနေတံ, ဂဟပတိ, ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယာဝတာ ခော, ဂဟပတိ, တဿ ဘဂဝတော သာဝိကာ ဂိဟီ ဩဒါတဝသနာ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဩဂါဓပ္ပတ္တာ ပဋိဂါဓပ္ပတ္တာ အဿာသပ္ပတ္တာ တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆာ ဝိဂတကထံကထာ ဝေသာရဇ္ဇပ္ပတ္တာ အပရပ္ပစ္စယာ သတ္ထုသာသနေ ဝိဟရန္တိ, အဟံ တာသံ အညတရာ။ ယဿ ခော ပနဿ ကင်္ခါ ဝါ ဝိမတိ ဝါ – အယံ သော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဘဂ္ဂေသု ဝိဟရတိ သုသုမာရဂိရေ ဘေသကဠာဝနေ မိဂဒါယေ – တံ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆတု။ တသ္မာတိဟ တွံ, ဂဟပတိ, မာ သာပေက္ခော ကာလမကာသိ။ ဒုက္ခာ ဂဟပတိ သာပေက္ခဿ ကာလကိရိယာ; ဂရဟိတာ စ ဘဂဝတာ သာပေက္ခဿ ကာလကိရိယာ”တိ။

အထ ခော နကုလပိတုနော ဂဟပတိဿ နကုလမာတရာ [နကုလမာတာယ (သီ. သျာ.), နကုလမာတုယာ (က.)] ဂဟပတာနိယာ ဣမိနာ ဩဝါဒေန ဩဝဒိယမာနဿ သော အာဗာဓော ဌာနသော ပဋိပ္ပဿမ္ဘိ။ ဝုဋ္ဌဟိ [ဝုဋ္ဌာတိ (က.)] စ နကုလပိတာ ဂဟပတိ တမှာ အာဗာဓာ; တထာ ပဟီနော စ ပန နကုလပိတုနော ဂဟပတိဿ သော အာဗာဓော အဟောသိ။ အထ ခော နကုလပိတာ ဂဟပတိ ဂိလာနာ ဝုဋ္ဌိတော [“ဂိလာနဘာဝတော ဝုဋ္ဌာယ ဌိတော, ဘာဝပ္ပဓာနော ဟိ အယံ နိဒ္ဒေသော”တိ ဋီကာသံဝဏ္ဏနာ] အစိရဝုဋ္ဌိတော ဂေလညာ ဒဏ္ဍမောလုဗ္ဘ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခော နကုလပိတရံ ဂဟပတိံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

“လာဘာ တေ, ဂဟပတိ, သုလဒ္ဓံ တေ, ဂဟပတိ! ယဿ တေ နကုလမာတာ ဂဟပတာနီ အနုကမ္ပိကာ အတ္ထကာမာ ဩဝါဒိကာ အနုသာသိကာ။ ယာဝတာ ခော, ဂဟပတိ, မမ သာဝိကာ ဂိဟီ ဩဒါတဝသနာ သီလေသု ပရိပူရကာရိနိယော, နကုလမာတာ ဂဟပတာနီ တာသံ အညတရာ။ ယာဝတာ ခော, ဂဟပတိ, မမ သာဝိကာ ဂိဟီ ဩဒါတဝသနာ လာဘိနိယော အဇ္ဈတ္တံ စေတောသမထဿ, နကုလမာတာ ဂဟပတာနီ တာသံ အညတရာ။ ယာဝတာ ခော, ဂဟပတိ, မမ သာဝိကာ ဂိဟီ ဩဒါတဝသနာ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဩဂါဓပ္ပတ္တာ ပတိဂါဓပ္ပတ္တာ အဿာသပ္ပတ္တာ တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆာ ဝိဂတကထံကထာ ဝေသာရဇ္ဇပ္ပတ္တာ အပရပ္ပစ္စယာ သတ္ထုသာသနေ ဝိဟရန္တိ, နကုလမာတာ ဂဟပတာနီ တာသံ အညတရာ။ လာဘာ တေ, ဂဟပတိ, သုလဒ္ဓံ တေ, ဂဟပတိ! ယဿ တေ နကုလမာတာ ဂဟပတာနီ အနုကမ္ပိကာ အတ္ထကာမာ ဩဝါဒိကာ အနုသာသိကာ”တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. သောပ္ပသုတ္တံ

၁၇. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ အထ ခော ဘဂဝါ သာယနှသမယံ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော ယေနုပဋ္ဌာနသာလာ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ အာယသ္မာပိ ခော သာရိပုတ္တော သာယနှသမယံ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော ယေနုပဋ္ဌာနသာလာ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ အာယသ္မာပိ ခော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော။ပေ.။ အာယသ္မာပိ ခော မဟာကဿပေါ။ အာယသ္မာပိ ခော မဟာကစ္စာယနော။ အာယသ္မာပိ ခော မဟာကောဋ္ဌိကော [မဟာကောဋ္ဌိတော (သီ. ပီ.)] ။ အာယသ္မာပိ ခော မဟာစုန္ဒော။ အာယသ္မာပိ ခော မဟာကပ္ပိနော။ အာယသ္မာပိ ခော အနုရုဒ္ဓော။ အာယသ္မာပိ ခော ရေဝတော။ အာယသ္မာပိ ခော အာနန္ဒော သာယနှသမယံ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော ယေနုပဋ္ဌာနသာလာ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ အထ ခော ဘဂဝါ ဗဟုဒေဝ ရတ္တိံ နိသဇ္ဇာယ ဝီတိနာမေတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပာဝိသိ။ တေပိ ခော အာယသ္မန္တော အစိရပက္ကန္တဿ ဘဂဝတော ဥဋ္ဌာယာသနာ ယထာဝိဟာရံ အဂမံသု။ ယေ ပန တေ ဘိက္ခူ နဝါ အစိရပဗ္ဗဇိတာ အဓုနာဂတာ ဣမံ ဓမ္မဝိနယံ, တေ ယာဝ သူရိယုဂ္ဂမနာ ကာကစ္ဆမာနာ သုပိံသု။ အဒ္ဒသာ ခော ဘဂဝါ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန တေ ဘိက္ခူ ယာဝ သူရိယုဂ္ဂမနာ ကာကစ္ဆမာနေ သုပန္တေ။ ဒိသွာန ယေနုပဋ္ဌာနသာလာ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ နိသဇ္ဇ ခော ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ –

“ကဟံ နု ခော, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော? ကဟံ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော? ကဟံ မဟာကဿပေါ? ကဟံ မဟာကစ္စာယနော? ကဟံ မဟာကောဋ္ဌိကော? ကဟံ မဟာစုန္ဒော? ကဟံ မဟာကပ္ပိနော? ကဟံ အနုရုဒ္ဓော? ကဟံ ရေဝတော? ကဟံ အာနန္ဒော? ကဟံ နု ခော တေ, ဘိက္ခဝေ, ထေရာ သာဝကာ ဂတာ”တိ? “တေပိ ခော, ဘန္တေ, အာယသ္မန္တော အစိရပက္ကန္တဿ ဘဂဝတော ဥဋ္ဌာယာသနာ ယထာဝိဟာရံ အဂမံသူ”တိ။ “ကေန နော [ကေန နော (က.), ကေ နု (ကတ္ထစိ)] တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, ထေရာ ဘိက္ခူ နာဂတာတိ [ဘိက္ခူ နဝါ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.), ဘိက္ခူ ဂတာတိ (?)] ယာဝ သူရိယုဂ္ဂမနာ ကာကစ္ဆမာနာ သုပထ? တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, အပိ နု တုမှေဟိ ဒိဋ္ဌံ ဝါ သုတံ ဝါ – ‘ရာဇာ ခတ္တိယော မုဒ္ဓာဘိသိတ္တော [မုဒ္ဓာဘိသိတ္တော (က.)] ယာဝဒတ္ထံ သေယျသုခံ ပဿသုခံ မိဒ္ဓသုခံ အနုယုတ္တော ဝိဟရန္တော ယာဝဇီဝံ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တော ဇနပဒဿ ဝါ ပိယော မနာပေါ’”တိ? “နော ဟေတံ, ဘန္တေ”။ “သာဓု, ဘိက္ခဝေ! မယာပိ ခော ဧတံ, ဘိက္ခဝေ, နေဝ ဒိဋ္ဌံ န သုတံ – ‘ရာဇာ ခတ္တိယော မုဒ္ဓာဘိသိတ္တော ယာဝဒတ္ထံ သေယျသုခံ ပဿသုခံ မိဒ္ဓသုခံ အနုယုတ္တော ဝိဟရန္တော ယာဝဇီဝံ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တော ဇနပဒဿ ဝါ ပိယော မနာပေါ’”တိ။

“တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, အပိ နု တုမှေဟိ ဒိဋ္ဌံ ဝါ သုတံ ဝါ – ‘ရဋ္ဌိကော။ပေ.။ ပေတ္တဏိကော။ သေနာပတိကော။ ဂါမဂါမဏိကော [ဂါမဂါမိကော (သီ. ပီ.)] ။ ပူဂဂါမဏိကော ယာဝဒတ္ထံ သေယျသုခံ ပဿသုခံ မိဒ္ဓသုခံ အနုယုတ္တော ဝိဟရန္တော ယာဝဇီဝံ ပူဂဂါမဏိကတ္တံ ကာရေန္တော ပူဂဿ ဝါ ပိယော မနာပေါ’”တိ? “နော ဟေတံ, ဘန္တေ”။ “သာဓု, ဘိက္ခဝေ! မယာပိ ခော ဧတံ, ဘိက္ခဝေ, နေဝ ဒိဋ္ဌံ န သုတံ – ‘ပူဂဂါမဏိကော ယာဝဒတ္ထံ သေယျသုခံ ပဿသုခံ မိဒ္ဓသုခံ အနုယုတ္တော ဝိဟရန္တော ယာဝဇီဝံ ပူဂဂါမဏိကတ္တံ ဝါ ကာရေန္တော ပူဂဿ ဝါ ပိယော မနာပေါ’”တိ။

“တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, အပိ နု တုမှေဟိ ဒိဋ္ဌံ တ သုတံ တ – ‘သမဏော တ ဗြာဟ္မဏော တ ယာဝဒတ္ထံ သေယျသုခံ ပဿသုခံ မိဒ္ဓသုခံ အနုယုတ္တော ကုန္ဒိ္ရယေသု အဂုတ္တဒွါရော ဘောဇနေ အမတ္တညူ ဇာဂရိယံ အန နုယုတ္တော အဝိပဿကော ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပုဗ္ဗရတ္တာပရရတ္တံ ဗောဓိပက္ခိယာနံ [ဗောဓပက္ခိယာနံ (သီ.), ဗောဓ ပက္ခိကာနံ (ပီ.)] ဓမ္မာနံ ဘာဝနာနုယောဂံ အနနုယုတ္တော အာသဝာနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိ ဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိဿတီ’”တိ? “နော ဟေတံ, ဘန္တေ”။ “သာဓု, ဘိက္ခ ဝေ! မယာပိ ခော တံ, ဘိက္ခဝေ, နေဝ ဒိဋ္ဌံ န သုတံ – ‘သမဏော တ ဗြာဟ္မဏော တ ယာဝဒတ္ထံ သေယျသုခံ ပဿ သုခံ မိဒ္ဓသုခံ အနုယုတ္တော ကုန္ဒိ္ရယေသု အဂုတ္တဒွါရော ဘောဇနေ အမတ္တညူ ဇာဂရိယံ အနနုယုတ္တော အဝိပ ဿကော ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပုဗ္ဗရတ္တာပရရတ္တံ ဗောဓိပက္ခိယာနံ ဓမ္မာနံ ဘာဝနာနုယောဂံ အနနုယုတ္တော အာသ ဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိဿ တော’”တိ။

“တသ္မာတိဟ, ဘိက္ခဝေ, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ – ‘ကုန္ဒိ္ရယေသု ဂုတ္တဒွါရာ ဘဝိဿာမ, ဘောဇနေ မတ္တညုနော, ဇာဂရိယံ အနုယုတ္တာ, ဝိပဿကာ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ , ပုဗ္ဗရတ္တာပရရတ္တံ ဗောဓိပက္ခိယာနံ ဓမ္မာနံ, ဘာဝနာနုယော ဂမနုယုတ္တာ ဝိဟရိဿာမာ’တိ။ ဧဝဉှိ ဝော, ဘိက္ခဝေ, သိက္ခိတဗ္ဗ”န္တိ။ သတ္တမံ။

၈. မစ္ဆဗန္ဓသုတ္တံ

၁၈. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ကောသလေသု စာရိကံ စရတိ မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ။ အဒ္ဒသာ ခော ဘဂဝါ အဒ္ဓါ နမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော အညတရသ္မိံ ပဒေသေ မစ္ဆိကံ မစ္ဆဗန္ဓံ မစ္ဆေ ဝဓိတွာ ဝဓိတွာ ဝိက္ကိဏမာနံ။ ဒိသွာ မဂ္ဂါ ဩက္ကမ္မ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ နိသဇ္ဇ ခော ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – “ပဿထ နော တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, အမုံ မစ္ဆိကံ မစ္ဆဗန္ဓံ မစ္ဆေ ဝဓိတွာ ဝဓိတွာ ဝိက္ကိဏမာန”န္တိ? “ဧဝံ, ဘန္တေ”။

“တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, အပိ နု တုမှေဟိ ဒိဋ္ဌံ တ သုတံ တ – ‘မစ္ဆိကော မစ္ဆဗန္ဓော မစ္ဆေ ဝဓိတွာ ဝဓိ တွာ ဝိက္ကိဏမာနော တေန ကမ္မေန တေန အာဇီဝေန ဟတ္ထိယာယီ တ အဿယာယီ တ ရထယာယီ တ ယာနယာယီ တ ဘောဂဘောဂီ တ မဟန္တံ တ ဘောဂက္ခန္ဓံ အဇ္ဈာဝသန္တော’”တိ? “နော ဟေတံ, ဘန္တေ” ။ “သာဓု, ဘိက္ခဝေ! မယာပိ ခော တံ, ဘိက္ခဝေ, နေဝ ဒိဋ္ဌံ န သုတံ – ‘မစ္ဆိကော မစ္ဆဗန္ဓော မစ္ဆေ ဝဓိတွာ ဝဓိတွာ ဝိက္ကိဏမာနော တေန ကမ္မေန တေန အာဇီဝေန ဟတ္ထိယာယီ တ အဿယာယီ တ ရထယာယီ တ ယာနယာယီ တ ဘောဂဘောဂီ တ မ ဟန္တံ တ ဘောဂက္ခန္ဓံ အဇ္ဈာဝသန္တော’တိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? တေ ဟိ သော, ဘိက္ခဝေ, မစ္ဆေ ဝဇ္ဈေ ဝဓာယုပ နီတေ [ဝဓာယနီတေ (သျာ. ကံ.), ဝဓာယ နီတေ (က.)] ပာပကေန မနသာနုပေက္ခတိ, တသ္မာ သော နေဝ ဟတ္ထိ ယာယီ ဟောတိ န အဿယာယီ န ရထယာယီ န ယာနယာယီ န ဘောဂဘောဂီ, န မဟန္တံ ဘောဂက္ခန္ဓံ အဇ္ဈာဝသတိ။

“တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, အပိ နု တုမှေဟိ ဒိဋ္ဌံ တ သုတံ တ – ‘ဂောဃာတကော ဂာဝေ ဝဓိတွာ ဝဓိတွာ ဝိက္ ကိဏမာနော တေန ကမ္မေန တေန အာဇီဝေန ဟတ္ထိယာယီ တ အဿယာယီ တ ရထယာယီ တ ယာနယာယီ တ ဘောဂ ဘောဂီ တ မဟန္တံ တ ဘောဂက္ခန္ဓံ အဇ္ဈာဝသန္တော’”တိ? “နော ဟေတံ, ဘန္တေ”။ “သာဓု, ဘိက္ခဝေ! မယာပိ ခော တံ, ဘိက္ခဝေ, နေဝ ဒိဋ္ဌံ န သုတံ – ‘ဂောဃာတကော ဂာဝေ ဝဓိတွာ ဝဓိတွာ ဝိက္ကိဏမာနော တေန ကမ္မေန တေန အာဇီဝေန ဟတ္ထိယာယီ တ အဿယာယီ တ ရထယာယီ တ ယာနယာယီ တ ဘောဂဘောဂီ တ မဟန္တံ တ ဘော ဂက္ခန္ဓံ အဇ္ဈာဝသန္တော’တိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? တေ ဟိ သော, ဘိက္ခဝေ, ဂာဝေ ဝဇ္ဈေ ဝဓာယုပနီတေ ပာပကေန မနသာနုပေက္ခတိ, တသ္မာ သော နေဝ ဟတ္ထိယာယီ ဟောတိ န အဿယာယီ န ရထယာယီ န ယာနယာယီ န ဘောဂ ဘောဂီ, န မဟန္တံ ဘောဂက္ခန္ဓံ အဇ္ဈာဝသတိ”။

“တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, အပိ နု တုမှေဟိ ဒိဋ္ဌံ တ သုတံ တ – ‘ဩရဗ္ဘိကော။ပေ။ သူကရိကော [သောကရိ ကော (သျာ.)] ။ပေ။ သာကုဏိကော။ပေ။ မာဂဝိကော မဂေ [မိဂေ (သျာ. ကံ.)] ဝဓိတွာ ဝဓိတွာ ဝိက္ကိဏမာနော တေန ကမ္မေန တေန အာဇီဝေန ဟတ္ထိယာယီ တ အဿယာယီ တ ရထယာယီ တ ယာနယာယီ တ ဘောဂဘောဂီ တ မ ဟန္တံ တ ဘောဂက္ခန္ဓံ အဇ္ဈာဝသန္တော’”တိ? “နော ဟေတံ, ဘန္တေ”။ “သာဓု, ဘိက္ခဝေ! မယာပိ ခော တံ, ဘိက္

ခေဝ, နေဝ ဒိဋ္ဌံ န သုတံ – ‘မာဂဝိကော မဂေ ဝဓိတ္ဝာ ဝဓိတ္ဝာ ဝိက္ကိဏမာနော တေန ကမ္မေန တေန အာဇီဝေန ဟတ္ထိယာယီ တ အဿယာယီ တ ရထယာယီ တ ယာနယာယီ တ ဘောဂဘောဂီ တ မဟန္တံ တ ဘောဂက္ခန္ဓံ အဇ္ဈာဝသန္တော’တိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? တေ ဟိ သော, ဘိက္ခဝေ, မဂေ ဝဇ္ဈေ ဝဓာယုပနီတေ ပာပကေန မနသာနုပေက္ခတိ, တသ္မာ သော နေဝ ဟတ္ထိယာယီ ဟောတိ န အဿယာယီ န ရထယာယီ န ယာနယာယီ န ဘောဂဘောဂီ, န မဟန္တံ ဘောဂက္ခန္ဓံ အဇ္ဈာဝသတိ။ တေ ဟိ (နာမ) [( ) ဗဟူသု နတ္ထိ] သော, ဘိက္ခဝေ, တိရစ္ဆာနဂတေ ပာဏေ ဝဇ္ဈေ ဝဓာယုပနီတေ ပာပကေန မနသာနုပေက္ခမာနော [မနသာနုပေက္ခတိ, တသ္မာ သော (သျာ. က.)] နေဝ ဟတ္ထိယာယီ ဘဝိဿတိ [ဟောတိ (သျာ. က.)] န အဿယာယီ န ရထယာယီ န ယာနယာယီ န ဘောဂဘောဂီ, န မဟန္တံ ဘောဂက္ခန္ဓံ အဇ္ဈာဝသိဿတိ [အဇ္ဈာဝသတိ (သျာ. က.)] ။ ကော ပန တအော ယံ မနုဿဘူတံ ဝဇ္ဈံ ဝဓာယုပနီတံ ပာပကေန မနသာနုပေက္ခတိ! တဉှိ တဿ [တံ ဟိဿ (ပီ. က.)] , ဘိက္ခဝေ, ဟောတိ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ။ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပာတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတီ’’တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ပဉ္စမမရဏာဿတိသုတ္တံ

၁၉. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ နာတိကေ [နာဒိကေ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.) အ. နိ. ၈.၇၃] ဝိဟရတိ ဂိဉ္ဇကာဝသထေ။ တတြ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ‘‘ဘိက္ခဝေ’’တိ ။ ‘‘ဘဒန္တေ’’တိ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – ‘‘မရဏဿတိ, ဘိက္ခဝေ, ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောတိ မဟာနိသံသာ အမတောဂဓာ အမတပရိယောသာနာ။ ဘာဝေထ နော တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, မရဏဿတိ’’န္တိ?

ဧဝံ ဝုတ္တေ အညတရော ဘိက္ခု ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘အဟံ ခေါ, ဘန္တေ, ဘာဝေမိ မရဏဿတိ’’န္တိ။ ‘‘ယထာ ကထံ ပန တွံ, ဘိက္ခု, ဘာဝေသိ မရဏဿတိ’’န္တိ? ‘‘ဣဓ မယှံ, ဘန္တေ , ဧဝံ ဟောတိ – ‘အဟော ဝတာဟံ ရတ္တိန္ဒိဝံ ဇီဝေယျံ, ဘဂဝတော သာသနံ မနသိ ကရေယျံ, ဗဟု ဝတ မေ ကတံ အဿာ’တိ။ ဧဝံ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ဘာဝေမိ မရဏဿတိ’’န္တိ။

အညတရောပိ ခေါ ဘိက္ခု ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘အဟမ္ပိ ခေါ, ဘန္တေ, ဘာဝေမိ မရဏဿတိ’’န္တိ။ ‘‘ယထာ ကထံ ပန တွံ, ဘိက္ခု, ဘာဝေသိ မရဏဿတိ’’န္တိ? ‘‘ဣဓ မယှံ, ဘန္တေ, ဧဝံ ဟောတိ – ‘အဟော ဝတာဟံ ဒိဝသံ ဇီဝေယျံ, ဘဂဝတော သာသနံ မနသိ ကရေယျံ, ဗဟု ဝတ မေ ကတံ အဿာ’တိ။ ဧဝံ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ဘာဝေမိ မရဏဿတိ’’န္တိ။

အညတရောပိ ခေါ ဘိက္ခု ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘အဟမ္ပိ ခေါ, ဘန္တေ, ဘာဝေမိ မရဏဿတိ’’န္တိ။ ‘‘ယထာ ကထံ ပန တွံ, ဘိက္ခု, ဘာဝေသိ မရဏဿတိ’’န္တိ ? ‘‘ဣဓ မယှံ, ဘန္တေ, ဧဝံ ဟောတိ – ‘အဟော ဝတာဟံ တဒန္တရံ ဇီဝေယျံ ယဒန္တရံ ဧကပိဏ္ဍပာတံ ဘုဉ္ဇာမိ, ဘဂဝတော သာသနံ မနသိ ကရေယျံ, ဗဟု ဝတ မေ ကတံ အဿာ’တိ။ ဧဝံ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ဘာဝေမိ မရဏဿတိ’’န္တိ။

အညတရောပိ ခေါ ဘိက္ခု ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘အဟမ္ပိ ခေါ, ဘန္တေ, ဘာဝေမိ မရဏဿတိ’’န္တိ။ ‘‘ယထာ ကထံ ပန တွံ, ဘိက္ခု, ဘာဝေသိ မရဏဿတိ’’န္တိ? ‘‘ဣဓ မယှံ, ဘန္တေ, ဧဝံ ဟောတိ – ‘အဟော ဝတာဟံ တဒန္တရံ ဇီဝေယျံ ယဒန္တရံ စတ္တာရော ပဉ္စ အာလောပေ သင်္ခာဒိတွာ [သင်္ခရိတွာ (က.)] အဇ္ဈောဟရာမိ, ဘဂဝတော သာသနံ မနသိ ကရေယျံ, ဗဟု ဝတ မေ ကတံ အဿာ’တိ။ ဧဝံ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ဘာဝေမိ မရဏဿတိ’’န္တိ။

အညတရောပိ ခေါ ဘိက္ခု ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘အဟမ္ပိ ခေါ, ဘန္တေ, ဘာဝေမိ မရဏဿတိ’’န္တိ။ ‘‘ယထာ ကထံ ပန တွံ, ဘိက္ခု, ဘာဝေသိ မရဏဿတိ’’န္တိ? ‘‘ဣဓ မယှံ, ဘန္တေ, ဧဝံ ဟောတိ – ‘အဟော ဝတာဟံ တဒန္တရံ ဇီဝေယျံ ယဒန္တရံ ဧကံ အာလောပံ သင်္ခာဒိတွာ [သံဟရိတွာ (က.)] အဇ္ဈောဟရာမိ, ဘဂဝတော သာသနံ မနသိ ကရေယျံ, ဗဟု ဝတ မေ ကတံ အဿာ’တိ။ ဧဝံ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ဘာဝေမိ မရဏဿတိ’’န္တိ။

အညတရောပိ ခေါ ဘိက္ခု ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘အဟမ္ပိ ခေါ, ဘန္တေ, ဘာဝေမိ မရဏဿတိ’’န္တိ။ ‘‘ယထာ ကထံ ပန တွံ, ဘိက္ခု, ဘာဝေသိ မရဏဿတိ’’န္တိ? ‘‘ဣဓ မယှံ, ဘန္တေ , ဧဝံ ဟောတိ – ‘အဟော ဝတာဟံ တဒန္တရံ

ရံ ဇီဝေယျံ ယဒန္တရံ အဿသိတ္ဝာ တ ပဿသာမိ ပဿသိတ္ဝာ တ အဿသာမိ, ဘဂဝတော သာသနံ မနသိ က ရေယျံ, ဗဟု ဝတ မေ ကတံ အဿာ'တိ။ ဧဝံ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ဘာဝေမိ မရဏဿတိ''န္တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ ဘဂဝါ တေ ဘိက္ခူ ဧတဒဝေါစ – ''ယော စာယံ [ယွာယံ (ပီ. က.)], ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဧဝံ မရဏဿတိံ ဘာဝေတိ – 'အဟော ဝတာဟံ ရတ္တိန္ဒိဝံ ဇီဝေယျံ, ဘဂဝတော သာသနံ မနသိ ကရေယျံ, ဗဟု ဝတ မေ ကတံ အဿာ'''တိ။

''ယော စာယံ [ယောပာယံ (က.)], ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဧဝံ မရဏဿတိံ ဘာဝေတိ – 'အဟော ဝတာဟံ ဒိဝသံ ဇီဝေယျံ, ဘဂဝတော သာသနံ မနသိ ကရေယျံ, ဗဟု ဝတ မေ ကတံ အဿာ'''တိ။

''ယော စာယံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဧဝံ မရဏဿတိံ ဘာဝေတိ – 'အဟော ဝတာဟံ တဒန္တရံ ဇီဝေယျံ ယဒန္တရံ ဧကပိဏ္ဍပါတံ ဘုဉ္ဇာမိ, ဘဂဝတော သာသနံ မနသိ ကရေယျံ, ဗဟု ဝတ မေ ကတံ အဿာ'''တိ။

''ယော စာယံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဧဝံ မရဏဿတိံ ဘာဝေတိ – 'အဟော ဝတာဟံ တဒန္တရံ ဇီဝေယျံ ယဒန္တရံ စတ္တာရော ပဉ္စ အာလောပေ သင်္ခါဒိတ္ဝာ အဇ္ဈောဟရာမိ, ဘဂဝတော သာသနံ မနသိ ကရေယျံ , ဗဟု ဝတ မေ ကတံ အဿာ'တိ။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ ပမတ္တာ ဝိဟရန္တိ ဒန္ဓံ မရဏဿတိံ ဘာဝေန္တိ အာသဝါနံ ခယာယ။

''ယော စ ခွာယံ [ယောပာယံ (က.)], ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဧဝံ မရဏဿတိံ ဘာဝေတိ – 'အဟော ဝတာဟံ တဒန္တရံ ဇီဝေယျံ ယဒန္တရံ ဧကံ အာလောပံ သင်္ခါဒိတ္ဝာ အဇ္ဈောဟရာမိ, ဘဂဝတော သာသနံ မနသိ ကရေယျံ, ဗဟု ဝတ မေ ကတံ အဿာ'''တိ။

''ယော စာယံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဧဝံ မရဏဿတိံ ဘာဝေတိ – 'အဟော ဝတာဟံ တဒန္တရံ ဇီဝေယျံ ယဒန္တရံ အဿသိတ္ဝာ တ ပဿသာမိ ပဿသိတ္ဝာ တ အဿသာမိ, ဘဂဝတော သာသနံ မနသိ ကရေယျံ, ဗဟု ဝတ မေ ကတံ အဿာ'တိ။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ အပ္ပမတ္တာ ဝိဟရန္တိ တိက္ခံ မရဏဿတိံ ဘာဝေန္တိ အာသဝါနံ ခယာယ။

''တသ္မာတိဟ , ဘိက္ခဝေ, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ – 'အပ္ပမတ္တာ ဝိဟရိဿာမ, တိက္ခံ မရဏဿတိံ ဘာဝေဿာမ အာသဝါနံ ခယာယာ'တိ။ ဧဝဉ္ဟိ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, သိက္ခိတဗ္ဗ''န္တိ။ နဝမံ။

၁၀. ဒုတိယမရဏဿတိသုတ္တံ

၂၀. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ နာတိကေ ဝိဟရတိ ဂိဉ္ဇကာဝသထေ။ တတြ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''မရဏဿတိ, ဘိက္ခဝေ, ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောတိ မဟာနိသံသာ အမတောဂဓာ အမတပရိယောသာနာ။ ကထံ ဘာဝိတာ စ, ဘိက္ခဝေ, မရဏဿတိ ကထံ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောတိ မဟာနိသံသာ အမတောဂဓာ အမတပရိယောသာနာ?

''ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဒိဝသေ နိက္ခန္တေ ရတ္တိယာ ပတိဟိတာယ [ပဋိဂတာယ (က.) အ. နိ. ၈.၇၄] ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'ဗဟုကာ ခေါ မေ ပစ္စယာ မရဏဿ – အဟိ ဝါ မံ ဍံသေယျ, ဝိစ္ဆိကော ဝါ မံ ဍံသေယျ, သတပဒီ ဝါ မံ ဍံသေယျ; တေန မေ အဿ ကာလကိရိယာ , သော မမဿ အန္တရာယော။ ဥပက္ခလိတ္ဝာ ဝါ ပပတေယျံ, ဘတ္တံ ဝါ မေ ဘုတ္တံ ဗျာပဇ္ဇေယျ, ပိတ္တံ ဝါ မေ ကုပ္ပေယျ , သေမ္ဟံ ဝါ မေ ကုပ္ပေယျ, သတ္ထကာ ဝါ မေ ဝါတာ ကုပ္ပေယျုံ; တေန မေ အဿ ကာလကိရိယာ, သော မမဿ အန္တရာယော'တိ။ တေန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခိတဗ္ဗံ – 'အတ္ထိ နု ခေါ မေ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အပ္ပဟီနာ, ယေ မေ အဿု ရတ္တိံ ကာလံ ကရောန္တဿ အန္တရာယာယာ'''တိ။

“သစေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – ‘အတ္ထိ မေ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အပ္ပဟီနာ, ယေ မေ အဿု ရတ္တိံ ကာလံ ကရောန္တဿ အန္တရာယာယာ’တိ, တေန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ တေသံယေဝ ပာပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ အဓိမတ္တော ဆန္ဒော စ ဝါယာမော စ ဥဿာဟော စ ဥဿောဠှီ စ အပ္ပဋိဝါနီ စ သတိ စ သမ္ပဇညဉ္စ ကရဏီယံ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, အာဒိတ္တစေလော ဝါ အာဒိတ္တသီသော ဝါ တဿေဝ စေလဿ ဝါ သီသဿ ဝါ နိဗ္ဗာပနာယ အဓိမတ္တံ ဆန္ဒဉ္စ ဝါယာမဉ္စ ဥဿာဟဉ္စ ဥဿောဠှိဉ္စ အပ္ပဋိဝါနိဉ္စ သတိဉ္စ သမ္ပဇညဉ္စ ကရေယျ; ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တေန ဘိက္ခုနာ တေသံယေဝ ပာပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ အဓိမတ္တော ဆန္ဒော စ ဝါယာမော စ ဥဿာဟော စ ဥဿောဠှီ စ အပ္ပဋိဝါနီ စ သတိ စ သမ္ပဇညဉ္စ ကရဏီယံ။

“သစေ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – ‘နတ္ထိ မေ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အပ္ပဟီနာ, ယေ မေ အဿု ရတ္တိံ ကာလံ ကရောန္တဿ အန္တရာယာယာ’တိ, တေန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ တေနေဝ ပီတိပါမောဇ္ဇေန ဝိဟာတဗ္ဗံ အဟောရတ္တာနုသိက္ခိနာ ကုသလေသု ဓမ္မေသု။

“ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ရတ္တိယာ နိက္ခန္တာယ ဒိဝသေ ပတိဟိတေ ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘ဗဟုကာ ခေါ မေ ပစ္စယာ မရဏဿ – အဟိ ဝါ မံ ဍံသေယျ, ဝိစ္ဆိကော ဝါ မံ ဍံသေယျ, သတပဒီ ဝါ မံ ဍံသေယျ; တေန မေ အဿ ကာလင်္ကိရိယာ သော မမဿ အန္တရာယော။ ဥပက္ခလိတွာ ဝါ ပပတေယျံ, ဘတ္တံ ဝါ မေ ဘုတ္တံ ဗျာပဇ္ဇေယျ, ပိတ္တံ ဝါ မေ ကုပ္ပေယျ, သေမှံ ဝါ မေ ကုပ္ပေယျ, သတ္ထကာ ဝါ မေ ဝါတာ ကုပ္ပေယျုံ; တေန မေ အဿ ကာလင်္ကိရိယာ သော မမဿ အန္တရာယော’တိ။ တေန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခိတဗ္ဗံ – ‘အတ္ထိ နု ခေါ မေ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အပ္ပဟီနာ, ယေ မေ အဿု ဒိဝါ ကာလံ ကရောန္တဿ အန္တရာယာယာ’”တိ။

“သစေ , ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – ‘အတ္ထိ မေ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အပ္ပဟီနာ, ယေ မေ အဿု ဒိဝါ ကာလံ ကရောန္တဿ အန္တရာယာယာ’တိ, တေန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ တေသံယေဝ ပာပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ အဓိမတ္တော ဆန္ဒော စ ဝါယာမော စ ဥဿာဟော စ ဥဿောဠှီ စ အပ္ပဋိဝါနီ စ သတိ စ သမ္ပဇညဉ္စ ကရဏီယံ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, အာဒိတ္တစေလော ဝါ အာဒိတ္တသီသော ဝါ တဿေဝ စေလဿ ဝါ သီသဿ ဝါ နိဗ္ဗာပနာယ အဓိမတ္တံ ဆန္ဒဉ္စ ဝါယာမဉ္စ ဥဿာဟဉ္စ ဥဿောဠှိဉ္စ အပ္ပဋိဝါနိဉ္စ သတိဉ္စ သမ္ပဇညဉ္စ ကရေယျ; ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တေန ဘိက္ခုနာ တေသံယေဝ ပာပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ အဓိမတ္တော ဆန္ဒော စ ဝါယာမော စ ဥဿာဟော စ ဥဿောဠှီ စ အပ္ပဋိဝါနီ စ သတိ စ သမ္ပဇညဉ္စ ကရဏီယံ။

“သစေ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – ‘နတ္ထိ မေ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အပ္ပဟီနာ, ယေ မေ အဿု ဒိဝါ ကာလံ ကရောန္တဿ အန္တရာယာယာ’တိ, တေန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ တေနေဝ ပီတိပါမောဇ္ဇေန ဝိဟာတဗ္ဗံ အဟောရတ္တာနုသိက္ခိနာ ကုသလေသု ဓမ္မေသု။ ဧဝံ ဘာဝိတာ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, မရဏဿတိ ဧဝံ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောတိ မဟာနိသံသာ အမတောဂဓာ အမတပရိယောသာနာ”တိ။ ဒသမံ။

သာရဏီယဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

တဿုဒ္ဒာနံ –

ဒွေ သာရဏီ နိဿာရဏီယံ, ဘဒ္ဒကံ အနုတပ္ပိယံ။
နကုလံ သောပ္ပမစ္ဆာ စ, ဒွေ ဟောန္တိ မရဏဿတီတိ။

၃. အနုတ္တရိယဝဂ္ဂေါ

၁. သာမကသုတ္တံ

၂၁. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သက္ကေသု ဝိဟရတိ သာမကမကေ ပေါက္ခရဏိယာယံ။ အထ ခေါ အညတရာ ဒေဝတာ အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏာ ကေဝလကပ္ပံ ပေါက္ခရဏိယံ ဩဘာသေတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတာ ခေါ သာ ဒေဝတာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

''တယောမေ, ဘန္တေ, ဓမ္မာ ဘိက္ခုနော ပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ။ ကတမေ တယော? ကမ္မာရာမတာ, ဘဿာ ရာမတာ , နိဒ္ဒါရာမတာ – ဣမေ ခေါ, ဘန္တေ, တယော ဓမ္မာ ဘိက္ခုနော ပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ''တိ။ ဣဒမဝေါစ သာ ဒေဝတာ။ သမနုညော သတ္ထာ အဟောသိ။ အထ ခေါ သာ ဒေဝတာ ''သမနုညော မေ သတ္ထာ''တိ ဘဂဝန္တံ အဘိ ဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ တတ္ထေဝန္တရဓာယိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''ဣမံ, ဘိက္ခဝေ, ရတ္တိံ အညတရာ ဒေဝတာ အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏာ ကေဝလကပ္ပံ ပေါက္ခရဏိယံ ဩဘာသေတွာ ယေနာ ဟံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ မံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတာ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သာ ဒေ ဝတာ မံ ဧတဒဝေါစ – 'တယောမေ, ဘန္တေ, ဓမ္မာ ဘိက္ခုနော ပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ။ ကတမေ တယော? ကမ္မာရာ မတာ, ဘဿာရာမတာ, နိဒ္ဒါရာမတာ – ဣမေ ခေါ, ဘန္တေ, တယော ဓမ္မာ ဘိက္ခုနော ပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ'တိ။ ဣဒမဝေါစ, ဘိက္ခဝေ, သာ ဒေဝတာ။ ဣဒံ ဝတွာ မံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ တတ္ထေဝန္တရဓာယိ။ တေသံ တေ [ခေါ (က.)], ဘိက္ခဝေ, အလာဘာ တေသံ ဒုလ္လဒ္ဓံ, ယေ တေ ဒေဝတာပိ ဇာနန္တိ ကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ ပရိဟာယ မာနေ''။

''အပရေပိ, ဘိက္ခဝေ, တယော ပရိဟာနိယေ ဓမ္မေ ဒေသေဿာမိ။ တံ သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိ ကရောထ; ဘာ သိဿာမီ''တိ။ ''ဧဝံ, ဘန္တေ''တိ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – ''ကတမေ စ, ဘိ က္ခဝေ, တယော ပရိဟာနိယာ ဓမ္မာ? သင်္ဂဏိကာရာမတာ, ဒောဝစဿတာ, ပာပမိတ္တတာ – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တယော ပရိဟာနိယာ ဓမ္မာ''။

''ယေ ဟိ ကေစိ, ဘိက္ခဝေ, အတီတမဒ္ဓာနံ ပရိဟာယိံသု ကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ, သဗ္ဗေတေ ဣမေဟေဝ ဆဟိ ဓမ္မေဟိ ပရိဟာယိံသု ကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ။ ယေပိ ဟိ ကေစိ, ဘိက္ခဝေ, အနာဂတမဒ္ဓာနံ ပရိဟာယိဿန္တိ ကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ, သဗ္ဗေတေ ဣမေဟေဝ ဆဟိ ဓမ္မေဟိ ပရိဟာယိဿန္တိ ကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ။ ယေပိ ဟိ ကေစိ, ဘိက္ခ ဝေ, ဧတရဟိ ပရိဟာယန္တိ ကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ, သဗ္ဗေတေ ဣမေဟေဝ ဆဟိ ဓမ္မေဟိ ပရိဟာယန္တိ ကုသလေဟိ ဓ မ္မေဟီ''တိ။ ပဌမံ။

၂. အပရိဟာနိယသုတ္တံ

၂၂. ''ဆယိမေ, ဘိက္ခဝေ, အပရိဟာနိယေ ဓမ္မေ ဒေသေဿာမိ, တံ သုဏာထ။ပေ။ ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, ဆ အပရိဟာနိယာ ဓမ္မာ? န ကမ္မာရာမတာ, န ဘဿာရာမတာ, န နိဒ္ဒါရာမတာ, န သင်္ဂဏိကာရာမတာ, သောဝစဿ တာ, ကလျာဏမိတ္တတာ – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဆ အပရိဟာနိယာ ဓမ္မာ။

''ယေ ဟိ ကေစိ, ဘိက္ခဝေ, အတီတမဒ္ဓာနံ န ပရိဟာယိံသု ကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ, သဗ္ဗေတေ ဣမေဟေဝ ဆဟိ ဓ မ္မေဟိ န ပရိဟာယိံသု ကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ။ ယေပိ ဟိ ကေစိ, ဘိက္ခဝေ, အနာဂတမဒ္ဓာနံ န ပရိဟာယိဿန္တိ ကု သလေဟိ ဓမ္မေဟိ, သဗ္ဗေတေ ဣမေဟေဝ ဆဟိ ဓမ္မေဟိ န ပရိဟာယိဿန္တိ ကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ။ ယေပိ ဟိ ကေ

စိ, ဘိက္ခဝေ, တေရဟိ န ပရိဟာယန္တိ ကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ, သဗ္ဗေတေ ဣမေဟေဝ ဆဟိ ဓမ္မေဟိ န ပရိဟာယန္တိ ကုသလေဟိ ဓမ္မေဟီ''တိ။ ဒုတိယံ။

၃. ဘယသုတ္တံ

၂၃. '''ဘယ'န္တိ, ဘိက္ခဝေ, ကာမာနမေတံ အဓိဝစနံ; 'ဒုက္ခ'န္တိ, ဘိက္ခဝေ, ကာမာနမေတံ အဓိဝစနံ; 'ရောဂေါ'တိ, ဘိက္ခဝေ, ကာမာနမေတံ အဓိဝစနံ; 'ဂဏ္ဍော'တိ, ဘိက္ခဝေ , ကာမာနမေတံ အဓိဝစနံ; 'သင်္ဂေါ'တိ, ဘိက္ခဝေ, ကာမာနမေတံ အဓိဝစနံ; 'ပင်္ကော'တိ, ဘိက္ခဝေ, ကာမာနမေတံ အဓိဝစနံ။

''ကသ္မာ စ, ဘိက္ခဝေ, 'ဘယ'န္တိ ကာမာနမေတံ အဓိဝစနံ? ကာမရာဂရတ္တာယံ, ဘိက္ခဝေ, ဆန္ဒရာဂဝိနိဗဒ္ဓော ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာပိ ဘယာ န ပရိမုစ္စတိ, သမ္ပရာယိကာပိ ဘယာ န ပရိမုစ္စတိ, တသ္မာ 'ဘယ'န္တိ ကာမာနမေတံ အဓိဝစနံ။ ကသ္မာ စ, ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခန္တိ။ပေ.။ ရောဂေါတိ။ ဂဏ္ဍောတိ။ သင်္ဂေါတိ။ ပင်္ကောတိ ကာမာနမေတံ အဓိဝစနံ? ကာမရာဂရတ္တာယံ, ဘိက္ခဝေ, ဆန္ဒရာဂဝိနိဗဒ္ဓော ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာပိ ပင်္ကာ န ပရိမုစ္စတိ, သမ္ပရာယိကာပိ ပင်္ကာ န ပရိမုစ္စတိ, တသ္မာ 'ပင်္ကော'တိ ကာမာနမေတံ အဓိဝစန''န္တိ။

''ဘယံ ဒုက္ခံ ရောဂေါ ဂဏ္ဍော၊ သင်္ဂေါ ပင်္ကော စ ဥဘယံ။
ဧတေ ကာမာ ပဝုစ္စန္တိ၊ ယတ္ထ သတ္တော ပုထုဇ္ဇနော။

''ဥပာဒါနေ ဘယံ ဒိသွာ၊ ဇာတိမရဏသမ္ဘဝေ။
အနုပာဒါ ဝိမုစ္စန္တိ၊ ဇာတိမရဏသင်္ခယေ။

''တေ ခေမပ္ပတ္တာ သုခိနော၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မာဘိနိဗ္ဗုတာ။
သဗ္ဗဝေရဘယာတီတာ [သဗ္ဗေ ဝေရဘယာတီတာ (သျာ.)] ၊ သဗ္ဗဒုက္ခံ ဥပစ္စဂု''န္တိ။ တတိယံ။

၄. ဟိမဝန္တသုတ္တံ

၂၄. ''ဆဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဟိမဝန္တံ ပဗ္ဗတရာဇံ ပဒါလေယျ, ကော ပန ဝါဒော ဆဝါယ အဝိဇ္ဇာယ! ကတမေဟိ ဆဟိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သမာဓိဿ သမာပတ္တိကုသလော ဟောတိ, သမာဓိဿ ဌိတိကုသလော ဟောတိ, သမာဓိဿ ဝုဋ္ဌာနကုသလော ဟောတိ, သမာဓိဿ ကလ္လိတကုသလော [ကလ္လတာကုသလော (သျာ. ကံ. က.) သံ. နိ. ၃.၆၆၅ ပဿိတဗ္ဗံ] ဟောတိ, သမာဓိဿ ဂေါစရကုသလော ဟောတိ, သမာဓိဿ အဘိနီဟာရကုသလော ဟောတိ။ ဣမေဟိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဟိမဝန္တံ ပဗ္ဗတရာဇံ ပဒါလေယျ, ကော ပန ဝါဒော ဆဝါယ အဝိဇ္ဇာယာ''တိ! စတုတ္ထံ။

၅. အနုဿတိဋ္ဌာနသုတ္တံ

၂၅. ''ဆယိမာနိ , ဘိက္ခဝေ, အနုဿတိဋ္ဌာနာနိ။ ကတမာနိ ဆ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော တထာဂတံ အနုဿရတိ – 'ဣတိပိ သော ဘဂဝါ။ပေ.။ သတ္ထာ ဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓော ဘဂဝါ'တိ။ ယသ္မိံ, ဘိက္ခဝေ, သမယေ အရိယသာဝကော တထာဂတံ အနုဿရတိ, နေဝဿ တသ္မိံ သမယေ ရာဂပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ, န ဒောသပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ, န မောဟပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ; ဥဇုဂတမေဝဿ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ ဟောတိ, နိက္ခန္တံ မုတ္တံ ဝုဋ္ဌိတံ ဂေဓမှာ။ 'ဂေဓော'တိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စန္နေတံ ကာမဂုဏာနံ အဓိဝစနံ။ ဣဒမ္ပိ ခော, ဘိက္ခဝေ, အာရမ္မဏံ ကရိတွာ ဧဝမိဓေကစ္စေ သတ္တာ ဝိသုဇ္ဈန္တိ။

''ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ဓမ္မံ အနုဿရတိ – 'သွာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မော။ပေ.။ ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညူဟီ'တိ။ ယသ္မိံ, ဘိက္ခဝေ, သမယေ အရိယသာဝကော ဓမ္မံ အနုဿရတိ, နေဝဿ တသ္မိံ သမယေ ရာဂပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ, န ဒောသပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ, န မောဟပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ ; ဥဇုဂတ

မေဝဿ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ ဟောတိ, နိက္ခန္တံ မုတ္တံ ဝုဋ္ဌိတံ ဂေဓမှာ။ ‘ဂေဓော’တိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စန္နေတံ ကာမဂုဏာနံ အဓိဝစနံ။ ဣဒမ္ပိ ခော, ဘိက္ခဝေ, အာရမ္မဏံ ကရိတွာ ဧဝမိဓေကစ္စေ သတ္တာ ဝိသုဇ္ဈန္တိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော သင်္ဃံ အနုဿရတိ – ‘သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော။ပေ.။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿာ’တိ။ ယသ္မိံ, ဘိက္ခဝေ, သမယေ အရိယသာဝကော သင်္ဃံ အနုဿရတိ, နေဝဿ တသ္မိံ သမယေ ရာဂပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ, န ဒောသပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ, န မောဟပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ; ဥဇုဂတမေဝဿ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ ဟောတိ, နိက္ခန္တံ မုတ္တံ ဝုဋ္ဌိတံ ဂေဓမှာ။ ‘ဂေဓော’တိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စန္နေတံ ကာမဂုဏာနံ အဓိဝစနံ။ ဣဒမ္ပိ ခော, ဘိက္ခဝေ, အာရမ္မဏံ ကရိတွာ ဧဝမိဓေကစ္စေ သတ္တာ ဝိသုဇ္ဈန္တိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော အတ္တနော သီလာနိ အနုဿရတိ အခဏ္ဍာနိ။ပေ.။ သမာဓိသံဝတ္တနိကာနိ။ ယသ္မိံ, ဘိက္ခဝေ, သမယေ အရိယသာဝကော သီလံ အနုဿရတိ, နေဝဿ တသ္မိံ သမယေ ရာဂပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ, န ဒောသပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ, န မောဟပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ; ဥဇုဂတမေဝဿ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ ဟောတိ, နိက္ခန္တံ မုတ္တံ ဝုဋ္ဌိတံ ဂေဓမှာ။ ‘ဂေဓော’တိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စန္နေတံ ကာမဂုဏာနံ အဓိဝစနံ။ ဣဒမ္ပိ ခော, ဘိက္ခဝေ, အာရမ္မဏံ ကရိတွာ ဧဝမိဓေကစ္စေ သတ္တာ ဝိသုဇ္ဈန္တိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော အတ္တနော စာဂံ အနုဿရတိ – ‘လာဘာ ဝတ မေ! သုလဒ္ဓံ ဝတ မေ။ပေ.။ ယာစယောဂေ ဒါနသံဝိဘာဂရတော’တိ။ ယသ္မိံ။ပေ.။ ဧဝမိဓေကစ္စေ သတ္တာ ဝိသုဇ္ဈန္တိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ဒေဝတာ အနုဿရတိ – ‘သန္တိ ဒေဝါ စာတုမဟာရာဇိကာ, သန္တိ ဒေဝါ တာဝတိံသာ, သန္တိ ဒေဝါ ယာမာ, သန္တိ ဒေဝါ တုသိတာ, သန္တိ ဒေဝါ နိမ္မာနရတိနော, သန္တိ ဒေဝါ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိနော, သန္တိ ဒေဝါ ဗြဟ္မကာယိကာ, သန္တိ ဒေဝါ တတုတ္တရိ။ ယထာရူပါယ သဒ္ဓါယ သမန္နာဂတာ တာ ဒေဝတာ ဣတော စုတာ တတ္ထ ဥပပန္နာ; မယှမ္ပိ တထာရူပါ သဒ္ဓါ သံဝိဇ္ဇတိ။ ယထာရူပေန သီလေန။ သုတေန။ စာဂေန။ ပညာယ သမန္နာဂတာ တာ ဒေဝတာ ဣတော စုတာ တတ္ထ ဥပပန္နာ; မယှမ္ပိ တထာရူပါ ပညာ သံဝိဇ္ဇတီ’’’တိ။

“ယသ္မိံ, ဘိက္ခဝေ, သမယေ အရိယသာဝကော အတ္တနော စ တာသဉ္စ ဒေဝတာနံ သဒ္ဓဉ္စ သီလဉ္စ သုတဉ္စ စာဂဉ္စ ပညဉ္စ အနုဿရတိ နေဝဿ တသ္မိံ သမယေ ရာဂပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ, န ဒောသပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ, န မောဟပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ; ဥဇုဂတမေဝဿ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ ဟောတိ, နိက္ခန္တံ မုတ္တံ ဝုဋ္ဌိတံ ဂေဓမှာ။ ‘ဂေဓော’တိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စန္နေတံ ကာမဂုဏာနံ အဓိဝစနံ။ ဣဒမ္ပိ ခော, ဘိက္ခဝေ, အာရမ္မဏံ ကရိတွာ ဧဝမိဓေကစ္စေ သတ္တာ ဝိသုဇ္ဈန္တိ။ ဣမာနိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆ အနုဿတိဋ္ဌာနာနီ’’တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. မဟာကစ္စာနသုတ္တံ

၂၆. တတြ ခော အာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – “အာဝုသော ဘိက္ခဝေ”တိ။ “အာဝုသော”တိ ခော တေ ဘိက္ခူ အာယသ္မတော မဟာကစ္စာနဿ ပစ္စဿောသုံ။ အာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော ဧတဒဝေါစ – “အစ္ဆရိယံ, အာဝုသော; အဗ္ဘုတံ, အာဝုသော! ယာဝဉ္စိဒံ တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန သမ္ဗာဓေ ဩကာသာဓိဂမော အနုဗုဒ္ဓော သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ သောကပရိဒေဝါနံ သမတိက္ကမာယ ဒုက္ခဒောမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာယ ဉာယဿ အဓိဂမာယ နိဗ္ဗာနဿ သစ္ဆိကိရိယာယ, ယဒိဒံ ဆ အနုဿတိဋ္ဌာနာနိ။

“ကတမာနိ ဆ? ဣဓာဝုသော, အရိယသာဝကော တထာဂတံ အနုဿရတိ – ‘ဣတိပိ သော ဘဂဝါ။ပေ.။ သတ္ထာ ဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ’တိ။ ယသ္မိံ, အာဝုသော, သမယေ အရိယသာဝကော တထာဂတံ အနုဿရတိ နေဝဿ တသ္မိံ သမယေ ရာဂပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ, န ဒောသပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ, န မောဟပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ; ဥဇုဂတမေဝဿ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ ဟောတိ, နိက္ခန္တံ မုတ္တံ ဝုဋ္ဌိတံ ဂေဓမှာ။ ‘ဂေဓော’တိ ခော, အာဝုသော, ပဉ္စန္နေတံ ကာမဂုဏာနံ အဓိဝစနံ။ သ ခော သော, အာဝုသော, အရိယသာဝကော သဗ္ဗသော အာကာသသမေန

စေတသာ ဝိဟရတိ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဇေန။ ဣဒမ္ပိ ခေါ, အာဝုသော, အာရမ္မဏံ ကရိတွာ ဇေမိဓေကစ္စေ သတ္တာ ဝိသုဒ္ဓိဓမ္မာ ဘဝန္တိ။

“ပုန စပရံ, အာဝုသော, အရိယသာဝကော ဓမ္မံ အနုဿရတိ – ‘သွာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မော။ပေ.။ ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညူဟီ’တိ။ ယသ္မိံ, အာဝုသော, သမယေ အရိယသာဝကော ဓမ္မံ အနုဿရတိ နေဝဿ တသ္မိံ သမယေ ရာဂပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ, န ဒောသပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ, န မောဟပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ; ဥဇုဂတမေဝဿ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ ဟောတိ, နိက္ခန္တံ မုတ္တံ ဝုဋ္ဌိတံ ဂေဓမှာ။ ‘ဂေဓော’တိ ခေါ, အာဝုသော, ပဉ္စန္နေတံ ကာမဂုဏာနံ အဓိဝစနံ။ သ ခေါ သော, အာဝုသော, အရိယသာဝကော သဗ္ဗသော အာကာသသမေန စေတသာ ဝိဟရတိ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဇေန ။ ဣဒမ္ပိ ခေါ, အာဝုသော, အာရမ္မဏံ ကရိတွာ ဧဝမိဓေကစ္စေ သတ္တာ ဝိသုဒ္ဓိဓမ္မာ ဘဝန္တိ။

“ပုန စပရံ, အာဝုသော, အရိယသာဝကော သင်္ဃံ အနုဿရတိ – ‘သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော။ ပေ.။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿာ’တိ။ ယသ္မိံ, အာဝုသော, သမယေ အရိယသာဝကော သင်္ဃံ အနုဿရတိ နေဝဿ တသ္မိံ သမယေ ရာဂပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ, န ဒောသပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ, န မောဟပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ; ဥဇုဂတမေဝဿ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ ဟောတိ, နိက္ခန္တံ မုတ္တံ ဝုဋ္ဌိတံ ဂေဓမှာ။ ‘ဂေဓော’တိ ခေါ, အာဝုသော, ပဉ္စန္နေတံ ကာမဂုဏာနံ အဓိဝစနံ။ သ ခေါ သော, အာဝုသော, အရိယသာဝကော သဗ္ဗသော အာကာသသမေန စေတသာ ဝိဟရတိ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဇေန။ ဣဒမ္ပိ ခေါ, အာဝုသော, အာရမ္မဏံ ကရိတွာ ဇေမိဓေကစ္စေ သတ္တာ ဝိသုဒ္ဓိဓမ္မာ ဘဝန္တိ။

“ပုန စပရံ, အာဝုသော, အရိယသာဝကော အတ္တနော သီလာနိ အနုဿရတိ အခဏ္ဍာနိ။ပေ.။ သမာဓိသံဝတ္တနိကာနိ။ ယသ္မိံ, အာဝုသော, သမယေ အရိယသာဝကော အတ္တနော သီလံ အနုဿရတိ နေဝဿ တသ္မိံ သမယေ ရာဂပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ, န ဒောသပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ, န မောဟပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ; ဥဇုဂတမေဝဿ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ ဟောတိ, နိက္ခန္တံ မုတ္တံ ဝုဋ္ဌိတံ ဂေဓမှာ။ ‘ဂေဓော’တိ ခေါ, အာဝုသော, ပဉ္စန္နေတံ ကာမဂုဏာနံ အဓိဝစနံ။ သ ခေါ သော, အာဝုသော, အရိယသာဝကော သဗ္ဗသော အာကာသသမေန စေတသာ ဝိဟရတိ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဇေန။ ဣဒမ္ပိ ခေါ, အာဝုသော, အာရမ္မဏံ ကရိတွာ ဇေမိဓေကစ္စေ သတ္တာ ဝိသုဒ္ဓိဓမ္မာ ဘဝန္တိ။

“ပုန စပရံ, အာဝုသော, အရိယသာဝကော အတ္တနော စာဂံ အနုဿရတိ – ‘လာဘာ ဝတ မေ, သုလဒ္ဓံ ဝတ မေ။ပေ.။ ယာစယောဂေ ဒါနသံဝိဘာဂရတော’တိ။ ယသ္မိံ, အာဝုသော, သမယေ အရိယသာဝကော အတ္တနော စာဂံ အနုဿရတိ နေဝဿ တသ္မိံ သမယေ ရာဂပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ, န ဒောသပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ, န မောဟပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ; ဥဇုဂတမေဝဿ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ ဟောတိ, နိက္ခန္တံ မုတ္တံ ဝုဋ္ဌိတံ ဂေဓမှာ။ ‘ဂေဓော’တိ ခေါ, အာဝုသော, ပဉ္စန္နေတံ ကာမဂုဏာနံ အဓိဝစနံ။ သ ခေါ သော, အာဝုသော, အရိယသာဝကော သဗ္ဗသော အာကာသသမေန စေတသာ ဝိဟရတိ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဇေန။ ဣဒမ္ပိ ခေါ, အာဝုသော, အာရမ္မဏံ ကရိတွာ ဇေမိဓေကစ္စေ သတ္တာ ဝိသုဒ္ဓိဓမ္မာ ဘဝန္တိ။

“ပုန စပရံ, အာဝုသော, အရိယသာဝကော ဒေဝတာ အနုဿရတိ – ‘သန္တိ ဒေဝါ စာတုမဟာရာဇိကာ, သန္တိ ဒေဝါ။ပေ.။ တတုတ္တရိံ။ ယထာရူပါယ သဒ္ဓာယ သမန္နာဂတာ တာ ဒေဝတာ ဣတော စုတာ တတ္ထ ဥပပန္နာ; မယှမ္ပိ တထာရူပါ သဒ္ဓာ သံဝိဇ္ဇတိ ။ ယထာရူပေန သီလေန။ပေ.။ သုတေန။ စာဂေန။ ပညာယ သမန္နာဂတာ တာ ဒေဝတာ ဣတော စုတာ တတ္ထ ဥပပန္နာ; မယှမ္ပိ တထာရူပါ ပညာ သံဝိဇ္ဇတီ’တိ။ ယသ္မိံ, အာဝုသော, သမယေ အရိယသာဝကော အတ္တနော စ တာသဉ္စ ဒေဝတာနံ သဒ္ဓဉ္စ သီလဉ္စ သုတဉ္စ စာဂဉ္စ ပညဉ္စ အနုဿရတိ နေဝဿ တသ္မိံ သမယေ ရာဂပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ , န ဒောသပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ, န မောဟပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ; ဥဇုဂတမေဝဿ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ ဟောတိ, နိက္ခန္တံ မုတ္တံ ဝုဋ္ဌိတံ ဂေဓမှာ။ ‘ဂေဓော’တိ ခေါ, အာဝုသော, ပဉ္စန္နေတံ ကာမဂုဏာနံ အဓိဝစနံ။ သ ခေါ သော, အာဝုသော, အရိယသာဝကော သဗ္ဗသော အာကာသသမေန စေတသာ ဝိဟရ

တိ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဇေန။ ဣဒမ္ပိ ခေါ, အာဝုသော, အာရမ္မဏံ ကရိတွာ ဝေမိ ဓေကစ္စေ သတ္တာ ဝိသုဒ္ဓိမ္မော ဘဝန္တိ။

“အစ္ဆရိယံ , အာဝုသော; အဗ္ဘုတံ, အာဝုသော! ယာဝဥ္စိဒံ တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာ သမ္ဗုဒ္ဓေန သမ္ဗာဓေ ဩကာသာဓိဂမော အနုဗုဒ္ဓော သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ သောကပရိဒေဝါနံ သမတိက္ကမာယ ဒုက္ခ ဒေါမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာယ ဉာယဿ အဓိဂမာယ နိဗ္ဗာနဿ သစ္ဆိကိရိယာယ, ယဒိဒံ ဆ အနုဿတိဋ္ဌာနာ နိ”တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ပဌမသမယသုတ္တံ

၂၇. အထ ခေါ အညတရော ဘိက္ခု ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကေ မန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ သော ဘိက္ခု ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ကတိ နု ခေါ, ဘန္တေ, သမယာ မနော ဘာဝနီယဿ ဘိက္ခုနော ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတု”န္တိ? “ဆယိမေ, ဘိက္ခု, သမယာ မနောဘာဝနီယဿ ဘိက္ခုနော ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတုံ”။

“ကတမေ ဆ? ဣဓ, ဘိက္ခု, ယသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ကာမရာဂပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဝိဟရတိ ကာမရာဂပရေတေ န, ဥပ္ပန္နဿ စ ကာမရာဂဿ နိဿရဏံ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ တသ္မိံ သမယေ မနောဘာဝနီယော ဘိက္ခု ဥပသ င်္ကမိတွာ ဧဝမဿ ဝစနီယော – ‘အဟံ ခေါ, အာဝုသော, ကာမရာဂပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဝိဟရာမိ ကာမရာဂပရေ တေန, ဥပ္ပန္နဿ စ ကာမရာဂဿ နိဿရဏံ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာမိ။ သာဓု ဝတ မေ, အာယသ္မာ, ကာမရာဂဿ ပဟာနာယ ဓမ္မံ ဒေသေတူ’တိ။ တဿ မနောဘာဝနီယော ဘိက္ခု ကာမရာဂဿ ပဟာနာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ အယံ, ဘိက္ခု, ပဌမော သမယော မနောဘာဝနီယဿ ဘိက္ခုနော ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတုံ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခု, ယသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဗျာပါဒပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဝိဟရတိ ဗျာပါဒပရေတေန, ဥပ္ပန္န ဿ စ ဗျာပါဒဿ နိဿရဏံ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ တသ္မိံ သမယေ မနောဘာဝနီယော ဘိက္ခု ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝမဿ ဝစနီယော – ‘အဟံ ခေါ, အာဝုသော, ဗျာပါဒပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဝိဟရာမိ ဗျာပါဒပရေတေန, ဥပ္ပန္ နဿ စ ဗျာပါဒဿ နိဿရဏံ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာမိ။ သာဓု ဝတ မေ, အာယသ္မာ, ဗျာပါဒဿ ပဟာနာယ ဓ မ္မံ ဒေသေတူ’တိ။ တဿ မနောဘာဝနီယော ဘိက္ခု ဗျာပါဒဿ ပဟာနာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ အယံ, ဘိက္ခု, ဒုတိယော သမယော မနောဘာဝနီယဿ ဘိက္ခုနော ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတုံ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခု, ယသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ထိနမိဒ္ဓပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဝိဟရတိ ထိနမိဒ္ဓပရေတေန, ဥပ္ပန္နဿ စ ထိနမိဒ္ဓဿ နိဿရဏံ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ တသ္မိံ သမယေ မနောဘာဝနီယော ဘိက္ခု ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝမ ဿ ဝစနီယော – ‘အဟံ ခေါ, အာဝုသော, ထိနမိဒ္ဓပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဝိဟရာမိ ထိနမိဒ္ဓပရေတေန, ဥပ္ပန္နဿ စ ထိနမိဒ္ဓဿ နိဿရဏံ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာမိ။ သာဓု ဝတ မေ, အာယသ္မာ, ထိနမိဒ္ဓဿ ပဟာနာယ ဓမ္မံ ဒေသေ တူ’တိ။ တဿ မနောဘာဝနီယော ဘိက္ခု ထိနမိဒ္ဓဿ ပဟာနာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ ။ အယံ, ဘိက္ခု, တတိယော သမယော မနောဘာဝနီယဿ ဘိက္ခုနော ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတုံ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခု, ယသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဝိဟရတိ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စပရေတေန, ဥပ္ ပန္နဿ စ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စဿ နိဿရဏံ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ တသ္မိံ သမယေ မနောဘာဝနီယော ဘိက္ခု ဥပသ င်္ကမိတွာ ဧဝမဿ ဝစနီယော – ‘အဟံ ခေါ, အာဝုသော, ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဝိဟရာမိ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စပ ရေတေန, ဥပ္ပန္နဿ စ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စဿ နိဿရဏံ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာမိ။ သာဓု ဝတ မေ, အာယသ္မာ, ဥဒ္ဓစ္စကု က္ကုစ္စဿ ပဟာနာယ ဓမ္မံ ဒေသေတူ’တိ။ တဿ မနောဘာဝနီယော ဘိက္ခု ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စဿ ပဟာနာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ အယံ, ဘိက္ခု, စတုတ္ထော သမယော မနောဘာဝနီယဿ ဘိက္ခုနော ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတုံ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခု, ယသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဝိစိကိစ္ဆာပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဝိဟရတိ ဝိစိကိစ္ဆာပရေတေန, ဥပ္ပန္နာ ယ စ ဝိစိကိစ္ဆာယ နိဿရဏံ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ တသ္မိံ သမယေ မနောဘာဝနီယော ဘိက္ခု ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝမ

ဿ ဝစနီယော – ‘အဟံ, အာဝုသော, ဝိစိကိစ္ဆာပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဝိဟရာမိ ဝိစိကိစ္ဆာပရေတေန, ဥပ္ပန္နာယ စ ဝိစိကိစ္ဆာယ နိဿရဏံ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာမိ။ သာဓု ဝတ မေ, အာယသ္မာ, ဝိစိကိစ္ဆာယ ပဟာနာယ ဓမ္မံ ဒေသေတူ’တိ။ တဿ မနောဘာဝနီယော ဘိက္ခု ဝိစိကိစ္ဆာယ ပဟာနာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ အယံ, ဘိက္ခု, ပဉ္စမော သမယော မနောဘာဝနီယဿ ဘိက္ခုနော ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတုံ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခု, ယသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ယံ နိမိတ္တံ အာဂမ္မ ယံ နိမိတ္တံ မနသိကရောတော အနန္တရာ အာသဝါနံ ခယော ဟောတိ တံ နိမိတ္တံ နပ္ပဇာနာတိ တသ္မိံ သမယေ မနောဘာဝနီယော ဘိက္ခု ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝမဿ ဝစနီယော – ‘အဟံ ခော, အာဝုသော, ယံ နိမိတ္တံ အာဂမ္မ ယံ နိမိတ္တံ မနသိကရောတော အနန္တရာ အာသဝါနံ ခယော ဟောတိ, တံ နိမိတ္တံ နပ္ပဇာနာမိ။ သာဓု ဝတ မေ, အာယသ္မာ, အာသဝါနံ ခယာယ ဓမ္မံ ဒေသေတူ’တိ။ တဿ မနောဘာဝနီယော ဘိက္ခု အာသဝါနံ ခယာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ အယံ, ဘိက္ခု, ဆဋ္ဌော သမယော မနောဘာဝနီယဿ ဘိက္ခုနော ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတုံ။ ဣမေ ခော, ဘိက္ခု, ဆ သမယာ မနောဘာဝနီယဿ ဘိက္ခုနော ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတု”န္တိ။ သတ္တမံ။

၈. ဒုတိယသမယသုတ္တံ

၂၈. ဧကံ သမယံ သမ္ဗဟုလာ ထေရာ ဘိက္ခူ ဗာရာဏသိယံ ဝိဟရန္တိ ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ။ အထ ခော တေသံ ထေရာနံ ဘိက္ခူနံ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပာတပဋိက္ကန္တာနံ မဏ္ဍလမာဠေ သန္နိသိန္နာနံ သန္နိပတိတာနံ အယမန္တရာ ကထာ ဥဒပါဒိ – “ကော နု ခော, အာဝုသော, သမယော မနောဘာဝနီယဿ ဘိက္ခုနော ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတု”န္တိ?

ဧဝံ ဝုတ္တေ အညတရော ဘိက္ခု ထေရေ ဘိက္ခူ ဧတဒဝေါစ – “ယသ္မိံ, အာဝုသော, သမယေ မနောဘာဝနီယော ဘိက္ခု ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပာတပဋိက္ကန္တော ဟောတိ ပါဒေ ပက္ခာလေတွာ နိသိန္နော ဟောတိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ, သော သမယော မနောဘာဝနီယဿ ဘိက္ခုနော ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတု”န္တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ အညတရော ဘိက္ခု တံ ဘိက္ခုံ ဧတဒဝေါစ – “န ခော, အာဝုသော , သော သမယော မနောဘာဝနီယဿ ဘိက္ခုနော ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတုံ။ ယသ္မိံ, အာဝုသော, သမယေ မနောဘာဝနီယော ဘိက္ခု ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပာတပဋိက္ကန္တော ဟောတိ ပါဒေ ပက္ခာလေတွာ နိသိန္နော ဟောတိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ, ဂမနကိလမထောပိဿ တသ္မိံ သမယေ အပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓော ဟောတိ, ဘတ္တကိလမထောပိဿ တသ္မိံ သမယေ အပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓော ဟောတိ။ တသ္မာ သော အသမယော မနောဘာဝနီယဿ ဘိက္ခုနော ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတုံ။ ယသ္မိံ, အာဝုသော, သမယေ မနောဘာဝနီယော ဘိက္ခု သာယနှသမယံ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော ဝိဟာရပစ္ဆာယာယံ နိသိန္နော ဟောတိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ, သော သမယော မနောဘာဝနီယဿ ဘိက္ခုနော ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတု”န္တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ အညတရော ဘိက္ခု တံ ဘိက္ခုံ ဧတဒဝေါစ – “န ခော, အာဝုသော, သော သမယော မနောဘာဝနီယဿ ဘိက္ခုနော ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတုံ။ ယသ္မိံ, အာဝုသော, သမယေ မနောဘာဝနီယော ဘိက္ခု သာယနှသမယံ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော ဝိဟာရပစ္ဆာယာယံ နိသိန္နော ဟောတိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ, ယဒေဝဿ ဒိဝါ သမာဓိနိမိတ္တံ မနသိကတံ ဟောတိ တဒေဝဿ တသ္မိံ သမယေ သမုဒာစရတိ။ တသ္မာ သော အသမယော မနောဘာဝနီယဿ ဘိက္ခုနော ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတုံ။ ယသ္မိံ, အာဝုသော, သမယေ မနောဘာဝနီယော ဘိက္ခု ရတ္တိယာ ပစ္စူသသမယံ ပစ္စုဋ္ဌာယ နိသိန္နော ဟောတိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ, သော သမယော မနောဘာဝနီယဿ ဘိက္ခုနော ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတု”န္တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ အညတရော ဘိက္ခု တံ ဘိက္ခုံ ဧတဒဝေါစ – “န ခော, အာဝုသော, သော သမယော မနောဘာဝနီယဿ ဘိက္ခုနော ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတုံ။ ယသ္မိံ, အာဝုသော, သမယေ မနောဘာဝနီယော ဘိက္ခု ရတ္တိယာ ပစ္စူသသမယံ ပစ္စုဋ္ဌာယ နိသိန္နော ဟောတိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ, ဩဇဋ္ဌာ

ယိသ္မိံ တသ္မိံ သမယေ ကာယော ဟောတိ ဖာသုသ္သ ဟောတိ ဗုဒ္ဓါနံ သာသနံ မနသိ ကာတုံ။ တသ္မာ သော အသမယော မနောဘာဝနီယသ္သ ဘိက္ခုနော ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတုံ''န္တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ အာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော ထေရေ ဘိက္ခူ ဧတဒဝေါစ – ''သမ္မုခါ မေတံ, အာဝုသော, ဘဂဝတော သုတံ သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ – 'ဆယိမေ, ဘိက္ခဝေ, သမယာ မနောဘာဝနီယသ္သ ဘိက္ခုနော ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတုံ'''။

''ကတမေ ဆ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ယသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ကာမရာဂပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဝိဟရတိ ကာမရာဂပရေတေန, ဥပ္ပန္နသ္သ စ ကာမရာဂသ္သ နိဿရဏံ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ, တသ္မိံ သမယေ မနောဘာဝနီယော ဘိက္ခု ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ ဧဝမသ္သ ဝစနီယော – 'အဟံ ခေါ, အာဝုသော, ကာမရာဂပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဝိဟရာမိ ကာမရာဂပရေတေန, ဥပ္ပန္နသ္သ စ ကာမရာဂသ္သ နိဿရဏံ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာမိ။ သာဓု ဝတ မေ အာယသ္မာ ကာမရာဂသ္သ ပဟာနာယ ဓမ္မံ ဒေသေတူ'တိ။ တသ္သ မနောဘာဝနီယော ဘိက္ခု ကာမရာဂသ္သ ပဟာနာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, ပဌမော သမယော မနောဘာဝနီယသ္သ ဘိက္ခုနော ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတုံ။

''ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ယသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဗျာပါဒပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဝိဟရတိ။ပေ။ ထိနမိဒ္ဓပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဝိဟရတိ။ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဝိဟရတိ။ ဝိစိကိစ္ဆာပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဝိဟရတိ။ ယံ နိမိတ္တံ အာဂမ္မ ယံ နိမိတ္တံ မနသိကရောတော အနန္တရာ အာသဝါနံ ခယော ဟောတိ, တံ နိမိတ္တံ န ဇာနာတိ န ပဿတိ, တသ္မိံ သမယေ မနောဘာဝနီယော ဘိက္ခု ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ ဧဝမသ္သ ဝစနီယော – 'အဟံ ခေါ, အာဝုသော, ယံ နိမိတ္တံ အာဂမ္မ ယံ နိမိတ္တံ မနသိကရောတော အနန္တရာ အာသဝါနံ ခယော ဟောတိ တံ နိမိတ္တံ န ဇာနာမိ န ပဿာမိ။ သာဓု ဝတ မေ အာယသ္မာ အာသဝါနံ ခယာယ ဓမ္မံ ဒေသေတူ'တိ။ တသ္သ မနောဘာဝနီယော ဘိက္ခု အာသဝါနံ ခယာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, ဆဋ္ဌော သမယော မနောဘာဝနီယသ္သ ဘိက္ခုနော ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတုံ။

''သမ္မုခါ မေတံ, အာဝုသော, ဘဂဝတော သုတံ သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ – 'ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဆ သမယာ မနောဘာဝနီယသ္သ ဘိက္ခုနော ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတုံ'''န္တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ဥဒါယီသုတ္တံ

၂၉. အထ ခေါ ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ ဥဒါယိံ အာမန္တေသိ – ''ကတိ နု ခေါ, ဥဒါယိ, အနုဿတိဋ္ဌာနာနီ''တိ? ဧဝံ ဝုတ္တေ အာယသ္မာ ဥဒါယီ တုဏှီ အဟောသိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခေါ ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ ဥဒါယိံ အာမန္တေသိ – ''ကတိ နု ခေါ, ဥဒါယိ, အနုဿတိဋ္ဌာနာနီ''တိ? ဒုတိယမ္ပိ ခေါ အာယသ္မာ ဥဒါယီ တုဏှီ အဟောသိ။ တတိယမ္ပိ ခေါ ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ ဥဒါယိံ အာမန္တေသိ – ''ကတိ နု ခေါ, ဥဒါယိ, အနုဿတိဋ္ဌာနာနီ''တိ? တတိယမ္ပိ ခေါ အာယသ္မာ ဥဒါယီ တုဏှီ အဟောသိ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော အာယသ္မန္တံ ဥဒါယိံ ဧတဒဝေါစ – ''သတ္ထာ တံ, အာဝုသော ဥဒါယိ, အာမန္တေသီ''တိ။ ''သုဏောမဟံ , အာဝုသော အာနန္ဒ, ဘဂဝတော။ ဣဓ , ဘန္တေ, ဘိက္ခု အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ – သေယျထိဒံ ဧကမ္ပိ ဇာတိံ ဒ္ဝေပိ ဇာတိယော။ပေ။။ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ။ ဣဒံ, ဘန္တေ, အနုဿတိဋ္ဌာန''န္တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ – ''အညာသိံ ခေါ အဟံ, အာနန္ဒ – 'နေဝါယံ ဥဒါယီ မောဃပုရိသော အဓိစိတ္တံ အနုယုတ္တော ဝိဟရတီ'တိ။ ကတိ နု ခေါ, အာနန္ဒ, အနုဿတိဋ္ဌာနာနီ''တိ?

''ပဉ္စ, ဘန္တေ, အနုဿတိဋ္ဌာနာနိ။ ကတမာနိ ပဉ္စ? ဣဓ, ဘန္တေ, ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ။ တတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဣဒံ, ဘန္တေ, အနုဿတိဋ္ဌာနံ ဧဝံ ဘာဝိတံ ဧဝံ ဗဟုလီကတံ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာယ သံဝတ္တတိ။

''ပုန စပရံ, ဘန္တေ, ဘိက္ခု အာလောကသညံ မနသိ ကရောတိ, ဒိဝါ သညံ အဓိဋ္ဌာတိ, ယထာ ဒိဝါ တထာ ရတ္တိံ, ယထာ ရတ္တိံ တထာ ဒိဝါ; ဣတိ ဝိဝဋေန စေတသာ အပရိယောနဒ္ဓေန သပ္ပဘာသံ စိတ္တံ ဘာဝေတိ။ ဣဒံ, ဘန္တေ,

အနုသ္သတိဋ္ဌာနံ ဧဝံ ဘာဝိတံ ဧဝံ ဗဟုလီကတံ ဉာဏဒဿနပ္ပဋိလာဘာယ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ, ဘန္တေ, ဘိက္ခု ဣမမေဝ ကာယံ ဥဒ္ဓံ ပာဒတလာ အဓော ကေသမတ္ထကာ တစပရိယန္တံ ပူရံ နာနပ္ပကာရဿ အသုစိနော ပစ္စဝေက္ခတိ – ‘အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ ကေသာ လောမာ နခါ ဒန္တာ တစော မံသံ နှာရု [နှာရု (သီ. ပီ.) ဒီ. နိ. ၂.၃၇၇; မ. နိ. ၁.၁၁၀] အဋ္ဌိ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ ဝက္ကံ ဟဒယံ ယကနံ ကိလောမကံ ပိဟကံ ပပ္ဖာသံ အန္တံ အန္တဂုဏံ ဥဒရိယံ ကရီသံ ပိတ္တံ သေမှံ ပုဗ္ဗော လောဟိတံ သေဒော မေဒော အဿု ဝသာ ခေဠော သိင်္ဃာဏိကာ လသိကာ မုတ္တ’န္တိ။ ဣဒံ, ဘန္တေ, အနုသ္သတိဋ္ဌာနံ ဧဝံ ဘာဝိတံ ဧဝံ ဗဟုလီကတံ ကာမရာဂပ္ပဟာနာယ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ, ဘန္တေ, ဘိက္ခု သေယျထာပိ ပဿေယျ သရီရံ သိဝထိကာယ ဆဍ္ဍိတံ [ဆဍ္ဍိတံ (သီ. သျာ. ပီ.)] ဧကာဟမတံ ဝါ ဒွီဟမတံ ဝါ တီဟမတံ ဝါ ဥဒ္ဓုမာတကံ ဝိနီလကံ ဝိပုဗ္ဗကဇာတံ။ သော ဣမမေဝ ကာယံ ဧဝံ [ဧဝန္တိ ဣဒံ သတိပဋ္ဌာနသုတ္တာဒီသု နတ္ထိ] ဥပသံဟရတိ – ‘အယမ္ပိ ခေါ ကာယော ဧဝံဓမ္မော ဧဝံဘာဝီ ဧဝံအနတီတော’”တိ [ဧတံ အနတီတောတိ (သီ.)]။

“သေယျထာပိ ဝါ ပန [သေယျထာ ဝါ ပန (သျာ.)] ပဿေယျ သရီရံ သိဝထိကာယ ဆဍ္ဍိတံ ကာကေဟိ ဝါ ခဇ္ဇမာနံ ကုလလေဟိ ဝါ ခဇ္ဇမာနံ ဂိဇ္ဈေဟိ ဝါ ခဇ္ဇမာနံ သုနခေဟိ ဝါ ခဇ္ဇမာနံ သိင်္ဂါလေဟိ [သိကာလေဟိ (သီ.)] ဝါ ခဇ္ဇမာနံ ဝိဝိဓေဟိ ဝါ ပါဏကဇာတေဟိ ခဇ္ဇမာနံ။ သော ဣမမေဝ ကာယံ ဧဝံ ဥပသံဟရတိ – ‘အယမ္ပိ ခေါ ကာယော ဧဝံဓမ္မော ဧဝံဘာဝီ ဧဝံအနတီတော’”တိ။

“သေယျထာပိ ဝါ ပန ပဿေယျ သရီရံ သိဝထိကာယ ဆဍ္ဍိတံ အဋ္ဌိကသင်္ခလိကံ သမံသလောဟိတံ နှာရုသမ္ဗန္ဓံ။ပေ.။ အဋ္ဌိကသင်္ခလိကံ နိမံ္မသလောဟိတမက္ခိတံ နှာရုသမ္ဗန္ဓံ။ အဋ္ဌိကသင်္ခလိကံ အပဂတမံသလောဟိတံ နှာရုသမ္ဗန္ဓံ။ အဋ္ဌိကာနိ အပဂတသမ္ဗန္ဓာနိ ဒိသာဝိဒိသာဝိက္ခိတ္တာနိ [ဒိသာဝိဒိသာသု ဝိက္ခိတ္တာနိ (သီ.)], အညေန ဟတ္ထဋ္ဌိကံ အညေန ပါဒဋ္ဌိကံ အညေန ဇင်္ဃဋ္ဌိကံ အညေန ဦရုဋ္ဌိကံ အညေန ကဋိဋ္ဌိကံ [ကဋဋ္ဌိကံ (သီ.)] အညေန [ပိဋ္ဌိကဏ္ဍကံ အညေန သီသကဋာဟံ (သီ. ပီ.), ပိဋ္ဌိကဏ္ဍကဋ္ဌိကံ အညေန သီသကဋာဟံ (သျာ. ကံ.)] ဖာသုကဋ္ဌိကံ အညေန ပိဋ္ဌိကဏ္ဍကဋ္ဌိကံ အညေန ခန္ဓဋ္ဌိကံ အညေန ဂီဝဋ္ဌိကံ အညေန ဟနုကဋ္ဌိကံ အညေန ဒန္တကဋ္ဌိကံ အညေန သီသကဋာဟံ [ပိဋ္ဌိကဏ္ဍကံ အညေန သီသကဋာဟံ (သီ. ပီ.), ပိဋ္ဌိကဏ္ဍကဋ္ဌိကံ အညေန သီသကဋာဟံ (သျာ. ကံ.)], အဋ္ဌိကာနိ သေတာနိ သင်္ခဝဏ္ဏပ္ပဋိဘာဂါနိ [သင်္ခဝဏ္ဏူပနိဘာနိ (သီ. သျာ. ပီ.)] အဋ္ဌိကာနိ ပုဉ္ဇကိတာနိ [ပုဉ္ဇကတာနိ (ပီ.)] တေရောဝဿိကာနိ အဋ္ဌိကာနိ ပူတီနိ စုဏ္ဏကဇာတာနိ။ သော ဣမမေဝ ကာယံ ဧဝံ ဥပသံဟရတိ – ‘အယမ္ပိ ခေါ ကာယော ဧဝံဓမ္မော ဧဝံဘာဝီ ဧဝံအနတီတော’တိ။ ဣဒံ, ဘန္တေ, အနုသ္သတိဋ္ဌာနံ ဧဝံ ဘာဝိတံ ဧဝံ ဗဟုလီကတံ အသ္မိမာနသမုဂ္ဃာတာယ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ, ဘန္တေ, ဘိက္ခု သုခဿ စ ပဟာနာ။ပေ.။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဣဒံ, ဘန္တေ, အနုသ္သတိဋ္ဌာနံ ဧဝံ ဘာဝိတံ ဧဝံ ဗဟုလီကတံ အနေကဓာတုပဋိဝေဓာယ သံဝတ္တတိ။ ဣမာနိ ခော, ဘန္တေ, ပဉ္စ အနုသ္သတိဋ္ဌာနာနီ”တိ။

“သာဓု, သာဓု, အာနန္ဒ! တေန ဟိ တွံ, အာနန္ဒ, ဣဒမ္ပိ ဆဋ္ဌံ အနုသ္သတိဋ္ဌာနံ ဓာရေဟိ။ ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခု သတောဝ အဘိက္ကမတိ သတောဝ ပဋိက္ကမတိ သတောဝ တိဋ္ဌတိ သတောဝ နိသီဒတိ သတောဝ သေယျံ ကပ္ပေတိ သတောဝ ကမ္မံ အဓိဋ္ဌာတိ။ ဣဒံ, အာနန္ဒ, အနုသ္သတိဋ္ဌာနံ ဧဝံ ဘာဝိတံ ဧဝံ ဗဟုလီကတံ သတိသမ္ပဇညာယ သံဝတ္တတီ”တိ။ နဝမံ။

၁၀. အနုတ္တရိယသုတ္တံ

၃၀. “ဆယိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, အနုတ္တရိယာနိ။ ကတမာနိ ဆ? ဒဿနာနုတ္တရိယံ, သဝနာနုတ္တရိယံ, လာဘာနုတ္တရိယံ, သိက္ခာနုတ္တရိယံ, ပါရိစရိယာနုတ္တရိယံ, အနုဿတာနုတ္တရိယန္တိ။

“ကတမဉ္စ , ဘိက္ခဝေ, ဒဿနာနုတ္တရိယံ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ဟတ္ထိရတနမ္ပိ ဒဿနာယ ဂစ္ဆတိ, အဿရတနမ္ပိ ဒဿနာယ ဂစ္ဆတိ, မဏိရတနမ္ပိ ဒဿနာယ ဂစ္ဆတိ, ဥစ္စာဝစံ ဝါ ပန ဒဿနာယ ဂစ္ဆတိ, သမဏံ ဝါ ဗြာဟ္မဏံ ဝါ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကံ မိစ္ဆာပဋိပန္နံ ဒဿနာယ ဂစ္ဆတိ။ အတ္ထေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဒဿနံ; နေတံ နတ္ထီတိ ဝဒါမိ။ တဉ္စ ခေါ ဧတံ, ဘိက္ခဝေ, ဒဿနံ ဟီနံ ဂမ္မံ ပောထုဇ္ဇနိကံ အနရိယံ အနတ္ထသံဟိတံ, န နိဗ္ဗိဒါယ န ဝိရာဂါယ န နိရောဓာယ န ဥပသမာယ န အဘိညာယ န သမ္ဗောဓာယ န နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ။ ယော စ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတံ ဝါ တထာဂတသာဝကံ ဝါ ဒဿနာယ ဂစ္ဆတိ နိဝိဋ္ဌသဒ္ဓော နိဝိဋ္ဌပေမော ဧကန္တဂတော အဘိပ္ပသန္နော, ဧတဒါနုတ္တရိယံ, ဘိက္ခဝေ, ဒဿနာနံ သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ သောကပရိဒေဝါနံ [သောကပရိဒ္ဒဝါနံ (သီ.)] သမတိက္ကမာယ ဒုက္ခဒောမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာယ [အတ္ထဂမာယ (သီ.)] ဉာယဿ အဓိဂမာယ နိဗ္ဗာနဿ သစ္ဆိကိရိယာယ, ယဒိဒံ တထာဂတံ ဝါ တထာဂတသာဝကံ ဝါ ဒဿနာယ ဂစ္ဆတိ နိဝိဋ္ဌသဒ္ဓော နိဝိဋ္ဌပေမော ဧကန္တဂတော အဘိပ္ပသန္နော။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဒဿနာနုတ္တရိယံ။ ဣတိ ဒဿနာနုတ္တရိယံ။

“သဝနာနုတ္တရိယဉ္စ ကထံ ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ဘေရိသဒ္ဒမ္ပိ [ဘေရိသဒ္ဒဿပိ (က.) ဧဝံ ဝီဏာသဒ္ဒမ္ပိကုစ္စာဒီသုပိ] သဝနာယ ဂစ္ဆတိ, ဝီဏာသဒ္ဒမ္ပိ သဝနာယ ဂစ္ဆတိ, ဂီတသဒ္ဒမ္ပိ သဝနာယ ဂစ္ဆတိ, ဥစ္စာဝစံ ဝါ ပန သဝနာယ ဂစ္ဆတိ, သမဏဿ ဝါ ဗြာဟ္မဏဿ ဝါ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကဿ မိစ္ဆာပဋိပန္နဿ ဓမ္မဿဝနာယ ဂစ္ဆတိ။ အတ္ထေတံ, ဘိက္ခဝေ, သဝနံ; နေတံ နတ္ထီတိ ဝဒါမိ။ တဉ္စ ခေါ ဧတံ, ဘိက္ခဝေ, သဝနံ ဟီနံ ဂမ္မံ ပောထုဇ္ဇနိကံ အနရိယံ အနတ္ထသံဟိတံ, န နိဗ္ဗိဒါယ န ဝိရာဂါယ န နိရောဓာယ န ဥပသမာယ န အဘိညာယ န သမ္ဗောဓာယ န နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ။ ယော စ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတဿ ဝါ တထာဂတသာဝကဿ ဝါ ဓမ္မဿဝနာယ ဂစ္ဆတိ နိဝိဋ္ဌသဒ္ဓော နိဝိဋ္ဌပေမော ဧကန္တဂတော အဘိပ္ပသန္နော, ဧတဒါနုတ္တရိယံ, ဘိက္ခဝေ, သဝနာနံ သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ သောကပရိဒေဝါနံ သမတိက္ကမာယ ဒုက္ခဒောမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာယ ဉာယဿ အဓိဂမာယ နိဗ္ဗာနဿ သစ္ဆိကိရိယာယ, ယဒိဒံ တထာဂတဿ ဝါ တထာဂတသာဝကဿ ဝါ ဓမ္မဿဝနာယ ဂစ္ဆတိ နိဝိဋ္ဌသဒ္ဓော နိဝိဋ္ဌပေမော ဧကန္တဂတော အဘိပ္ပသန္နော။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, သဝနာနုတ္တရိယံ။ ဣတိ ဒဿနာနုတ္တရိယံ, သဝနာနုတ္တရိယံ။

“လာဘာနုတ္တရိယဉ္စ ကထံ ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပုတ္တလာဘမ္ပိ လဘတိ, ဒါရလာဘမ္ပိ လဘတိ, ဓနလာဘမ္ပိ လဘတိ, ဥစ္စာဝစံ ဝါ ပန လာဘံ လဘတိ, သမဏေ ဝါ ဗြာဟ္မဏေ ဝါ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကေ မိစ္ဆာပဋိပန္နေ သဒ္ဓံ ပဋိလဘတိ။ အတ္ထေသော, ဘိက္ခဝေ, လာဘော; နေသော နတ္ထီတိ ဝဒါမိ။ သော စ ခေါ ဧသော, ဘိက္ခဝေ, လာဘော ဟီနော ဂမ္မော ပောထုဇ္ဇနိကော အနရိယော အနတ္ထသံဟိတော, န နိဗ္ဗိဒါယ န ဝိရာဂါယ န နိရောဓာယ န ဥပသမာယ န အဘိညာယ န သမ္ဗောဓာယ န နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ။ ယော စ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတေ ဝါ တထာဂတသာဝကေ ဝါ သဒ္ဓံ ပဋိလဘတိ နိဝိဋ္ဌသဒ္ဓော နိဝိဋ္ဌပေမော ဧကန္တဂတော အဘိပ္ပသန္နော, ဧတဒါနုတ္တရိယံ, ဘိက္ခဝေ, လာဘာနံ သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ သောကပရိဒေဝါနံ သမတိက္ကမာယ ဒုက္ခဒောမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာယ ဉာယဿ အဓိဂမာယ နိဗ္ဗာနဿ သစ္ဆိကိရိယာယ, ယဒိဒံ တထာဂတေ ဝါ တထာဂတသာဝကေ ဝါ သဒ္ဓံ ပဋိလဘတိ နိဝိဋ္ဌသဒ္ဓော နိဝိဋ္ဌပေမော ဧကန္တဂတော အဘိပ္ပသန္နော။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, လာဘာနုတ္တရိယံ။ ဣတိ ဒဿနာနုတ္တရိယံ, သဝနာနုတ္တရိယံ, လာဘာနုတ္တရိယံ။

“သိက္ခာနုတ္တရိယဉ္စ ကထံ ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ဟတ္ထိသ္မိမ္ပိ သိက္ခတိ, အဿသ္မိမ္ပိ သိက္ခတိ, ရထသ္မိမ္ပိ သိက္ခတိ, ဓနုသ္မိမ္ပိ သိက္ခတိ, ထရုသ္မိမ္ပိ သိက္ခတိ, ဥစ္စာဝစံ ဝါ ပန သိက္ခတိ, သမဏဿ ဝါ ဗြာဟ္မဏဿ ဝါ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကဿ မိစ္ဆာပဋိပန္နဿ [မိစ္ဆာပဋိပတ္တိံ (က.)] သိက္ခတိ။ အတ္ထေသာ, ဘိက္ခဝေ, သိက္ခာ; နေသာ နတ္ထီတိ ဝဒါမိ။ သာ စ ခေါ ဧသာ, ဘိက္ခဝေ, သိက္ခာ ဟီနာ ဂမ္မာ ပောထုဇ္ဇနိကာ အနရိယာ အနတ္ထသံဟိတာ, န နိဗ္ဗိဒါယ န ဝိရာဂါယ န နိရောဓာယ န ဥပသမာယ န အဘိညာယ န သမ္ဗောဓာယ န နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ။ ယော စ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ အဓိသီလမ္ပိ သိက္ခတိ, အဓိစိတ္တမ္ပိ သိက္ခတိ, အဓိပညမ္ပိ သိက္ခတိ နိဝိဋ္ဌသဒ္ဓော နိဝိဋ္ဌပေမော ဧကန္တဂတော အဘိပ္ပသန္နော, ဧတဒါနုတ္တရိယံ, ဘိက္ခဝေ, သိက္ခာနံ သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ သောကပရိဒေဝါနံ သမတိက္ကမာယ ဒုက္ခဒောမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာယ ဉာယဿ အဓိဂမာယ နိဗ္ဗာနဿ သစ္ဆိကိရိယာယ , ယဒိဒံ တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ အဓိသီလမ္ပိ သိက္ခတိ, အဓိစိတ္တမ္ပိ သိက္ခတိ, အဓိပညမ္

ပိ သိက္ခတိ, နိဝိဋ္ဌသဒ္ဓော နိဝိဋ္ဌပေမော ကေန္တဂတော အဘိပ္ပသန္နော။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, သိက္ခာနုတ္တရိယံ။ ဣတိ ဒဿနာနုတ္တရိယံ, သဝနာနုတ္တရိယံ, လာဘာနုတ္တရိယံ, သိက္ခာနုတ္တရိယံ။

“ပါရိစရိယာနုတ္တရိယဉ္စ ကထံ ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ခတ္တိယမ္ပိ ပရိစရတိ, ဗြာဟ္မဏမ္ပိ ပရိစရတိ, ဂဟပတိမ္ပိ ပရိစရတိ, ဥစ္စာဝစံ ဝါ ပန ပရိစရတိ, သမဏံ ဝါ ဗြာဟ္မဏံ ဝါ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကံ မိစ္ဆာပဋိပန္နံ ပရိစရတိ။ အတ္ထေသာ, ဘိက္ခဝေ, ပါရိစရိယာ; နေသာ နတ္ထီတိ ဝဒာမိ။ သာ စ ခော ဧသာ, ဘိက္ခဝေ, ပါရိစရိယာ ဟီနာ ဂမ္မာ ပောထုဇ္ဇနိကာ အနရိယာ အနတ္ထသံဟိတာ, န နိဗ္ဗိဒာယ။ပေ။ န နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ။ ယော စ ခော, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတံ ဝါ တထာဂတသာဝကံ ဝါ ပရိစရတိ နိဝိဋ္ဌသဒ္ဓော နိဝိဋ္ဌပေမော ကေန္တဂတော အဘိပ္ပသန္နော , ဧတဒနုတ္တရိယံ, ဘိက္ခဝေ, ပါရိစရိယာနံ သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ သောကပရိဒေဝါနံ သမတိက္ကမာယ ဒုက္ခဒောမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာယ ဉာယဿ အဓိဂမာယ နိဗ္ဗာနဿ သစ္ဆိကိရိယာယ, ယဒိဒံ တထာဂတံ ဝါ တထာဂတသာဝကံ ဝါ ပရိစရတိ နိဝိဋ္ဌသဒ္ဓော နိဝိဋ္ဌပေမော ကေန္တဂတော အဘိပ္ပသန္နော။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ပါရိစရိယာနုတ္တရိယံ။ ဣတိ ဒဿနာနုတ္တရိယံ, သဝနာနုတ္တရိယံ, လာဘာနုတ္တရိယံ, သိက္ခာနုတ္တရိယံ, ပါရိစရိယာနုတ္တရိယံ။

“အနုဿတာနုတ္တရိယဉ္စ ကထံ ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပုတ္တလာဘမ္ပိ အနုဿရတိ, ဒါရလာဘမ္ပိ အနုဿရတိ, ဓနလာဘမ္ပိ အနုဿရတိ, ဥစ္စာဝစံ ဝါ ပန လာဘံ အနုဿရတိ, သမဏံ ဝါ ဗြာဟ္မဏံ ဝါ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကံ မိစ္ဆာပဋိပန္နံ အနုဿရတိ။ အတ္ထေသာ, ဘိက္ခဝေ, အနုဿတိ; နေသာ နတ္ထီတိ ဝဒာမိ။ သာ စ ခော ဧသာ, ဘိက္ခဝေ, အနုဿတိ ဟီနာ ဂမ္မာ ပောထုဇ္ဇနိကာ အနရိယာ အနတ္ထသံဟိတာ, န နိဗ္ဗိဒာယ န ဝိရာဂါယ န နိရောဓာယ န ဥပသမာယ န အဘိညာယ န သမ္ဗောဓာယ န နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ။ ယော စ ခော, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတံ ဝါ တထာဂတသာဝကံ ဝါ အနုဿရတိ နိဝိဋ္ဌသဒ္ဓော နိဝိဋ္ဌပေမော ကေန္တဂတော အဘိပ္ပသန္နော, ဧတဒနုတ္တရိယံ, ဘိက္ခဝေ, အနုဿတီနံ သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ သောကပရိဒေဝါနံ သမတိက္ကမာယ ဒုက္ခဒောမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာယ ဉာယဿ အဓိဂမာယ နိဗ္ဗာနဿ သစ္ဆိကိရိယာယ, ယဒိဒံ တထာဂတံ ဝါ တထာဂတသာဝကံ ဝါ အနုဿရတိ နိဝိဋ္ဌသဒ္ဓော နိဝိဋ္ဌပေမော ကေန္တဂတော အဘိပ္ပသန္နော။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အနုဿတာနုတ္တရိယံ။ ဣမာနိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆ အနုတ္တရိယာနီ”တိ။

“ယေ ဒဿနာနုတ္တရံ လဒ္ဓာ [ယေ ဒဿနဝရံ လဒ္ဓာ (သီ. ပီ.)၊ ဒဿနာနုတ္တရိယံ လဒ္ဓာ (သျာ. ကံ.)] ၊ သဝနဉ္စ အနုတ္တရံ။
လာဘာနုတ္တရိယံ လဒ္ဓာ၊ သိက္ခာနုတ္တရိယေ ရတာ [အနုတ္တရိယံ တထာ (က.)] ။

“ဥပဋ္ဌိတာ ပါရိစရိယာ၊ ဘာဝယန္တိ အနုဿတိံ။
ဝိဝေကပ္ပဋိသံယုတ္တံ၊ ခေမံ အမတဂါမိနိံ။

“အပ္ပမာဒေ ပမုဒိတာ၊ နိပကာ သီလသံဝုတာ။
တေ ဝေ ကာလေန ပစ္စေန္တိ [ပစ္စန္တိ (သျာ. က.)] ၊ ယတ္ထ ဒုက္ခံ နိရုဇ္ဈတီ”တိ။ ဒသမံ။

အနုတ္တရိယဝဂ္ဂေါ [သာမကဝဂ္ဂေါ (က.)] တတိယော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

သာမကော အပရိဟာနိယော၊ ဘယံ ဟိမဝတာနုဿတိ။
ကစ္စာနော ဒွေ စ သမယာ၊ ဥဒါယီ အနုတ္တရိယေနာတိ။

၄. ဒေဝတာဝဂ္ဂေါ

၁. သေခသုတ္တံ

၃၁. “ဆယိမေ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ သေခဿ ဘိက္ခုနော ပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ။ ကတမေ ဆ? ကမ္မာရာမတာ , ဘဿာရာမတာ, နိဒ္ဒာရာမတာ, သင်္ဂဏိကာရာမတာ, ဣန္ဒြိယေသု အဂုတ္တဒွါရတာ, ဘောဇနေ အမတ္တညုတာ – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဆ ဓမ္မာ သေခဿ ဘိက္ခုနော ပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ။

“ဆယိမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ သေခဿ ဘိက္ခုနော အပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ။ ကတမေ ဆ? န ကမ္မာရာမတာ, န ဘဿာရာမတာ, န နိဒ္ဒာရာမတာ, န သင်္ဂဏိကာရာမတာ, ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရတာ, ဘောဇနေ မတ္တညုတာ – ဣမေ ခေါ , ဘိက္ခဝေ, ဆ ဓမ္မာ သေခဿ ဘိက္ခုနော အပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ”တိ။ ပဌမံ။

၂. ပဌမအပရိဟာနသုတ္တံ

၃၂. အထ ခေါ အညတရာ ဒေဝတာ အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏာ ကေဝလကပ္ပံ ဇေတဝနံ ဩဘာသေတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတာ ခေါ သာ ဒေဝတာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

“ဆယိမေ, ဘန္တေ, ဓမ္မာ ဘိက္ခုနော အပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ။ ကတမေ ဆ? သတ္ထုဂါရဝတာ, ဓမ္မဂါရဝတာ, သင်္ဃဂါရဝတာ, သိက္ခာဂါရဝတာ, အပ္ပမာဒဂါရဝတာ, ပဋိသန္ထာရဂါရဝတာ [ပဋိသန္ဓာရဂါရဝတာ (က.)] – ဣမေ ခေါ, ဘန္တေ, ဆ ဓမ္မာ ဘိက္ခုနော အပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ”တိ။ ဣဒမဝေါစ သာ ဒေဝတာ။ သမနုညော သတ္ထာ အဟောသိ။ အထ ခေါ သာ ဒေဝတာ “သမနုညော မေ သတ္ထာ”တိ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ တတ္ထေဝန္တရဓာယိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – “ဣမံ, ဘိက္ခဝေ, ရတ္တိံ အညတရာ ဒေဝတာ အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏာ ကေဝလကပ္ပံ ဇေတဝနံ ဩဘာသေတွာ ယေနာဟံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ မံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတာ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သာ ဒေဝတာ မံ ဧတဒဝေါစ – ‘ဆယိမေ, ဘန္တေ, ဓမ္မာ ဘိက္ခုနော အပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ။ ကတမေ ဆ? သတ္ထုဂါရဝတာ, ဓမ္မဂါရဝတာ, သင်္ဃဂါရဝတာ, သိက္ခာဂါရဝတာ, အပ္ပမာဒဂါရဝတာ, ပဋိသန္ထာရဂါရဝတာ – ဣမေ ခေါ, ဘန္တေ, ဆ ဓမ္မာ ဘိက္ခုနော အပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ’တိ။ ဣဒမဝေါစ, ဘိက္ခဝေ, သာ ဒေဝတာ။ ဣဒံ ဝတွာ မံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ တတ္ထေဝန္တရဓာယီ”တိ။

“သတ္ထုဂရု ဓမ္မဂရု၊ သင်္ဃေ စ တိဗ္ဗဂါရဝေါ။
အပ္ပမာဒဂရု ဘိက္ခု၊ ပဋိသန္ထာရဂါရဝေါ။
အဘဗ္ဗော ပရိဟာနာယ၊ နိဗ္ဗာနဿေဝ သန္တိကေ”တိ။ ဒုတိယံ။

၃. ဒုတိယအပရိဟာနသုတ္တံ

၃၃. “ဣမံ, ဘိက္ခဝေ, ရတ္တိံ အညတရာ ဒေဝတာ အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏာ ကေဝလကပ္ပံ ဇေတဝနံ ဩဘာသေတွာ ယေနာဟံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ မံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတာ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သာ ဒေဝတာ မံ ဧတဒဝေါစ – ‘ဆယိမေ, ဘန္တေ, ဓမ္မာ ဘိက္ခုနော အပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ။ ကတမေ ဆ? သတ္ထုဂါရဝတာ, ဓမ္မဂါရဝတာ, သင်္ဃဂါရဝတာ, သိက္ခာဂါရဝတာ, ဟိရိဂါရဝတာ, ဩတ္တပ္ပဂါရဝတာ – ဣမေ ခေါ, ဘန္တေ, ဆ ဓမ္မာ ဘိက္ခုနော အပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ’တိ။ ဣဒမဝေါစ, ဘိက္ခဝေ, သာ ဒေဝတာ။ ဣဒံ ဝတွာ မံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ တတ္ထေဝန္တရဓာယီ”တိ။

‘‘သတ္တုဂရု ဓမ္မဂရု၊ သင်္ဃေ စ တိဗ္ဗဂါရဝေါ။
ဟိရိဩတ္တပ္ပသမ္ပန္နော၊ သပ္ပတိဿော သဂါရဝေါ။
အဘဗ္ဗော ပရိဟာနာယ၊ နိဗ္ဗာနဿေဝ သန္တိကေ’’တိ။ တတိယံ။

၄. မဟာမောဂ္ဂလ္လာနသုတ္တံ

၃၄. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ အထ ခေါ အာယသ္မ
တော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနဿ ရဟောဂတဿ ပဋိသလ္လီနဿ ဧဝံ စေတသော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ – ‘‘ကတမေ
သာနံ ဒေဝါနံ ဧဝံ ဉာဏံ ဟောတိ – ‘သောတာပန္နာ နာမ [သောတာပန္နမှဟာ (သီ.), သောတာပန္နမှဟ (သျာ. ကံ. ပီ.)]
အဝိနိပါတဓမ္မာ နိယတာ သမ္ဗောဓိပရာယဏာ’’’တိ ? တေန ခေါ ပန သမယေန တိဿော နာမ ဘိက္ခု အစိရကာလင်္က
တော အညတရံ ဗြဟ္မလောကံ ဥပပန္နော ဟောတိ။ တတြာပိ နံ ဧဝံ ဇာနန္တိ – ‘‘တိဿော ဗြဟ္မာ မဟိဒ္ဓိကော မဟာ
နုဘာဝေါ’’တိ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော – သေယျထာပိ နာမ ဗလဝါ ပုရိသော သမိဉ္ဇိတံ [သမ္မိဉ္ဇိတံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဝါ ဗာဟံ ပသာရေယျ ပသာရိတံ ဝါ ဗာဟံ သမိဉ္ဇေယျ, ဧဝမေဝံ – ဇေတဝနေ အန္တရဟိတော တသ္မိံ ဗြဟ္မလောကေ ပါတုရဟောသိ။ အဒ္ဒသာ ခေါ တိဿော ဗြဟ္မာ အာယသ္မန္တံ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနံ ဒူရတောဝ
အာဂစ္ဆန္တံ။ ဒိသွာန အာယသ္မန္တံ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘ဧဟိ ခေါ, မာရိသ မောဂ္ဂလ္လာန; သွာဂတ
တံ [သာဂတံ (သီ.)], မာရိသ မောဂ္ဂလ္လာန; စိရဿံ ခေါ, မာရိသ မောဂ္ဂလ္လာန; ဣမံ ပရိယာယမကာသိ, ယဒိဒံ ဣဓာ
ဂမနာယ။ နိသီဒ, မာရိသ မောဂ္ဂလ္လာန, ဣဒမာသနံ ပညတ္တ’’န္တိ။ နိသီဒိ ခေါ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ပ
ညတ္တေ အာသနေ။ တိဿောပိ ခေါ ဗြဟ္မာ အာယသ္မန္တံ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။
ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခေါ တိဿံ ဗြဟ္မာနံ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ဧတဒဝေါစ –

‘‘ကတမေသာနံ ခေါ, တိဿ, ဒေဝါနံ ဧဝံ ဉာဏံ ဟောတိ – ‘သောတာပန္နာ နာမ အဝိနိပါတဓမ္မာ နိယတာ သမ္ဗော
ဓိပရာယဏာ’’’တိ? ‘‘စာတုမဟာရာဇိကာနံ ခေါ, မာရိသ မောဂ္ဂလ္လာန, ဒေဝါနံ ဧဝံ ဉာဏံ ဟောတိ – ‘သောတာပန္နာ
နာမ အဝိနိပါတဓမ္မာ နိယတာ သမ္ဗောဓိပရာယဏာ’’’တိ။

‘‘သဗ္ဗေသညေဝ နု ခေါ, တိဿ, စာတုမဟာရာဇိကာနံ ဒေဝါနံ ဧဝံ ဉာဏံ ဟောတိ – ‘သောတာပန္နာ နာမ အဝိနိပါ
တဓမ္မာ နိယတာ သမ္ဗောဓိပရာယဏာ’’’တိ? ‘‘န ခေါ, မာရိသ မောဂ္ဂလ္လာန, သဗ္ဗေသံ စာတုမဟာရာဇိကာနံ ဒေဝါနံ
ဧဝံ ဉာဏံ ဟောတိ – ‘သောတာပန္နာ နာမ အဝိနိပါတဓမ္မာ နိယတာ သမ္ဗောဓိပရာယဏာ’တိ။ ယေ ခေါ တေ, မာရိသ
မောဂ္ဂလ္လာန, စာတုမဟာရာဇိကာ ဒေဝါ ဗုဒ္ဓေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန အသမန္နာဂတာ ဓမ္မေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန အသမ
န္နာဂတာ သင်္ဃေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန အသမန္နာဂတာ အရိယကန္တေဟိ သီလေဟိ အသမန္နာဂတာ န တေသံ ဒေဝါနံ
ဧဝံ ဉာဏံ ဟောတိ – ‘သောတာပန္နာ နာမ အဝိနိပါတဓမ္မာ နိယတာ သမ္ဗောဓိပရာယဏာ’တိ။ ယေ စ ခေါ တေ, မာရိသ
မောဂ္ဂလ္လာန, စာတုမဟာရာဇိကာ ဒေဝါ ဗုဒ္ဓေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန သမန္နာဂတာ, ဓမ္မေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန သမန္
နာဂတာ, သင်္ဃေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန သမန္နာဂတာ အရိယကန္တေဟိ သီလေဟိ သမန္နာဂတာ, တေသံ ဧဝံ ဉာဏံ ဟော
တိ – ‘သောတာပန္နာ နာမ အဝိနိပါတဓမ္မာ နိယတာ သမ္ဗောဓိပရာယဏာ’’’တိ။

‘‘စာတုမဟာရာဇိကာနညေဝ နု ခေါ, တိဿ, ဒေဝါနံ ဧဝံ ဉာဏံ ဟောတိ – ‘သောတာပန္နာ နာမ အဝိနိပါတဓမ္မာ နိ
ယတာ သမ္ဗောဓိပရာယဏာ’တိ ဥဒါဟု တာဝတိံသာနမ္ပိ ဒေဝါနံ။ပေ.။ ယာမာနမ္ပိ ဒေဝါနံ။ တုသိတာနမ္ပိ ဒေဝါနံ။ နိမ္မ
ာနရတီနမ္ပိ ဒေဝါနံ။ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီနမ္ပိ ဒေဝါနံ ဧဝံ ဉာဏံ ဟောတိ – ‘သောတာပန္နာ နာမ အဝိနိပါတဓမ္မာ နိယ
တာ သမ္ဗောဓိပရာယဏာ’’’တိ? ‘‘ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီနမ္ပိ ခေါ, မာရိသ မောဂ္ဂလ္လာန, ဒေဝါနံ ဧဝံ ဉာဏံ ဟောတိ –
‘သောတာပန္နာ နာမ အဝိနိပါတဓမ္မာ နိယတာ သမ္ဗောဓိပရာယဏာ’’’တိ။

‘‘သဗ္ဗေသညေဝ နု ခေါ, တိဿ, ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီနံ ဒေဝါနံ ဧဝံ ဉာဏံ ဟောတိ – ‘သောတာပန္နာ နာမ အဝိနိပါ
တဓမ္မာ နိယတာ သမ္ဗောဓိပရာယဏာ’’’တိ? ‘‘န ခေါ, မာရိသ မောဂ္ဂလ္လာန, သဗ္ဗေသံ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီနံ ဒေဝါနံ
ဧဝံ ဉာဏံ ဟောတိ – ‘သောတာပန္နာ နာမ အဝိနိပါတဓမ္မာ နိယတာ သမ္ဗောဓိပရာယဏာ’တိ။ ယေ ခေါ တေ, မာရိသ

မောဂ္ဂလ္လာန, ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီ ဒေဝတ ဗုဒ္ဓေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန အသမန္နာဂတာ, ဓမ္မေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန အသမန္နာဂတာ, သင်္ဃေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန အသမန္နာဂတာ, အရိယကန္တေဟိ သီလေဟိ အသမန္နာဂတာ, န တေသံ ဒေဝတာနံ ဧဝံ ဉာဏံ ဟောတိ – 'သောတာပန္နာ နာမ အဝိနိပါတဓမ္မာ နိယတာ သမ္ဗောဓိပရာယဏာ'တိ။ ယေ စ ခေါ တေ, မာရိသ မောဂ္ဂလ္လာန, ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီ ဒေဝတ ဗုဒ္ဓေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန သမန္နာဂတာ, ဓမ္မေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန သမန္နာဂတာ, သင်္ဃေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန သမန္နာဂတာ, အရိယကန္တေဟိ သီလေဟိ သမန္နာဂတာ တေသံ ဧဝံ ဉာဏံ ဟောတိ – 'သောတာပန္နာ နာမ အဝိနိပါတဓမ္မာ နိယတာ သမ္ဗောဓိပရာယဏာ'''တိ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော တိဿဿ ဗြဟ္မုနော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ – "သေယျထာပိ နာမ ဗလဝါ ပုရိသော သမိဉ္ဇိတံ ဝါ ဗာဟံ ပသာရေယျ, ပသာရိတံ ဝါ ဗာဟံ သမိဉ္ဇေယျ, ဧဝမေဝံ – 'ဗြဟ္မလောကေ အန္တရဟိတော ဂေဇ္ဈကူဋေ ပဗ္ဗတေ ပါတုရဟောသိ'''တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. ဝိဇ္ဇာဘာဂိယသုတ္တံ

၃၅. "ဆယိမေ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ ဝိဇ္ဇာဘာဂိယာ။ ကတမေ ဆ? အနိစ္စသညာ, အနိစ္စေ ဒုက္ခသညာ, ဒုက္ခေ အနတ္တသညာ, ပဟာနသညာ, ဝိရာဂသညာ, နိရောဓသညာ – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဆ ဓမ္မာ ဝိဇ္ဇာဘာဂိယာ"တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. ဝိဝါဒမူလသုတ္တံ

၃၆. [ဒီ. နိ. ၃.၃၂၅; မ. နိ. ၃.၄၄; စူဠဝ. ၂၁၆] "ဆယိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, ဝိဝါဒမူလာနိ။ ကတမာနိ ဆ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကောဓနော ဟောတိ ဥပနာဟီ။ ယော သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကောဓနော ဟောတိ ဥပနာဟီ သော သတ္ထရိပိ အဂါရဝေါ ဝိဟရတိ အပ္ပတိဿော, ဓမ္မေပိ အဂါရဝေါ ဝိဟရတိ အပ္ပတိဿော, သင်္ဃေပိ အဂါရဝေါ ဝိဟရတိ အပ္ပတိဿော, သိက္ခာယပိ န ပရိပူရကာရီ ဟောတိ။ ယော သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ အဂါရဝေါ ဝိဟရတိ အပ္ပတိဿော, ဓမ္မေ အဂါရဝေါ ဝိဟရတိ အပ္ပတိဿော, သင်္ဃေ အဂါရဝေါ ဝိဟရတိ အပ္ပတိဿော, သိက္ခာယ န ပရိပူရကာရီ သော သင်္ဃေ ဝိဝါဒံ ဇနေတိ, ယော ဟောတိ ဝိဝါဒေါ ဗဟုဇနာဟိတာယ ဗဟုဇနာသုခါယ ဗဟုနော ဇနဿ အနတ္ထာယ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ ဒေဝမနုဿာနံ။ ဧဝရူပံ စေ တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, ဝိဝါဒမူလံ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ သမနုပဿေယျာထ။ တတြ တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, တဿေဝ ပါပကဿ ဝိဝါဒမူလဿ ပဟာနာယ ဝါယမေယျာထ။ ဧဝရူပံ စေ တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, ဝိဝါဒမူလံ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ န သမနုပဿေယျာထ, တတြ တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, တဿေဝ ပါပကဿ ဝိဝါဒမူလဿ အာယတိံ အနဝဿဝါယ ပဋိပဇ္ဇေယျာထ။ ဧဝမေတဿ ပါပကဿ ဝိဝါဒမူလဿ ပဟာနံ ဟောတိ။ ဧဝမေတဿ ပါပကဿ ဝိဝါဒမူလဿ အာယတိံ အနဝဿဝော ဟောတိ။

"ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု မက္ခီ ဟောတိ ပဠာသီ။ပေ.။ ဣဿုကီ ဟောတိ မစ္ဆရီ။ သဌော ဟောတိ မာယာဝီ။ ပါပိစ္ဆော ဟောတိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ သန္ဒိဋ္ဌိပရာမာသီ ဟောတိ အာဓာနဂ္ဂါဟီ ဒုပ္ပဋိနိဿဂ္ဂီ။ ယော သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သန္ဒိဋ္ဌိပရာမာသီ ဟောတိ အာဓာနဂ္ဂါဟီ ဒုပ္ပဋိနိဿဂ္ဂီ, သော သတ္ထရိပိ အဂါရဝေါ ဝိဟရတိ အပ္ပတိဿော, ဓမ္မေပိ အဂါရဝေါ ဝိဟရတိ အပ္ပတိဿော, သင်္ဃေပိ အဂါရဝေါ ဝိဟရတိ အပ္ပတိဿော, သိက္ခာယပိ န ပရိပူရကာရီ ဟောတိ။ ယော သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ အဂါရဝေါ ဝိဟရတိ အပ္ပတိဿော, ဓမ္မေ။ပေ.။ သင်္ဃေ အဂါရဝေါ ဝိဟရတိ အပ္ပတိဿော, သိက္ခာယ န ပရိပူရကာရီ, သော သင်္ဃေ ဝိဝါဒံ ဇနေတိ, ယော ဟောတိ ဝိဝါဒေါ ဗဟုဇနာဟိတာယ ဗဟုဇနာသုခါယ ဗဟုနော ဇနဿ အနတ္ထာယ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ ဒေဝမနုဿာနံ။ ဧဝရူပံ စေ တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, ဝိဝါဒမူလံ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ သမနုပဿေယျာထ။ တတြ တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, တဿေဝ ပါပကဿ ဝိဝါဒမူလဿ ပဟာနာယ ဝါယမေယျာထ။ ဧဝရူပံ စေ တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, ဝိဝါဒမူလံ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ န သမနုပဿေယျာထ။ တတြ တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, တဿေဝ ပါပကဿ ဝိဝါဒမူလဿ အာယတိံ အနဝဿဝါယ ပဋိပဇ္ဇေယျာထ။ ဧဝမေတဿ ပါပကဿ ဝိဝါဒမူလဿ ပဟာနံ ဟောတိ။ ဧဝမေတဿ ပါပကဿ ဝိဝါဒမူလဿ အာယတိံ အနဝဿဝော ဟောတိ။ ဣမာနိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဆ ဝိဝါဒမူလာနီ"တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ဆဠင်္ဂဒါနသုတ္တံ

၃၇. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန ဝေဠုကဏ္ဍကီ [ဝေဠုကဏ္ဍကိယာ (အ. နိ. ၇.၅၃; ၂.၁၃၄; သံ. နိ. ၂.၁၇၃)] နန္ဒမာတာ ဥပာသိကာ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနပ္ပမုခေ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ဆဠင်္ဂသမန္နာဂတံ ဒက္ခိဏံ ပတိဋ္ဌာပေတိ။ အဒ္ဒသာ ခေါ ဘဂဝါ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန ဝေဠုကဏ္ဍကိံ နန္ဒမာတရံ ဥပာသိကံ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနပ္ပမုခေ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ဆဠင်္ဂသမန္နာဂတံ ဒက္ခိဏံ ပတိဋ္ဌာပေန္တိံ။ ဒိသွာ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – "ဧသာ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဠုကဏ္ဍကီ နန္ဒမာတာ ဥပာသိကာ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနပ္ပမုခေ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ဆဠင်္ဂသမန္နာဂတံ ဒက္ခိဏံ ပတိဋ္ဌာပေတိ"။

"ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဆဠင်္ဂသမန္နာဂတာ ဒက္ခိဏာ ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ , ဒါယကဿ တီဏင်္ဂါနိ ဟောန္တိ, ပဋိဂ္ဂာဟကာနံ တီဏင်္ဂါနိ။ ကတမာနိ ဒါယကဿ တီဏင်္ဂါနိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဒါယကော ပုဗ္ဗေဝ ဒါနာ သုမနော ဟောတိ, ဒဒံ စိတ္တံ ပသာဒေတိ, ဒတွာ အတ္တမနော ဟောတိ။ ဣမာနိ ဒါယကဿ တီဏင်္ဂါနိ။

"ကတမာနိ ပဋိဂ္ဂာဟကာနံ တီဏင်္ဂါနိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိဂ္ဂာဟကာ ဝီတရာဂါ ဝါ ဟောန္တိ ရာဂဝိနယာယ ဝါ ပဋိပန္နာ, ဝီတဒောသာ ဝါ ဟောန္တိ ဒောသဝိနယာယ ဝါ ပဋိပန္နာ, ဝီတမောဟာ ဝါ ဟောန္တိ မောဟဝိနယာယ ဝါ ပဋိပန္နာ။ ဣမာနိ ပဋိဂ္ဂာဟကာနံ တီဏင်္ဂါနိ။ ဣတိ ဒါယကဿ တီဏင်္ဂါနိ, ပဋိဂ္ဂာဟကာနံ တီဏင်္ဂါနိ။ ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဆဠင်္ဂသမန္နာဂတာ ဒက္ခိဏာ ဟောတိ။

"ဧဝံ ဆဠင်္ဂသမန္နာဂတာယ, ဘိက္ခဝေ, ဒက္ခိဏာယ န သုကရံ ပုညဿ ပမာဏံ ဂဟေတုံ – 'ဧတ္တကော ပုညာဘိသန္ဒော ကုသလာဘိသန္ဒော သုခဿာဟာရော သောဝဂ္ဂိကော သုခဝိပါကော သဂ္ဂသံဝတ္တနိကော ဣဋ္ဌာယ ကန္တာယ မနာပာယ ဟိတာယ သုခာယ သံဝတ္တတီ'တိ။ အထ ခေါ အသင်္ချေယျော [အသင်္ခေယျော (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] အပ္ပမေယျော မဟာပုညက္ခန္ဓောတွေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။

"သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, မဟာသမုဒ္ဒေ န သုကရံ ဥဒကဿ ပမာဏံ ဂဟေတုံ – 'ဧတ္တကာနိ ဥဒကာဠှကာနီတိ ဝါ ဧတ္တကာနိ ဥဒကာဠှကသတာနီတိ ဝါ ဧတ္တကာနိ ဥဒကာဠှကသဟဿာနီတိ ဝါ ဧတ္တကာနိ ဥဒကာဠှကသတသဟဿာနီ'တိ ဝါ။ အထ ခေါ အသင်္ချေယျော အပ္ပမေယျော မဟာဥဒကက္ခန္ဓောတွေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။ ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဧဝံ ဆဠင်္ဂသမန္နာဂတာယ ဒက္ခိဏာယ န သုကရံ ပုညဿ ပမာဏံ ဂဟေတုံ – 'ဧတ္တကော ပုညာဘိသန္ဒော ကုသလာဘိသန္ဒော သုခဿာဟာရော သောဝဂ္ဂိကော သုခဝိပါကော သဂ္ဂသံဝတ္တနိကော ဣဋ္ဌာယ ကန္တာယ မနာပာယ ဟိတာယ သုခာယ သံဝတ္တတီ'တိ။ အထ ခေါ အသင်္ချေယျော အပ္ပမေယျော မဟာပုညက္ခန္ဓောတွေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတီ"တိ။

[ပေ. ဝ. ၃၀၅ ပေတဝတ္ထုမ္ပိ] "ပုဗ္ဗေဝ ဒါနာ သုမနော၊ ဒဒံ စိတ္တံ ပသာဒယေ။
ဒတွာ အတ္တမနော ဟောတိ၊ ဧသာ ယညဿ [ပုညဿ (က.)] သမ္ပဒါ။

"ဝီတရာဂ [ဝီတရာဂေ (သျာ. ကံ. က.) ဧဝံ အနန္တရပဒတ္တယေပိ] ဝီတဒောသာ၊ ဝီတမောဟာ အနာသဝါ။
ခေတ္တံ ယညဿ သမ္ပန္နံ၊ သညတာ ဗြဟ္မစာရယော [ဗြဟ္မစာရိနော (သျာ. ကံ.)] ။

"သယံ အာစမယိတွာန၊ ဒတွာ သကေဟိ ပါဏိဘိ။
အတ္တနော ပရတော စေသော၊ ယညော ဟောတိ မဟပ္ဖလော။

[အ. နိ. ၄.၄၀] "ဧဝံ ယဇိတွာ မေဓာဝီ၊ သဒ္ဓေါ မုတ္တေန စေတသာ။
အဗျာပဇ္ဈံ သုခံ လောကံ၊ ပဏ္ဍိတော ဥပပဇ္ဇတီ"တိ။ သတ္တမံ။

၈. အတ္တကာရီသုတ္တံ

၃၈. အထ ခေါ အညတရော ဗြာဟ္မဏော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ သော ဗြာဟ္မဏော

ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''အဟဥ္ဟိ, ဘော ဂေါတမ, ဇဝံတဒိ ဇဝံဒိဋ္ဌိ – 'နတ္ထိ အတ္တကာရော, နတ္ထိ ပရကာရော'''တိ။ ''မာ ဟံ, ဗြာဟ္မဏ, ဧဝံဝါဒိံ ဧဝံဒိဋ္ဌိံ အဒ္ဒသံ ဝါ အဿောသိံ ဝါ။ ကထဥ္ဟိ နာမ သယံ အဘိက္ကမန္တော, သယံ ပဋိက္ကမန္တော ဧဝံ ဝက္ခတိ – 'နတ္ထိ အတ္တကာရော, နတ္ထိ ပရကာရော'''တိ!

''တံ ကိံ မညသိ, ဗြာဟ္မဏ, အတ္ထိ အာရဗ္ဘဓာတူ''တိ? ''ဧဝံ, ဘော''။ ''အာရဗ္ဘဓာတုယာ သတိ အာရဗ္ဘဝန္တော သတ္တာ ပညာယန္တီ''တိ? ''ဧဝံ, ဘော''။ ''ယံ ခော, ဗြာဟ္မဏ, အာရဗ္ဘဓာတုယာ သတိ အာရဗ္ဘဝန္တော သတ္တာ ပညာယန္တိ, အယံ သတ္တာနံ အတ္တကာရော အယံ ပရကာရော''။

''တံ ကိံ မညသိ, ဗြာဟ္မဏ, အတ္ထိ နိက္ကမဓာတု။ပေ.။ အတ္ထိ ပရက္ကမဓာတု။ အတ္ထိ ထာမဓာတု။ အတ္ထိ ဌိတိဓာတု။ အတ္ထိ ဥပက္ကမဓာတူ''တိ? ''ဧဝံ, ဘော''။ ''ဥပက္ကမဓာတုယာ သတိ ဥပက္ကမဝန္တော သတ္တာ ပညာယန္တီ''တိ? ''ဧဝံ, ဘော''။ ''ယံ ခော, ဗြာဟ္မဏ, ဥပက္ကမဓာတုယာ သတိ ဥပက္ကမဝန္တော သတ္တာ ပညာယန္တိ, အယံ သတ္တာနံ အတ္တကာရော အယံ ပရကာရော''။

''မာဟံ, ဗြာဟ္မဏ [တံ ကိံ မညသိ ဗြာဟ္မဏ မာဟံ (က.)], ဧဝံဝါဒိံ ဧဝံဒိဋ္ဌိံ အဒ္ဒသံ ဝါ အဿောသိံ ဝါ။ ကထဥ္ဟိ နာမ သယံ အဘိက္ကမန္တော သယံ ပဋိက္ကမန္တော ဧဝံ ဝက္ခတိ – 'နတ္ထိ အတ္တကာရော နတ္ထိ ပရကာရော'''တိ။

''အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂေါတမ။ပေ.။ အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတ''န္တိ! အဋ္ဌမံ။

၉. နိဒါနသုတ္တံ

၃၉. ''တီဏိမာနိ , ဘိက္ခဝေ, နိဒါနာနိ ကမ္မာနံ သမုဒယာယ။ ကတမာနိ တီဏိ? လောဘော နိဒါနံ ကမ္မာနံ သမုဒယာယ, ဒေါသော နိဒါနံ ကမ္မာနံ သမုဒယာယ, မောဟော နိဒါနံ ကမ္မာနံ သမုဒယာယ။ န, ဘိက္ခဝေ, လောဘာ အလောဘော သမုဒေတိ; အထ ခော, ဘိက္ခဝေ, လောဘာ လောဘောဝ သမုဒေတိ။ န, ဘိက္ခဝေ, ဒေါသာ အဒေါသော သမုဒေတိ; အထ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒေါသာ ဒေါသောဝ သမုဒေတိ။ န, ဘိက္ခဝေ, မောဟာ အမောဟော သမုဒေတိ; အထ ခော, ဘိက္ခဝေ, မောဟာ မောဟောဝ သမုဒေတိ။ န, ဘိက္ခဝေ, လောဘဇေန ကမ္မေန ဒေါသဇေန ကမ္မေန မောဟဇေန ကမ္မေန ဒေဝါ ပညာယန္တိ, မနုဿာ ပညာယန္တိ, ယာ ဝါ ပနညာပိ ကာစိ သုဂတိယော။ အထ ခော, ဘိက္ခဝေ, လောဘဇေန ကမ္မေန ဒေါသဇေန ကမ္မေန မောဟဇေန ကမ္မေန နိရယော ပညာယတိ တိရစ္ဆာနယောနိ ပညာယတိ ပေတ္တိဝိသယော ပညာယတိ, ယာ ဝါ ပနညာပိ ကာစိ ဒုဂ္ဂတိယော။ ဣမာနိ ခော, ဘိက္ခဝေ, တီဏိ နိဒါနာနိ ကမ္မာနံ သမုဒယာယ။

''တီဏိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, နိဒါနာနိ ကမ္မာနံ သမုဒယာယ။ ကတမာနိ တီဏိ? အလောဘော နိဒါနံ ကမ္မာနံ သမုဒယာယ, အဒေါသော နိဒါနံ ကမ္မာနံ သမုဒယာယ, အမောဟော နိဒါနံ ကမ္မာနံ သမုဒယာယ။ န, ဘိက္ခဝေ, အလောဘာ လောဘော သမုဒေတိ; အထ ခော, ဘိက္ခဝေ, အလောဘာ အလောဘောဝ သမုဒေတိ။ န, ဘိက္ခဝေ, အဒေါသာ ဒေါသော သမုဒေတိ; အထ ခော, ဘိက္ခဝေ, အဒေါသာ အဒေါသောဝ သမုဒေတိ။ န, ဘိက္ခဝေ, အမောဟာ မောဟော သမုဒေတိ; အထ ခော, ဘိက္ခဝေ, အမောဟာ အမောဟောဝ သမုဒေတိ။ န, ဘိက္ခဝေ, အလောဘဇေန ကမ္မေန အဒေါသဇေန ကမ္မေန အမောဟဇေန ကမ္မေန နိရယော ပညာယတိ တိရစ္ဆာနယောနိ ပညာယတိ ပေတ္တိဝိသယော ပညာယတိ, ယာ ဝါ ပနညာပိ ကာစိ ဒုဂ္ဂတိယော။ အထ ခော, ဘိက္ခဝေ, အလောဘဇေန ကမ္မေန အဒေါသဇေန ကမ္မေန အမောဟဇေန ကမ္မေန ဒေဝါ ပညာယန္တိ, မနုဿာ ပညာယန္တိ, ယာ ဝါ ပနညာပိ ကာစိ သုဂတိယော။ ဣမာနိ ခော, ဘိက္ခဝေ, တီဏိ နိဒါနာနိ ကမ္မာနံ သမုဒယာယာ''တိ။ နဝမံ။

၁၀. ကိမိလသုတ္တံ

၄၀. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ကိမိလာယံ ဝိဟရတိ နိစုလဝနေ။ အထ ခော အာယသ္မာ ကိမိလော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော အာယသ္မာ ကိမိလော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ကော နု ခော, ဘန္တေ, ဟေတု ကော ပစ္စယော ယေန တထာဂတေ ပရိနိဗ္ဗုတေ သဒ္ဓမ္မော န စိရဋ္ဌိတိကော ဟောတီ''တိ? ''ဣဓ, ကိမိလ, တထာဂတေ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဘိက္ခူ ဘိက္ခုနိယော ဥပာသကာ ဥ

ဟာသိကာယော သတ္တရိ အကရတာ ဝိဟရန္တိ အပ္ပတိဿာ, ဓမ္မေ အကရတာ ဝိဟရန္တိ အပ္ပတိဿာ, သင်္ဃေ အကရ
တာ ဝိဟရန္တိ အပ္ပတိဿာ, သိက္ခာယ အကရတာ ဝိဟရန္တိ အပ္ပတိဿာ, အပ္ပမာဒေ အကရတာ ဝိဟရန္တိ အပ္ပတိဿာ,
ပဋိသန္ထာရေ [ပဋိသန္ထာရေ (က.) အ. နိ. ၅.၂၀၁; ၇.၅၉] အကရတာ ဝိဟရန္တိ အပ္ပတိဿာ။ အယံ ခော, ကိမိလ, ဟေတု
အယံ ပစ္စယော ယေန တထာဂတေ ပရိနိဗ္ဗုတေ သဒ္ဓမ္မော န စိရဋ္ဌိတိကော ဟောတီ''။

''ကော ပန, ဘန္တေ, ဟေတု ကော ပစ္စယော ယေန တထာဂတေ ပရိနိဗ္ဗုတေ သဒ္ဓမ္မော စိရဋ္ဌိတိကော ဟော
တီ''တိ? ''ဣဓ, ကိမိလ, တထာဂတေ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဘိက္ခူ ဘိက္ခုနိယော ဥပာသကာ ဥပာသိကာယော သတ္တရိ သကရတာ
ဝိဟရန္တိ သပ္ပတိဿာ, ဓမ္မေ သကရတာ ဝိဟရန္တိ သပ္ပတိဿာ, သင်္ဃေ သကရတာ ဝိဟရန္တိ သပ္ပတိဿာ,
သိက္ခာယ သကရတာ ဝိဟရန္တိ သပ္ပတိဿာ, အပ္ပမာဒေ သကရတာ ဝိဟရန္တိ သပ္ပတိဿာ, ပဋိသန္ထာရေ သကရတာ
ဝိဟရန္တိ သပ္ပတိဿာ။ အယံ ခော, ကိမိလ, ဟေတု အယံ ပစ္စယော ယေန တထာဂတေ ပရိနိဗ္ဗုတေ သဒ္ဓမ္မော စိရဋ္ဌိတိကော ဟောတီ''တိ။ ဒသမံ။

၁၁. အရက္ခသုတ္တံ

၄၁. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဂိဇ္ဈကူဋေ ပဗ္ဗတေ။ အထ ခော
အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ သမ္ဗဟုလေဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ဂိဇ္ဈ
ကူဋာ ပဗ္ဗတာ ဩရောဟန္တော အဒ္ဒသ အညတရသ္မိံ ပဒေသေ မဟန္တံ အရက္ခန္ဓံ။ ဒိသွာန ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ –
''ပဿထ နော, အာဝုသော, တုမှေ အမုံ မဟန္တံ အရက္ခန္ဓ''န္တိ? ''ဧဝမာဝုသော''တိ။

''အာကင်္ခမာနော, အာဝုသော, ဘိက္ခု ဣဒ္ဓိမာ စေတောဝသိပ္ပတ္တော အမုံ အရက္ခန္ဓံ ပထဝီတွေဝ အဓိမုစ္စေယ့
ယ။ တံ ကိဿ ဟေတု? အတ္ထိ, အာဝုသော , အမုမှိ အရက္ခန္ဓေ ပထဝီဓာတု, ယံ နိဿာယ ဘိက္ခု ဣဒ္ဓိမာ စေ
တောဝသိပ္ပတ္တော အမုံ အရက္ခန္ဓံ ပထဝီတွေဝ အဓိမုစ္စေယျ။ အာကင်္ခမာနော, အာဝုသော, ဘိက္ခု ဣဒ္ဓိမာ စေ
တောဝသိပ္ပတ္တော အမုံ အရက္ခန္ဓံ အာပေါတွေဝ အဓိမုစ္စေယျ ။ပေ။ တေဇောတွေဝ အဓိမုစ္စေယျ။ ဝါယော
တွေဝ အဓိမုစ္စေယျ။ သုဘန္တွေဝ အဓိမုစ္စေယျ။ အသုဘန္တွေဝ အဓိမုစ္စေယျ။ တံ ကိဿ ဟေတု? အတ္
ထိ, အာဝုသော, အမုမှိ အရက္ခန္ဓေ အသုဘဓာတု, ယံ နိဿာယ ဘိက္ခု ဣဒ္ဓိမာ စေတောဝသိပ္ပတ္တော အမုံ အရက္
ခန္ဓံ အသုဘန္တွေဝ အဓိမုစ္စေယျာ''တိ။ ဧကာဒသမံ။

၁၂. နာဂိတသုတ္တံ

၄၂. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ကောသလေသု စာရိကံ စရမာနော မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ ယေန ဣ
စ္ဆာနင်္ဂလံ နာမ ကောသလာနံ ဗြာဟ္မဏဂါမော တဒဝသရိ။ တတြ သုဒံ ဘဂဝါ ဣစ္ဆာနင်္ဂလေ ဝိဟရတိ ဣစ္ဆာနင်္
ဂလဝနသဏ္ဍေ။ အဿောသုံ ခော ဣစ္ဆာနင်္ဂလကာ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ – ''သမဏော ခလု, ဘော, ဂေါတမော
သကျပုတ္တော သကျကုလာ ပဗ္ဗဇိတော ဣစ္ဆာနင်္ဂလံ အနုပ္ပတ္တော ဣစ္ဆာနင်္ဂလေ ဝိဟရတိ ဣစ္ဆာနင်္ဂလ
ဝနသဏ္ဍေ။ တံ ခော ပန ဘဝန္တံ ဂေါတမံ ဧဝံ ကလျာဏော ကိတ္တိသဒ္ဒေါ အဗ္ဘုဂ္ဂတော – 'ဣတိပိ သော ဘဂဝါ
အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော။ပေ။ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ'တိ။ သော ဣမံ လောကံ သဒေဝကံ။ပေ။ အရဟတံ ဒဿ
နံ ဟောတီ''တိ။ အထ ခော ဣစ္ဆာနင်္ဂလကာ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန ပဟူတံ ခါဒနီ
ယံ ဘောဇနီယံ အာဒါယ ယေန ဣစ္ဆာနင်္ဂလဝနသဏ္ဍော တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဗဟိဒွါရကောဋ္ဌကေ
အဋ္ဌံသု ဥစ္စာသဒ္ဒါ မဟာသဒ္ဒါ။

တေန ခော ပန သမယေန အာယသ္မာ နာဂိတော ဘဂဝတော ဥပဋ္ဌာကော ဟောတိ။ အထ ခော ဘဂဝါ အာယသ္မန္
တံ နာဂိတံ အာမန္တေသိ – ''ကေ ပန တေ, နာဂိတ, ဥစ္စာသဒ္ဒါ မဟာသဒ္ဒါ ကေဝဋ္ဋာ မညေ မစ္ဆဝိလောပေ''တိ?
''ဧတေ, ဘန္တေ, ဣစ္ဆာနင်္ဂလကာ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ ပဟူတံ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယံ အာဒါယ ဗဟိဒွါရကောဋ္ဌ
ကေ ဌိတာ ဘဂဝန္တံယေဝ ဥဒ္ဒိဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဉ္စာ''တိ။ ''မာဟံ, နာဂိတ, ယသေန သမာဂမံ, မာ စ မယာ ယသော။
ယော ခော, နာဂိတ, နယိမဿ နေက္ခမ္မသုခဿ ပဝိဝေကသုခဿ ဥပသမသုခဿ သမ္ဗောဓသုခဿ နိကာမလာ
ဘီ အဿ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ, ယဿာဟံ နေက္ခမ္မသုခဿ ပဝိဝေကသုခဿ ဥပသမသုခဿ သမ္

ဖော္မသုခဿ နိက္ကာမလာဘီ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ, သော တံ မီဠှသုခံ မိဒ္ဓသုခံ လာဘသက္ကာရသိလောကသုခံ သာဒိယေယျာ''တိ။

''အဓိဝါသေတု ဒါနိ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ; အဓိဝါသေတု, သုဂတော; အဓိဝါသနကာလော ဒါနိ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော။ ယေန ယေနေဝ ဒါနိ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဂမိဿတိ, တန္နိန္နာဝ ဘဝိဿန္တိ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ နေဂမာ စေဝ ဇာနပဒါ စ။ သေယျထာပိ, ဘန္တေ, ထုလ္လဖုသိတကေ ဒေဝေ ဝဿန္တေ ယထာနိန္နံ ဥဒကာနိ ပဝတ္တန္တိ; ဧဝမေဝံ ခော, ဘန္တေ, ယေန ယေနေဝ ဒါနိ ဘဂဝါ ဂမိဿတိ, တန္နိန္နာဝ ဘဝိဿန္တိ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ နေဂမာ စေဝ ဇာနပဒါ စ။ တံ ကိဿ ဟေတု? တထာ ဟိ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော သီလပညာဏ''န္တိ။

''မာဟံ, နာဂိတ, ယသေန သမာဂမံ, မာ စ မယာ ယသော။ ယော ခော, နာဂိတ, နယိမဿ နေက္ခမ္မသုခဿ ပဝိဝေကသုခဿ ဥပသမသုခဿ သမ္ဗောဓသုခဿ နိက္ကာမလာဘီ အဿ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ, ယဿာဟံ နေက္ခမ္မသုခဿ ပဝိဝေကသုခဿ ဥပသမသုခဿ သမ္ဗောဓသုခဿ နိက္ကာမလာဘီ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ, သော တံ မီဠှသုခံ မိဒ္ဓသုခံ လာဘသက္ကာရသိလောကသုခံ သာဒိယေယျ။

''ဣဓာဟံ, နာဂိတ, ဘိက္ခုံ ပဿာမိ ကမန္တဝိဟာရိံ သမာဟိတံ နိသိန္နံ။ တဿ မယှံ, နာဂိတ, ဧဝံ ဟောတိ – 'ဣဒါနိမံ အာယသ္မန္တံ [အာရာမိကော တ ဃဋ္ဋေဿတိ သမဏုဒ္ဒေသော တ, တံ တမှာ (က. သီ. ပီ.) အာရာမိကော တ ဃဋ္ဋေဿတိ သမဏုဒ္ဒေသော တ, သော တံ တမှာ (က. သီ.) အ. နိ. ၈.၈၆ ပဿိတဗ္ဗံ] အာရာမိကော တ ဥပဋ္ဌဟိဿတိ သမဏုဒ္ဒေသော တ တံ တမှာ [အာရာမိကော တ ဃဋ္ဋေဿတိ သမဏုဒ္ဒေသော တ, တံ တမှာ (က. သီ. ပီ.) အာရာမိကော တ ဃဋ္ဋေဿတိ သမဏုဒ္ဒေသော တ, သော တံ တမှာ (က. သီ.) အ. နိ. ၈.၈၆ ပဿိတဗ္ဗံ] သမာဓိမှာ စာဝေဿတီ'တိ။ တေနာဟံ, နာဂိတ, တဿ ဘိက္ခုနော န အတ္တမနော ဟောမိ ကမန္တဝိဟာရေန။ ဣဓ ပနာဟံ, နာဂိတ, ဘိက္ခုံ ပဿာမိ အာရညိကံ အရညေ ပစလာယမာနံ နိသိန္နံ။ တဿ မယှံ, နာဂိတ, ဧဝံ ဟောတိ – 'ဣဒါနိ အယမာယသ္မာ ဣမံ နိဒ္ဒါကိလမထံ ပဋိဝိနောဒေတွာ အရညသညံယေဝ မနသိ ကရိဿတိ ဧကတ္တ'န္တိ။ တေနာဟံ, နာဂိတ, တဿ ဘိက္ခုနော အတ္တမနော ဟောမိ အရညဝိဟာရေန။

''ဣဓ ပနာဟံ, နာဂိတ, ဘိက္ခုံ ပဿာမိ အာရညိကံ အရညေ အသမာဟိတံ နိသိန္နံ။ တဿ မယှံ, နာဂိတ, ဧဝံ ဟောတိ – 'ဣဒါနိ အယမာယသ္မာ အသမာဟိတံ ဝါ စိတ္တံ သမာဒဟိဿတိ, သမာဟိတံ ဝါ စိတ္တံ အနုရက္ခိဿတီ'တိ။ တေနာဟံ, နာဂိတ, တဿ ဘိက္ခုနော အတ္တမနော ဟောမိ အရညဝိဟာရေန။

''ဣဓ ပနာဟံ, နာဂိတ, ဘိက္ခုံ ပဿာမိ အာရညိကံ အရညေ သမာဟိတံ နိသိန္နံ။ တဿ မယှံ, နာဂိတ, ဧဝံ ဟောတိ – 'ဣဒါနိ အယမာယသ္မာ အဝိမုတ္တံ ဝါ စိတ္တံ ဝိမောစေဿတိ, ဝိမုတ္တံ ဝါ စိတ္တံ အနုရက္ခိဿတီ'တိ။ တေနာဟံ, နာဂိတ, တဿ ဘိက္ခုနော အတ္တမနော ဟောမိ အရညဝိဟာရေန။

''ဣဓ ပနာဟံ, နာဂိတ, ဘိက္ခုံ ပဿာမိ ကမန္တဝိဟာရိံ လာဘိံ စီဝရပိဏ္ဍပာတသေနာသနဂိလာနပ္ပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနံ။ သော တံ လာဘသက္ကာရသိလောကံ နိကာမယမာနော ရိဉ္စတိ ပဋိသလ္လာနံ ရိဉ္စတိ အရညဝနပတ္ထာနိ ပန္တာနိ သေနာသနာနိ; ဂါမနိဂမရာဇဓာနိံ ဩသရိတွာ ဝါသံ ကပ္ပေတိ။ တေနာဟံ, နာဂိတ, တဿ ဘိက္ခုနော န အတ္တမနော ဟောမိ ကမန္တဝိဟာရေန။

''ဣဓ ပနာဟံ, နာဂိတ, ဘိက္ခုံ ပဿာမိ အာရညိကံ လာဘိံ စီဝရပိဏ္ဍပာတသေနာသနဂိလာနပ္ပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနံ။ သော တံ လာဘသက္ကာရသိလောကံ ပဋိပဏာမေတွာ န ရိဉ္စတိ ပဋိသလ္လာနံ န ရိဉ္စတိ အရညဝနပတ္ထာနိ ပန္တာနိ သေနာသနာနိ။ တေနာဟံ, နာဂိတ, တဿ ဘိက္ခုနော အတ္တမနော ဟောမိ အရညဝိဟာရေန။ ယသ္မာဟံ, နာဂိတ, သမယေ အဒ္ဓာနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော န ကဉ္စိ [န ကိဉ္စိ (သီ. ပီ. က.)] ပဿာမိ ပုရတော ဝါ ပစ္ဆတော ဝါ, ဖာသု မေ, နာဂိတ, တသ္မိံ သမယေ ဟောတိ အန္တမသော ဥစ္စာရပဿာဝကမ္မာယာ''တိ။ ဒုတိယံ။

ဒေဝတာဝဂ္ဂေါ [သေက္ခပရိဟာနိယဝဂ္ဂေါ (သျာ.)] ပဌမော။

တဿုဒ္ဒာနံ –

သေခာ ဒွေဝ အပရိဟာနိ၊ မောဂ္ဂလ္လာန ဝိဇ္ဇာဘာဂိယာ။
ဝိတဒအာနတ္တကာရိ နိအာနံ၊ ကိမိလအာရက္ခနွေန နာဂိတောတိ။

၅. ခမ္ဗကဝဂ္ဂေါ

၁. နာဂသုတ္တံ

၄၃. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ – "အာယာမာနန္ဒ , ယေန ပုဗ္ဗာရာမော မိဂါရမာတုပါသာဒေါ တေနုပသင်္ကမိဿာမ ဒိဝါဝိဟာရာယာ"တိ။ "ဧဝံ, ဘန္တေ"တိ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန သဒ္ဓိံ ယေန ပုဗ္ဗာရာမော မိဂါရမာတုပါသာဒေါ တေနုပသင်္ကမိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ သာယနှသမယံ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ – "အာယာမာနန္ဒ, ယေန ပုဗ္ဗကောဋ္ဌကော တေနုပသင်္ကမိဿာမ ဂတ္တာနိ ပရိသိဉ္စိတု"န္တိ။ "ဧဝံ, ဘန္တေ"တိ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန သဒ္ဓိံ ယေန ပုဗ္ဗကောဋ္ဌကော တေနုပသင်္ကမိ ဂတ္တာနိ ပရိသိဉ္စိတုံ။ ပုဗ္ဗကောဋ္ဌကေ ဂတ္တာနိ ပရိသိဉ္စိတွာ ပစ္စုတ္တရိတွာ ဧကစီဝရော အဋ္ဌာသိ ဂတ္တာနိ ပုဗ္ဗာပယမာနော။

တေန ခေါ ပန သမယေန ရညော ပသေနဒိဿ ကောသလဿ သေတော နာမ နာဂေါ မဟာတူရိယ [မဟာတုရိယ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] တာဠိတဝါဒိတေန ပုဗ္ဗကောဋ္ဌကာ ပစ္စုတ္တရတိ။ အပိဿု တံ ဇနော ဒိသွာ ဧဝမာဟ – "အဘိရူပေါ ဝတ, ဘော, ရညော နာဂေါ; ဒဿနီယော ဝတ, ဘော, ရညော နာဂေါ; ပါသာဒိကော ဝတ, ဘော, ရညော နာဂေါ; ကာယုပပန္နော ဝတ, ဘော, ရညော နာဂေါ"တိ! ဧဝံ ဝုတ္တေ အာယသ္မာ ဥဒာယီ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – "ဟတ္ထိမေဝ နု ခေါ, ဘန္တေ, မဟန္တံ ဗြဟန္တံ [မဟန္တံ ဗျူဟန္တံ (သီ.), မဟာတ္တံ ဗြဟတ္တံ (က.)] ကာယုပပန္နံ ဇနော ဒိသွာ ဧဝမာဟ – 'နာဂေါ ဝတ, ဘော, နာဂေါ'တိ, ဥဒါဟု အညမ္ပိ ကဉ္စိ [ကိဉ္စိ (က.)] မဟန္တံ ဗြဟန္တံ ကာယုပပန္နံ ဇနော ဒိသွာ ဧဝမာဟ – 'နာဂေါ ဝတ, ဘော, နာဂေါ'"တိ? "ဟတ္ထိမ္ပိ ခေါ, ဥဒါယိ, မဟန္တံ ဗြဟန္တံ ကာယုပပန္နံ ဇနော ဒိသွာ ဧဝမာဟ – 'နာဂေါ ဝတ, ဘော, နာဂေါ'တိ! အဿမ္ပိ ခေါ, ဥဒါယိ, မဟန္တံ ဗြဟန္တံ။ပေ။ ဂေါဏမ္ပိ ခေါ, ဥဒါယိ , မဟန္တံ ဗြဟန္တံ။ပေ။ ဥရဂမ္ပိ [နာဂမ္ပိ (က.)] ခေါ, ဥဒါယိ, မဟန္တံ ဗြဟန္တံ။ပေ။ ရုက္ခမ္ပိ ခေါ, ဥဒါယိ , မဟန္တံ ဗြဟန္တံ။ပေ။ မနုဿမ္ပိ ခေါ, ဥဒါယိ, မဟန္တံ ဗြဟန္တံ ကာယုပပန္နံ ဇနော ဒိသွာ ဧဝမာဟ – 'နာဂေါ ဝတ, ဘော, နာဂေါ'တိ! အပိ စ, ဥဒါယိ, ယော သဒေဝကေ လောကေ သမာရကေ သဗြဟ္မကေ သဿမဏဗြာဟ္မဏိယာ ပဇာယ သဒေဝမနုဿာယ အာဂုံ န ကရောတိ ကာယေန ဝါစာယ မနသာ, တမဟံ 'နာဂေါ'တိ ဗြူမီ"တိ။

"အစ္ဆရိယံ, ဘန္တေ, အဗ္ဘုတံ, ဘန္တေ! ယာဝ သုဘာသိတံ စိဒံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ – အပိ စ, ဥဒါယိ, ယော သဒေဝကေ လောကေ သမာရကေ သဗြဟ္မကေ သဿမဏဗြာဟ္မဏိယာ ပဇာယ သဒေဝမနုဿာယ အာဂုံ န ကရောတိ ကာယေန ဝါစာယ မနသာ, တမဟံ 'နာဂေါ'တိ ဗြူမီ"တိ။ ဣဒဉ္စ ပနာဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ သုဘာသိတံ ဣမာဟိ ဂါထာဟိ အနုမောဒါမိ –

"မနုဿဘူတံ သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ အတ္တဒန္တံ သမာဟိတံ။
ဣရိယမာနံ ဗြဟ္မပထေ၊ စိတ္တဿူပသမေ ရတံ။

"ယံ မနုဿာ နမဿန္တိ၊ သဗ္ဗဓမ္မာန ပါရဂုံ။
ဒေဝါပိ တံ [နံ (သီ. ပီ.)] နမဿန္တိ၊ ဣတိ မေ အရဟတော သုတံ။

"သဗ္ဗသံယောဇနာတီတံ၊ ဝနာ နိဗ္ဗနံ [နိဗ္ဗာနံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] မာဂတံ။
ကာမေဟိ နေက္ခမ္မရတံ [နေက္ခမ္မေ ရတံ (က. သီ.)] ၊ မုတ္တံ သေလာဝ ကဉ္စနံ။

“သဗ္ဗေ အစ္စရုစိ နာဂေ၊ ဟိမဝါဝညေ သိလုစ္စယေ။
သဗ္ဗေသံ နာဂနာမာနံ၊ သစ္စနာမော အနုတ္တရော။

“နာဂံ ဝေါ [တေ (က.)] ကိတ္တယိဿာမိ၊ န ဟိ အာဂုံ ကရောတိ သော။
သောရစ္စံ အဝိဟိံသာ စ၊ ပါဒါ နာဂဿ တေ ဒုဝေ။

“တပေါ စ ဗြဟ္မစရိယံ၊ စရဏာ နာဂဿ တျာပရေ။
သဒ္ဓါဟတ္ထော မဟာနာဂေါ၊ ဥပေက္ခာသေတဒန္တဝါ။

သတိ ဂီဝါ သိရော ပညာ၊ ဝီမံသာ ဓမ္မစိန္တနာ။
ဓမ္မကုစ္ဆိသမာဝါသော၊ ဝိဝေကော တဿ ဝါလဓိ။

“သော ဈာယီ အဿာသရတော၊ အဇ္ဈတ္တံ သုသမာဟိတော [အဇ္ဈတ္တုပသမာဟိတော (သျာ. က.)]။
ဂစ္ဆံ သမာဟိတော နာဂေါ၊ ဌိတော နာဂေ သမာဟိတော။

“သေယျံ သမာဟိတော နာဂေါ၊ နိသိန္နောပိ သမာဟိတော။
သဗ္ဗတ္ထ သံဝုတော နာဂေါ၊ ဧသာ နာဂဿ သမ္ပဒါ။

“ဘုဉ္ဇတိ အနဝဇ္ဇာနိ၊ သာဝဇ္ဇာနိ န ဘုဉ္ဇတိ။
ဃာသမစ္ဆာဒနံ လဒ္ဓါ၊ သန္နိဓိံ ပရိဝဇ္ဇယံ။

“သံယောဇနံ အဏုံ ထူလံ၊ သဗ္ဗံ ဆေတွာန ဗန္ဓနံ။
ယေန ယေနေဝ ဂစ္ဆတိ၊ အနပေက္ခောဝ ဂစ္ဆတိ။

“ယထာပိ ဥဒကေ ဇာတံ၊ ပုဏ္ဍရီကံ ပဝဍ္ဎတိ။
နုပလိပ္ပတိ [န ဥပလိပ္ပတိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)၊ နုပလိမ္ပတိ (က.)] တောယေန၊ သုစိဂန္ဓံ မနောရမံ။

“တထေဝ လောကေ သုဇာတော၊ ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဝိဟရတိ။
နုပလိပ္ပတိ လောကေန၊ တောယေန ပဒုမံ ယထာ။

“မဟာဂိနိဝ ဇလိတော [မဟာဂ္ဂိနိ ပဇ္ဇလိတော (သီ. သျာ. ကံ.)]၊ အနာဟာရူပသမ္မတိ။
သင်္ခါရေသူပသန္တေသု [အင်္ဂါရေသု စ သန္တေသု (က.)]၊ နိဗ္ဗုတောတိ ပဝုစ္စတိ။

“အတ္ထဿာယံ ဝိညာပနီ၊ ဥပမာ ဝိညူဟိ ဒေသိတာ။
ဝိညဿန္တိ [ဝိညိဿန္တိ (က.)] မဟာနာဂါ၊ နာဂံ နာဂေန ဒေသိတံ။

“ဝီတရာဂေါ ဝီတဒေါသော၊ ဝီတမောဟော အနာသဝေါ။
သရီရံ ဝိဇဟံ နာဂေါ၊ ပရိနိဗ္ဗိဿတိ [ပရိနိဗ္ဗာတိ (ပီ. က.)] အနာသဝေါ”တိ။ ပဉ္စမံ။

၂. မိဂသာလာသုတ္တံ

၄၄. အထ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ယေန မိဂသာလာယ ဥပါသိကာယ နိဝေသနံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ အထ ခေါ မိဂသာလာ [မိဂသာဏာ (က.) အ. နိ. ၁၀.၇၅] ဥပါသိကာ ယေနာယသ္မာ အာနန္ဒော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခေါ မိဂသာလာ ဥပါသိကာ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဧတဒဝေါစ –

“ကထံ ကထံ နာမာယံ, ဘန္တေ အာနန္ဒ, ဘဂဝတာ ဓမ္မော ဒေသိတော အညေယျော, ယတြ ဟိ နာမ ဗြဟ္မစာရီ စ အဗြဟ္မစာရီ စ ဥဘော သမသမဂတိကာ ဘဝိဿန္တိ အဘိသမ္ပရာယံ ? ပိတာ မေ, ဘန္တေ, ပုရာဏော ဗြဟ္မစာရီ အဟောသိ အာရာစာရီ ဝိရတော မေထုနာ ဂါမဓမ္မာ။ သော ကာလင်္ကတော ဘဂဝတာ ဗျာကတော သကဒါဂါမိသတ္တော [သကဒါဂါမိပတ္တော (က. သျာ. ပီ.)] တုသိတံ ကာယံ ဥပပန္နောတိ။ ပေတ္တေယျောပိ [ပေတ္တေယျော ပိယော (သီ. ပီ. က.), ပိတု ပိယော (သျာ. ကံ.)] မေ, ဘန္တေ, ဣသိဒတ္တော အဗြဟ္မစာရီ အဟောသိ သဒါရသန္တုဋ္ဌော။ သောပိ ကာလင်္ကတော ဘဂဝတာ ဗျာကတော သကဒါဂါမိပတ္တော တုသိတံ ကာယံ ဥပပန္နောတိ။ ကထံ ကထံ နာမာယံ, ဘန္တေ အာနန္ဒ, ဘဂဝတာ ဓမ္မော ဒေသိတော အညေယျော, ယတြ ဟိ နာမ ဗြဟ္မစာရီ စ အဗြဟ္မစာရီ စ ဥဘော သမသမဂတိကာ ဘဝိဿန္တိ အဘိသမ္ပရာယ”န္တိ? “ဧဝံ ခော ပနေတံ, ဘဂိနိ, ဘဂဝတာ ဗျာကတ”န္တိ။

အထ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော မိဂသာလာယ ဥပါသိကာယ နိဝေသနေ ပိဏ္ဍပာတံ ဂဟေတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမိ။ အထ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပာတပဋိက္ကန္တော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

“ဣဓာဟံ, ဘန္တေ, ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒာယ ယေန မိဂသာလာယ ဥပါသိကာယ နိဝေသနံ တေနုပသင်္ကမိံ; ဥပသင်္ကမိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိံ။ အထ ခော, ဘန္တေ, မိဂသာလာ ဥပါသိကာ ယေနာဟံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ မံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခော, ဘန္တေ, မိဂသာလာ ဥပါသိကာ မံ ဧတဒဝေါစ – ‘ကထံ ကထံ နာမာယံ, ဘန္တေ အာနန္ဒ, ဘဂဝတာ ဓမ္မော ဒေသိတော အညေယျော, ယတြ ဟိ နာမ ဗြဟ္မစာရီ စ အဗြဟ္မစာရီ စ ဥဘော သမသမဂတိကာ ဘဝိဿန္တိ အဘိသမ္ပရာယံ။ ပိတာ မေ, ဘန္တေ, ပုရာဏော ဗြဟ္မစာရီ အဟောသိ အာရာစာရီ ဝိရတော မေထုနာ ဂါမဓမ္မာ။ သော ကာလင်္ကတော ဘဂဝတာ ဗျာကတော သကဒါဂါမိပတ္တော တုသိတံ ကာယံ ဥပပန္နောတိ။ ပေတ္တေယျောပိ မေ, ဘန္တေ, ဣသိဒတ္တော အဗြဟ္မစာရီ အဟောသိ သဒါရသန္တုဋ္ဌော။ သောပိ ကာလင်္ကတော ဘဂဝတာ ဗျာကတော သကဒါဂါမိပတ္တော တုသိတံ ကာယံ ဥပပန္နောတိ။ ကထံ ကထံ နာမာယံ, ဘန္တေ အာနန္ဒ, ဘဂဝတာ ဓမ္မော ဒေသိတော အညေယျော, ယတြ ဟိ နာမ ဗြဟ္မစာရီ စ အဗြဟ္မစာရီ စ ဥဘော သမသမဂတိကာ ဘဝိဿန္တိ အဘိသမ္ပရာယ’န္တိ? ဧဝံ ဝုတ္တေ အဟံ, ဘန္တေ, မိဂသာလံ ဥပါသိကံ ဧတဒဝေါစံ – ‘ဧဝံ ခော ပနေတံ, ဘဂိနိ, ဘဂဝတာ ဗျာကတ’’’န္တိ။

“ကာ စာနန္ဒ, မိဂသာလာ ဥပါသိကာ ဗာလာ အဗျတ္တာ အမ္မကာ အမ္မကသညာ [အမ္မကာ အမ္မကပညာ (သီ. ပီ.), အမ္မကာ အမ္မကသညာ (သျာ. ကံ.) အ. နိ. ၁၀.၇၅ ပဿိတဗ္ဗံ], ကေ စ ပုရိသပုဂ္ဂလပရောပရိယဉာဏေ? ဆယိမေ, အာနန္ဒ, ပုဂ္ဂလာ သန္တော သံဝိဇ္ဇမာနာ လောကသ္မိံ။

“ကတမေ ဆ? ဣဓာနန္ဒ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော သောရတော ဟောတိ သုခသံဝါသော, အဘိနန္ဒန္တိ သဗြဟ္မစာရီ ဧကတ္တဝါသေန။ တဿ သဝနေနပိ အကတံ ဟောတိ, ဗာဟုသစ္စေနပိ အကတံ ဟောတိ, ဒိဋ္ဌိယာပိ အပ္ပဋိဝိဒ္ဓံ ဟောတိ, သာမာယိကမ္ပိ ဝိမုတ္တိံ န လဘတိ။ သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ဟာနာယ ပရေတိ နော ဝိသေသာယ, ဟာနဂါမီယေဝ ဟောတိ နော ဝိသေသဂါမီ။

“ဣဓ ပနာနန္ဒ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော သောရတော ဟောတိ သုခသံဝါသော, အဘိနန္ဒန္တိ သဗြဟ္မစာရီ ဧကတ္တဝါသေန။ တဿ သဝနေနပိ ကတံ ဟောတိ, ဗာဟုသစ္စေနပိ ကတံ ဟောတိ, ဒိဋ္ဌိယာပိ ပဋိဝိဒ္ဓံ ဟောတိ, သာမာယိကမ္ပိ ဝိမုတ္တိံ လဘတိ။ သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ဝိသေသာယ ပရေတိ နော ဟာနာယ, ဝိသေသဂါမီယေဝ ဟောတိ နော ဟာနဂါမီ။

“တတြာနန္ဒ, ပမာဏိကာ ပမိနန္တိ – ‘ဣမဿပိ တေဝ ဓမ္မာ အပရဿပိ တေဝ ဓမ္မာ, ကသ္မာ တေသံ ဧကော ဟီနော ဧကော ပဏီတော’တိ! တဉှိ တေသံ, အာနန္ဒ, ဟောတိ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ။

“တတြာနန္ဒ, ယွာယံ ပုဂ္ဂလော သောရတော ဟောတိ သုခသံဝါသော, အဘိနန္ဒန္တိ သဗြဟ္မစာရီ ဧကတ္တဝါသေန, တဿ သဝနေနပိ ကတံ ဟောတိ, ဗာဟုသစ္စေနပိ ကတံ ဟောတိ, ဒိဋ္ဌိယာပိ ပဋိဝိဒ္ဓံ ဟောတိ, သာမာယိကမ္ပိ ဝိ

မုတ္တိံ လဘတိ။ အယံ , အာနန္ဒ , ပုဂ္ဂလော အမုနာ ပုရိမေန ပုဂ္ဂလေန အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဣမံ ဟာနန္ဒ, ပုဂ္ဂလံ ဓမ္မသောတော နိဗ္ဗဟတိ, တဒန္တရံ ကော ဇာနေယျ အညတြ တထာဂတေန! တသ္မာတိဟာနန္ဒ, မာ ပုဂ္ဂလေသု ပမာဏိကာ အဟုဝတ္ထ; မာ ပုဂ္ဂလေသု ပမာဏံ ဂဏှိတ္ထ။ ခညတိ ဟာနန္ဒ, ပုဂ္ဂလေသု ပမာဏံ ဂဏှဟန္တော။ အဟံ တ, အာနန္ဒ, ပုဂ္ဂလေသု ပမာဏံ ဂဏှေယျံ, ယော တ ပနဿ မာဒိသော။

“ဣဓ ပနာနန္ဒ, ဧကစ္စဿ ပုဂ္ဂလဿ ကောဓမာနော အဓိဂတော [အဝိဂတော (က.)] ဟောတိ, သမယေန သမယဥ္စဿ လောဘဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ တဿ သဝနေနပိ အကတံ ဟောတိ, ဗာဟုသစ္စေနပိ အကတံ ဟောတိ, ဒိဋ္ဌိယာပိ အပ္ပဋိဝိဒ္ဓံ ဟောတိ, သာမာယိကမ္ပိ ဝိမုတ္တိံ န လဘတိ။ သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ဟာနာယ ပရေတိ နော ဝိသေသာယ, ဟာနကာမီယေဝ ဟောတိ နော ဝိသေသကာမီ။

“ဣဓ ပနာနန္ဒ, ဧကစ္စဿ ပုဂ္ဂလဿ ကောဓမာနော အဓိဂတော ဟောတိ, သမယေန သမယဥ္စဿ လောဘဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ တဿ သဝနေနပိ ကတံ ဟောတိ။ပေ.။ နော ဟာနကာမီ။

“တတြာနန္ဒ , ပမာဏိကာ ပမိဏန္တိ။ပေ.။ ယော တ ပနဿ မာဒိသော။

“ဣဓ, ပနာနန္ဒ, ဧကစ္စဿ ပုဂ္ဂလဿ ကောဓမာနော အဓိဂတော ဟောတိ, သမယေန သမယဥ္စဿ ဝစီသင်္ခာရာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ တဿ သဝနေနပိ အကတံ ဟောတိ။ပေ.။ သာမာယိကမ္ပိ ဝိမုတ္တိံ န လဘတိ။ သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ဟာနာယ ပရေတိ နော ဝိသေသာယ, ဟာနကာမီယေဝ ဟောတိ နော ဝိသေသကာမီ။

“ဣဓ ပနာနန္ဒ, ဧကစ္စဿ ပုဂ္ဂလဿ ကောဓမာနော အဓိဂတော ဟောတိ, သမယေန သမယဥ္စဿ ဝစီသင်္ခာရာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ တဿ သဝနေနပိ ကတံ ဟောတိ, ဗာဟုသစ္စေနပိ ကတံ ဟောတိ, ဒိဋ္ဌိယာပိ ပဋိဝိဒ္ဓံ ဟောတိ, သာမာယိကမ္ပိ ဝိမုတ္တိံ လဘတိ။ သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ဝိသေသာယ ပရေတိ နော ဟာနာယ, ဝိသေသကာမီယေဝ ဟောတိ နော ဟာနကာမီ။

“တတြာနန္ဒ , ပမာဏိကာ ပမိဏန္တိ – ‘ဣမဿပိ တေဝ ဓမ္မာ, အပရဿပိ တေဝ ဓမ္မာ။ ကသ္မာ တေသံ ဧကော ဟီနော, ဧကော ပဏီတော’တိ? တဉှိ တေသံ, အာနန္ဒ, ဟောတိ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ။

“တတြာနန္ဒ, ယဿ ပုဂ္ဂလဿ ကောဓမာနော အဓိဂတော ဟောတိ, သမယေန သမယဥ္စဿ ဝစီသင်္ခာရာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တဿ သဝနေနပိ ကတံ ဟောတိ, ဗာဟုသစ္စေနပိ ကတံ ဟောတိ, ဒိဋ္ဌိယာပိ ပဋိဝိဒ္ဓံ ဟောတိ, သာမာယိကမ္ပိ ဝိမုတ္တိံ လဘတိ။ အယံ, အာနန္ဒ, ပုဂ္ဂလော အမုနာ ပုရိမေန ပုဂ္ဂလေန အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဣမံ ဟာနန္ဒ, ပုဂ္ဂလံ ဓမ္မသောတော နိဗ္ဗဟတိ။ တဒန္တရံ ကော ဇာနေယျ အညတြ တထာဂတေန! တသ္မာတိဟာနန္ဒ, မာ ပုဂ္ဂလေသု ပမာဏိကာ အဟုဝတ္ထ; မာ ပုဂ္ဂလေသု ပမာဏံ ဂဏှိတ္ထ။ ခညတိ ဟာနန္ဒ, ပုဂ္ဂလေသု ပမာဏံ ဂဏှဟန္တော။ အဟံ တ, အာနန္ဒ, ပုဂ္ဂလေသု ပမာဏံ ဂဏှေယျံ, ယော တ ပနဿ မာဒိသော။

“ကာ စာနန္ဒ, မိဂသာလာ ဥပာသိကာ ဗာလာ အဗျတ္တာ အမ္မကာ အမ္မကသညာ, ကေ စ ပုရိသပုဂ္ဂလပရောပရိယညာဏေ! ဣမေ ခေါ, အာနန္ဒ, ဆ ပုဂ္ဂလာ သန္တော သံဝိဇ္ဇမာနာ လောကသ္မိံ။

“ယထာရူပေန, အာနန္ဒ, သီလေန ပုရာဏော သမန္နာဂတော အဟောသိ, တထာရူပေန သီလေန ဣသိဒတ္တော သမန္နာဂတော အဘဝိဿ။ နယိဓ ပုရာဏော ဣသိဒတ္တဿ ဂတိမ္ပိ အညဿ။ ယထာရူပာယ စ, အာနန္ဒ, ပညာယ ဣသိဒတ္တော သမန္နာဂတော အဟောသိ, တထာရူပာယ ပညာယ ပုရာဏော သမန္နာဂတော အဘဝိဿ။ နယိဓ ဣသိဒတ္တော ပုရာဏဿ ဂတိမ္ပိ အညဿ။ ဣတိ ခေါ, အာနန္ဒ, ဣမေ ပုဂ္ဂလာ ဥဘတော ဧကင်္ဂဟီနာ”တိ။ ဒုတိယံ။

၃. ဣဏသုတ္တံ

၄၅. ‘‘အလိဒ္ဒိယံ [အဋ္ဌိဒ္ဒိယံ (သီ.)] , ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခံ လောကသ္မိံ ကာမဘောဂိနော’’တိ? ‘‘ဧဝံ, ဘန္တေ’’။ ‘‘ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဒလိဒ္ဒော [ဒဠိဒ္ဒော (သီ.)] အဿကော အနာဠှိကော [အနဒ္ဓိကော (သျာ. ကံ.)] ဣဏံ အာဒိယတိ, ဣဏာဒာနမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခံ လောကသ္မိံ ကာမဘောဂိနော’’တိ? ‘‘ဧဝံ, ဘန္တေ’’။ ‘‘ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဒလိဒ္ဒော အဿကော အနာဠှိကော ဣဏံ အာဒိယိတွာ ဝဍ္ဎိံ ပဋိဿုဏာတိ, ဝဍ္ဎိပိ, ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခာ လောကသ္မိံ ကာမဘောဂိနော’’တိ? ‘‘ဧဝံ, ဘန္တေ’’။ ‘‘ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဒလိဒ္ဒော အဿကော အနာဠှိကော ဝဍ္ဎိံ ပဋိဿုဏိတွာ ကာလာဘတံ [ကာလဂတံ (က.)] ဝဍ္ဎိံ န ဒေတိ, စောဒေန္တိပိ နံ; စောဒနာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခာ လောကသ္မိံ ကာမဘောဂိနော’’တိ? ‘‘ဧဝံ, ဘန္တေ’’။ ‘‘ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဒလိဒ္ဒော အဿကော အနာဠှိကော စောဒိယမာနော န ဒေတိ, အနုစရန္တိပိ နံ; အနုစရိယာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခာ လောကသ္မိံ ကာမဘောဂိနော’’တိ? ‘‘ဧဝံ, ဘန္တေ’’။ ‘‘ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဒလိဒ္ဒော အဿကော အနာဠှိကော အနုစရိယမာနော န ဒေတိ, ဗန္ဓန္တိပိ နံ; ဗန္ဓနမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခံ လောကသ္မိံ ကာမဘောဂိနော’’တိ? ‘‘ဧဝံ, ဘန္တေ’’။

‘‘ဣတိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, အလိဒ္ဒိယမ္ပိ ဒုက္ခံ လောကသ္မိံ ကာမဘောဂိနော, ဣဏာဒာနမ္ပိ ဒုက္ခံ လောကသ္မိံ ကာမဘောဂိနော, ဝဍ္ဎိပိ ဒုက္ခာ လောကသ္မိံ ကာမဘောဂိနော, စောဒနာပိ ဒုက္ခာ လောကသ္မိံ ကာမဘောဂိနော, အနုစရိယာပိ ဒုက္ခာ လောကသ္မိံ ကာမဘောဂိနော, ဗန္ဓနမ္ပိ ဒုက္ခံ လောကသ္မိံ ကာမဘောဂိနော; ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ , ယဿ ကဿစိ သဒ္ဓါ နတ္ထိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, ဟိရီ နတ္ထိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, ဩတ္တပ္ပံ နတ္ထိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, ဝီရိယံ နတ္ထိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, ပညာ နတ္ထိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အရိယဿ ဝိနယေ ဒလိဒ္ဒော အဿကော အနာဠှိကော။

‘‘သ ခေါ သော, ဘိက္ခဝေ, ဒလိဒ္ဒော အဿကော အနာဠှိကော သဒ္ဓါယ အသတိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, ဟိရိယာ အသတိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, ဩတ္တပ္ပေ အသတိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, ဝီရိယေ အသတိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, ပညာယ အသတိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, ကာယေန ဒုစ္စရိတံ စရတိ, ဝါစာယ ဒုစ္စရိတံ စရတိ, မနသာ ဒုစ္စရိတံ စရတိ။ ဣဒမဿ ဣဏာဒာနသ္မိံ ဝဒာမိ။

‘‘သော တဿ ကာယဒုစ္စရိတဿ ပဋိစ္ဆာဒနဟေတု ပာပိကံ ဣစ္ဆံ ပဏိဒဟတိ [ပဒဟတိ (က.)]။ ‘မာ မံ ဇညူ’တိ ဣစ္ဆတိ, ‘မာ မံ ဇညူ’တိ သင်္ကပ္ပတိ , ‘မာ မံ ဇညူ’တိ ဝါစံ ဘာသတိ, ‘မာ မံ ဇညူ’တိ ကာယေန ပရက္ကမတိ။ သော တဿ ဝစီဒုစ္စရိတဿ ပဋိစ္ဆာဒနဟေတု။ပေ.။ သော တဿ မနောဒုစ္စရိတဿ ပဋိစ္ဆာဒနဟေတု။ပေ.။ ‘မာ မံ ဇညူ’တိ ကာယေန ပရက္ကမတိ။ ဣဒမဿ ဝဍ္ဎိယာ ဝဒာမိ။

‘‘တမေနံ ပေသလာ သဗြဟ္မစာရီ ဧဝမာဟံသု – ‘အယဉ္စ သော အာယသ္မာ ဧဝံကာရီ ဧဝံသမာစာရော’တိ။ ဣဒမဿ စောဒနာယ ဝဒာမိ။

‘‘တမေနံ အရညဂတံ ဝါ ရုက္ခမူလဂတံ ဝါ သုညာဂါရဂတံ ဝါ ဝိပ္ပဋိသာရသဟဂတာ ပာပကာ အကုသလဝိတက္ကာ သမုဒာစရန္တိ။ ဣဒမဿ အနုစရိယာယ ဝဒာမိ။

‘‘သ ခေါ သော, ဘိက္ခဝေ, ဒလိဒ္ဒော အဿကော အနာဠှိကော ကာယေန ဒုစ္စရိတံ စရိတွာ ဝါစာယ ဒုစ္စရိတံ စရိတွာ မနသာ ဒုစ္စရိတံ စရိတွာ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ နိရယဗန္ဓနေ ဝါ ဗဇ္ဈတိ တိရစ္ဆာနယောနိဗန္ဓနေ ဝါ။ နာဟံ, ဘိက္ခဝေ, အညံ ဧကဗန္ဓနမ္ပိ သမနုပဿာမိ ဧဝံဒါရုဏံ ဧဝံကဋုကံ [ဧဝံဒုက္ခံ (သျာ. ကံ. က.)] ဧဝံအန္တရာယကရံ အနုတ္တရဿ ယောဂက္ခေမဿ အဓိဂမာယ, ယထယိဒံ, ဘိက္ခဝေ, နိရယဗန္ဓနံ ဝါ တိရစ္ဆာနယောနိဗန္ဓနံ ဝါ’’တိ။

‘‘အလိဒ္ဒိယံ ဒုက္ခံ လောကေ၊ ဣဏာဒာနဉ္စ ဝုစ္စတိ။
ဒလိဒ္ဒော ဣဏမာဒာယ၊ ဘုဉ္ဇမာနော ဝိဟညတိ။

‘‘တတော အနုစရန္တိ နံ၊ ဗန္ဓနမ္ပိ နိဂစ္ဆတိ။
ဧတဉ္ဟိ ဗန္ဓနံ ဒုက္ခံ၊ ကာမလာဘာဘိဇပ္ပိနံ။

“တထေဝ အရိယဝိနယေ၊ သဒ္ဓာ ယဿ န ဝိဇ္ဇတိ။
အဟိရိကော အနောတ္တပ္ပီ၊ ဟာပကမ္မဝိနိဗ္ဗယော။

“ကာယဒုစ္စရိတံ ကတွာ၊ ဝစီဒုစ္စရိတာနိ စ။
မနောဒုစ္စရိတံ ကတွာ၊ ‘မာ မံ ဇညူ’တိ ဣစ္ဆတိ။

“သော သံသပ္ပတိ [သင်္ကပ္ပတိ (က.)] ကာယေန၊ တစာယ ဥဒ စေတသာ။
ဟာပကမ္မံ ပဝဍ္ဎေန္တော၊ တတ္ထ တတ္ထ ပုနပ္ပုနံ။

“သော ဟာပကမ္မော ဒုမ္မေဓော၊ ဇာနံ ဒုက္ကဋမတ္တနော။
ဒလိဒ္ဒော ဣဏမာဒာယ၊ ဘုဉ္ဇမာနော ဝိဟညတိ။

“တတော အနုစရန္တိ နံ၊ သင်္ကပ္ပာ မာနသာ ဒုခါ။
ကမေ တ ယဒိ တရညေ၊ ယဿ ဝိပ္ပဋိသာရဇာ။

“သော ဟာပကမ္မော ဒုမ္မေဓော၊ ဇာနံ ဒုက္ကဋမတ္တနော။
ယောနိမညတရံ ဂန္တွာ၊ နိရယေ တပိ ဗဇ္ဈတိ။

“ဧတဉ္ဟိ ဗန္ဓနံ ဒုက္ခံ၊ ယမှာ ဓီရော ပမုစ္စတိ။
ဓမ္မလဒ္ဓေဟိ ဘောဂေဟိ၊ ဒဒံ စိတ္တံ ပသာဒယံ။

“ဥဘယတ္ထ ကဋဂ္ဂဟော၊ သဒ္ဓဿ ဃရမေသိနော။
ဒိဋ္ဌဓမ္မဟိတတ္ထာယ၊ သမ္ပရာယသုခါယ စ။
ဧဝမေတံ ဂဟဋ္ဌာနံ၊ စာကေ ပုညံ ပဝဍ္ဎတိ။

“တထေဝ အရိယဝိနယေ၊ သဒ္ဓာ ယဿ ပတိဋ္ဌိတာ။
ဟိရီမနော စ ဩတ္တပ္ပီ၊ ပညတ သီလသံဝုတော။

“ဧသော ခော အရိယဝိနယေ၊ ‘သုခဇီဝီ’တိ ဝုစ္စတိ။
နိရာမိသံ သုခံ လဒ္ဓာ၊ ဥပေက္ခံ အဓိတိဋ္ဌတိ။

“ပဉ္စ နီဝရဏေ ဟိတွာ၊ နိစ္စံ အာရဒ္ဓဝီရိယော။
ဈာနာနိ ဥပသမ္ပဇ္ဇ၊ ဧကောဒိ နိပကော သတော။

“ဧဝံ ဥတွတ ယထာဘူတံ၊ သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယေ။
သဗ္ဗသော အနုပာဒါယ၊ သမ္မာ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ။

“တဿ သမ္မာ ဝိမုတ္တဿ၊ ဉာဏံ စေ ဟောတိ တာဒိနော။
‘အကုပ္ပာ မေ ဝိမုတ္တီ’တိ၊ ဘဝသံယောဇနက္ခယေ။

“ဧတံ ခော ပရမံ ဉာဏံ၊ ဧတံ သုခမနုတ္တရံ။
အသောကံ ဝိရဇံ ခေမံ၊ ဧတံ အာနဏျမုတ္တမ”န္တိ။ တတိယံ။

၄. မဟာစုန္ဒသုတ္တံ

၄၆. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ အာယသ္မာ မဟာစုန္ဒော စေတီသု ဝိဟရတိ သယံဇာတိယံ [သဟဇာတိယံ (သီ. ပီ.), သဇ္ဇာတိယံ (သျာ. ကံ.)]။ တတြ ခေါ အာယသ္မာ မဟာစုန္ဒော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''အာဝုသော ဘိက္ခဝေ''တိ။ ''အာဝုသော''တိ ခေါ တေ ဘိက္ခူ အာယသ္မတော မဟာစုန္ဒဿ ပစ္စဿောသုံ။ အာယသ္မာ မဟာစုန္ဒော ဧတဒဝေါစ –

''ဣဓာဝုသော, ဓမ္မယောဂါ ဘိက္ခူ ဈာယီ ဘိက္ခူ အပသာဒေန္တိ – 'ဣမေ ပန ဈာယိနောမှာ, ဈာယိနောမှာတိ ဈာယန္တိ ပဇ္ဈာယန္တိ နိဇ္ဈာယန္တိ အဝဇ္ဈာယန္တိ [အပဇ္ဈာယန္တိ (မ. နိ. ၁.၅၀၈)] ။ ကိမိမေ [ကိံ ဟိမေ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဈာယန္တိ, ကိန္တိမေ ဈာယန္တိ, ကထံ ဣမေ ဈာယန္တီ'တိ? တတ္ထ ဓမ္မယောဂါ စ ဘိက္ခူ နပ္ပသီဒန္တိ, ဈာယီ စ ဘိက္ခူ နပ္ပသီဒန္တိ, န စ ဗဟုဇနဟိတာယ ပဋိပန္နာ ဟောန္တိ ဗဟုဇနသုခါယ ဗဟုနော ဇနဿ အတ္ထာယ ဟိတာယ သုခါယ ဒေဝမနုဿာနံ။

''ဣဓ ပနာဝုသော, ဈာယီ ဘိက္ခူ ဓမ္မယောဂေ ဘိက္ခူ အပသာဒေန္တိ – 'ဣမေ ပန ဓမ္မယောဂမှာ, ဓမ္မယောဂမှာတိ ဥဒ္ဓတာ ဥန္နဠာ စပလာ မုခရာ ဝိကိဏ္ဏဝါစာ မုဋ္ဌဿတီ အသမ္ပဇာနာ အသမာဟိတာ ဝိဗ္ဘန္တစိတ္တာ ပာကတိန္ဒြိယာ။ ကိမိမေ ဓမ္မယောဂါ, ကိန္တိမေ ဓမ္မယောဂါ, ကထံ ဣမေ ဓမ္မယောဂါ'တိ? တတ္ထ ဈာယီ စ ဘိက္ခူ နပ္ပသီဒန္တိ, ဓမ္မယောဂါ စ ဘိက္ခူ နပ္ပသီဒန္တိ, န စ ဗဟုဇနဟိတာယ ပဋိပန္နာ ဟောန္တိ ဗဟုဇနသုခါယ ဗဟုနော ဇနဿ အတ္ထာယ ဟိတာယ သုခါယ ဒေဝမနုဿာနံ။

''ဣဓ ပနာဝုသော, ဓမ္မယောဂါ ဘိက္ခူ ဓမ္မယောဂါနညေဝ ဘိက္ခူနံ ဝဏ္ဏံ ဘာသန္တိ, နော ဈာယီနံ ဘိက္ခူနံ ဝဏ္ဏံ ဘာသန္တိ။ တတ္ထ ဓမ္မယောဂါ စ ဘိက္ခူ နပ္ပသီဒန္တိ, ဈာယီ စ ဘိက္ခူ နပ္ပသီဒန္တိ, န စ ဗဟုဇနဟိတာယ ပဋိပန္နာ ဟောန္တိ ဗဟုဇနသုခါယ ဗဟုနော ဇနဿ အတ္ထာယ ဟိတာယ သုခါယ ဒေဝမနုဿာနံ။

''ဣဓ ပနာဝုသော, ဈာယီ ဘိက္ခူ ဈာယီနညေဝ ဘိက္ခူနံ ဝဏ္ဏံ ဘာသန္တိ, နော ဓမ္မယောဂါနံ ဘိက္ခူနံ ဝဏ္ဏံ ဘာသန္တိ။ တတ္ထ ဈာယီ စ ဘိက္ခူ နပ္ပသီဒန္တိ, ဓမ္မယောဂါ စ ဘိက္ခူ နပ္ပသီဒန္တိ, န စ ဗဟုဇနဟိတာယ ပဋိပန္နာ ဟောန္တိ ဗဟုဇနသုခါယ ဗဟုနော ဇနဿ အတ္ထာယ ဟိတာယ သုခါယ ဒေဝမနုဿာနံ။

''တသ္မာတိဟာဝုသော , ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ – 'ဓမ္မယောဂါ သမာနာ ဈာယီနံ ဘိက္ခူနံ ဝဏ္ဏံ ဘာသိဿာမာ'တိ။ ဧဝဉ္ဟိ ဝေါ, အာဝုသော, သိက္ခိတဗ္ဗံ။ တံ ကိဿ ဟေတု? အစ္ဆရိယာ ဟေတေ, အာဝုသော, ပုဂ္ဂလာ ဒုလ္လဘာ လောကသ္မိံ, ယေ အမတံ ဓာတုံ ကာယေန ဖုသိတွာ ဝိဟရန္တိ။ တသ္မာတိဟာဝုသော, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ – 'ဈာယီ သမာနာ ဓမ္မယောဂါနံ ဘိက္ခူနံ ဝဏ္ဏံ ဘာသိဿာမာ'တိ။ ဧဝဉ္ဟိ ဝေါ, အာဝုသော, သိက္ခိတဗ္ဗံ။ တံ ကိဿ ဟေတု? အစ္ဆရိယာ ဟေတေ, အာဝုသော, ပုဂ္ဂလာ ဒုလ္လဘာ လောကသ္မိံ ယေ ဂမ္ဘီရံ အတ္ထပဒံ ပညာယ အတိဝိဇ္ဈ ပဿန္တီ''တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ပဌမသန္ဒိဋ္ဌိကသုတ္တံ

၄၇. အထ ခေါ မောဠိယသီဝကော [မောလိယသီဝကော (သီ. ပီ.), မောဠိသီဝကော (က.)] ပရိဗ္ဗာဇကော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ မောဠိယသီဝကော ပရိဗ္ဗာဇကော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – '''သန္ဒိဋ္ဌိကော ဓမ္မော, သန္ဒိဋ္ဌိကော ဓမ္မော'တိ, ဘန္တေ, ဝုစ္စတိ။ ကိတ္တာဝတာ နု ခေါ, ဘန္တေ, သန္ဒိဋ္ဌိကော ဓမ္မော ဟောတိ အကာလိကော ဧဟိပဿိကော ဩပနေယျိကော ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညူဟီ''တိ?

''တေန ဟိ, သီဝက, တညေဝေတ္ထ ပဋိပုစ္ဆာမိ။ ယထာ တေ ခမေယျ တထာ နံ ဗျာကရေယျာသိ။ တံ ကိံ မညသိ, သီဝက, သန္တံ ဝါ အဇ္ဈတ္တံ လောဘံ 'အတ္ထိ မေ အဇ္ဈတ္တံ လောဘော'တိ ပဇာနာသိ, အသန္တံ ဝါ အဇ္ဈတ္တံ လောဘံ 'နတ္ထိ မေ အဇ္ဈတ္တံ လောဘော'တိ ပဇာနာသီ''တိ? ''ဧဝံ, ဘန္တေ''။ ''ယံ ခေါ တွံ, သီဝက, သန္တံ ဝါ အဇ္ဈတ္တံ လောဘံ 'အတ္ထိ မေ အဇ္ဈတ္တံ လောဘော'တိ ပဇာနာသိ, အသန္တံ ဝါ အဇ္ဈတ္တံ လောဘံ 'နတ္ထိ မေ အဇ္ဈတ္တံ လောဘော'တိ ပဇာနာသိ – ဧဝမ္ပိ ခေါ, သီဝက, သန္ဒိဋ္ဌိကော ဓမ္မော ဟောတိ။ပေ.။။

“တံ ကိံ မညသိ, သီဝက, သန္တံ တ အဇ္ဈတ္တံ ဒောသံ။ပေ။ သန္တံ တ အဇ္ဈတ္တံ မောဟံ။ပေ။ သန္တံ တ အဇ္ဈတ္တံ လောဘဓမ္မံ။ပေ။ သန္တံ တ အဇ္ဈတ္တံ ဒောသဓမ္မံ။ပေ။ သန္တံ တ အဇ္ဈတ္တံ မောဟဓမ္မံ ‘အတ္ထိ မေ အဇ္ဈတ္တံ မောဟဓမ္မော’တိ ပဇာနာသိ, အသန္တံ တ အဇ္ဈတ္တံ မောဟဓမ္မံ ‘နတ္ထိ မေ အဇ္ဈတ္တံ မောဟဓမ္မော’တိ ပဇာနာသီ”တိ? “ဧဝံ, ဘန္တေ”။ “ယံ ခေါ တွံ, သီဝက, သန္တံ တ အဇ္ဈတ္တံ မောဟဓမ္မံ ‘အတ္ထိ မေ အဇ္ဈတ္တံ မောဟဓမ္မော’တိ ပဇာနာသိ, အသန္တံ တ အဇ္ဈတ္တံ မောဟဓမ္မံ ‘နတ္ထိ မေ အဇ္ဈတ္တံ မောဟဓမ္မော’တိ ပဇာနာသိ – ဧဝံ ခေါ, သီဝက, သန္ဒိဋ္ဌိကော ဓမ္မော ဟောတိ အကာလိကော ဧဟိပဿိကော ဩပနေယျိကော ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညူဟီ”တိ။

“အဘိက္ကန္တံ, ဘန္တေ, အဘိက္ကန္တံ, ဘန္တေ။ပေ။ ဥပါသကံ မံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတ”န္တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. ဒုတိယသန္ဒိဋ္ဌိကသုတ္တံ

၅၈. အထ ခေါ အညတရော ဗြာဟ္မဏော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ သော ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “‘သန္ဒိဋ္ဌိကော ဓမ္မော, သန္ဒိဋ္ဌိကော ဓမ္မော’တိ, ဘော ဂေါတမ, ဝုစ္စတိ။ ကိတ္တာဝတာ နု ခေါ, ဘော ဂေါတမ, သန္ဒိဋ္ဌိကော ဓမ္မော ဟောတိ အကာလိကော ဧဟိပဿိကော ဩပနေယျိကော ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညူဟီ”တိ?

“တေန ဟိ, ဗြာဟ္မဏ, တညေဝေတ္ထ ပဋိပုစ္ဆိဿာမိ။ ယထာ တေ ခမေယျ တထာ နံ ဗျာကရေယျာသိ။ တံ ကိံ မညသိ, ဗြာဟ္မဏ, သန္တံ တ အဇ္ဈတ္တံ ရာဂံ ‘အတ္ထိ မေ အဇ္ဈတ္တံ ရာဂေါ’တိ ပဇာနာသိ, အသန္တံ တ အဇ္ဈတ္တံ ရာဂံ ‘နတ္ထိ မေ အဇ္ဈတ္တံ ရာဂေါ’တိ ပဇာနာသီ”တိ? “ဧဝံ, ဘော”။ “ယံ ခေါ တွံ, ဗြာဟ္မဏ, သန္တံ တ အဇ္ဈတ္တံ ရာဂံ ‘အတ္ထိ မေ အဇ္ဈတ္တံ ရာဂေါ’တိ ပဇာနာသိ, အသန္တံ တ အဇ္ဈတ္တံ ရာဂံ ‘နတ္ထိ မေ အဇ္ဈတ္တံ ရာဂေါ’တိ ပဇာနာသိ – ဧဝမ္ပိ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, သန္ဒိဋ္ဌိကော ဓမ္မော ဟောတိ။ပေ။။

“တံ ကိံ မညသိ, ဗြာဟ္မဏ, သန္တံ တ အဇ္ဈတ္တံ ဒောသံ။ပေ။ သန္တံ တ အဇ္ဈတ္တံ မောဟံ။ပေ။ သန္တံ တ အဇ္ဈတ္တံ ကာယသန္ဒောသံ။ပေ။ သန္တံ တ အဇ္ဈတ္တံ ဝစီသန္ဒောသံ။ပေ။ သန္တံ တ အဇ္ဈတ္တံ မနောသန္ဒောသံ ‘အတ္ထိ မေ အဇ္ဈတ္တံ မနောသန္ဒောသော’တိ ပဇာနာသိ, အသန္တံ တ အဇ္ဈတ္တံ မနောသန္ဒောသံ ‘နတ္ထိ မေ အဇ္ဈတ္တံ မနောသန္ဒောသော’တိ ပဇာနာသီ”တိ? “ဧဝံ, ဘော”။ “ယံ ခေါ တွံ, ဗြာဟ္မဏ, သန္တံ တ အဇ္ဈတ္တံ မနောသန္ဒောသံ ‘အတ္ထိ မေ အဇ္ဈတ္တံ မနောသန္ဒောသော’တိ ပဇာနာသိ, အသန္တံ တ အဇ္ဈတ္တံ မနောသန္ဒောသံ ‘နတ္ထိ မေ အဇ္ဈတ္တံ မနောသန္ဒောသော’တိ ပဇာနာသိ – ဧဝံ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, သန္ဒိဋ္ဌိကော ဓမ္မော ဟောတိ အကာလိကော ဧဟိပဿိကော ဩပနေယျိကော ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညူဟီ”တိ။

“အဘိက္ကန္တံ , ဘော ဂေါတမ, အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂေါတမ။ပေ။ ဥပါသကံ မံ ဘဝံ ဂေါတမော ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတ”န္တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ခေမသုတ္တံ

၅၉. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မာ စ ခေမော အာယသ္မာ စ သုမနော သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရန္တိ အန္ဓဝနသ္မိံ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ စ ခေမော အာယသ္မာ စ သုမနော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အာယသ္မာ ခေမော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

“ယော သော, ဘန္တေ, ဘိက္ခု အရဟံ ခီဏာသဝေါ ဝုသိတဝါ ကတကရဏီယော ဩဟိတဘာရော အနုပ္ပတ္တသဒတ္ထော ပရိက္ခီဏဘဝသံယောဇနော သမ္မဒညာ ဝိမုတ္တော တဿ န ဧဝံ ဟောတိ – ‘အတ္ထိ မေ သေယျောတိ တ

အတ္ထိ မေ သဒ္ဓိသောတိ တ အတ္ထိ မေ ဟိရီနောတိ တ’’’တိ။ ဣဒမဝေါစာယသ္မာ ခေမော။ သမနုညော သတ္ထာ အဟောသိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ ခေမော ‘‘သမနုညော မေ သတ္ထာ’’တိ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမိ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ သုမနော အစိရပက္ကန္တေ အာယသ္မန္တေ ခေမေ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘ယော သော, ဘန္တေ, ဘိက္ခု အရဟံ ခီဏာသဝေါ ဝုသိတဝါ ကတကရဏီယော ဩဟိတဘာရော အနုပ္ပတ္တသဒတ္ထော ပရိက္ခီဏဘဝသံယောဇနော သမ္မဒညာ ဝိမုတ္တော တဿ န ဧဝံ ဟောတိ – ‘နတ္ထိ မေ သေယျောတိ ဝါ နတ္ထိ မေ သဒိသောတိ ဝါ နတ္ထိ မေ ဟီနောတိ ဝါ’’’တိ။ ဣဒမဝေါစာယသ္မာ သုမနော။ သမနုညော သတ္ထာ အဟောသိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ သုမနော ‘‘သမနုညော မေ သတ္ထာ’’တိ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ အစိရပက္ကန္တေသု အာယသ္မန္တေ စ ခေမေ အာယသ္မန္တေ စ သုမနေ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ‘‘ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ကုလပုတ္တာ အညံ ဗျာကရောန္တိ။ အတ္ထော စ ဝုတ္တော အတ္တာ စ အနုပနီတော။ အထ စ ပန ဣဓေကစ္စေ မောဃပုရိသာ ဟသမာနကာ [ဟသမာနကံ (က.) မဟာဝ. ၂၄၅] မညေ အညံ ဗျာကရောန္တိ။ တေ ပစ္ဆာ ဝိဃာတံ အာပဇ္ဇန္တီ’’တိ။

‘‘န ဥဿေသု န ဩမေသု, သမတ္တေ နောပနီယရေ [နောပနိယ္യရေ (သျာ. ပီ. က.)] ။
ခီဏာ ဇာတိ ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, စရန္တိ သံယောဇနဝိပ္ပမုတ္တာ’’တိ။ သတ္တမံ။

၈. ဣန္ဒြိယသံဝရသုတ္တံ

၅၀. [အ. နိ. ၅.၂၄, ၁၆၈; ၂.၇.၆၅] ‘‘ဣန္ဒြိယသံဝရေ, ဘိက္ခဝေ, အသတိ ဣန္ဒြိယသံဝရဝိပန္နဿ ဟတူပနိသံ ဟောတိ သီလံ; သီလေ အသတိ သီလဝိပန္နဿ ဟတူပနိသော ဟောတိ သမ္မာသမာဓိ; သမ္မာသမာဓိမှိ အသတိ သမ္မာသမာဓိဝိပန္နဿ ဟတူပနိသံ ဟောတိ ယထာဘူတဉာဏဒဿနံ; ယထာဘူတဉာဏဒဿနေ အသတိ ယထာဘူတဉာဏဒဿနဝိပန္နဿ ဟတူပနိသော ဟောတိ နိဗ္ဗိဒါဝိရာဂေါ; နိဗ္ဗိဒါဝိရာဂေ အသတိ နိဗ္ဗိဒါဝိရာဂဝိပန္နဿ ဟတူပနိသံ ဟောတိ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ရုက္ခော သာခါပလာသဝိပန္နော။ တဿ ပပဋိကာပိ န ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ, တစောပိ န ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ, ဖေဂ္ဂုပိ န ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ, သာရောပိ န ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။ ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဣန္ဒြိယသံဝရေ အသတိ ဣန္ဒြိယသံဝရဝိပန္နဿ ဟတူပနိသံ ဟောတိ သီလံ။ပေ.။ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ။

‘‘ဣန္ဒြိယသံဝရေ, ဘိက္ခဝေ, သတိ ဣန္ဒြိယသံဝရသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နံ ဟောတိ သီလံ; သီလေ သတိ သီလသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နော ဟောတိ သမ္မာသမာဓိ; သမ္မာသမာဓိမှိ သတိ သမ္မာသမာဓိသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နံ ဟောတိ ယထာဘူတဉာဏဒဿနံ; ယထာဘူတဉာဏဒဿနေ သတိ ယထာဘူတဉာဏဒဿနသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နော ဟောတိ နိဗ္ဗိဒါဝိရာဂေါ; နိဗ္ဗိဒါဝိရာဂေ သတိ နိဗ္ဗိဒါဝိရာဂသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နံ ဟောတိ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ရုက္ခော သာခါပလာသသမ္ပန္နော။ တဿ ပပဋိကာပိ ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ, တစောပိ ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ, ဖေဂ္ဂုပိ ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ, သာရောပိ ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ ။ ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဣန္ဒြိယသံဝရေ သတိ ဣန္ဒြိယသံဝရသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နံ ဟောတိ သီလံ။ပေ.။ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿန’’န္တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. အာနန္ဒသုတ္တံ

၅၁. အထ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ယေနာယသ္မာ သာရိပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မတာ သာရိပုတ္တေန သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ ဧတဒဝေါစ –

‘‘ကိတ္တာဝတာ နု ခေါ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု အဿုတဉ္စေဝ ဓမ္မံ သုဏာတိ, သုတာ စဿ ဓမ္မာ န သမ္မောသံ ဂစ္ဆန္တိ, ယေ စဿ ဓမ္မာ ပုဗ္ဗေ စေတသာ သမ္ဖုဋ္ဌပုဗ္ဗာ တေ စ သမုဒာစရန္တိ, အဝိညာတဉ္စ ဝိဇာနာတီ’’တိ? ‘‘အာယသ္မာ ခေါ အာနန္ဒော ဗဟုဿုတော။ ပဋိဘာတု အာယသ္မန္တံယေဝ အာနန္ဒ’’န္တိ။ ‘‘တေနဟာဝုသော

သာရိပုတ္တ, သုဏာဟိ, သာဓုကံ မနသိ ကရောဟိ; ဘာသိဿာမီ''တိ ။ ''ဧဝမာဝုသော''တိ ခော အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ပစ္စဿောသိ။ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဧတဒဝေါစ –

''ဣဓာဝုသော သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု ဓမ္မံ ပရိယာပုဏာတိ – သုတ္တံ ဂေယျံ ဝေယျာကရဏံ ဂါထံ ဥဒါနံ ဣတိဝုတ္တကံ ဇာတကံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဝေဒလ္လံ။ သော ယထာသုတံ ယထာပရိယတ္တံ ဓမ္မံ ဝိတ္ထာရေန ပရေသံ ဒေသေတိ, ယထာသုတံ ယထာပရိယတ္တံ ဓမ္မံ ဝိတ္ထာရေန ပရေသံ ဝါစေတိ, ယထာသုတံ ယထာပရိယတ္တံ ဓမ္မံ ဝိတ္ထာရေန သဇ္ဈာယံ ကရောတိ, ယထာသုတံ ယထာပရိယတ္တံ ဓမ္မံ စေတသာ အနုဝိတက္ကေတိ အနုဝိစာရေတိ မနသာနုပေက္ခတိ။ ယသ္မိံ အာဝါသေ ထေရာ ဘိက္ခူ ဝိဟရန္တိ ဗဟုဿုတာ အာဂတာဂမာ ဓမ္မဓရာ ဝိနယဓရာ မာတိကာဓရာ တသ္မိံ အာဝါသေ ဝဿံ ဥပေတိ။ တေ ကာလေန ကာလံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပရိပုစ္ဆတိ ပရိပဉှတိ – 'ဣဒံ, ဘန္တေ, ကထံ; ဣမဿ ကွတ္ထော'တိ? တေ တဿ အာယသ္မတော အဝိဝဋဉ္စေဝ ဝိဝရန္တိ, အနုတ္တာနီကတဉ္စ ဥတ္တာနီကရောန္တိ, အနေကဝိဟိတေသု စ ကင်္ခာဋ္ဌာနိယေသု ဓမ္မေသု ကင်္ခံ ပဋိဝိနောဒေန္တိ။ ဧတ္တာဝတာ ခော, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု အဿုတဉ္စေဝ ဓမ္မံ သုဏာတိ, သုတာ စဿ ဓမ္မာ န သမ္မောသံ ဂစ္ဆန္တိ, ယေ စဿ ဓမ္မာ ပုဗ္ဗေ စေတသာ သမ္ဖုဋ္ဌပုဗ္ဗာ တေ စ သမုဒာစရန္တိ, အဝိညာတဉ္စ ဝိဇာနာတီ''တိ။

''အစ္ဆရိယံ , အာဝုသော, အဗ္ဘုတံ, အာဝုသော, ယာဝ သုဘာသိတံ စိဒံ အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန။ ဣမေဟိ စ မယံ ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတံ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဓာရေမ။ အာယသ္မာ ဟိ အာနန္ဒော ဓမ္မံ ပရိယာပုဏာတိ – သုတ္တံ ဂေယျံ ဝေယျာကရဏံ ဂါထံ ဥဒါနံ ဣတိဝုတ္တကံ ဇာတကံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဝေဒလ္လံ ။ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ယထာသုတံ ယထာပရိယတ္တံ ဓမ္မံ ဝိတ္ထာရေန ပရေသံ ဒေသေတိ, အာယသ္မာ အာနန္ဒော ယထာသုတံ ယထာပရိယတ္တံ ဓမ္မံ ဝိတ္ထာရေန ပရေသံ ဝါစေတိ, အာယသ္မာ အာနန္ဒော ယထာသုတံ ယထာပရိယတ္တံ ဓမ္မံ ဝိတ္ထာရေန သဇ္ဈာယံ ကရောတိ, အာယသ္မာ အာနန္ဒော ယထာသုတံ ယထာပရိယတ္တံ ဓမ္မံ စေတသာ အနုဝိတက္ကေတိ အနုဝိစာရေတိ မနသာနုပေက္ခတိ။ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ယသ္မိံ အာဝါသေ ထေရာ ဘိက္ခူ ဝိဟရန္တိ ဗဟုဿုတာ အာဂတာဂမာ ဓမ္မဓရာ ဝိနယဓရာ မာတိကာဓရာ တသ္မိံ အာဝါသေ ဝဿံ ဥပေတိ။ တေ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ကာလေန ကာလံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပရိပုစ္ဆတိ ပရိပဉှတိ – 'ဣဒံ, ဘန္တေ, ကထံ; ဣမဿ ကွတ္ထော'တိ? တေ အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ အဝိဝဋဉ္စေဝ ဝိဝရန္တိ, အနုတ္တာနီကတဉ္စ ဥတ္တာနီကရောန္တိ, အနေကဝိဟိတေသု စ ကင်္ခာဋ္ဌာနိယေသု ဓမ္မေသု ကင်္ခံ ပဋိဝိနောဒေန္တီ''တိ။ နဝမံ။

၁၀. ခတ္တိယသုတ္တံ

၅၂. အထ ခော ဇာဏုဿောဏိ [ဇာဏုသောဏိ (က.)] ဗြာဟ္မဏော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော ဇာဏုဿောဏိ ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

''ခတ္တိယာ , ဘော ဂောတမ, ကိံအဓိပ္ပာယာ, ကိံဥပဝိစာရာ, ကိံအဓိဋ္ဌာနာ, ကိံအဘိနိဝေသာ, ကိံပရိယောသာနာ''တိ? ''ခတ္တိယာ ခော, ဗြာဟ္မဏ, ဘောဂါဓိပ္ပာယာ ပညူပဝိစာရာ ဗလာဓိဋ္ဌာနာ ပထဝီဘိနိဝေသာ ဣဿရိယပရိယောသာနာ''တိ။

''ဗြာဟ္မဏာ ပန, ဘော ဂောတမ, ကိံအဓိပ္ပာယာ, ကိံဥပဝိစာရာ, ကိံအဓိဋ္ဌာနာ, ကိံအဘိနိဝေသာ, ကိံပရိယောသာနာ''တိ? ''ဗြာဟ္မဏာ ခော, ဗြာဟ္မဏ, ဘောဂါဓိပ္ပာယာ ပညူပဝိစာရာ မန္တာဓိဋ္ဌာနာ ယညာဘိနိဝေသာ ဗြဟ္မလောကပရိယောသာနာ''တိ။

''ဂဟပတိကာ ပန, ဘော ဂောတမ, ကိံအဓိပ္ပာယာ, ကိံဥပဝိစာရာ, ကိံအဓိဋ္ဌာနာ, ကိံအဘိနိဝေသာ, ကိံပရိယောသာနာ''တိ? ''ဂဟပတိကာ ခော, ဗြာဟ္မဏ, ဘောဂါဓိပ္ပာယာ ပညူပဝိစာရာ သိပ္ပာဓိဋ္ဌာနာ ကမ္မန္တာဘိနိဝေသာ နိဋ္ဌိတကမ္မန္တပရိယောသာနာ''တိ။

“ကတ္ထိ ပန, ဘော ဂေါတမ, ကိံအဓိပ္ပာယာ, ကိံဥပဝိစာရာ, ကိံအဓိဋ္ဌာနာ, ကိံအဘိနိဝေသာ, ကိံပရိယောသာနာ”တိ? “ကတ္ထီ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, ပုရိသာဓိပ္ပာယာ အလင်္ကာရူပဝိစာရာ ပုတ္တာဓိဋ္ဌာနာ အသပတ္တီဘိနိဝေသာ ကုလသ္သရိယပရိယောသာနာ”တိ။

“စောရာ ပန, ဘော ဂေါတမ, ကိံအဓိပ္ပာယာ, ကိံဥပဝိစာရာ, ကိံအဓိဋ္ဌာနာ, ကိံအဘိနိဝေသာ, ကိံပရိယောသာနာ”တိ? “စောရာ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, အာဒါနာဓိပ္ပာယာ ဂဟနူပဝိစာရာ သတ္ထာဓိဋ္ဌာနာ အန္ဓကာရာဘိနိဝေသာ အဒဿနပရိယောသာနာ”တိ။

“သမဏာ ပန, ဘော ဂေါတမ, ကိံအဓိပ္ပာယာ, ကိံဥပဝိစာရာ, ကိံအဓိဋ္ဌာနာ, ကိံအဘိနိဝေသာ, ကိံပရိယောသာနာ”တိ? “သမဏာ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, ခန္တိသောရစ္စာဓိပ္ပာယာ ပညူပဝိစာရာ သီလာဓိဋ္ဌာနာ အာကိဉ္စညာဘိနိဝေသာ [အကိဉ္စနာဘိနိဝေသာ (သျာ. က.)] နိဗ္ဗာနပရိယောသာနာ”တိ။

“အစ္ဆရိယံ, ဘော ဂေါတမ, အဗ္ဘုတံ, ဘော ဂေါတမ! ခတ္တိယာနမ္ပိ ဘဝံ ဂေါတမော ဇာနာတိ အဓိပ္ပာယဉ္စ ဥပဝိစာရဉ္စ အဓိဋ္ဌာနဉ္စ အဘိနိဝေသဉ္စ ပရိယောသာနဉ္စ။ ဗြာဟ္မဏာနမ္ပိ ဘဝံ ဂေါတမော ဇာနာတိ။ပေ.။ ဂဟပတီနမ္ပိ ဘဝံ ဂေါတမော ဇာနာတိ။ ကတ္ထီနမ္ပိ ဘဝံ ဂေါတမော ဇာနာတိ။ စောရာနမ္ပိ ဘဝံ ဂေါတမော ဇာနာတိ ။ သမဏာနမ္ပိ ဘဝံ ဂေါတမော ဇာနာတိ အဓိပ္ပာယဉ္စ ဥပဝိစာရဉ္စ အဓိဋ္ဌာနဉ္စ အဘိနိဝေသဉ္စ ပရိယောသာနဉ္စ။ အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂေါတမ။ပေ.။ ဥပါသကံ မံ ဘဝံ ဂေါတမော ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတ”န္တိ။ ဒသမံ။

၁၀. အပ္ပမာဒသုတ္တံ

၅၃. အထ ခေါ အညတရော ဗြာဟ္မဏော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ သော ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

“အတ္ထိ နု ခေါ, ဘော ဂေါတမ, ဧကော ဓမ္မော ဘာဝိတော ဗဟုလီကတော ယော ဥဘော အတ္ထေ သမဓိဂ္ဂယှ တိဋ္ဌတိ – ဒိဋ္ဌဓမ္မိကဉ္စေဝ အတ္ထံ, ယော စ အတ္ထော သမ္ပရာယိကော”တိ? “အတ္ထိ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ , ဧကော ဓမ္မော ဘာဝိတော ဗဟုလီကတော ယော ဥဘော အတ္ထေ သမဓိဂ္ဂယှ တိဋ္ဌတိ – ဒိဋ္ဌဓမ္မိကဉ္စေဝ အတ္ထံ, ယော စ အတ္ထော သမ္ပရာယိကော”တိ။

“ကတမော ပန, ဘော ဂေါတမ, ဧကော ဓမ္မော ဘာဝိတော ဗဟုလီကတော ယော ဥဘော အတ္ထေ သမဓိဂ္ဂယှ တိဋ္ဌတိ – ဒိဋ္ဌဓမ္မိကဉ္စေဝ အတ္ထံ, ယော စ အတ္ထော သမ္ပရာယိကော”တိ? “အပ္ပမာဒော ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, ဧကော ဓမ္မော ဘာဝိတော ဗဟုလီကတော ဥဘော အတ္ထေ သမဓိဂ္ဂယှ တိဋ္ဌတိ – ဒိဋ္ဌဓမ္မိကဉ္စေဝ အတ္ထံ, ယော စ အတ္ထော သမ္ပရာယိကော”။

“သေယျထာပိ, ဗြာဟ္မဏ, ယာနိ ကာနိစိ ဇင်္ဂလာနံ [ဇင်္ဂမာနံ (သီ. ပီ.) အ. နိ. ၁၀.၁၅; မ. နိ. ၁.၃၀၀] ပါဏာနံ ပဒဇာတာနိ, သဗ္ဗာနိ တာနိ ဟတ္ထိပဒေ သမောဓာနံ ဂစ္ဆန္တိ; ဟတ္ထိပဒံ တေသံ အဂ္ဂမက္ခာယတိ, ယဒိဒံ မဟန္တတ္တေန။ ဧဝမေဝံ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, အပ္ပမာဒော ဧကော ဓမ္မော ဘာဝိတော ဗဟုလီကတော ဥဘော အတ္ထေ သမဓိဂ္ဂယှ တိဋ္ဌတိ – ဒိဋ္ဌဓမ္မိကဉ္စေဝ အတ္ထံ, ယော စ အတ္ထော သမ္ပရာယိကော။

“သေယျထာပိ, ဗြာဟ္မဏ, ကူဋာဂါရဿ ယာ ကာစိ ဂေါပါနသိယော သဗ္ဗာ တာ ကူဋင်္ဂမာ ကူဋနိန္နာ ကူဋသမောသရဏာ, ကူဋံ တာသံ အဂ္ဂမက္ခာယတိ; ဧဝမေဝံ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ ။ပေ.။။

“သေယျထာပိ, ဗြာဟ္မဏ, ပဗ္ဗဇလာယကော ပဗ္ဗဇံ [ဗဗ္ဗဇလာယကော ဗဗ္ဗဇံ (သီ. ပီ.)] လာယိတွာ အဂ္ဂေ ဂဟေတွာ ဩဓုနာတိ နိဓုနာတိ နိစ္ဆာဒေတိ; ဧဝမေဝံ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ။ပေ.။။

“သေယျထာပိ, ဗ္ရာဟ္မဏာ, အမ္ဗပိဏ္ဍိယာ ဝဏ္ဍစ္ဆိန္နာယ ယာနိ ကာနိစိ အမ္ဗာနိ ဝဏ္ဍူပနိဗန္ဓနာနိ သဗ္ဗာနိ တာနိ တဒန္ဝယာနိ ဘဝန္တိ; ဧဝမေဝံ ခော, ဗ္ရာဟ္မဏာ။ပေ.။။

“သေယျထာပိ, ဗ္ရာဟ္မဏာ, ယေ ကေစိ ခုဒ္ဒရာဇာနော [ကုဋ္ဋရာဇာနော (သီ. သျာ. အဋ္ဌ.), ကုဒ္ဒရာဇာနော (ပီ.) အ. နိ. ၁၀.၁၅] သဗ္ဗေတေ ရညော စက္ကဝတ္တိဿ အနုယန္တာ [အနုယုတ္တာ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဘဝန္တိ, ရာဇာ တေသံ စက္ကဝတ္တိ အဂ္ဂမက္ခာယတိ; ဧဝမေဝံ ခော, ဗ္ရာဟ္မဏာ။ပေ.။။

“သေယျထာပိ, ဗ္ရာဟ္မဏာ, ယာ ကာစိ တာရကရူပါနံ ပဘာ သဗ္ဗာ တာ စန္ဒဿ ပဘာယ ကလံ နာဂ္ဃန္တိ သောဠသိံ, စန္ဒပ္ပဘာ တာသံ အဂ္ဂမက္ခာယတိ။ ဧဝမေဝံ ခော, ဗ္ရာဟ္မဏာ, အပ္ပမာဒော ဧကော ဓမ္မော ဘာဝိတော ဗဟုလီကတော ဥဘော အတ္ထေ သမဓိဂ္ဂယှ တိဋ္ဌတိ – ဒိဋ္ဌဓမ္မိကဉ္စေဝ အတ္ထံ ယော စ အတ္ထော သမ္ပရာယိကော။

“အယံ ခော, ဗ္ရာဟ္မဏာ, ဧကော ဓမ္မော ဘာဝိတော ဗဟုလီကတော ဥဘော အတ္ထေ သမဓိဂ္ဂယှ တိဋ္ဌတိ – ဒိဋ္ဌဓမ္မိကဉ္စေဝ အတ္ထံ, ယော စ အတ္ထော သမ္ပရာယိကော”တိ။

“အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂောတမ, အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂောတမ။ပေ.။ ဥပာသကေ နော ဘဝံ ဂောတမော ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတေ သရဏံ ဂတေ”တိ။ ဒုတိယံ။

၁၂. ခမ္မိကသုတ္တံ

၅၄. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဂိဇ္ဈကူဋေ ပဗ္ဗတေ။ တေန ခော ပန သမယေန အာယသ္မာ ခမ္မိကော ဇာတိဘူမိယံ အာဝါသိကော ဟောတိ သဗ္ဗသော ဇာတိဘူမိယံ သတ္တသု အာဝါသေသု။ တတြ သုဒံ အာယသ္မာ ခမ္မိကော အာဂန္တုကေ ဘိက္ခူ အက္ကောသတိ ပရိဘာသတိ ဝိဟိံသတိ ဝိတုဒတိ ရောသေတိ ဝါစာယ။ တေ စ အာဂန္တုကာ ဘိက္ခူ အာယသ္မတာ ခမ္မိကေန အက္ကောသိယမာနာ ပရိဘာသိယမာနာ ဝိဟေသိယမာနာ ဝိတုဒိယမာနာ ရောသိယမာနာ ဝါစာယ ပက္ကမန္တိ, န သဏ္ဌဟန္တိ [န သဏ္ဌဟန္တိ (သီ.)], ရိဉ္စန္တိ အာဝါသံ။

အထ ခော ဇာတိဘူမကာနံ [ဇာတိဘူမိကာနံ (သျာ. ပီ. က.)] ဥပါသကာနံ ဧတဒဟောသိ – “မယံ ခော ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပစ္စုပဋ္ဌိတာ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပ္ပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရေန။ အထ စ ပန အာဂန္တုကာ ဘိက္ခူ ပက္ကမန္တိ, န သဏ္ဌဟန္တိ, ရိဉ္စန္တိ အာဝါသံ။ ကော နု ခော ဟေတု ကော ပစ္စယော ယေန အာဂန္တုကာ ဘိက္ခူ ပက္ကမန္တိ, န သဏ္ဌဟန္တိ, ရိဉ္စန္တိ အာဝါသ”န္တိ? အထ ခော ဇာတိဘူမကာနံ ဥပါသကာနံ ဧတဒဟောသိ – “အယံ ခော အာယသ္မာ ခမ္မိကော အာဂန္တုကေ ဘိက္ခူ အက္ကောသတိ ပရိဘာသတိ ဝိဟိံသတိ ဝိတုဒတိ ရောသေတိ ဝါစာယ။ တေ စ အာဂန္တုကာ ဘိက္ခူ အာယသ္မတာ ခမ္မိကေန အက္ကောသိယမာနာ ပရိဘာသိယမာနာ ဝိဟေသိယမာနာ ဝိတုဒိယမာနာ ရောသိယမာနာ ဝါစာယ ပက္ကမန္တိ , န သဏ္ဌဟန္တိ, ရိဉ္စန္တိ အာဝါသံ။ ယံနူန မယံ အာယသ္မန္တံ ခမ္မိကံ ပဗ္ဗာဇေယျာမာ”တိ။

အထ ခော ဇာတိဘူမကာ ဥပါသကာ ယေန အာယသ္မာ ခမ္မိကော တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ ခမ္မိကံ ဧတဒဝေါစုံ – “ပက္ကမတု, ဘန္တေ, အာယသ္မာ ခမ္မိကော ဣမမှာ အာဝါသာ; အလံ တေ ဣဓ ဝါသေနာ”တိ။ အထ ခော အာယသ္မာ ခမ္မိကော တမှာ အာဝါသာ အညံ အာဝါသံ အဂမာသိ။ တတြာပိ သုဒံ အာယသ္မာ ခမ္မိကော အာဂန္တုကေ ဘိက္ခူ အက္ကောသတိ ပရိဘာသတိ ဝိဟိံသတိ ဝိတုဒတိ ရောသေတိ ဝါစာယ။ တေ စ အာဂန္တုကာ ဘိက္ခူ အာယသ္မတာ ခမ္မိကေန အက္ကောသိယမာနာ ပရိဘာသိယမာနာ ဝိဟေသိယမာနာ ဝိတုဒိယမာနာ ရောသိယမာနာ ဝါစာယ ပက္ကမန္တိ, န သဏ္ဌဟန္တိ, ရိဉ္စန္တိ အာဝါသံ။

အထ ခော ဇာတိဘူမကာနံ ဥပါသကာနံ ဧတဒဟောသိ – “မယံ ခော ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပစ္စုပဋ္ဌိတာ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပ္ပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရေန။ အထ စ ပန အာဂန္တုကာ ဘိက္ခူ ပက္ကမန္တိ, န သဏ္ဌဟန္တိ, ရိဉ္စန္တိ အာဝါသံ။ ကော နု ခော ဟေတု ကော ပစ္စယော ယေန အာဂန္တုကာ ဘိက္ခူ ပက္ကမန္တိ, န သဏ္ဌဟန္တိ, ရိဉ္စန္တိ အာဝါသ”န္တိ? အထ ခော ဇာတိဘူမကာနံ ဥပါသကာနံ ဧတဒဟောသိ – “အယံ ခော အာယသ္မာ ခမ္မိကော အာဂန္တုကေ ဘိက္ခူ အက္ကောသတိ ပရိဘာသတိ ဝိဟိံသတိ ဝိတုဒတိ ရောသေတိ ဝါစာယ။ တေ စ အာဂန္တုကာ ဘိက္ခူ အာယသ္မတာ ခမ္မိကေန

အက္ကောသိယမာနာ ပရိဘာသိယမာနာ ဝိဟေသိယမာနာ ဝိတုဒိယမာနာ ရောသိယမာနာ တစာယ ပက္ကမန္တိ, န သဏ္ဌန္တိ, ရိဥ္စန္တိ အာတသံ။ ယံနူန မယံ အာယသ္မန္တံ ဓမ္မိကံ ပဗ္ဗာဇေယျာမာ''တိ။

အထ ခော ဇာတိဘူမကာ ဥပာသကာ ယေနာယသ္မာ ဓမ္မိကော တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ ဓမ္မိကံ ဧတဒဝေစုံ – ''ပက္ကမတု, ဘန္တေ, အာယသ္မာ ဓမ္မိကော ဣမမှာပိ အာဝါသာ; အလံ တေ ဣဓ ဝါသေနာ''တိ။ အထ ခော အာယသ္မာ ဓမ္မိကော တမှာပိ အာဝါသာ အညံ အာဝါသံ အဂမာသိ ။ တတြာပိ သုဒံ အာယသ္မာ ဓမ္မိကော အာဂန္တုကေ ဘိက္ခူ အက္ကောသတိ ပရိဘာသတိ ဝိဟိံသတိ ဝိတုဒတိ ရောသေတိ တစာယ။ တေ စ အာဂန္တုကာ ဘိက္ခူ အာယသ္မတာ ဓမ္မိကေန အက္ကောသိယမာနာ ပရိဘာသိယမာနာ ဝိဟေသိယမာနာ ဝိတုဒိယမာနာ ရောသိယမာနာ တစာယ ပက္ကမန္တိ, န သဏ္ဌန္တိ, ရိဥ္စန္တိ အာဝါသံ။

အထ ခော ဇာတိဘူမကာနံ ဥပာသကာနံ ဧတဒဟောသိ – ''မယံ ခော ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပစ္စုပဋ္ဌိတာ စီဝရပိဏ္ဍပာတသေနာသနဂိလာနပ္ပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရေန။ အထ စ ပန အာဂန္တုကာ ဘိက္ခူ ပက္ကမန္တိ , န သဏ္ဌန္တိ, ရိဥ္စန္တိ အာဝါသံ။ ကော နု ခော ဟေတု ကော ပစ္စယော ယေန အာဂန္တုကာ ဘိက္ခူ ပက္ကမန္တိ, န သဏ္ဌန္တိ, ရိဥ္စန္တိ အာဝါသ''န္တိ? အထ ခော ဇာတိဘူမကာနံ ဥပာသကာနံ ဧတဒဟောသိ – ''အယံ ခော အာယသ္မာ ဓမ္မိကော အာဂန္တုကေ ဘိက္ခူ အက္ကောသတိ။ပေ.။ ။ ယံနူန မယံ အာယသ္မန္တံ ဓမ္မိကံ ပဗ္ဗာဇေယျာမ သဗ္ဗသော ဇာတိဘူမိယံ ဝါသတ္တဟိ အာဝါသေဟီ''တိ။ အထ ခော ဇာတိဘူမကာ ဥပာသကာ ယေနာယသ္မာ ဓမ္မိကော တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ ဓမ္မိကံ ဧတဒဝေစုံ – ''ပက္ကမတု, ဘန္တေ, အာယသ္မာ ဓမ္မိကော သဗ္ဗသော ဇာတိဘူမိယံ ဝါသတ္တဟိ အာဝါသေဟီ''တိ။ အထ ခော အာယသ္မတော ဓမ္မိကဿ ဧတဒဟောသိ – ''ပဗ္ဗာဇိတော ခောမှိ ဇာတိဘူမကေဟိ ဥပာသကေဟိ သဗ္ဗသော ဇာတိဘူမိယံ ဝါသတ္တဟိ အာဝါသေဟိ။ ကဟံ နု ခော အဟံ ဂစ္ဆာမီ''တိ? အထ ခော အာယသ္မတော ဓမ္မိကဿ ဧတဒဟောသိ – ''ယံနူနာဟံ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမေယျ''န္တိ။

အထ ခော အာယသ္မာ ဓမ္မိကော ပတ္တစီဝရမာဒါယ ယေန ရာဇဂဟံ တေန ပက္ကာမိ။ အနုပုဗ္ဗေန ယေန ရာဇဂဟံ ဂိဇ္ဈကူဋော ပဗ္ဗတော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခော အာယသ္မန္တံ ဓမ္မိကံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – ''ဟန္ဒ ကုတော နု တွံ, ဗြာဟ္မဏ ဓမ္မိက, အာဂစ္ဆသီ''တိ? ''ပဗ္ဗာဇိတော အဟံ, ဘန္တေ, ဇာတိဘူမကေဟိ ဥပာသကေဟိ သဗ္ဗသော ဇာတိဘူမိယံ ဝါသတ္တဟိ အာဝါသေဟီ''တိ။ ''အလံ, ဗြာဟ္မဏ ဓမ္မိက, ကိံ တေ ဣမိနာ, ယံ တံ တတော တတော ပဗ္ဗာဇေန္တိ, သော တွံ တတော တတော ပဗ္ဗာဇိတော မမေဝ သန္တိကေ အာဂစ္ဆသိ''။

''ဘူတပုဗ္ဗံ, ဗြာဟ္မဏ ဓမ္မိက, သာမုဒ္ဒိကာ ဝါဏိဇာ တီရဒဿိံ သကုဏံ ဂဟေတွာ နာဝါယ သမုဒ္ဒံ အဇ္ဈောဂာဟန္တိ။ တေ အတီရဒက္ခိဏိယာ [အတီရဒဿနိယာ (သျာ.), အတီရဒဿိယာ (က.)] နာဝါယ တီရဒဿိံ သကုဏံ မုဉ္စန္တိ။ သော ဂစ္ဆတေဝ ပုရတ္ထိမံ ဒိသံ, ဂစ္ဆတိ ပစ္ဆိမံ ဒိသံ, ဂစ္ဆတိ ဥတ္တရံ ဒိသံ, ဂစ္ဆတိ ဒက္ခိဏံ ဒိသံ, ဂစ္ဆတိ ဥဒ္ဓံ, ဂစ္ဆတိ အနုဒိသံ။ သစေ သော သမန္တာ တီရံ ပဿတိ, တထာဂတကောဝ [တထာဂတော (က.) ဒီ. နိ. ၁.၄၉၇ ပဿိတဗ္ဗံ] ဟောတိ။ သစေ ပန သော သမန္တာ တီရံ န ပဿတိ တမေဝ နာဝံ ပစ္စာဂစ္ဆတိ။ ဧဝမေဝံ ခော, ဗြာဟ္မဏ ဓမ္မိက, ယံ တံ တတော တတော ပဗ္ဗာဇေန္တိ သော တွံ တတော တတော ပဗ္ဗာဇိတော မမေဝ သန္တိကေ အာဂစ္ဆသိ။

''ဘူတပုဗ္ဗံ, ဗြာဟ္မဏ ဓမ္မိက, ရညော ကောရဗျဿ သုပ္ပတိဋ္ဌော နာမ နိဂြောဓရာဇာ အဟောသိ ပဉ္စသာခေါ သီတစ္ဆာယော မနောရမော။ သုပ္ပတိဋ္ဌဿ ခော ပန, ဗြာဟ္မဏ ဓမ္မိက, နိဂြောဓရာဇဿ ဒွါဒသယောဇနာနိ အဘိနိဝေသော အဟောသိ, ပဉ္စ ယောဇနာနိ မူလသန္တာနကာနံ။ သုပ္ပတိဋ္ဌဿ ခော ပန , ဗြာဟ္မဏ ဓမ္မိက, နိဂြောဓရာဇဿ တာဝ မဟန္တာနိ ဖလာနိ အဟေသုံ; သေယျထာပိ နာမ အာဠ္ဟကထာလိကာ။ ဧဝမဿ သာဒူနိ ဖလာနိ အဟေသုံ; သေယျထာပိ နာမ ခုဒ္ဒံ မဓုံ အနေလကံ။ သုပ္ပတိဋ္ဌဿ ခော ပန, ဗြာဟ္မဏ ဓမ္မိက, နိဂြောဓရာဇဿ ဧကံ ခန္ဓံ ရာဇာ ပရိဘုဥ္ဇတိ သဒ္ဓိံ ဣတ္ထာဂာရေန, ဧကံ ခန္ဓံ ဗလကာယော ပရိဘုဥ္ဇတိ, ဧကံ ခန္ဓံ နေဂမဇာနပဒါ ပရိဘုဥ္ဇန္တိ, ဧကံ ခန္ဓံ သမဏဗြာဟ္မဏာ ပရိဘုဥ္ဇန္တိ, ဧကံ ခန္ဓံ မိဂါ [မိဂပက္ခိနော (သီ. သျာ. ပီ.)] ပရိဘုဥ္ဇန္တိ။

သုပ္ပတိဋ္ဌသ္သ ခော ပန, ဗ္ရာဟ္မဏ ဓမ္မိက, နိဂြောဓရာဇသ္သ န ကောစိ ဖလာနိ ရက္ခတိ, န စ သုဒံ [န စ ပုန (က.)] အညမညသ္သ ဖလာနိ ဟိံသန္တိ။

“အထ ခော, ဗ္ရာဟ္မဏ ဓမ္မိက, အညတရော ပုရိသော သုပ္ပတိဋ္ဌသ္သ နိဂြောဓရာဇသ္သ ယာဝဒတ္ထံ ဖလာနိ ဘက္ခိတွာ သာခံ ဘဉ္ဇိတွာ ပက္ကာမိ။ အထ ခော, ဗ္ရာဟ္မဏ ဓမ္မိက, သုပ္ပတိဋ္ဌေ နိဂြောဓရာဇေ အဓိဝတ္ထာယ ဒေဝတာယ ဧတဒဟောသိ – ‘အစ္ဆရိယံ ဝတ, ဘော, အဗ္ဘုတံ ဝတ, ဘော! ယာဝ ပာပေါ မနုဿော [ယာဝ ပာပမနုဿော (သျာ.), ယာဝတာ ပါပမနုဿော (က.)], ယတြ ဟိ နာမ သုပ္ပတိဋ္ဌသ္သ နိဂြောဓရာဇသ္သ ယာဝဒတ္ထံ ဖလာနိ ဘက္ခိတွာ သာခံ ဘဉ္ဇိတွာ ပက္ကမိဿတိ, ယံနူန သုပ္ပတိဋ္ဌော နိဂြောဓရာဇာ အာယတိံ ဖလံ န ဒဒေယျာ’တိ။ အထ ခော, ဗ္ရာဟ္မဏ ဓမ္မိက, သုပ္ပတိဋ္ဌော နိဂြောဓရာဇာ အာယတိံ ဖလံ န အဒါသိ။

“အထ ခော, ဗ္ရာဟ္မဏ ဓမ္မိက, ရာဇာ ကောရဗျော ယေန သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ သက္ကံ ဒေဝါနမိန္ဒံ ဧတဒဝေါစ – ‘ယဂ္ဃေ, မာရိသ, ဇာနေယျာသိ သုပ္ပတိဋ္ဌော နိဂြောဓရာဇာ ဖလံ န ဒေတီ’တိ? အထ ခော, ဗ္ရာဟ္မဏ ဓမ္မိက, သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော တထာရူပံ ဣဒ္ဓာဘိသင်္ခါရံ အဘိသင်္ခါသိ [အဘိသင်္ခါရေသိ (သျာ. က.)], ယထာ ဗလဝါ ဝါတဝုဋ္ဌိ အာဂန္တွာ သုပ္ပတိဋ္ဌံ နိဂြောဓရာဇံ ပဝတ္တေသိ [ပာတေသိ (သီ. ပီ.)] ဥမ္မူလမကာသိ။ အထ ခော, ဗ္ရာဟ္မဏ ဓမ္မိက, သုပ္ပတိဋ္ဌေ နိဂြောဓရာဇေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ ဒုက္ခီ ဒုမ္မနာ အဿုမုခီ ရုဒမာနာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။

“အထ ခော, ဗ္ရာဟ္မဏ ဓမ္မိက, သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော ယေန သုပ္ပတိဋ္ဌေ နိဂြောဓရာဇေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ သုပ္ပတိဋ္ဌေ နိဂြောဓရာဇေ အဓိဝတ္ထံ ဒေဝတံ ဧတဒဝေါစ – ‘ကိံ နု တွံ, ဒေဝတေ, ဒုက္ခီ ဒုမ္မနာ အဿုမုခီ ရုဒမာနာ ဧကမန္တံ ဌိတာ’တိ? ‘တထာ ဟိ ပန မေ, မာရိသ, ဗလဝါ ဝါတဝုဋ္ဌိ အာဂန္တွာ ဘဝနံ ပဝတ္တေသိ ဥမ္မူလမကာသီ’တိ။ ‘အပိ နု တွံ, ဒေဝတေ, ရုက္ခဓမ္မေ ဌိတာယ ဗလဝါ ဝါတဝုဋ္ဌိ အာဂန္တွာ ဘဝနံ ပဝတ္တေသိ ဥမ္မူလမကာသီ’တိ? ‘ကထံ ပန, မာရိသ , ရုက္ခော ရုက္ခဓမ္မေ ဌိတော ဟောတီ’တိ? ‘ဣဓ, ဒေဝတေ, ရုက္ခဿ မူလံ မူလတ္ထိကာ ဟရန္တိ, တစံ တစတ္ထိကာ ဟရန္တိ, ပတ္တံ ပတ္တတ္ထိကာ ဟရန္တိ, ပုပ္ဖံ ပုပ္ဖတ္ထိကာ ဟရန္တိ, ဖလံ ဖလတ္ထိကာ ဟရန္တိ။ န စ တေန ဒေဝတာယ အနတ္တမနတာ ဝါ အနဘိနန္ဒိ [အနဘိရဒ္ဓိ (သီ.)] ဝါ ကရဏီယာ။ ဧဝံ ခော, ဒေဝတေ, ရုက္ခော ရုက္ခဓမ္မေ ဌိတော ဟောတီ’တိ။ ‘အဋ္ဌိတာယေဝ ခော မေ, မာရိသ, ရုက္ခဓမ္မေ ဗလဝါ ဝါတဝုဋ္ဌိ အာဂန္တွာ ဘဝနံ ပဝတ္တေသိ ဥမ္မူလမကာသီ’တိ။ ‘သစေ ခော တွံ, ဒေဝတေ, ရုက္ခဓမ္မေ တိဋ္ဌေယျာသိ, သိယာ [သိယာပိ (သီ. ပီ.)] တေ ဘဝနံ ယထာပုရေ’တိ? ‘ဌဿာမဟံ, [တိဋ္ဌေယျာမဟံ (သျာ.)] မာရိသ , ရုက္ခဓမ္မေ, ဟောတု မေ ဘဝနံ ယထာပုရေ’”တိ။

“အထ ခော, ဗ္ရာဟ္မဏ ဓမ္မိက, သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော တထာရူပံ ဣဒ္ဓာဘိသင်္ခါရံ အဘိသင်္ခါသိ [အဘိသင်္ခါရိ (သျာ. က.)], ယထာ ဗလဝါ ဝါတဝုဋ္ဌိ အာဂန္တွာ သုပ္ပတိဋ္ဌံ နိဂြောဓရာဇံ ဥဿာပေသိ, သစ္ဆဝီနိ မူလာနိ အဟေသုံ။ ဧဝမေဝံ ခော, ဗ္ရာဟ္မဏ ဓမ္မိက, အပိ နု တံ သမဏဓမ္မေ ဌိတံ ဇာတိဘူမကာ ဥပာသကာ ပဗ္ဗာဇေသုံ သဗ္ဗသော ဇာတိဘူမိယံ သတ္တဟိ အာဝါသေဟီ”တိ? “ကထံ ပန, ဘန္တေ, သမဏော သမဏဓမ္မေ ဌိတော ဟောတီ”တိ? “ဣဓ, ဗြာဟ္မဏ ဓမ္မိက, သမဏော အက္ကောသန္တံ န ပစ္စက္ကောသတိ, ရောသန္တံ န ပဋိရောသတိ, ဘဏ္ဍန္တံ န ပဋိဘဏ္ဍတိ။ ဧဝံ ခော, ဗ္ရာဟ္မဏ ဓမ္မိက, သမဏော သမဏဓမ္မေ ဌိတော ဟောတီ”တိ။ “အဋ္ဌိတံယေဝ မံ, ဘန္တေ, သမဏဓမ္မေ ဇာတိဘူမကာ ဥပာသကာ ပဗ္ဗာဇေသုံ သဗ္ဗသော ဇာတိဘူမိယံ သတ္တဟိ အာဝါသေဟီ”တိ။

[အ. နိ. ၇.၆၆; ၇.၇၃] “ဘူတပုဗ္ဗံ , ဗ္ရာဟ္မဏ ဓမ္မိက, သုနေတ္တော နာမ သတ္ထာ အဟောသိ တိတ္ထကရော ကာမေသု ဝီတရာဂေါ။ သုနေတ္တဿ ခော ပန, ဗ္ရာဟ္မဏ ဓမ္မိက, သတ္ထုနော အနေကာနိ သာဝကသတာနိ အဟေသုံ။ သုနေတ္တော သတ္ထာ သာဝကာနံ ဗြဟ္မလောကသဟဗျတာယ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ယေ ခော ပန, ဗြာဟ္မဏ ဓမ္မိက, သုနေတ္တဿ သတ္ထုနော ဗြဟ္မလောကသဟဗျတာယ ဓမ္မံ ဒေသေန္တဿ စိတ္တာနိ န ပသာဒေသုံ တေ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇိံသု။ ယေ ခော ပန, ဗြာဟ္မဏ ဓမ္မိက, သုနေတ္တဿ သတ္ထုနော ဗြဟ္မလောကသဟဗျတာယ ဓမ္မံ ဒေသေန္တဿ စိတ္တာနိ ပသာဒေသုံ တေ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇိံသု။

“ဘူတပုဗ္ဗံ, ဗြာဟ္မဏ ဓမ္မိက, မူဂပက္ခော နာမ သတ္ထာ အဟောသိ။ပေ.။ အရနေမိ နာမ သတ္ထာ အဟောသိ။ ကုဒ္ဒာလကော နာမ သတ္ထာ အဟောသိ။ ဟတ္ထိပာလော နာမ သတ္ထာ အဟောသိ။ ဇောတိပာလော နာမ သတ္ထာ အဟောသိ တိတ္ထကရော ကာမေသု ဝီတရာဂေါ။ ဇောတိပာလဿ ခေါ ပန, ဗြာဟ္မဏ ဓမ္မိက, သတ္ထုနော အနေကာနိ သာဝကသတာနိ အဟေသုံ။ ဇောတိပာလော သတ္ထာ သာဝကာနံ ဗြဟ္မလောကသဟဗျတာယ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ယေ ခေါ ပန, ဗြာဟ္မဏ ဓမ္မိက, ဇောတိပာလဿ သတ္ထုနော ဗြဟ္မလောကသဟဗျတာယ ဓမ္မံ ဒေသေန္တဿ စိတ္တာနိ န ပသာဒေသုံ တေ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇိံသု။ ယေ ခေါ ပန, ဗြာဟ္မဏ ဓမ္မိက, ဇောတိပာလဿ သတ္ထုနော ဗြဟ္မလောကသဟဗျတာယ ဓမ္မံ ဒေသေန္တဿ စိတ္တာနိ ပသာဒေသုံ တေ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇိံသု။

“တံ ကိံ မညသိ, ဗြာဟ္မဏ ဓမ္မိက, ယော ဣမေ ဆ သတ္ထာရေ တိတ္ထကရေ ကာမေသု ဝီတရာဂေ, အနေကသတပရိဝါရေ သသာဝကသင်္ဃေ ပဒုဋ္ဌစိတ္တော အက္ကောသေယျ ပရိဘာသေယျ, ဗဟုံ သော အပုညံ ပသဝေယျာ”တိ? “ဧဝံ, ဘန္တေ”။ “ယော ခေါ, ဗြာဟ္မဏ ဓမ္မိက, ဣမေ ဆ သတ္ထာရေ တိတ္ထကရေ ကာမေသု ဝီတရာဂေ အနေကသတပရိဝါရေ သသာဝကသင်္ဃေ ပဒုဋ္ဌစိတ္တော အက္ကောသေယျ ပရိဘာသေယျ, ဗဟုံ သော အပုညံ ပသဝေယျ။ ယော ဧကံ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နံ ပုဂ္ဂလံ ပဒုဋ္ဌစိတ္တော အက္ကောသတိ ပရိဘာသတိ, အယံ တတော ဗဟုတရံ အပုညံ ပသဝတိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? နာဟံ, ဗြာဟ္မဏ ဓမ္မိက, ဣတော ဗဟိဒ္ဓာ ဧဝရူပိံ ခန္တိံ [ဧဝရူပံ ခန္တံ (သျာ.)] ဝဒာမိ, ယထာမံ သဗြဟ္မစာရီသု။ တသ္မာတိဟ, ဗြာဟ္မဏ ဓမ္မိက , ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ – ‘န နော သမသဗြဟ္မစာရီသု [န နော အာမသဗြဟ္မစာရီသု (သျာ.), န နော သဗြဟ္မစာရီသု (သီ. ပီ.)] စိတ္တာနိ ပဒုဋ္ဌာနိ ဘဝိဿန္တီ’’’တိ။ ဧဝဉှိ တေ, ဗြာဟ္မဏ ဓမ္မိက, သိက္ခိတဗ္ဗန္တိ။

“သုနေတ္တော မူဂပက္ခော စ၊ အရနေမိ စ ဗြာဟ္မဏော။
ကုဒ္ဒာလကော အဟု သတ္ထာ၊ ဟတ္ထိပာလော စ မာဏဝေါ။

“ဇောတိပာလော စ ဂောဝိန္ဒော၊ အဟု သတ္တပုရောဟိတော။
အဟိံသကာ [အဘိံသေကာ (သျာ.)] အတီတံသေ၊ ဆ သတ္ထာရော ယသဿိနော။

“နိရာမဂန္ဓာ ကရုဏေဓိမုတ္တာ [ဝိမုတ္တာ (သီ. သျာ. ပီ.)] ၊ ကာမသံယောဇနာတိဂါ [ကာမသံယောဇနာတိတာ (သျာ.)]။
ကာမရာဂံ ဝိရာဇေတွာ၊ ဗြဟ္မလောကူပဂါ အဟုံ [အဟု (ဗဟူသု)၊ အဟူ (က. သီ.)]။

“အဟေသုံ သာဝကာ တေသံ၊ အနေကာနိ သတာနိပိ။
နိရာမဂန္ဓာ ကရုဏေဓိမုတ္တာ၊ ကာမသံယောဇနာတိဂါ။
ကာမရာဂံ ဝိရာဇေတွာ၊ ဗြဟ္မလောကူပဂါ အဟုံ [အဟု (ဗဟူသု)၊ အဟူ (က. သီ.)]။

“ယေတေ ဣသီ ဗာဟိရကေ၊ ဝီတရာဂေ သမာဟိတေ။
ပဒုဋ္ဌမနသင်္ကပ္ပော၊ ယော နရော ပရိဘာသတိ။
ဗဟုဉ္စ သော ပသဝတိ၊ အပုညံ တာဒိသော နရော။

“ယော စေကံ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နံ၊ ဘိက္ခုံ ဗုဒ္ဓဿ သာဝကံ။
ပဒုဋ္ဌမနသင်္ကပ္ပော ၊ ယော နရော ပရိဘာသတိ။
အယံ တတော ဗဟုတရံ၊ အပုညံ ပသဝေ နရော။

“န သာဓုရူပံ အာသီဒေ၊ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနပ္ပဟာယိနံ။
သတ္တမော ပုဂ္ဂလော ဧသော၊ အရိယသင်္ဃဿ ဝုစ္စတိ။

“အဝီတရာဂေ ကာမေသု၊ ယဿ ပဉ္စိန္ဒြိယာ မုဒူ။

သဒ္ဓာ သတိ စ ဝီရိယံ၊ သမထော စ ဝိပဿနာ။

''တာဒိသံ ဘိက္ခုမာသဇ္ဇ၊ ပုဗ္ဗေဝ ဥပဟညတိ။
အတ္တာနံ ဥပဟန္တွာန၊ ပစ္ဆာ အညံ ဝိဟိံသတိ။

''ယော စ ရက္ခတိ အတ္တာနံ၊ ရက္ခိတော တဿ ဗာဟိရော။
တသ္မာ ရက္ခေယျ အတ္တာနံ၊ အက္ခတော ပဏ္ဍိတော သဒါ''တိ။ ဒွါဒသမံ။

ဓမ္မိကဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

တဿုဒ္ဒာနံ –

နာဂမိဂသာလာ ဣဏံ၊ စုန္ဒ ဒွေ သန္ဒိဋ္ဌိကာ ဒုဝေ။
ခေမဣန္ဒြိယ အာနန္ဒ၊ ခတ္တိယာ အပ္ပမာဒေန ဓမ္မိကောတိ။

ပဌမပဏ္ဏာသကံ သမတ္တံ။

၂. ဒုတိယပဏ္ဏာသကံ

၆. မဟာဝဂ္ဂေါ

၁. သောဏသုတ္တံ

၅၅. [မဟာဝ. ၂၄၃ အာဂတံ] ဧဝံ , မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဂိဇ္ဈကူဋေ ပဗ္ဗတေ။ တေန ခော ပန သမယေန အာယသ္မာ သောဏော ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ သီတဝနသ္မိံ။ အထ ခော အာယသ္မတော သောဏဿ ရဟောဂတဿ ပဋိသလ္လီနဿ ဧဝံ စေတသော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ – ''ယေ ခော ကေစိ ဘဂဝတော သာဝကာ အာရဒ္ဓဝီရိယာ ဝိဟရန္တိ, အဟံ တေသံ အညတရော။ အထ စ ပန မေ န အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ, သံဝိဇ္ဇန္တိ ခော ပန မေ ကုလေ ဘောဂါ, သက္ကာ ဘောဂါ စ ဘုဉ္ဇိတုံ ပုညာနိ စ ကာတုံ။ ယံနူနာဟံ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တိတွာ ဘောဂေ စ ဘုဉ္ဇေယျံ ပုညာနိ စ ကရေယျ''န္တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ အာယသ္မတော သောဏဿ စေတသာ စေတောပရိဝိတက္ကမညာယ – သေယျထာပိ နာမ ဗလဝါ ပုရိသော သမိဉ္ဇိတံ ဝါ ဗာဟံ ပသာရေယျ, ပသာရိတံ ဝါ ဗာဟံ သမိဉ္ဇေယျ, ဧဝမေဝံ ခော – ဂိဇ္ဈကူဋေ ပဗ္ဗတေ အန္တရဟိတော သီတဝနေ အာယသ္မတော သောဏဿ သမ္မုခေ ပာတုရဟောသိ။ နိသီဒိ ဘဂဝါ ပညတ္တေ အာသနေ။ အာယသ္မာပိ ခော သောဏော ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခော အာယသ္မန္တံ သောဏံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

''နနု တေ, သောဏ, ရဟောဂတဿ ပဋိသလ္လီနဿ ဧဝံ စေတသော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ – 'ယေ ခော ကေစိ ဘဂဝတော သာဝကာ အာရဒ္ဓဝီရိယာ ဝိဟရန္တိ, အဟံ တေသံ အညတရော။ အထ စ ပန မေ န အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ, သံဝိဇ္ဇန္တိ ခော ပန မေ ကုလေ ဘောဂါ, သက္ကာ ဘောဂါ [ဘောဂေ (မဟာဝ. ၂၄၃)] စ ဘုဉ္ဇိတုံ ပုညာနိ စ ကာတုံ။ ယံနူနာဟံ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တိတွာ ဘောဂေ စ ဘုဉ္ဇေယျံ ပုညာနိ စ ကရေယျ'''န္တိ?
''ဧဝံ, ဘန္တေ''။

''တံ ကိံ မညသိ, သောဏ, ကုသလော တွံ ပုဗ္ဗေ အဂာရိယဘူတော [အာဂါရိကဘူတော (သျာ.), အဂါရိကဘူတော (မဟာဝ. ၂၄၃)] ဝီဏာယ တန္တိဿရေ''တိ? ''ဧဝံ, ဘန္တေ''။ ''တံ ကိံ မညသိ, သောဏ, ယဒါ တေ ဝီဏာယ တန္တိယော အစ္စာယတာ ဟောန္တိ, အပိ နု တေ ဝီဏာ တသ္မိံ သမယေ သရဝတီ ဝါ ဟောတိ ကမ္မညာ ဝါ''တိ? ''နော ဟေတံ, ဘန္တေ''။

''တံ ကိံ မညသိ, သောဏ, ယဒါ တေ ဝီဏာယ တန္တိယော အတိသိထိလာ ဟောန္တိ, အပိ နု တေ ဝီဏာ တသ္မိံ သမယေ သရဝတီ ဝါ ဟောတိ ကမ္မညာ ဝါ''တိ? ''နော ဟေတံ, ဘန္တေ''။

''ယဒါ ပန တေ, သောဏ, ဝီဏာယ တန္တိယော န အစ္စာယတာ ဟောန္တိ နာတိသိထိလာ သမေ ဂုဏေ ပတိဋ္ဌိတာ, အပိ နု တေ ဝီဏာ တသ္မိံ သမယေ သရဝတီ ဝါ ဟောတိ ကမ္မညာ ဝါ''တိ? ''ဧဝံ, ဘန္တေ''။

''ဧဝမေဝံ ခော, သောဏ, အစ္စာရဒ္ဓဝီရိယံ ဥဒ္ဓစ္စာယ သံဝတ္တတိ, အတိသိထိလဝီရိယံ ကောသဇ္ဇာယ သံဝတ္တတိ။ တသ္မာတိဟ တွံ, သောဏ, ဝီရိယသမထံ အဓိဋ္ဌဟ, ဣန္ဒြိယာနဉ္စ သမတံ ပဋိဝိဇ္ဈ, တတ္ထ စ နိမိတ္တံ ဂဏှာဟီ''တိ။ ''ဧဝံ, ဘန္တေ''တိ ခော အာယသ္မာ သောဏော ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိ။ အထ ခော ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ သောဏံ ဣမိနာ ဩဝါဒေန ဩဝဒိတွာ – သေယျထာပိ နာမ ဗလဝါ ပုရိသော သမိဉ္ဇိတံ ဝါ ဗာဟံ ပသာရေယျ, ပသာရိတံ ဝါ ဗာဟံ သမိဉ္ဇေယျ, ဧဝမေဝံ ခော – သီတဝနေ အန္တရဟိတော ဂိဇ္ဈကူဋေ ပဗ္ဗတေ ပာတုရဟောသိ။

အထ ခော အာယသ္မာ သောဏော အပရေန သမယေန ဝီရိယသမထံ အဓိဋ္ဌာသိ, ဣန္ဒြိယာနဉ္စ သမတံ ပဋိဝိဇ္ဈိ, တတ္ထ စ နိမိတ္တံ အဂ္ဂဟေသိ။ အထ ခော အာယသ္မာ သောဏော ဧကော ဝူပကဋ္ဌော အပ္ပမတ္တော အာတာပီ ပဟိတတ္တော ဝိဟရန္တော နစိရဿေဝ – ယဿတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ သမ္မဒေဝ အဂါရသ္မာ အနာဂါရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ တဒနုတ္တရံ – ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာနံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာသိ။ ''ခီဏာ

ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ''တိ အဗ္ဘညာသိ။ အညတရော စ ပနာယသ္မာ သောဏော အရဟတံ အဟောသိ။

အထ ခော အာယသ္မတော သောဏဿ အရဟတ္တပ္ပတ္တဿ ဧတဒဟောသိ – ''ယံနူနာဟံ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမေယျံ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတော သန္တိကေ အညံ ဗျာကရေယျ''န္တိ။ အထ ခော အာယသ္မာ သောဏော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော အာယသ္မာ သောဏော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

''ယော သော, ဘန္တေ, ဘိက္ခု အရဟံ ခီဏာသဝေါ ဝုသိတဝါ ကတကရဏီယော ဩဟိတဘာရော အနုပ္ပတ္တသဒတ္ထော ပရိက္ခီဏဘဝသံယောဇနော သမ္မဒညာဝိမုတ္တော, သော ဆ ဌာနာနိ အဓိမုတ္တော ဟောတိ – နေက္ခမ္မာဓိမုတ္တော ဟောတိ, ပဝိဝေကာဓိမုတ္တော ဟောတိ, အဗျာပဇ္ဇာဓိမုတ္တော [အဗျာပဇ္ဈာဓိမုတ္တော (က.) မဟာဝ. ၂၄၄ ပဿိတဗ္ဗံ] ဟောတိ, တဏှက္ခယာဓိမုတ္တော ဟောတိ, ဥပါဒါနက္ခယာဓိမုတ္တော ဟောတိ, အသမ္မောဟာဓိမုတ္တော ဟောတိ။

''သိယာ ခော ပန, ဘန္တေ, ဣဓေကစ္စဿ အာယသ္မတော ဧဝမဿ – 'ကေဝလံသဒ္ဓါမတ္တကံ နူန အယမာယသ္မာ နိဿာယ နေက္ခမ္မာဓိမုတ္တော'တိ ။ န ခော ပနေတံ, ဘန္တေ, ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ခီဏာသဝေါ, ဘန္တေ, ဘိက္ခု ဝုသိတဝါ ကတကရဏီယော ကရဏီယံ အတ္တနော အသမနုပဿန္တော ကတဿ ဝါ ပဋိစယံ ခယာ ရာဂဿ ဝီတရာဂတ္တာ နေက္ခမ္မာဓိမုတ္တော ဟောတိ, ခယာ ဒောသဿ ဝီတဒောသတ္တာ နေက္ခမ္မာဓိမုတ္တော ဟောတိ, ခယာ မောဟဿ ဝီတမောဟတ္တာ နေက္ခမ္မာဓိမုတ္တော ဟောတိ။

''သိယာ ခော ပန, ဘန္တေ, ဣဓေကစ္စဿ အာယသ္မတော ဧဝမဿ – 'လာဘသက္ကာရသိလောကံ နူန အယမာယသ္မာ နိကာမယမာနော ပဝိဝေကာဓိမုတ္တော'တိ။ န ခော ပနေတံ, ဘန္တေ, ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ခီဏာသဝေါ, ဘန္တေ, ဘိက္ခု ဝုသိတဝါ ကတကရဏီယော ကရဏီယံ အတ္တနော အသမနုပဿန္တော ကတဿ ဝါ ပဋိစယံ ခယာ ရာဂဿ ဝီတရာဂတ္တာ ပဝိဝေကာဓိမုတ္တော ဟောတိ, ခယာ ဒောသဿ ဝီတဒောသတ္တာ ပဝိဝေကာဓိမုတ္တော ဟောတိ, ခယာ မောဟဿ ဝီတမောဟတ္တာ ပဝိဝေကာဓိမုတ္တော ဟောတိ။

''သိယာ ခော ပန, ဘန္တေ, ဣဓေကစ္စဿ အာယသ္မတော ဧဝမဿ – 'သီလဗ္ဗတပရာမာသံ နူန အယမာယသ္မာ သာရတော ပစ္စာဂစ္ဆန္တော အဗျာပဇ္ဇာဓိမုတ္တော'တိ။ န ခော ပနေတံ, ဘန္တေ, ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ခီဏာသဝေါ, ဘန္တေ, ဘိက္ခု ဝုသိတဝါ ကတကရဏီယော ကရဏီယံ အတ္တနော အသမနုပဿန္တော ကတဿ ဝါ ပဋိစယံ ခယာ ရာဂဿ ဝီတရာဂတ္တာ အဗျာပဇ္ဇာဓိမုတ္တော ဟောတိ, ခယာ ဒောသဿ ဝီတဒောသတ္တာ အဗျာပဇ္ဇာဓိမုတ္တော ဟောတိ, ခယာ မောဟဿ ဝီတမောဟတ္တာ အဗျာပဇ္ဇာဓိမုတ္တော ဟောတိ။

''ခယာ ရာဂဿ ဝီတရာဂတ္တာ တဏှက္ခယာဓိမုတ္တော ဟောတိ, ခယာ ဒောသဿ ဝီတဒောသတ္တာ တဏှက္ခယာဓိမုတ္တော ဟောတိ, ခယာ မောဟဿ ဝီတမောဟတ္တာ တဏှက္ခယာဓိမုတ္တော ဟောတိ။

''ခယာ ရာဂဿ ဝီတရာဂတ္တာ ဥပါဒါနက္ခယာဓိမုတ္တော ဟောတိ, ခယာ ဒောသဿ ဝီတဒောသတ္တာ ဥပါဒါနက္ခယာဓိမုတ္တော ဟောတိ, ခယာ မောဟဿ ဝီတမောဟတ္တာ ဥပါဒါနက္ခယာဓိမုတ္တော ဟောတိ။

''ခယာ ရာဂဿ ဝီတရာဂတ္တာ အသမ္မောဟာဓိမုတ္တော ဟောတိ, ခယာ ဒောသဿ ဝီတဒောသတ္တာ အသမ္မောဟာဓိမုတ္တော ဟောတိ, ခယာ မောဟဿ ဝီတမောဟတ္တာ အသမ္မောဟာဓိမုတ္တော ဟောတိ။

''ဧဝံ သမ္မာ ဝိမုတ္တစိတ္တဿ, ဘန္တေ, ဘိက္ခုနော ဘုသာ စေပိ စက္ခုဝိညေယျာ ရူပါ စက္ခုဿ အာပါထံ [အာပါတံ (က.)] အာဂစ္ဆန္တိ, နေဝဿ စိတ္တံ ပရိယာဒိယန္တိ။ အမိဿီကတမေဝဿ စိတ္တံ ဟောတိ ဌိတံ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တံ ဝယဉ္စဿာနုပဿတိ ။ ဘုသာ စေပိ သောတဝိညေယျာ သဒ္ဒါ။ပေ.။ ဃာနဝိညေယျာ ဂန္ဓာ။ ဇိဝှါဝိညေယျာ ရသာ။ ကာယဝိညေယျာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ။ မနောဝိညေယျာ ဓမ္မာ မနဿ အာပါထံ အာဂစ္ဆန္တိ, နေဝဿ စိတ္တံ

ပရိယာဒိယန္တိ။ အမိဿီကတမေဝဿ စိတ္တံ ဟောတိ ဌိတံ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တံ ဝယဉ္စဿာနုပဿတိ။ သေယျထာပိ, ဘန္တေ, သေလော ပဗ္ဗတော အစ္ဆိဒ္ဒော အသုသိရော ဧကဃနော။ အထ ပုရတ္ထိမာယ စေပိ ဒိသာယ အာဂစ္ဆေယျ ဘုသာ တတဝုဋ္ဌိ နေဝ နံ သင်္ကမ္ပေယျ န သမ္ပကမ္ပေယျ န သမ္ပဝေဓေယျ, အထ ပစ္ဆိမာယ စေပိ ဒိသာယ အာဂစ္ဆေယျ ဘုသာ တတဝုဋ္ဌိ။ပေ.။ အထ ဥတ္တရာယ စေပိ ဒိသာယ အာဂစ္ဆေယျ ဘုသာ တတဝုဋ္ဌိ။ အထ ဒက္ခိဏာယ စေပိ ဒိသာယ အာဂစ္ဆေယျ ဘုသာ တတဝုဋ္ဌိ နေဝ နံ သင်္ကမ္ပေယျ န သမ္ပကမ္ပေယျ န သမ္ပဝေဓေယျ; ဧဝမေဝံ ခော, ဘန္တေ, ဧဝံ သမ္မာဝိမုတ္တစိတ္တဿ ဘိက္ခုနော ဘုသာ စေပိ စက္ခုဝိညေယျာ ရူဟာ စက္ခုဿ အာဟာထံ အာဂစ္ဆန္တိ, နေဝဿ စိတ္တံ ပရိယာဒိယန္တိ။ အမိဿီကတမေဝဿ စိတ္တံ ဟောတိ ဌိတံ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တံ ဝယဉ္စဿာနုပဿတိ။ ဘုသာ စေပိ သောတဝိညေယျာ သဒ္ဒါ။ပေ.။ ဃာနဝိညေယျာ ဂန္ဓာ။ ဇိဝှာဝိညေယျာ ရသာ။ ကာယဝိညေယျာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ။ မနောဝိညေယျာ ဓမ္မာ မနဿ အာဟာထံ အာဂစ္ဆန္တိ, နေဝဿ စိတ္တံ ပရိယာဒိယန္တိ။ အမိဿီကတမေဝဿ စိတ္တံ ဟောတိ ဌိတံ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တံ ဝယဉ္စဿာနုပဿတီ"တိ။

"နေက္ခမ္မံ အဓိမုတ္တဿ၊ ပဝိဝေကဉ္စ စေတသော။
အဗျာပဇ္ဇာဓိမုတ္တဿ၊ ဥပဟာအနုက္ခယဿ စ။

"တဏှုဟာက္ခယာဓိမုတ္တဿ ၊ အသမ္မောဟဉ္စ စေတသော။
ဒိသွာ အာယတနုပ္ပာဒံ၊ သမ္မာ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ။

"တဿ သမ္မာ ဝိမုတ္တဿ၊ သန္တစိတ္တဿ ဘိက္ခုနော။
ကတဿ ပဋိစယော နတ္ထိ၊ ကရဏီယံ န ဝိဇ္ဇတိ။

"သေလော ယထာ ဧကဃနော၊ တတေန န သမီရတိ။
ဧဝံ ရူဟာ ရသာ သဒ္ဒါ၊ ဂန္ဓာ ဖဿာ စ ကေဝလာ။

"ဣဋ္ဌာ ဓမ္မာ အနိဋ္ဌာ စ၊ နပ္ပဝေဓေန္တိ တာဒိနော။
ဌိတံ စိတ္တံ ဝိပ္ပမုတ္တံ [ဝိမုတ္တဉ္စ (က.) မဟာဝ. ၂၄၄; ကထာ. ၂၆၆] ၊ ဝယဉ္စဿာနုပဿတီ"တိ။ ပဌမံ။

၂. ဖဂ္ဂုနသုတ္တံ

၅၆. တေန ခော ပန သမယေန အာယသ္မာ ဖဂ္ဂုနော [ဖေဂ္ဂုနော (က.), ဖဂ္ဂုဏော (သီ. သျာ.)] အာဗာဓိကော ဟောတိ ဒုက္ခိတော ဗာဠှဂိလာနော။ အထ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – "အာယသ္မာ, ဘန္တေ, ဖဂ္ဂုနော အာဗာဓိကော ဒုက္ခိတော ဗာဠှဂိလာနော။ သာဓု, ဘန္တေ , ဘဂဝါ ယေနာယသ္မာ ဖဂ္ဂုနော တေနုပသင်္ကမတု အနုကမ္ပံ ဥပဟာအယာ"တိ။ အဓိဝါသေသိ ဘဂဝါ တုဏှီဘာဝေန။ အထ ခော ဘဂဝါ သာယန္ဟသမယံ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော ယေနာယသ္မာ ဖဂ္ဂုနော တေနုပသင်္ကမိ။ အဒ္ဒသာ ခော အာယသ္မာ ဖဂ္ဂုနော ဘဂဝန္တံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ။ ဒိသွာန မဉ္စကေ သမဓောသိ [သမဓောပိ (သီ. သျာ. ပီ.), သံ + မု + ဉ = သမဓော သိ]။ အထ ခော ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ ဖဂ္ဂုနံ ဧတဒဝေါစ – "အလံ, ဖဂ္ဂုန, မာ တွံ မဉ္စကေ သမဓောသိ။ သန္တိမာနိ အာသနာနိ ပရေဟိ ပညတ္တာနိ, တတ္ထာဟံ နိသီဒိဿာမီ"တိ။ နိသီဒိ ဘဂဝါ ပညတ္တေ အာသနေ။ နိသဇ္ဇ ခော ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ ဖဂ္ဂုနံ ဧတဒဝေါစ –

"ကစ္စိ တေ, ဖဂ္ဂုန, ခမနီယံ ကစ္စိ ယာပနီယံ? ကစ္စိ တေ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ ပဋိက္ကမန္တိ, နော အဘိက္ကမန္တိ; ပဋိက္ကမောသာနံ ပညာယတိ, နော အဘိက္ကမော"တိ? "န မေ , ဘန္တေ , ခမနီယံ န ယာပနီယံ။ ဗာဠှာ မေ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ အဘိက္ကမန္တိ, နော ပဋိက္ကမန္တိ; အဘိက္ကမောသာနံ ပညာယတိ, နော ပဋိက္ကမော။

"သေယျထာပိ, ဘန္တေ, ဗလတ ပုရိသော တိဏှေန သိခရေန မုဒ္ဓနိ [မုဒ္ဓာနံ (သီ. ပီ.)] အဘိမတ္ထေယျ [အဘိမဋ္ဌေယျ (သျာ.)] ; ဧဝမေဝံ ခော မေ, ဘန္တေ, အဓိမတ္တာ တတာ မုဒ္ဓနိ [ဟနန္တိ (သီ. ပီ.), ဩဟနန္တိ (သျ

ယာ.)] ဉီဟနန္တိ။ န မေ, ဘန္တေ, ခမနီယံ န ယာပနီယံ။ ဗာဠ္ဟာ မေ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ အဘိက္ကမန္တိ, နော ပဋိက္ကမန္တိ; အဘိက္ကမောသာနံ ပညာယတိ, နော ပဋိက္ကမော။

''သေယျထာပိ, ဘန္တေ, ဗလဝါ ပုရိသော ဒဠ္ဟေန ဝရတ္တကန္ဓေန သီသဝေဌနံ ဒဒေယျ; ဧဝမေဝံ ခော မေ, ဘန္တေ, အဓိမတ္တာ သီသေ သီသဝေဒနာ။ န မေ, ဘန္တေ, ခမနီယံ န ယာပနီယံ။ ဗာဠ္ဟာ မေ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ အဘိက္ကမန္တိ, နော ပဋိက္ကမန္တိ; အဘိက္ကမောသာနံ ပညာယတိ, နော ပဋိက္ကမော။

''သေယျထာပိ, ဘန္တေ, ဒက္ခော ဂောဃာတကော ဝါ ဂောဃာတကန္တေဝါသီ ဝါ တိဏှေန ဂောဝိကန္တနေန ကုစ္ဆိံ ပရိကန္တေယျ; ဧဝမေဝံ ခော မေ, ဘန္တေ, အဓိမတ္တာ ဝါတာ ကုစ္ဆိံ ပရိကန္တန္တိ။ န မေ, ဘန္တေ, ခမနီယံ န ယာပနီယံ။ ဗာဠ္ဟာ မေ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ အဘိက္ကမန္တိ, နော ပဋိက္ကမန္တိ; အဘိက္ကမောသာနံ ပညာယတိ, နော ပဋိက္ကမော။

''သေယျထာပိ, ဘန္တေ, ဒွေ ဗလဝန္တော ပုရိသာ ဒုဗ္ဗလတရံ ပုရိသံ နာနာဗာဟာသု ဂဟေတွာ အင်္ဂါရကာသုယာ သန္တာပေယျုံ သမ္ပရိတာပေယျုံ; ဧဝမေဝံ ခော မေ, ဘန္တေ, အဓိမတ္တော ကာယသ္မိံ ဍာဟော။ န မေ, ဘန္တေ, ခမနီယံ န ယာပနီယံ။ ဗာဠ္ဟာ မေ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ အဘိက္ကမန္တိ, နော ပဋိက္ကမန္တိ; အဘိက္ကမောသာနံ ပညာယတိ, နော ပဋိက္ကမော''တိ။ အထ ခော ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ ဖဂ္ဂုနံ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေတွာ သမာဒပေတွာ သမုတ္တေဇေတွာ သမ္ပဟံသေတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမိ။

အထ ခော အာယသ္မာ ဖဂ္ဂုနော အစိရပက္ကန္တဿ ဘဂဝတော ကာလမကာသိ။ တမ္ဟိ စဿ သမယေ မရဏကာလေ ဣန္ဒြိယာနိ ဝိပ္ပသီဒိံသု။ အထ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –
''အာယသ္မာ, ဘန္တေ, ဖဂ္ဂုနော အစိရပက္ကန္တဿ ဘဂဝတော ကာလမကာသိ။ တမ္ဟိ စဿ သမယေ မရဏကာလေ ဣန္ဒြိယာနိ ဝိပ္ပသီဒိံသူ''တိ။

''ကိံ ဟာနန္ဒ, ဖဂ္ဂုနဿ [ဖေဂ္ဂုနဿ အာနန္ဒ (က.)] ဘိက္ခုနော ဣန္ဒြိယာနိ န ဝိပ္ပသီဒိဿန္တိ! ဖဂ္ဂုနဿ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခုနော ပဉ္စဟိ ဩရမ္ဘာဂိယေဟိ သံယောဇနေဟိ စိတ္တံ အဝိမုတ္တံ အဟောသိ။ တဿ တံ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပဉ္စဟိ ဩရမ္ဘာဂိယေဟိ သံယောဇနေဟိ စိတ္တံ ဝိမုတ္တံ။

''ဆယိမေ, အာနန္ဒ, အာနိသံသာ ကာလေန ဓမ္မဿဝနေ [ဓမ္မသဝဏေ (သီ.)] ကာလေန အတ္ထုပပရိက္ခာယ။ ကတမေ ဆ? ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခုနော ပဉ္စဟိ ဩရမ္ဘာဂိယေဟိ သံယောဇနေဟိ စိတ္တံ အဝိမုတ္တံ ဟောတိ။ သော တမ္ဟိ သမယေ မရဏကာလေ လဘတိ တထာဂတံ ဒဿနာယ။ တဿ တထာဂတော ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ မဇ္ဈေကလျာဏံ ပရိယောသာနကလျာဏံ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ, ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတိ။ တဿ တံ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပဉ္စဟိ ဩရမ္ဘာဂိယေဟိ သံယောဇနေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ။ အယံ, အာနန္ဒ, ပဌမော အာနိသံသော ကာလေန ဓမ္မဿဝနေ။

''ပုန စပရံ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခုနော ပဉ္စဟိ ဩရမ္ဘာဂိယေဟိ သံယောဇနေဟိ စိတ္တံ အဝိမုတ္တံ ဟောတိ။ သော တမ္ဟိ သမယေ မရဏကာလေ န ဟေဝ ခော [နော စ ခော (က.)] လဘတိ တထာဂတံ ဒဿနာယ, အပိ စ ခော တထာဂတသာဝကံ လဘတိ ဒဿနာယ။ တဿ တထာဂတသာဝကော ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ မဇ္ဈေကလျာဏံ ပရိယောသာနကလျာဏံ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ, ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတိ။ တဿ တံ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပဉ္စဟိ ဩရမ္ဘာဂိယေဟိ သံယောဇနေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ။ အယံ, အာနန္ဒ, ဒုတိယော အာနိသံသော ကာလေန ဓမ္မဿဝနေ။

''ပုန စပရံ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခုနော ပဉ္စဟိ ဩရမ္ဘာဂိယေဟိ သံယောဇနေဟိ စိတ္တံ အဝိမုတ္တံ ဟောတိ။ သော တမ္ဟိ သမယေ မရဏကာလေ န ဟေဝ ခော လဘတိ တထာဂတံ ဒဿနာယ, နပိ တထာဂတသာဝကံ လဘတိ ဒဿနာယ; အပိ စ ခော ယထာသုတံ ယထာပရိယတ္တံ ဓမ္မံ စေတသာ အနုဝိတက္ကေတိ အနုဝိစာရေတိ မနသာနုပေက္ခတိ။ တဿ ယ

ထာသုတံ ယထာပရိယတ္တံ ဓမ္မံ စေတသာ အနုဝိတက္ကယတော အနုဝိစာရယတော မနသာနုပေက္ခတော ပဉ္စဟိ ဩရမ္ဘာဂိယေဟိ သံယောဇနေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ။ အယံ, အာနန္ဒ, တတိယော အာနိသံသော ကာလေန အတ္ထုပပရိက္ခာယ။

''က္ကတာနန္ဒ , ဘိက္ခုနော ပဉ္စဟိ ဩရမ္ဘာဂိယေဟိ သံယောဇနေဟိ စိတ္တံ ဝိမုတ္တံ ဟောတိ, အနုတ္တရေ စ ခော ဥပဓိသင်္ခယေ စိတ္တံ အဝိမုတ္တံ ဟောတိ။ သော တမ္ဟိ သမယေ မရဏကာလေ လဘတိ တထာဂတံ ဒဿနာယ။ တဿ တထာဂတော ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ မဇ္ဈေကလျာဏံ။ပေ.။ ဗ္ရဟ္မစရိယံ ပကာသေတိ။ တဿ တံ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ အနုတ္တရေ ဥပဓိသင်္ခယေ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ။ အယံ, အာနန္ဒ, စတုတ္ထော အာနိသံသော ကာလေန ဓမ္မဿဝနေ။

''ပုန စပရံ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခုနော ပဉ္စဟိ ဩရမ္ဘာဂိယေဟိ သံယောဇနေဟိ စိတ္တံ ဝိမုတ္တံ ဟောတိ, အနုတ္တရေ စ ခော ဥပဓိသင်္ခယေ စိတ္တံ အဝိမုတ္တံ ဟောတိ။ သော တမ္ဟိ သမယေ မရဏကာလေ န ဟေဝ ခော လဘတိ တထာဂတံ ဒဿနာယ, အပိ စ ခော တထာဂတသာဝကံ လဘတိ ဒဿနာယ။ တဿ တထာဂတသာဝကော ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ။ပေ.။ ပရိသုဒ္ဓံ ဗ္ရဟ္မစရိယံ ပကာသေတိ။ တဿ တံ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ အနုတ္တရေ ဥပဓိသင်္ခယေ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ။ အယံ, အာနန္ဒ, ပဉ္စမော အာနိသံသော ကာလေန ဓမ္မဿဝနေ။

''ပုန စပရံ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခုနော ပဉ္စဟိ ဩရမ္ဘာဂိယေဟိ သံယောဇနေဟိ စိတ္တံ ဝိမုတ္တံ ဟောတိ, အနုတ္တရေ စ ခော ဥပဓိသင်္ခယေ စိတ္တံ အဝိမုတ္တံ ဟောတိ။ သော တမ္ဟိ သမယေ မရဏကာလေ န ဟေဝ ခော လဘတိ တထာဂတံ ဒဿနာယ, နပိ တထာဂတသာဝကံ လဘတိ ဒဿနာယ; အပိ စ ခော ယထာသုတံ ယထာပရိယတ္တံ ဓမ္မံ စေတသာ အနုဝိတက္ကေတိ အနုဝိစာရေတိ မနသာနုပေက္ခတိ။ တဿ ယထာသုတံ ယထာပရိယတ္တံ ဓမ္မံ စေတသာ အနုဝိတက္ကယတော အနုဝိစာရယတော မနသာနုပေက္ခတော အနုတ္တရေ ဥပဓိသင်္ခယေ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ။ အယံ, အာနန္ဒ, ဆဋ္ဌော အာနိသံသော ကာလေန အတ္ထုပပရိက္ခာယ။ က္ကမေ ခော, အာနန္ဒ, ဆ အာနိသံသာ ကာလေန ဓမ္မဿဝနေ ကာလေန အတ္ထုပပရိက္ခာယာ''တိ။ ဒုတိယံ။

၃. ဆဠဘိဇာတိသုတ္တံ

၅၇. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဂိဇ္ဈကူဋေ ပဗ္ဗတေ။ အထ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ပူရဏေန, ဘန္တေ, ကဿပေန ဆဠဘိဇာတိယော ပညတ္တာ – ကဏှာဘိဇာတိ ပညတ္တာ, နီလာဘိဇာတိ ပညတ္တာ, လောဟိတာဘိဇာတိ ပညတ္တာ, ဟလိဒ္ဒာဘိဇာတိ ပညတ္တာ, သုက္ကာဘိဇာတိ ပညတ္တာ, ပရမသုက္ကာဘိဇာတိ ပညတ္တာ။

''တတြိဒံ , ဘန္တေ, ပူရဏေန ကဿပေန ကဏှာဘိဇာတိ ပညတ္တာ, ဩရဗ္ဘိကာ သူကရိကာ သာကုဏိကာ မာဂဝိကာ လုဒ္ဒာ မစ္ဆဃာတကာ စောရာ စောရဃာတကာ ဗန္ဓနာကာရိကာ ယေ တ ပနညေပိ ကေစိ ကုရူရကမ္မန္တာ။

''တတြိဒံ, ဘန္တေ, ပူရဏေန ကဿပေန နီလာဘိဇာတိ ပညတ္တာ, ဘိက္ခူ ကဏ္ဋကဝုတ္တိကာ ယေ တ ပနညေပိ ကေစိ ကမ္မဝါဒာ ကိရိယဝါဒာ။

''တတြိဒံ, ဘန္တေ, ပူရဏေန ကဿပေန လောဟိတာဘိဇာတိ ပညတ္တာ, နိဂဏ္ဌာ ဧကသာဋကာ ။

''တတြိဒံ, ဘန္တေ, ပူရဏေန ကဿပေန ဟလိဒ္ဒာဘိဇာတိ ပညတ္တာ, ဂိဟီ ဩဒာတဝသနာ အစေလကသာဝကာ ။

''တတြိဒံ, ဘန္တေ, ပူရဏေန ကဿပေန သုက္ကာဘိဇာတိ ပညတ္တာ, အာဇီဝကာ အာဇီဝကိနိယော။

“တတ္ရိဒံ, ဘန္တေ, ပူရဏေန ကဿပေန ပရမသုက္ကာဘိဇာတိ ပညတ္တာ, နန္ဒော ဝစ္ဆော ကိသော သံကိစ္စော မက္ခလိ ဂောသာလော။ ပူရဏေန, ဘန္တေ, ကဿပေန ဣမာ ဆဠဘိဇာတိယော ပညတ္တာ”တိ။

“ကိံ ပနာနန္ဒ, ပူရဏဿ ကဿပဿ သဗ္ဗော လောကော ဧတဒဗ္ဘနုဉာနာတိ ဣမာ ဆဠဘိဇာတိယော ပညာပေတု”န္တိ? “နော ဟေတံ, ဘန္တေ”။ “သေယျထာပိ, အာနန္ဒ, ပုရိသော ဒလိဒ္ဒေါ အဿကော အနာဠှိကော, တဿ အကာမကဿ ဗိလံ ဩလဂ္ဂေယျုံ – ‘ဣဒံ တေ, အမ္ဘော ပုရိသ, မံသဉ္စ ခါဒိတဗ္ဗံ, မူလဉ္စ အနုပ္ပဒါတဗ္ဗ’န္တိ။ ဧဝမေဝံ ခေါ, အာနန္ဒ, ပူရဏေန ကဿပေန အပ္ပဋိညာယ ဧတေသံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ ဣမာ ဆဠဘိဇာတိယော ပညတ္တာ, ယထာ တံ ဗာလေန အဗျတ္တေန အခေတ္တညုနာ အကုသလေန။

“အဟံ ခေါ ပနာနန္ဒ, ဆဠဘိဇာတိယော ပညာပေမိ။ တံ သုဏာဟိ, သာဓုကံ မနသိ ကရောဟိ; ဘာသိဿာမီ”တိ။ “ဧဝံ, ဘန္တေ”တိ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – “ကတမာ စာနန္ဒ, ဆဠဘိဇာတိယော ? ဣဓာနန္ဒ, ဧကစ္စော ကဏှာဘိဇာတိယော သမာနော ကဏှံ ဓမ္မံ အဘိဇာယတိ။ ဣဓ ပနာနန္ဒ, ဧကစ္စော ကဏှာဘိဇာတိယော သမာနော သုက္ကံ ဓမ္မံ အဘိဇာယတိ။ ဣဓ ပနာနန္ဒ, ဧကစ္စော ကဏှာဘိဇာတိယော သမာနော အကဏှံ အသုက္ကံ နိဗ္ဗာနံ အဘိဇာယတိ။ ဣဓ ပနာနန္ဒ, ဧကစ္စော သုက္ကာဘိဇာတိယော သမာနော ကဏှံ ဓမ္မံ အဘိဇာယတိ။ ဣဓ ပနာနန္ဒ, ဧကစ္စော သုက္ကာဘိဇာတိယော သမာနော သုက္ကံ ဓမ္မံ အဘိဇာယတိ။ ဣဓ ပနာနန္ဒ, ဧကစ္စော သုက္ကာဘိဇာတိယော သမာနော အကဏှံ အသုက္ကံ နိဗ္ဗာနံ အဘိဇာယတိ။

“ကထဉ္စာနန္ဒ, ကဏှာဘိဇာတိယော သမာနော ကဏှံ ဓမ္မံ အဘိဇာယတိ? ဣဓာနန္ဒ, ဧကစ္စော နီစေ ကုလေ ပစ္စာဇာတော ဟောတိ – စဏ္ဍာလကုလေ ဝါ နေသာဒကုလေ ဝါ ဝေနကုလေ [ဝေဏကုလေ (သဗ္ဗတ္ထ)] ဝါ ရထကာရကုလေ ဝါ ပုက္ကုသကုလေ ဝါ, ဒလိဒ္ဒေ အပ္ပန္နပါနဘောဇနေ ကသိရဝုတ္တိကေ, ယတ္ထ ကသိရေန ဃာသစ္ဆာဒော လဗ္ဘတိ။ သော စ ဟောတိ ဒုဗ္ဗဏ္ဏော ဒုဒ္ဒသိကော ဩကောဋိမကော ဗဝှာဗာဓော ကာဏော ဝါ ကုဏီ ဝါ ခဉ္ဇော ဝါ ပက္ခဟတော ဝါ, န လာဘီ အန္နဿ ပါနဿ ဝတ္ထဿ ယာနဿ မာလာဂန္ဓဝိလေပနဿ သေယျာဝသထပဒီပေယျဿ။ သော ကာယေန ဒုစ္စရိတံ စရတိ, ဝါစာယ ဒုစ္စရိတံ စရတိ, မနသာ ဒုစ္စရိတံ စရတိ။ သော ကာယေန ဒုစ္စရိတံ စရိတွာ, ဝါစာယ ဒုစ္စရိတံ စရိတွာ, မနသာ ဒုစ္စရိတံ စရိတွာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ ခေါ, အာနန္ဒ, ကဏှာဘိဇာတိယော သမာနော ကဏှံ ဓမ္မံ အဘိဇာယတိ။

“ကထဉ္စာနန္ဒ, ကဏှာဘိဇာတိယော သမာနော သုက္ကံ ဓမ္မံ အဘိဇာယတိ? ဣဓာနန္ဒ, ဧကစ္စော နီစေ ကုလေ ပစ္စာဇာတော ဟောတိ – စဏ္ဍာလကုလေ ဝါ…ပေ.… သေယျာဝသထပဒီပေယျဿ။ သော ကာယေန သုစရိတံ စရတိ, ဝါစာယ သုစရိတံ စရတိ, မနသာ သုစရိတံ စရတိ။ သော ကာယေန သုစရိတံ စရိတွာ, ဝါစာယ သုစရိတံ စရိတွာ, မနသာ သုစရိတံ စရိတွာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ ခေါ, အာနန္ဒ, ကဏှာဘိဇာတိယော သမာနော သုက္ကံ ဓမ္မံ အဘိဇာယတိ။

“ကထဉ္စာနန္ဒ, ကဏှာဘိဇာတိယော သမာနော အကဏှံ အသုက္ကံ နိဗ္ဗာနံ အဘိဇာယတိ? ဣဓာနန္ဒ, ဧကစ္စော နီစေ ကုလေ ပစ္စာဇာတော ဟောတိ – စဏ္ဍာလကုလေ ဝါ…ပေ.… သော စ ဟောတိ ဒုဗ္ဗဏ္ဏော ဒုဒ္ဒသိကော ဩကောဋိမကော ။ သော ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇတိ။ သော ဧဝံ ပဗ္ဗဇိတော သမာနော ပဉ္စ နီဝရဏေ ပဟာယ စေတသော ဥပက္ကိလေသေ ပညာယ ဒုဗ္ဗလီကရဏေ, စတူသု သတိပဋ္ဌာနေသု သုပ္ပတိဋ္ဌိတစိတ္တော, သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ယထာဘူတံ ဘာဝေတွာ အကဏှံ အသုက္ကံ နိဗ္ဗာနံ အဘိဇာယတိ။ ဧဝံ ခေါ, အာနန္ဒ, ကဏှာဘိဇာတိယော သမာနော အကဏှံ အသုက္ကံ နိဗ္ဗာနံ အဘိဇာယတိ။

“ကထဉ္စာနန္ဒ, သုက္ကာဘိဇာတိယော သမာနော ကဏှံ ဓမ္မံ အဘိဇာယတိ? ဣဓာနန္ဒ, ဧကစ္စော ဥစ္စေ ကုလေ ပစ္စာဇာတော ဟောတိ – ခတ္တိယမဟာသာလကုလေ ဝါ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလေ ဝါ ဂဟပတိမဟာသာလကုလေ ဝါ, အဍ္ဎေ မဟဒ္ဓနေ မဟာဘောဂေ ပဟူတဇာတရူပရဇတေ ပဟူတဝိတ္တူပကရဏေ ပဟူတဓနဓညေ။ သော စ ဟောတိ အဘိရူပေါ ဒဿနီယော ပါသာဒိကော ပရမာယ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ သမန္နာဂတော, လာဘီ အန္နဿ ပါနဿ ဝတ္ထဿ ယာနဿ မာလာဂန္ဓဝိလေပနဿ သေယျာဝသထပဒီပေယျဿ။ သော ကာယေန ဒုစ္စရိတံ စရ

တိ, တစာယ ဒုစ္စရိတံ စရတိ, မနသာ ဒုစ္စရိတံ စရတိ။ သော ကာယေန ဒုစ္စရိတံ စရိတွာ, တစာယ ဒုစ္စရိတံ စရိတွာ, မနသာ ဒုစ္စရိတံ စရိတွာ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပာတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ ခေါ, အာနန္ဒ, သုက္ကာဘိဇာတိယော သမာနော ကဏှံ ဓမ္မံ အဘိဇာယတိ။

"ကထဉ္စာနန္ဒ, သုက္ကာဘိဇာတိယော သမာနော သုက္ကံ ဓမ္မံ အဘိဇာယတိ? ဣဓာနန္ဒ, ဧကစ္စော ဥစ္စေ ကုလေ ပစ္စာဇာတော ဟောတိ – ခတ္တိယမဟာသာလကုလေ တ။ပေ။ သေယျာဝသထပဒီပေယျဿ။ သော ကာယေန သုစရိတံ စရတိ, တစာယ သုစရိတံ စရတိ, မနသာ သုစရိတံ စရတိ။ သော ကာယေန သုစရိတံ စရိတွာ, တစာယ သုစရိတံ စရိတွာ, မနသာ သုစရိတံ စရိတွာ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ ခေါ, အာနန္ဒ, သုက္ကာဘိဇာတိယော သမာနော သုက္ကံ ဓမ္မံ အဘိဇာယတိ။

"ကထဉ္စာနန္ဒ, သုက္ကာဘိဇာတိယော သမာနော အကဏှံ အသုက္ကံ နိဗ္ဗာနံ အဘိဇာယတိ? ဣဓာနန္ဒ, ဧကစ္စော ဥစ္စေ ကုလေ ပစ္စာဇာတော ဟောတိ – ခတ္တိယမဟာသာလကုလေ တ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလေ တ ဂဟပတိမဟာသာလကုလေ တ, အဍ္ဍေ မဟဒ္ဓနေ မဟာဘောဂေ ပဟူတဇာတရူပရဇတေ ပဟူတဝိတ္တူပကရဏေ ပဟူတဓနဓညေ။ သော စ ဟောတိ အဘိရူပော ဒဿနီယော ပာသာဒိကော ပရမာယ ဝဏ္ဏပောက္ခရတာယ သမန္နာဂတော, လာဘီ အန္နဿ ပာနဿ ဝတ္ထဿ ယာနဿ မာလာဂန္ဓဝိလေပနဿ သေယျာဝသထပဒီပေယျဿ ။ သော ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇတိ။ သော ဧဝံ ပဗ္ဗဇိတော သမာနော ပဉ္စ နီဝရဏေ ပဟာယ စေတသော ဥပက္ကိလေသေ ပညာယ ဒုဗ္ဗလီကရဏေ, စတူသု သတိပဋ္ဌာနေသု သုပ္ပတိဋ္ဌိတစိတ္တော, သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ယထာဘူတံ ဘာဝေတွာ အကဏှံ အသုက္ကံ နိဗ္ဗာနံ အဘိဇာယတိ။ ဧဝံ ခေါ, အာနန္ဒ, သုက္ကာဘိဇာတိယော သမာနော အကဏှံ အသုက္ကံ နိဗ္ဗာနံ အဘိဇာယတိ။ ဣမာ ခေါ, အာနန္ဒ, ဆဠဘိဇာတိယော"တိ။ တတိယံ။

၄. အာသဝသုတ္တံ

၅၈. "ဆဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု အာဟုနေယျော ဟောတိ ပာဟုနေယျော ဒက္ခိဏေယျော အဉ္ဇလိကရဏီယော အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ။

ကတမေဟိ ဆဟိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ယေ အာသဝါ သံဝရာ ပဟာတဗ္ဗာ တေ သံဝရေန ပဟီနာ ဟောန္တိ, ယေ အာသဝါ ပဋိသေဝနာ ပဟာတဗ္ဗာ တေ ပဋိသေဝနာယ ပဟီနာ ဟောန္တိ, ယေ အာသဝါ အဓိဝါသနာ ပဟာတဗ္ဗာ တေ အဓိဝါသနာယ ပဟီနာ ဟောန္တိ, ယေ အာသဝါ ပရိဝဇ္ဇနာ ပဟာတဗ္ဗာ တေ ပရိဝဇ္ဇနာယ ပဟီနာ ဟောန္တိ, ယေ အာသဝါ ဝိနောဒနာ ပဟာတဗ္ဗာ တေ ဝိနောဒနာယ ပဟီနာ ဟောန္တိ, ယေ အာသဝါ ဘာဝနာ ပဟာတဗ္ဗာ တေ ဘာဝနာယ ပဟီနာ ဟောန္တိ။

"ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, အာသဝါ သံဝရာ ပဟာတဗ္ဗာ ယေ သံဝရေန ပဟီနာ ဟောန္တိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဋိသင်္ခါ ယောနိသော စက္ခုန္ဒြိယသံဝရသံဝုတော ဝိဟရတိ။ ယံ ဟိဿ, ဘိက္ခဝေ, စက္ခုန္ဒြိယသံဝရံ အသံဝုတဿ ဝိဟရတော ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ အာသဝါ ဝိဃာတပရိဠာဟာ, စက္ခုန္ဒြိယသံဝရံ သံဝုတဿ ဝိဟရတော ဧဝံသ တေ အာသဝါ ဝိဃာတပရိဠာဟာ န ဟောန္တိ။ ပဋိသင်္ခါ ယောနိသော သောတိန္ဒြိယ။ပေ။ ဃာနိန္ဒြိယ။ ဇိဝှိန္ဒြိယ။ ကာယိန္ဒြိယ။ မနိန္ဒြိယသံဝရသံဝုတော ဝိဟရတိ။ ယံ ဟိဿ, ဘိက္ခဝေ, မနိန္ဒြိယသံဝရံ အသံဝုတဿ ဝိဟရတော ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ အာသဝါ ဝိဃာတပရိဠာဟာ, မနိန္ဒြိယသံဝရံ သံဝုတဿ ဝိဟရတော ဧဝံသ တေ အာသဝါ ဝိဃာတပရိဠာဟာ န ဟောန္တိ။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ, ဘိက္ခဝေ, အာသဝါ သံဝရာ ပဟာတဗ္ဗာ ယေ သံဝရေန ပဟီနာ ဟောန္တိ။

"ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, အာသဝါ ပဋိသေဝနာ ပဟာတဗ္ဗာ ယေ ပဋိသေဝနာယ ပဟီနာ ဟောန္တိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဋိသင်္ခါ ယောနိသော စီဝရံ ပဋိသေဝတိ – 'ယာဝဒေဝ သီတဿ ပဋိဃာတာယ , ဥဏှဿ ပဋိဃာတာယ, ဍံသမကသဝါတာတပသရီသပသမ္ဖဿာနံ [ဍံသ။ သိရိံသပသမ္ဖဿာနံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ) မ. နိ. ၁.၂၃] ပဋိဃာတာယ, ယာဝဒေဝ ဟိရိကောပီနပဋိစ္ဆာဒနတ္ထံ'။ ပဋိသင်္ခါ ယောနိသော ပိဏ္ဍပာတံ ပဋိသေဝတိ – 'နေဝ ဒဝာယ န မဒာယ န မဏ္ဍနာယ န ဝိဘူသနာယ, ယာဝဒေဝ ဣမဿ ကာယဿ ဌိတိယာ ယာပနာယ, ဝိဟိံသူပရတိယာ ဗြဟ္မစရိယာနုဂ္ဂဟာ

ယ, ဣတိ ပုရာဏဍ္ဍ ဝေဒနံ ပဋိဟင်္ခာမိ, နဝဍ္ဍ ဝေဒနံ န ဥပ္ပာဒေဿာမိ, ယာတြာ စ မေ ဘဝိဿတိ အနဝဇ္ဇတာ စ ဖာသုဝိဟာရော စ' [ဖာသုဝိဟာရော စာတိ (သီ. ဿျာ. ကံ. ပီ.)] ။ ပဋိသင်္ခာ ယောနိသော သေနာသနံ ပဋိသေဝတိ – 'ယာဝဒေဝ သီတဿ ပဋိဃာတာယ, ဥဏှဿ ပဋိဃာတာယ, ဍံသမကသဝါတာတပသရီသပသမ္ဖဿာနံ ပဋိဃာတာယ, ယာဝဒေဝ ဥတုပရိဿယဝိနောဒနပဋိသလ္လာနာရာမတ္ထံ'။ ပဋိသင်္ခာ ယောနိသော ဂိလာနပ္ပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရံ ပဋိသေဝတိ – 'ယာဝဒေဝ ဥပ္ပန္နာနံ ဝေယျာဗာဓိကာနံ ဝေဒနာနံ ပဋိဃာတာယ, အဗျာပဇ္ဇပရမတာယာ'တိ။ ယံ ဟိဿ, ဘိက္ခဝေ, အပ္ပဋိသေဝတော ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ အာသဝါ ဝိဃာတပရိဠာဟာ, ပဋိသေဝတော ဧဝံသ တေ အာသဝါ ဝိဃာတပရိဠာဟာ န ဟောန္တိ။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ, ဘိက္ခဝေ, အာသဝါ ပဋိသေဝနာ ပဟာတဗ္ဗာ ယေ ပဋိသေဝနာယ ပဟီနာ ဟောန္တိ။

"ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, အာသဝါ အဓိဝါသနာ ပဟာတဗ္ဗာ ယေ အဓိဝါသနာယ ပဟီနာ ဟောန္တိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဋိသင်္ခာ ယောနိသော ခမော ဟောတိ သီတဿ ဥဏှဿ, ဇိဃစ္ဆာယ, ပိပာသာယ, ဍံသမကသဝါတာတပသရီသပသမ္ဖဿာနံ, ဒုရုတ္တာနံ ဒုရာဂတာနံ ဝစနပထာနံ, ဥပ္ပန္နာနံ သာရီရိကာနံ ဝေဒနာနံ ဒုက္ခာနံ တိဗ္ဗာနံ ခရာနံ ကဋုကာနံ အသာတာနံ အမနာပါနံ ပါဏဟရာနံ အဓိဝါသကဇာတိကော ဟောတိ။ ယံ ဟိဿ, ဘိက္ခဝေ , အနဓိဝါသတော ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ အာသဝါ ဝိဃာတပရိဠာဟာ, အဓိဝါသတော ဧဝံသ တေ အာသဝါ ဝိဃာတပရိဠာဟာ န ဟောန္တိ။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ, ဘိက္ခဝေ, အာသဝါ အဓိဝါသနာ ပဟာတဗ္ဗာ ယေ အဓိဝါသနာယ ပဟီနာ ဟောန္တိ။

"ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, အာသဝါ ပရိဝဇ္ဇနာ ပဟာတဗ္ဗာ ယေ ပရိဝဇ္ဇနာယ ပဟီနာ ဟောန္တိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဋိသင်္ခာ ယောနိသော စဏ္ဍံ ဟတ္ထိံ ပရိဝဇ္ဇေတိ, စဏ္ဍံ အဿံ ပရိဝဇ္ဇေတိ, စဏ္ဍံ ဂေါဏံ ပရိဝဇ္ဇေတိ, စဏ္ဍံ ကုက္ကုရံ ပရိဝဇ္ဇေတိ, အဟိံ ခါဏုံ ကဏ္ဋကဋ္ဌာနံ သောဗ္ဘံ ပပါတံ စန္ဒနိကံ ဩဠိဂလ္လံ, ယထာရူပေ အနာသနေ နိသိန္နံ, ယထာရူပေ အဂေါစရေ စရန္တံ, ယထာရူပေ ပာပကေ မိတ္တေ ဘဇန္တံ ဝိညူ သဗြဟ္မစာရီ ပာပကေသု ဌာနေသု ဩကပ္ပေယျုံ, သော တဉ္စ အနာသနံ တဉ္စ အဂေါစရံ တေ စ ပာပကေ မိတ္တေ ပဋိသင်္ခာ ယောနိသော ပရိဝဇ္ဇေတိ။ ယံ ဟိဿ, ဘိက္ခဝေ, အပရိဝဇ္ဇယတော ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ အာသဝါ ဝိဃာတပရိဠာဟာ, ပရိဝဇ္ဇယတော ဧဝံသ တေ အာသဝါ ဝိဃာတပရိဠာဟာ န ဟောန္တိ။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ, ဘိက္ခဝေ, အာသဝါ ပရိဝဇ္ဇနာ ပဟာတဗ္ဗာ ယေ ပရိဝဇ္ဇနာယ ပဟီနာ ဟောန္တိ။

"ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, အာသဝါ ဝိနောဒနာ ပဟာတဗ္ဗာ ယေ ဝိနောဒနာယ ပဟီနာ ဟောန္တိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဋိသင်္ခာ ယောနိသော ဥပ္ပန္နံ ကာမဝိတက္ကံ နာဓိဝါသေတိ ပဇဟတိ ဝိနောဒေတိ ဗျန္တီကရောတိ အနဘာဝံ ဂမေတိ, ပဋိသင်္ခာ ယောနိသော ဥပ္ပန္နံ ဗျာပါဒဝိတက္ကံ။ပေ.။ ဥပ္ပန္နံ ဝိဟိံသာဝိတက္ကံ။ ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နေ ပာပကေ အကုသလေ ဓမ္မေ နာဓိဝါသေတိ ပဇဟတိ ဝိနောဒေတိ ဗျန္တီကရောတိ အနဘာဝံ ဂမေတိ။ ယံ ဟိဿ, ဘိက္ခဝေ, အဝိနောဒယတော ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ အာသဝါ ဝိဃာတပရိဠာဟာ , ဝိနောဒယတော ဧဝံသ တေ အာသဝါ ဝိဃာတပရိဠာဟာ န ဟောန္တိ။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ, ဘိက္ခဝေ, အာသဝါ ဝိနောဒနာ ပဟာတဗ္ဗာ ယေ ဝိနောဒနာယ ပဟီနာ ဟောန္တိ။

"ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, အာသဝါ ဘာဝနာ ပဟာတဗ္ဗာ ယေ ဘာဝနာယ ပဟီနာ ဟောန္တိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဋိသင်္ခာ ယောနိသော သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ ဝိဝေကနိဿိတံ ဝိရာဂနိဿိတံ နိရောဓနိဿိတံ ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိံ, ပဋိသင်္ခာ ယောနိသော ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ။ပေ.။ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ။ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ။ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ။ သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ။ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ ဝိဝေကနိဿိတံ ဝိရာဂနိဿိတံ နိရောဓနိဿိတံ ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိံ။ ယံ ဟိဿ, ဘိက္ခဝေ, အဘာဝယတော ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ အာသဝါ ဝိဃာတပရိဠာဟာ, ဘာဝယတော ဧဝံသ တေ အာသဝါ ဝိဃာတပရိဠာဟာ န ဟောန္တိ။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ, ဘိက္ခဝေ, အာသဝါ ဘာဝနာ ပဟာတဗ္ဗာ ယေ ဘာဝနာယ ပဟီနာ ဟောန္တိ။

"ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု အာဟုနေယျော ဟောတိ ပါဟုနေယျော ဒက္ခိဏေယျော အဉ္ဇလိကရဏီယော အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿာ"တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. အရုကမ္မိကသုတ္တံ

၅၉. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ နာတိကေ ဝိဟရတိ ဂိဉ္ဇကာဝသထေ။ အထ ခေါ အာရကမ္ဘိကော ဂဟပတိ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခေါ အာရကမ္ဘိကံ ဂဟပတိံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – "အပိ နု တေ, ဂဟပတိ, ကုလေ ဒါနံ ဒီယတီ"တိ? "ဒီယတိ မေ, ဘန္တေ, ကုလေ ဒါနံ။ တဉ္စ ခေါ ယေ တေ ဘိက္ခူ အာရညိကာ ပိဏ္ဍပာတိကာ ပံသုကူလိကာ အရဟန္တော ဝါ အရဟတ္တမဂ္ဂံ ဝါ သမာပန္နာ, တထာရူပေသု မေ, ဘန္တေ, ဘိက္ခူသု ဒါနံ ဒီယတီ"တိ။

"ဒုဇ္ဇာနံ ခေါ ဧတံ, ဂဟပတိ, တယာ ဂိဟိနာ ကာမဘောဂိနာ ပုတ္တသမ္ဗာဓသယနံ အဇ္ဈာဝသန္တေန, ကာသိကစန္ဒနံ ပစ္စနုဘောန္တေန, မာလာဂန္ဓဝိလေပနံ ဓာရယန္တေန, ဇာတရူပရဇတံ သာဒိယန္တေန ဣမေ ဝါ အရဟန္တော ဣမေ ဝါ အရဟတ္တမဂ္ဂံ သမာပန္နာတိ။

"အာရညိကော စေပိ, ဂဟပတိ, ဘိက္ခု ဟောတိ ဥဒ္ဓတော ဥန္နဠော စပလော မုခရော ဝိကိဏ္ဏဝါစော မုဋ္ဌဿတိ အသမ္ပဇာနော အသမာဟိတော ဝိဗ္ဘန္တစိတ္တော ပါကတိန္ဒြိယော။ ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန ဂါရယှော။ အာရညိကော စေပိ, ဂဟပတိ, ဘိက္ခု ဟောတိ အနုဒ္ဓတော အနုန္နဠော အစပလော အမုခရော အဝိကိဏ္ဏဝါစော ဥပဋ္ဌိတဿတိ သမ္ပဇာနော သမာဟိတော ဧကဂ္ဂစိတ္တော သံဝုတိန္ဒြိယော။ ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန ပါသံသော။

"ဂာမန္တဝိဟာရီ စေပိ, ဂဟပတိ, ဘိက္ခု ဟောတိ ဥဒ္ဓတော။ပေ.။ ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန ဂါရယှော။ ဂာမန္တဝိဟာရီ စေပိ, ဂဟပတိ, ဘိက္ခု ဟောတိ အနုဒ္ဓတော။ပေ.။ ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန ပါသံသော။

"ပိဏ္ဍပာတိကော စေပိ, ဂဟပတိ, ဘိက္ခု ဟောတိ ဥဒ္ဓတော။ပေ.။ ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန ဂါရယှော။ ပိဏ္ဍပာတိကော စေပိ, ဂဟပတိ, ဘိက္ခု ဟောတိ အနုဒ္ဓတော။ပေ.။ ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန ပါသံသော။

"နေမန္တနိကော စေပိ, ဂဟပတိ, ဘိက္ခု ဟောတိ ဥဒ္ဓတော။ပေ.။ ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန ဂါရယှော။ နေမန္တနိကော စေပိ, ဂဟပတိ, ဘိက္ခု ဟောတိ အနုဒ္ဓတော။ပေ.။ ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန ပါသံသော။

"ပံသုကူလိကော စေပိ, ဂဟပတိ, ဘိက္ခု ဟောတိ ဥဒ္ဓတော။ပေ.။ ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန ဂါရယှော။ ပံသုကူလိကော စေပိ, ဂဟပတိ, ဘိက္ခု ဟောတိ အနုဒ္ဓတော။ပေ.။ ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန ပါသံသော။

"ဂဟပတိစီဝရဓရော စေပိ, ဂဟပတိ, ဘိက္ခု ဟောတိ ဥဒ္ဓတော ဥန္နဠော စပလော မုခရော ဝိကိဏ္ဏဝါစော မုဋ္ဌဿတိ အသမ္ပဇာနော အသမာဟိတော ဝိဗ္ဘန္တစိတ္တော ပါကတိန္ဒြိယော။ ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန ဂါရယှော။ ဂဟပတိစီဝရဓရော စေပိ, ဂဟပတိ, ဘိက္ခု ဟောတိ အနုဒ္ဓတော အနုန္နဠော အစပလော အမုခရော အဝိကိဏ္ဏဝါစော ဥပဋ္ဌိတဿတိ သမ္ပဇာနော သမာဟိတော ဧကဂ္ဂစိတ္တော သံဝုတိန္ဒြိယော။ ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန ပါသံသော။

"ဣင်္ဃ တွံ, ဂဟပတိ, သင်္ဃေ ဒါနံ [အနာနိ (က.)] ဒေဟိ။ သင်္ဃေ တေ ဒါနံ ဒဒတော စိတ္တံ ပသီဒိဿတိ။ ပသန္နစိတ္တော တွံ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇိဿသီ"တိ။ "ဧသာဟံ, ဘန္တေ, အဇ္ဇတဂ္ဂေ သင်္ဃေ ဒါနံ ဒဿာမီ"တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. ဟတ္ထိသာရိပုတ္တသုတ္တံ

၆၀. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ဗာရာဏသိယံ ဝိဟရတိ ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန သမ္ဗဟုလာ ထေရာ ဘိက္ခူ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပာတပဋိက္ကန္တာ မဏ္ဍလမာဠေ သန္နိသိန္နာ သန္နိပတိတာ အဘိဓမ္မကထံ ကထေန္တိ။ တတြ သုဒံ အာယသ္မာ စိတ္တော ဟတ္ထိသာရိပုတ္တော ထေရာနံ ဘိက္ခူနံ အဘိဓမ္မကထံ ကထေန္တာနံ အန္တရန္တရာ ကထံ ဩပါတေတိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကောဋ္ဌိကော အာယသ္မန္တံ စိတ္တံ ဟတ္ထိသာရိပုတ္တံ ဧတဒဝေါစ – "မာယသ္မာ စိတ္တော ဟတ္ထိသာရိပုတ္တော ထေရာနံ ဘိက္ခူနံ အဘိဓမ္မကထံ ကထေန္တာနံ အန္တရန္တရာ ကထံ ဩပါတေသိ, ယာဝ ကထာပရိယောသာနံ အာယသ္မာ စိတ္တော အာဂမေတူ"တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ အာယသ္မတော စိတ္တဿ ဟတ္ထိသာရိပုတ္တဿ သဟာယကာ ဘိက္ခူ အာယသ္မန္တံ မဟာကောဋ္ဌိကံ ဧတဒဝေါစုံ –

‘‘မာယသ္မာ မဟာကောဋ္ဌိကော အာယသ္မန္တံ စိတ္တံ ဟတ္ထိသာရိပုတ္တံ အပသာဒေသိ, ပဏ္ဍိတော အာယသ္မာ စိတ္တော ဟတ္ထိသာရိပုတ္တော။ ပဟောတိ စာယသ္မာ စိတ္တော ဟတ္ထိသာရိပုတ္တော ထေရာနံ ဘိက္ခူနံ အဘိဓမ္မကထံ ကထေတု’’န္တိ။

‘‘ဒုဇ္ဇာနံ ခော ဧတံ, အာဝုသော, ပရသ္သ စေတောပရိယာယံ အဇာနန္တေဟိ။ ဣဓာဝုသော, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော တာဝဒေဝ သောရတသောရတော ဟောတိ, နိဝါတနိဝါတော ဟောတိ, ဥပသန္တုပသန္တော ဟောတိ, ယာဝ သတ္ထာရံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရတိ အညတရံ ဝါ ဂရုဋ္ဌာနိယံ သဗြဟ္မစာရိံ။ ယတော စ ခော သော ဝပကဿေဝ သတ္ထာရာ, ဝပကဿတိ ဂရုဋ္ဌာနိယေဟိ သဗြဟ္မစာရီဟိ, သော သံသဋ္ဌော ဝိဟရတိ ဘိက္ခူဟိ ဘိက္ခုနီဟိ ဥပါသကေဟိ ဥပါသိကာဟိ ရညာ ရာဇမဟာမတ္တေဟိ တိတ္ထိယေဟိ တိတ္ထိယသာဝကေဟိ။ တဿ သံသဋ္ဌဿ ဝိဿတ္ထဿ ပါကတဿ ဘဿမနုယုတ္တဿ ဝိဟရတော ရာဂေါ စိတ္တံ အနုဒ္ဓံသေတိ။ သော ရာဂါနုဒ္ဓံသိတေန စိတ္တေန သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တတိ။

‘‘သေယျထာပိ, အာဝုသော, ဂေါဏော ကိဋ္ဌာဒော ဒါမေန ဝါ ဗဒ္ဓေ [အာရာမေ ဝါ ဗန္ဓေ (က.)] ဝဇေ ဝါ ဩရုဒ္ဓေါ။ ယော နု ခော, အာဝုသော, ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘န ဒါနာယံ ဂေါဏော ကိဋ္ဌာဒော ပုနဒေဝ ကိဋ္ဌံ ဩတရိဿတီ’တိ, သမ္မာ နု ခော သော, အာဝုသော, ဝဒမာနော ဝဒေယျာ’’တိ? ‘‘နော ဟိဒံ, အာဝုသော’’။ ‘‘ဌာနဉှေတံ, အာဝုသော, ဝိဇ္ဇတိ, ယံ သော ဂေါဏော ကိဋ္ဌာဒော ဒါမံ ဝါ ဆေတွာ ဝဇံ ဝါ ဘိန္ဒိတွာ, အထ ပုနဒေဝ ကိဋ္ဌံ ဩတရေယျာတိ။ ဧဝမေဝံ ခော, အာဝုသော, ဣဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော တာဝဒေဝ သောရတသောရတော ဟောတိ, နိဝါတနိဝါတော ဟောတိ, ဥပသန္တုပသန္တော ဟောတိ ယာဝ သတ္ထာရံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရတိ အညတရံ ဝါ ဂရုဋ္ဌာနိယံ သဗြဟ္မစာရိံ။ ယတော စ ခော သော ဝပကဿေဝ သတ္ထာရာ, ဝပကဿတိ ဂရုဋ္ဌာနိယေဟိ သဗြဟ္မစာရီဟိ, သော သံသဋ္ဌော ဝိဟရတိ ဘိက္ခူဟိ ဘိက္ခုနီဟိ ဥပါသကေဟိ ဥပါသိကာဟိ ရညာ ရာဇမဟာမတ္တေဟိ တိတ္ထိယေဟိ တိတ္ထိယသာဝကေဟိ။ တဿ သံသဋ္ဌဿ ဝိဿတ္ထဿ ပါကတဿ ဘဿမနုယုတ္တဿ ဝိဟရတော ရာဂေါ စိတ္တံ အနုဒ္ဓံသေတိ ။ သော ရာဂါနုဒ္ဓံသိတေန စိတ္တေန သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တတိ။

‘‘ဣဓ ပနာဝုသော, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ.။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ‘လာဘိမှိ ပဌမဿ ဈာနဿာ’တိ သံသဋ္ဌော ဝိဟရတိ ဘိက္ခူဟိ။ပေ.။ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တတိ။ သေယျထာပိ, အာဝုသော, စာတုမဟာပထေ ထုလ္လဖုသိတကော ဒေဝေါ ဝဿန္တော [ထုလ္လဖုသိတကေ ဒေဝေ ဝဿန္တေ (က.)] ရဇံ အန္တရဓာပေယျ, စိက္ခလ္လံ ပါတုကရေယျ။ ယော နု ခော, အာဝုသော, ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘န ဒါနိ အမုသ္မိံ [အမုကသ္မိံ (က.)] စာတုမဟာပထေ ပုနဒေဝ ရဇော ပါတုဘဝိဿတီ’တိ, သမ္မာ နု ခော သော, အာဝုသော, ဝဒမာနော ဝဒေယျာ’’တိ? ‘‘နော ဟိဒံ, အာဝုသော’’။ ‘‘ဌာနဉှေတံ, အာဝုသော, ဝိဇ္ဇတိ, ယံ အမုသ္မိံ စာတုမဟာပထေ မနုဿာ ဝါ အတိက္ကမေယျုံ, ဂေါပသူ ဝါ အတိက္ကမေယျုံ, ဝါတာတပေါ ဝါ သ္နေဟဂတံ ပရိယာဒိယေယျ, အထ ပုနဒေဝ ရဇော ပါတုဘဝေယျာတိ။ ဧဝမေဝံ ခော, အာဝုသော, ဣဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ.။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ‘လာဘိမှိ ပဌမဿ ဈာနဿာ’တိ သံသဋ္ဌော ဝိဟရတိ ဘိက္ခူဟိ။ပေ.။ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တတိ။

‘‘ဣဓ ပနာဝုသော, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ။ပေ.။ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ‘လာဘိမှိ ဒုတိယဿ ဈာနဿာ’တိ သံသဋ္ဌော ဝိဟရတိ ဘိက္ခူဟိ။ပေ.။ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တတိ။ သေယျထာပိ , အာဝုသော, ဂါမဿ ဝါ နိဂမဿ ဝါ အဝိဒူရေ မဟန္တံ တဠာကံ။ တတ္ထ ထုလ္လဖုသိတကော ဒေဝေါ ဝဿေန္တော သိပ္ပိသမ္ဗုကမ္ပိ သက္ခရကဌလမ္ပိ အန္တရဓာပေယျ။ ယော နု ခော, အာဝုသော, ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘န ဒါနိ အမုသ္မိံ တဠာကေ ပုနဒေဝ သိပ္ပိသမ္ဗုကာ ဝါ သက္ခရကဌလာ ဝါ ပါတုဘဝိဿန္တီ’တိ, သမ္မာ နု ခော သော, အာဝုသော, ဝဒမာနော ဝဒေယျာ’’တိ? ‘‘နော ဟိဒံ, အာဝုသော’’။ ‘‘ဌာနဉှေတံ, အာဝုသော, ဝိဇ္ဇတိ, ယံ အမုသ္မိံ တဠာကေ မနုဿာ ဝါ ပိဝေယျုံ, ဂေါပသူ ဝါ ပိဝေယျုံ, ဝါတာတပေါ ဝါ သ္နေဟဂတံ ပရိယာဒိယေယျ, အထ ပုနဒေဝ သိပ္ပိသမ္ဗုကာပိ သက္ခရကဌလာပိ ပါတုဘဝေယျုန္တိ။ ဧဝမေဝံ ခော, အာဝုသော, ဣဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ။ပေ.။ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ‘လာဘိမှိ ဒုတိယဿ ဈာနဿာ’တိ သံသဋ္ဌော ဝိဟရတိ ဘိက္ခူဟိ။ပေ.။ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တတိ။

“ကတမေ ပနာဝုသော, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ပီတိယာ စ ဝိရာဂါ။ပေ.။ တတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ‘လာဘိမ္ဟိ တတိယဿ ဈာနဿာ’တိ သံသဋ္ဌော ဝိဟရတိ ဘိက္ခူဟိ။ပေ.။ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တတိ။ သေယျထာပိ, အာဝုသော, ပုရိသံ ပဏီတဘောဇနံ ဘုတ္တာဝိံ အာဘိဒောသိကံ ဘောဇနံ နစ္ဆာဒေယျ။ ယော နု ခေါ, အာဝုသော, ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘န အနိ အမုံ ပုရိသံ ပုနဒေဝ ဘောဇနံ ဆာဒေဿတီ’တိ, သမ္မာ နု ခေါ သော, အာဝုသော, ဝဒမာနော ဝဒေယျာ”တိ? “နော ဟိဒံ, အာဝုသော”။ “ဌာနမေတ္ထံ, အာဝုသော, ဝိဇ္ဇတိ, အမုံ ပုရိသံ ပဏီတဘောဇနံ ဘုတ္တာဝိံ ယာဝဿ သာ ဩဇာ ကာယေ ဌဿတိ တာဝ န အညံ ဘောဇနံ ဆာဒေဿတိ။ ယတော စ ခွဿ သာ ဩဇာ အန္တရဓာယိဿတိ, အထ ပုနဒေဝ တံ ဘောဇနံ ဆာဒေယျာတိ။ ဧဝမေဝံ ခေါ, အာဝုသော, ဣဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော ပီတိယာ စ ဝိရာဂါ။ပေ.။ တတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ‘လာဘိမ္ဟိ တတိယဿ ဈာနဿာ’တိ သံသဋ္ဌော ဝိဟရတိ ဘိက္ခူဟိ။ပေ.။ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တတိ။

“ကတမေ , ပနာဝုသော, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော သုခဿ စ ပဟာနာ ဒုက္ခဿ စ ပဟာနာ။ပေ.။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ‘လာဘိမ္ဟိ စတုတ္ထဿ ဈာနဿာ’တိ သံသဋ္ဌော ဝိဟရတိ ဘိက္ခူဟိ။ပေ.။ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တတိ။ သေယျထာပိ, အာဝုသော, ပဗ္ဗတသင္ခေပေ ဥဒကရဟဒေါ နိဝါတော ဝိဂတဦမိကော။ ယော နု ခေါ, အာဝုသော, ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘န အနိ အမုသ္မိံ ဥဒကရဟဒေ ပုနဒေဝ ဦမိ ဟတုဘဝိဿတီ’တိ, သမ္မာ နု ခေါ သော, အာဝုသော, ဝဒမာနော ဝဒေယျာ”တိ? “နော ဟိဒံ, အာဝုသော”။ “ဌာနမေတ္ထံ, အာဝုသော, ဝိဇ္ဇတိ, ယာ ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ အာဂစ္ဆေယျ ဘုသာ ဝာတဝုဋ္ဌိ။ သာ တသ္မိံ ဥဒကရဟဒေ ဦမိံ ဇနေယျ။ ယာ ပစ္ဆိမာယ ဒိသာယ အာဂစ္ဆေယျ။ပေ.။ ယာ ဥတ္တရာယ ဒိသာယ အာဂစ္ဆေယျ။ ယာ ဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ အာဂစ္ဆေယျ ဘုသာ ဝာတဝုဋ္ဌိ။ သာ တသ္မိံ ဥဒကရဟဒေ ဦမိံ ဇနေယျာတိ။ ဧဝမေဝံ ခေါ, အာဝုသော, ဣဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော သုခဿ စ ပဟာနာ ဒုက္ခဿ စ ပဟာနာ။ပေ.။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ‘လာဘိမ္ဟိ စတုတ္ထဿ ဈာနဿာ’တိ သံသဋ္ဌော ဝိဟရတိ ဘိက္ခူဟိ။ပေ.။ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တတိ။

“ကတမေ, ပနာဝုသော, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော သဗ္ဗနိမိတ္တာနံ အမနသိကာရာ အနိမိတ္တံ စေတောသမာဓိံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ‘လာဘိမ္ဟိ အနိမိတ္တဿ စေတောသမာဓိဿာ’တိ သံသဋ္ဌော ဝိဟရတိ ဘိက္ခူဟိ ဘိက္ခုနီဟိ ဥပာသကေဟိ ဥပာသိကာဟိ ရညာ ရာဇမဟာမတ္တေဟိ တိတ္ထိယေဟိ တိတ္ထိယသာဝကေဟိ ။ တဿ သံသဋ္ဌဿ ဝိဿတ္ထဿ ပာကတဿ ဘဿမနုယုတ္တဿ ဝိဟရတော ရာဂေါ စိတ္တံ အနုဒ္ဓံသေတိ။ သော ရာဂါနုဒ္ဓံသိတေန စိတ္တေန သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တတိ။ သေယျထာပိ, အာဝုသော, ရာဇာ ဝါ ရာဇမဟာမတ္တော ဝါ စတုရင်္ဂိနိယာ သေနာယ အဒ္ဓာနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော အညတရသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ ဧကရတ္တိံ ဝါသံ ဥပဂစ္ဆေယျ။ တတြ [တတ္ထ (သီ. ပီ.)] ဟတ္ထိသဒ္ဒေန အဿသဒ္ဒေန ရထသဒ္ဒေန ပတ္တိသဒ္ဒေန ဘေရိပဏဝသင်္ခတိဏဝနိန္နာဒသဒ္ဒေန စီရိကသဒ္ဒော [စိရိဋ္ဌိကာသဒ္ဒော (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] အန္တရဓာယေယျ [အန္တရဓာပေယျ (သျာ. ပီ. က.)] ။ ယော နု ခေါ, အာဝုသော, ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘န အနိ အမုသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ ပုနဒေဝ စီရိကသဒ္ဒော ဟတုဘဝိဿတီ’တိ, သမ္မာ နု ခေါ သော , အာဝုသော, ဝဒမာနော ဝဒေယျာ”တိ? “နော ဟိဒံ, အာဝုသော”။ “ဌာနမေတ္ထံ, အာဝုသော, ဝိဇ္ဇတိ, ယံ သော ရာဇာ ဝါ ရာဇမဟာမတ္တော ဝါ တမှာ ဝနသဏ္ဍာ ပက္ကမေယျ, အထ ပုနဒေဝ စီရိကသဒ္ဒော ဟတုဘဝေယျာတိ။ ဧဝမေဝံ ခေါ, အာဝုသော, ဣဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော သဗ္ဗနိမိတ္တာနံ အမနသိကာရာ အနိမိတ္တံ စေတောသမာဓိံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ‘လာဘိမ္ဟိ အနိမိတ္တဿ စေတောသမာဓိဿာ’တိ သံသဋ္ဌော ဝိဟရတိ ဘိက္ခူဟိ ဘိက္ခုနီဟိ ဥပာသကေဟိ ဥပာသိကာဟိ ရညာ ရာဇမဟာမတ္တေဟိ တိတ္ထိယေဟိ တိတ္ထိယသာဝကေဟိ။ တဿ သံသဋ္ဌဿ ဝိဿတ္ထဿ ပာကတဿ ဘဿမနုယုတ္တဿ ဝိဟရတော ရာဂေါ စိတ္တံ အနုဒ္ဓံသေတိ။ သော ရာဂါနုဒ္ဓံသိတေန စိတ္တေန သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တတီ”တိ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ စိတ္တော ဟတ္ထိသာရိပုတ္တော အပရေန သမယေန သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တတိ။ အထ ခေါ စိတ္တဿ ဟတ္ထိသာရိပုတ္တဿ သဟာယကာ ဘိက္ခူ ယေနာယသ္မာ မဟာကောဋ္ဌိကော တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ မဟာကောဋ္ဌိကံ ဧတဒဝေါစုံ – “ကိံ နု ခေါ အာယသ္မတာ မဟာကောဋ္ဌိကေန စိတ္တော ဟတ္ထိသာရိပုတ္တော စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ဝိဒိတော – ‘ဣမာသဉ္စ ဣမာသဉ္စ ဝိဟာရသမာပတ္တီနံ စိတ္တော ဟတ္ထိသာရိပုတ္တော လာဘီ, အထ စ ပန သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တိဿတီ’တိ; ဥဒာဟု ဒေဝတာ ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ – ‘စိတ္တော, ဘန္တေ, ဟတ္ထိသာရိပုတ္တော ဣမာသဉ္စ ဣမာသဉ္စ ဝိဟာရသမာပတ္

တိနံ လာဘီ, အထ စ ပန သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တိဿတီ’’’တိ? ‘‘စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ဝိဒိတော မေ, အာဝုသော – ‘စိတ္တော ဟတ္ထိသာရိပုတ္တော ဣမာသဉ္စ ဣမာသဉ္စ ဝိဟာရသမာပတ္တီနံ လာဘီ, အထ စ ပန သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တိဿတီ’တိ။ ဒေဝတာပိ မေ ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ – ‘စိတ္တော, ဘန္တေ, ဟတ္ထိသာရိပုတ္တော ဣမာသဉ္စ ဣမာသဉ္စ ဝိဟာရသမာပတ္တီနံ လာဘီ, အထ စ ပန သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တိဿတီ’’’တိ။

အထ ခေါ စိတ္တော ဟတ္ထိသာရိပုတ္တော သဟာယကာ ဘိက္ခူ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ – ‘‘စိတ္တော, ဘန္တေ, ဟတ္ထိသာရိပုတ္တော ဣမာသဉ္စ ဣမာသဉ္စ ဝိဟာရသမာပတ္တီနံ လာဘီ, အထ စ ပန သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တော’’တိ။ ‘‘န, ဘိက္ခဝေ, စိတ္တော စိရံ သရိဿတိ [ပဒိဿတိ (က.)] နေက္ခမ္မဿာ’’တိ။

အထ ခေါ စိတ္တော ဟတ္ထိသာရိပုတ္တော နစိရဿေဝ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ စိတ္တော ဟတ္ထိသာရိပုတ္တော ဧကော ဝူပကဋ္ဌော အပ္ပမတ္တော အာတာပီ ပဟိတတ္တော ဝိဟရန္တော နစိရဿေဝ – ယဿတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ သမ္မဒေဝ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ တဒနုတ္တရံ – ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာနံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာသိ။ ‘‘ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ’’တိ အဗ္ဘညာသိ။ အညတရော စ ပနာယသ္မာ စိတ္တော ဟတ္ထိသာရိပုတ္တော အရဟတံ အဟောသီတိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. မဇ္ဈေသုတ္တံ

၆၁. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ဗာရာဏသိယံ ဝိဟရတိ ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန သမ္ဗဟုလာနံ ထေရာနံ ဘိက္ခူနံ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပာတပဋိက္ကန္တာနံ မဏ္ဍလမာဠေ သန္နိသိန္နာနံ သန္နိပတိတာနံ အယမန္တရာကထာ ဥဒပါဒိ – ‘‘ဝုတ္တမိဒံ, အာဝုသော, ဘဂဝတာ ပာရာယနေ မေတ္တေယျပဥှေ –

[စူဠနိ. တိဿမေတ္တေယျမာဏဝပုစ္ဆာ ၆၇] ‘‘ယော ဥဘောန္တေ ဝိဒိတွာန, မဇ္ဈေ မန္တာ န လိပ္ပတိ [န လိမ္ပတိ (က.)]။
တံ ဗြူမိ မဟာပုရိသောတိ, သောဓ သိဗ္ဗိနိ [သိဗ္ဗနိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] မစ္စဂါ’’တိ။

‘‘ကတမော နု ခေါ, အာဝုသော, ဧကော အန္တော, ကတမော ဒုတိယော အန္တော, ကိံ မဇ္ဈေ, ကာ သိဗ္ဗိနီ’’တိ? ဧဝံ ဝုတ္တေ အညတရော ဘိက္ခု ထေရေ ဘိက္ခူ ဧတဒဝေါစ – ‘‘ဖဿော ခေါ, အာဝုသော, ဧကော အန္တော, ဖဿသမုဒယော ဒုတိယော အန္တော , ဖဿနိရောဓော မဇ္ဈေ, တဏှာ သိဗ္ဗိနီ; တဏှာ ဟိ နံ သိဗ္ဗတိ တဿ တဿေဝ ဘဝဿ အဘိနိဗ္ဗတ္တိယာ။ ဧတ္တာဝတာ ခေါ, အာဝုသော, ဘိက္ခု အဘိညေယျံ အဘိဇာနာတိ, ပရိညေယျံ ပရိဇာနာတိ, အဘိညေယျံ အဘိဇာနန္တော [အဘိဇာနိတွာ (က.)] ပရိညေယျံ ပရိဇာနန္တော [ပရိဇာနိတွာ (က.)] ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတီ’’တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ အညတရော ဘိက္ခု ထေရေ ဘိက္ခူ ဧတဒဝေါစ – ‘‘အတီတံ ခေါ, အာဝုသော, ဧကော အန္တော, အနာဂတံ ဒုတိယော အန္တော, ပစ္စုပ္ပန္နံ မဇ္ဈေ, တဏှာ သိဗ္ဗိနီ; တဏှာ ဟိ နံ သိဗ္ဗတိ တဿ တဿေဝ ဘဝဿ အဘိနိဗ္ဗတ္တိယာ။ ဧတ္တာဝတာ ခေါ, အာဝုသော, ဘိက္ခု အဘိညေယျံ အဘိဇာနာတိ, ပရိညေယျံ ပရိဇာနာတိ, အဘိညေယျံ အဘိဇာနန္တော, ပရိညေယျံ ပရိဇာနန္တော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတီ’’တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ အညတရော ဘိက္ခု ထေရေ ဘိက္ခူ ဧတဒဝေါစ – ‘‘သုခါ, အာဝုသော, ဝေဒနာ ဧကော အန္တော, ဒုက္ခာ ဝေဒနာ ဒုတိယော အန္တော, အဒုက္ခမသုခါ ဝေဒနာ မဇ္ဈေ, တဏှာ သိဗ္ဗိနီ; တဏှာ ဟိ နံ သိဗ္ဗတိ တဿ တဿေဝ ဘဝဿ အဘိနိဗ္ဗတ္တိယာ။ ဧတ္တာဝတာ ခေါ, အာဝုသော, ဘိက္ခု အဘိညေယျံ အဘိဇာနာတိ, ပရိညေယျံ ပရိဇာနာတိ, အဘိညေယျံ အဘိဇာနန္တော, ပရိညေယျံ ပရိဇာနန္တော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတီ’’တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ အညတရော ဘိက္ခု ထေရေ ဘိက္ခူ ဧတဒဝေါစ – ''နာမံ ခေါ, အာဝုသော, ဧကော အန္တော, ရူပံ ဒုတိယော အန္တော, ဝိညာဏံ မဇ္ဈေ, တဏှာ သိဗ္ဗိနီ; တဏှာ ဟိ နံ သိဗ္ဗတိ တဿ တဿေဝ ဘဝဿ အဘိနိဗ္ဗတ္တိယာ။ ဧတ္တာဝတာ ခေါ, အာဝုသော, ဘိက္ခု အဘိညေယျံ အဘိဇာနာတိ, ပရိညေယျံ ပရိဇာနာတိ, အဘိညေယျံ အဘိဇာနန္တော ပရိညေယျံ ပရိဇာနန္တော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတီ''တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ အညတရော ဘိက္ခု ထေရေ ဘိက္ခူ ဧတဒဝေါစ – ''ဆ ခေါ, အာဝုသော, အဇ္ဈတ္တိကာနိ အာယတနာနိ ဧကော အန္တော, ဆ ဗာဟိရာနိ အာယတနာနိ ဒုတိယော အန္တော, ဝိညာဏံ မဇ္ဈေ, တဏှာ သိဗ္ဗိနီ; တဏှာ ဟိ နံ သိဗ္ဗတိ တဿ တဿေဝ ဘဝဿ အဘိနိဗ္ဗတ္တိယာ။ ဧတ္တာဝတာ ခေါ အာဝုသော , ဘိက္ခု အဘိညေယျံ အဘိဇာနာတိ, ပရိညေယျံ ပရိဇာနာတိ, အဘိညေယျံ အဘိဇာနန္တော ပရိညေယျံ ပရိဇာနန္တော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတီ''တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ အညတရော ဘိက္ခု ထေရေ ဘိက္ခူ ဧတဒဝေါစ – ''သက္ကာယော ခေါ, အာဝုသော, ဧကော အန္တော, သက္ကာယသမုဒယော ဒုတိယော အန္တော, သက္ကာယနိရောဓော မဇ္ဈေ, တဏှာ သိဗ္ဗိနီ; တဏှာ ဟိ နံ သိဗ္ဗတိ တဿ တဿေဝ ဘဝဿ အဘိနိဗ္ဗတ္တိယာ။ ဧတ္တာဝတာ ခေါ, အာဝုသော, ဘိက္ခု အဘိညေယျံ အဘိဇာနာတိ, ပရိညေယျံ ပရိဇာနာတိ, အဘိညေယျံ အဘိဇာနန္တော ပရိညေယျံ ပရိဇာနန္တော [သဗ္ဗတ္ထပိ ဧဝမေဝ ဒိဿတိ] ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတီ''တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ အညတရော ဘိက္ခု ထေရေ ဘိက္ခူ ဧတဒဝေါစ – ''ဗျာကတံ ခေါ, အာဝုသော, အမှေဟိ သဗ္ဗေဟေဝ ယထာသကံ ပဋိဘာနံ။ အာယာမာဝုသော, ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိဿာမ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေဿာမ။ ယထာ နော ဘဂဝါ ဗျာကရိဿတိ တထာ နံ ဓာရေဿာမာ''တိ။ ''ဧဝမာဝုသော''တိ ခေါ ထေရာ ဘိက္ခူ တေသံ ဘိက္ခူနံ ပစ္စဿောသုံ။ အထ ခေါ ထေရာ ဘိက္ခူ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခေါ ထေရာ ဘိက္ခူ ယာဝတကော အဟောသိ သဗ္ဗေဟေဝ သဒ္ဓိံ ကထာသလ္လာပေါ, တံ သဗ္ဗံ ဘဂဝတော အာရောစေသုံ။ ''ကဿ နု ခေါ, ဘန္တေ, သုဘာသိတ''န္တိ? ''သဗ္ဗေသံ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, သုဘာသိတံ ပရိယာယေန, အပိ စ ယံ မယာ သန္ဓာယ ဘာသိတံ ပါရာယနေ မေတ္တေယျပဉှေ –

> ''ယော ဥဘောန္တေ ဝိဒိတွာန၊ မဇ္ဈေ မန္တာ န လိပ္ပတိ။
> တံ ဗြူမိ မဟာပုရိသောတိ၊ သောဓ သိဗ္ဗိနိမစ္စဂါ''တိ။

''တံ သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိ ကရောထ; ဘာသိဿာမီ''တိ။ ''ဧဝံ, ဘန္တေ''တိ ခေါ ထေရာ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – ''ဖဿော ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဧကော အန္တော , ဖဿသမုဒယော ဒုတိယော အန္တော, ဖဿနိရောဓော မဇ္ဈေ, တဏှာ သိဗ္ဗိနီ; တဏှာ ဟိ နံ သိဗ္ဗတိ တဿ တဿေဝ ဘဝဿ အဘိနိဗ္ဗတ္တိယာ။ ဧတ္တာဝတာ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အဘိညေယျံ အဘိဇာနာတိ, ပရိညေယျံ ပရိဇာနာတိ, အဘိညေယျံ အဘိဇာနန္တော ပရိညေယျံ ပရိဇာနန္တော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတီ''တိ။ သတ္တမံ။

၈. ပုရိသိန္ဒြိယဉာဏသုတ္တံ

၆၂. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ကောသလေသု စာရိကံ စရမာနော မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ ယေန ဒဏ္ဍကပ္ပကံ နာမ ကောသလာနံ နိဂမော တဒဝသရိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ မဂ္ဂါ ဩက္ကမ္မ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ တေ စ ဘိက္ခူ ဒဏ္ဍကပ္ပကံ ပဝိသိံသု အာဝသထံ ပရိယေသိတုံ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော သမ္ဗဟုလေဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ယေန အစိရဝတီ နဒီ တေနုပသင်္ကမိ ဂတ္တာနိ ပရိသိဉ္စိတုံ။ အစိရဝတိယာ နဒိယာ ဂတ္တာနိ ပရိသိဉ္စိတွာ ပစ္စုတ္တရိတွာ ဧကစီဝရော အဋ္ဌာသိ ဂတ္တာနိ ပုဗ္ဗာပယမာနော။ အထ ခေါ အညတရော ဘိက္ခု ယေနာယသ္မာ အာနန္ဒော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဧတဒဝေါစ – ''ကိံ နု ခေါ, အာဝုသော အာနန္ဒ, သဗ္ဗံ စေတသော သမန္နာဟရိတွာ နု ခေါ ဒေဝဒတ္တော ဘဂဝတာ

ဗ္ယာကတော – ‘အာဟာယိကော ဒေဝဒတ္တော နေရယိကော ကပ္ပဋ္ဌော အတေကိစ္ဆော’တိ [စူဠဝ. ၃၄၈; အ. နိ. ၈.၇ ပသ္သိတဗ္ဗံ], ဥဒာဟု ကေနစိဒေဝ ပရိယာယေနာ’တိ? “ဧဝံ ခော ပနေတံ, အာဝုသော, ဘဂဝတာ ဗျာကတ”န္တိ။

အထ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ဣဓာဟံ, ဘန္တေ, သမ္ဗဟုလေဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ယေန အစိရဝတီ နဒီ တေနုပသင်္ကမိံ ဂတ္တာနိ ပရိသိဉ္စိတုံ။ အစိရဝတိယာ နဒိယာ ဂတ္တာနိ ပရိသိဉ္စိတွာ ပစ္စုတ္တရိတွာ ဧကစီဝရော အဋ္ဌာသိံ ဂတ္တာနိ ပုဗ္ဗာပယမာနော ။ အထ ခေါ, ဘန္တေ, အညတရော ဘိက္ခု ယေနာဟံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ မံ ဧတဒဝေါစ – ‘ကိံ နု ခေါ, အာဝုသော, အာနန္ဒ သဗ္ဗံ စေတသော သမန္နာဟရိတွာ နု ခော ဒေဝဒတ္တော ဘဂဝတာ ဗျာကတော – အာဟာယိကော ဒေဝဒတ္တော နေရယိကော ကပ္ပဋ္ဌော အတေကိစ္ဆောတိ, ဥဒာဟု ကေနစိဒေဝ ပရိယာယေနာ’တိ? ဧဝံ ဝုတ္တေ အဟံ, ဘန္တေ, တံ ဘိက္ခုံ ဧတဒဝေါစံ – ‘ဧဝံ ခော ပနေတံ, အာဝုသော, ဘဂဝတာ ဗျာကတ’”န္တိ။

“သော တ [သော စ (သ္ယာ.)] ခော, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု နဝေါ ဘဝိဿတိ အစိရပဗ္ဗဇိတော, ထေရော ဝါ ပန ဗာလော အဗျတ္တော။ ကထဉှိ နာမ ယံ မယာ ဧကံသေန ဗျာကတံ တတ္ထ ဒွေဇ္ဈံ အာပဇ္ဇိဿတိ! နာဟံ, အာနန္ဒ, အညံ ဧကပုဂ္ဂလမ္ပိ သမနုပဿာမိ, ယော ဧဝံ မယာ သဗ္ဗံ စေတသော သမန္နာဟရိတွာ ဗျာကတော, ယထယိဒံ ဒေဝဒတ္တော။ ယာဝကီဝဉ္စာဟံ, အာနန္ဒ, ဒေဝဒတ္တဿ တလဂ္ဂကောဋိမတ္တမ္ပိ သုက္ကဓမ္မံ အဒ္ဒသံ; နေဝ တာဝတာဟံ ဒေဝဒတ္တံ ဗျာကာသိံ – ‘အာဟာယိကော ဒေဝဒတ္တော နေရယိကော ကပ္ပဋ္ဌော အတေကိစ္ဆော’တိ။ ယတော စ ခော အဟံ, အာနန္ဒ, ဒေဝဒတ္တဿ တလဂ္ဂကောဋိမတ္တမ္ပိ သုက္ကဓမ္မံ န အဒ္ဒသံ; အထာဟံ ဒေဝဒတ္တံ ဗျာကာသိံ – ‘အာဟာယိကော ဒေဝဒတ္တော နေရယိကော ကပ္ပဋ္ဌော အတေကိစ္ဆော’တိ။

“သေယျထာပိ, အာနန္ဒ, ဂူထကူပေါ သာဓိကပေါရိသော ပူရော ဂူထဿ သမတိတ္တိကော။ တတြ ပုရိသော သသီသကော နိမုဂ္ဂေါ အဿ။ တဿ ကောစိဒေဝ ပုရိသော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ အတ္ထကာမော ဟိတကာမော ယောဂက္ခေမကာမော တမှာ ဂူထကူပါ ဥဒ္ဓရိတုကာမော။ သော တံ ဂူထကူပံ သမန္တာနုပရိယာယန္တော နေဝ ပဿေယျ တဿ ပုရိသဿ တလဂ္ဂကောဋိမတ္တမ္ပိ ဂူထေန အမက္ခိတံ, ယတ္ထ တံ ဂဟေတွာ ဥဒ္ဓရေယျ။ ဧဝမေဝံ ခော အဟံ, အာနန္ဒ, ယတော ဒေဝဒတ္တဿ တလဂ္ဂကောဋိမတ္တမ္ပိ သုက္ကဓမ္မံ န အဒ္ဒသံ; အထာဟံ ဒေဝဒတ္တံ ဗျာကာသိံ – ‘အာဟာယိကော ဒေဝဒတ္တော နေရယိကော ကပ္ပဋ္ဌော အတေကိစ္ဆော’တိ ။ သစေ တုမှေ, အာနန္ဒ, သုဏေယျာထ တထာဂတဿ ပုရိသိန္ဒြိယဉာဏာနိ ဝိဘဇိဿာမီ”တိ [ဝိဘဇေယျာတိ (သီ. သ္ယာ. ပီ.)]?

“ဧတဿ, ဘဂဝါ, ကာလော; ဧတဿ, သုဂတ, ကာလော ယံ ဘဂဝါ ပုရိသိန္ဒြိယဉာဏာနိ ဝိဘဇေယျ။ ဘဂဝတော သုတွာ ဘိက္ခူ ဓာရေဿန္တီ”တိ။ “တေနဟာနန္ဒ, သုဏာဟိ, သာဓုကံ မနသိ ကရောဟိ; ဘာသိဿာမီ”တိ။ “ဧဝံ, ဘန္တေ”တိ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

“ဣဓာဟံ, အာနန္ဒ, ဧကစ္စံ ပုဂ္ဂလံ ဧဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာမိ – ‘ဣမဿ ခော ပုဂ္ဂလဿ ဝိဇ္ဇမာနာ ကုသလာပိ ဓမ္မာ အကုသလာပိ ဓမ္မာ’တိ။ တမေနံ အပရေန သမယေန ဧဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာမိ – ‘ဣမဿ ခော ပုဂ္ဂလဿ ကုသလာ ဓမ္မာ အန္တရဟိတာ, အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္မုခီဘူတာ ။ အတ္ထိ စ ခွဿ ကုသလမူလံ အသမုစ္ဆိန္နံ, တမှာ တဿ ကုသလာ ကုသလံ ပါတုဘဝိဿတိ။ ဧဝမယံ ပုဂ္ဂလော အာယတိံ အပရိဟာနဓမ္မော ဘဝိဿတီ’တိ။ သေယျထာပိ, အာနန္ဒ, ဗီဇာနိ အခဏ္ဍာနိ အပူတီနိ အဝါတာတပဟတာနိ သာရဒါနိ သုခသယိတာနိ သုခေတ္တေ သုပရိကမ္မကတာယ ဘူမိယာ နိက္ခိတ္တာနိ။ ဇာနေယျာသိ တွံ, အာနန္ဒ, ‘ဣမာနိ ဗီဇာနိ ဝုဍ္ဎိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇိဿန္တီ’”တိ? “ဧဝံ, ဘန္တေ”။ “ဧဝမေဝံ ခော အဟံ, အာနန္ဒ, ဣဓေကစ္စံ ပုဂ္ဂလံ ဧဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာမိ – ‘ဣမဿ ခော ပုဂ္ဂလဿ ဝိဇ္ဇမာနာ ကုသလာပိ ဓမ္မာ အကုသလာပိ ဓမ္မာ’တိ။ တမေနံ အပရေန သမယေန ဧဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာမိ – ‘ဣမဿ ခော ပုဂ္ဂလဿ ကုသလာ ဓမ္မာ အန္တရဟိတာ, အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္မုခီဘူတာ။ အတ္ထိ စ ခွဿ ကုသလမူလံ အသမုစ္ဆိန္နံ, တမှာ တဿ ကုသလာ ကုသလံ ပါတုဘဝိဿတိ။ ဧဝမယံ ပုဂ္ဂလော အာယတိံ အပရိဟာနဓမ္မော ဘဝိဿတီ’တိ။ ဧဝမ္ပိ ခော, အာနန္ဒ, တထာဂတဿ

ပုရိသပုဂ္ဂလော စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ဝိဒိတော ဟောတိ။ ဧဝမ္ပိ ခေါ, အာနန္ဒ, တထာဂတဿ ပုရိသိန္ဒြိယဉာဏံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ဝိဒိတံ ဟောတိ။ ဧဝမ္ပိ ခေါ, အာနန္ဒ, တထာဂတဿ အာယတိံ ဓမ္မသမုပ္ပာဒေါ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ဝိဒိတော ဟောတိ။

''ဣဓ ပနာဟံ, အာနန္ဒ, ဧကစ္စံ ပုဂ္ဂလံ ဧဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာမိ – 'ဣမဿ ခေါ ပုဂ္ဂလဿ ဝိဇ္ဇမာနာ ကုသလာပိ ဓမ္မာ အကုသလာပိ ဓမ္မာ'တိ။ တမေနံ အပရေန သမယေန ဧဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာမိ – 'ဣမဿ ခေါ ပုဂ္ဂလဿ အကုသလာ ဓမ္မာ အန္တရဟိတာ, ကုသလာ ဓမ္မာ သမ္မုခီဘူတာ။ အတ္ထိ စ ခွဝဿ အကုသလမူလံ အသမုစ္ဆိန္နံ, တမ္ဟာ တဿ အကုသလာ အကုသလံ ပာတုဘဝိဿတိ။ ဧဝမယံ ပုဂ္ဂလော အာယတိံ ပရိဟာနဓမ္မော ဘဝိဿတီ'တိ။ သေယျထာပိ, အာနန္ဒ, ဗီဇာနိ အခဏ္ဍာနိ အပူတီနိ အဝါတာတပဟတာနိ သာရာဒါနိ သုခသယိတာနိ ပုထုသိလာယ နိက္ခိတ္တာနိ။ ဇာနေယျာသိ တွံ, အာနန္ဒ, နယိမာနိ ဗီဇာနိ ဝုဍ္ဎိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇိဿန္တီ''တိ? ''ဧဝံ, ဘန္တေ''။ ''ဧဝမေဝံ ခေါ အဟံ, အာနန္ဒ, ဣဓေကစ္စံ ပုဂ္ဂလံ ဧဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာမိ – 'ဣမဿ ခေါ ပုဂ္ဂလဿ ဝိဇ္ဇမာနာ ကုသလာပိ ဓမ္မာ အကုသလာပိ ဓမ္မာ'တိ။ တမေနံ အပရေန သမယေန ဧဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာမိ – 'ဣမဿ ခေါ ပုဂ္ဂလဿ အကုသလာ ဓမ္မာ အန္တရဟိတာ, ကုသလာ ဓမ္မာ သမ္မုခီဘူတာ။ အတ္ထိ စ ခွဝဿ အကုသလမူလံ အသမုစ္ဆိန္နံ, တမ္ဟာ တဿ အကုသလာ အကုသလံ ပာတုဘဝိဿတိ ။ ဧဝမယံ ပုဂ္ဂလော အာယတိံ ပရိဟာနဓမ္မော ဘဝိဿတီ'တိ။ ဧဝမ္ပိ ခေါ, အာနန္ဒ, တထာဂတဿ ပုရိသပုဂ္ဂလော စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ဝိဒိတော ဟောတိ။ ဧဝမ္ပိ ခေါ, အာနန္ဒ, တထာဂတဿ ပုရိသိန္ဒြိယဉာဏံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ဝိဒိတံ ဟောတိ။ ဧဝမ္ပိ ခေါ, အာနန္ဒ, တထာဂတဿ အာယတိံ ဓမ္မသမုပ္ပာဒေါ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ဝိဒိတော ဟောတိ။

''ဣဓ ပနာဟံ, အာနန္ဒ, ဧကစ္စံ ပုဂ္ဂလံ ဧဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာမိ – 'ဣမဿ ခေါ ပုဂ္ဂလဿ ဝိဇ္ဇမာနာ ကုသလာပိ ဓမ္မာ အကုသလာပိ ဓမ္မာ'တိ။ တမေနံ အပရေန သမယေန ဧဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာမိ – 'နတ္ထိ ဣမဿ ပုဂ္ဂလဿ တလဂ္ဂကောဋိနိတ္တုဒနမတ္တောပိ သုက္ကော ဓမ္မော, သမန္နာဂတောယံ ပုဂ္ဂလော ဧကန္တကာဠကေဟိ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ, ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇိဿတီ'တိ။ သေယျထာပိ, အာနန္ဒ, ဗီဇာနိ ခဏ္ဍာနိ ပူတီနိ ဝါတာတပဟတာနိ သုခေတ္တေ သုပရိကမ္မကတာယ ဘူမိယာ နိက္ခိတ္တာနိ။ ဇာနေယျာသိ တွံ, အာနန္ဒ, နယိမာနိ ဗီဇာနိ ဝုဍ္ဎိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇိဿန္တီ''တိ? ''ဧဝံ, ဘန္တေ''။ ''ဧဝမေဝံ ခေါ အဟံ, အာနန္ဒ, ဣဓေကစ္စံ ပုဂ္ဂလံ ဧဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာမိ – 'ဣမဿ ခေါ ပုဂ္ဂလဿ ဝိဇ္ဇမာနာ ကုသလာပိ ဓမ္မာ အကုသလာပိ ဓမ္မာ'တိ။ တမေနံ အပရေန သမယေန ဧဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာမိ – 'နတ္ထိ ဣမဿ ပုဂ္ဂလဿ တလဂ္ဂကောဋိနိတ္တုဒနမတ္တောပိ သုက္ကော ဓမ္မော, သမန္နာဂတောယံ ပုဂ္ဂလော ဧကန္တကာဠကေဟိ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ, ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇိဿတီ'တိ။ ဧဝမ္ပိ ခေါ, အာနန္ဒ, တထာဂတဿ ပုရိသပုဂ္ဂလော စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ဝိဒိတော ဟောတိ။ ဧဝမ္ပိ ခေါ, အာနန္ဒ, တထာဂတဿ ပုရိသိန္ဒြိယဉာဏံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ဝိဒိတံ ဟောတိ။ ဧဝမ္ပိ ခေါ, အာနန္ဒ, တထာဂတဿ အာယတိံ ဓမ္မသမုပ္ပာဒေါ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ဝိဒိတော ဟောတီ''တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''သက္ကာ နု ခေါ, ဘန္တေ, ဣမေသံ တိဏ္ဏံ ပုဂ္ဂလာနံ အပရေပိ တယော ပုဂ္ဂလာ သပ္ပဋိဘာဂါ ပညာပေတု''န္တိ? ''သက္ကာ, အာနန္ဒာ''တိ ဘဂဝါ အဝေါစ – ''ဣဓာဟံ, အာနန္ဒ, ဧကစ္စံ ပုဂ္ဂလံ ဧဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာမိ – 'ဣမဿ ခေါ ပုဂ္ဂလဿ ဝိဇ္ဇမာနာ ကုသလာပိ ဓမ္မာ အကုသလာပိ ဓမ္မာ'တိ။ တမေနံ အပရေန သမယေန ဧဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာမိ – 'ဣမဿ ခေါ ပုဂ္ဂလဿ ကုသလာ ဓမ္မာ အန္တရဟိတာ, အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္မုခီဘူတာ။ အတ္ထိ စ ခွဝဿ ကုသလမူလံ အသမုစ္ဆိန္နံ, တမ္ပိ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သမုဂ္ဃာတံ ဂစ္ဆတိ။ ဧဝမယံ ပုဂ္ဂလော အာယတိံ ပရိဟာနဓမ္မော ဘဝိဿတီ'တိ။ သေယျထာပိ, အာနန္ဒ, အင်္ဂါရာနိ အာဒိတ္တာနိ သမ္ပဇ္ဇလိတာနိ သဇောတိဘူတာနိ ပုထုသိလာယ နိက္ခိတ္တာနိ။ ဇာနေယျာသိ တွံ, အာနန္ဒ, နယိမာနိ အင်္ဂါရာနိ ဝုဍ္ဎိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇိဿန္တီ''တိ? ''ဧဝံ, ဘန္တေ''။ ''သေယျထာပိ တ ပန, အာနန္ဒ, သာယန္ဟသမယံ [သာယန္ဟသမယေ (သျာ. က.)] သူရိယေ ဩဂစ္ဆန္တေ, ဇာနေယျာသိ တွံ, အာနန္ဒ, အာလောကော အန္တရဓာယိဿတိ အန္ဓကာရော ပာတုဘဝိဿတီ''တိ? ''ဧဝံ, ဘန္တေ''။ ''သေယျထာပိ တ, ပနာနန္ဒ, အဘိဒေါ အဍ္ဎရတ္တံ ဘတ္တကာလသမယေ, ဇာနေယျာသိ တွံ, အာနန္ဒ, အာလောကော အန္တရဟိ

တော အန္ဓကာရော ဟာတုဘူတော''တိ? ''ဧဝံ, ဘန္တေ''။ ''ဧဝမေဝံ ခော အဟံ, အာနန္ဒ, ဣဓေကစ္စံ ပုဂ္ဂလံ ဇေဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာမိ – 'ဣမဿ ခော ပုဂ္ဂလဿ ဝိဇ္ဇမာနာ ကုသလာပိ ဓမ္မာ အကုသလာပိ ဓမ္မာ'တိ။ တမေနံ အပရေန သမယေန ဇေဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာမိ – 'ဣမဿ ခော ပုဂ္ဂလဿ ကုသလာ ဓမ္မာ အန္တရဟိတာ, အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္မုခီဘူတာ။ အတ္ထိ စ ခွဝဿ ကုသလမူလံ အသမုစ္ဆိန္နံ, တမှိ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သမုဂ္ဃာတံ ဂစ္ဆတိ။ ဧဝမယံ ပုဂ္ဂလော အာယတိံ ပရိဟာနဓမ္မော ဘဝိဿတီ'တိ။ ဧဝမ္ပိ ခော, အာနန္ဒ, တထာဂတဿ ပုရိသပုဂ္ဂလော စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ဝိဒိတော ဟောတိ။ ဧဝမ္ပိ ခော, အာနန္ဒ, တထာဂတဿ ပုရိသိန္ဒြိယဉာဏံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ဝိဒိတံ ဟောတိ။ ဧဝမ္ပိ ခော, အာနန္ဒ, တထာဂတဿ အာယတိံ ဓမ္မသမုပ္ပာဒော စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ဝိဒိတော ဟောတိ။

''ဣဓ ပနာဟံ, အာနန္ဒ, ဧကစ္စံ ပုဂ္ဂလံ ဇေဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာမိ – 'ဣမဿ ခော ပုဂ္ဂလဿ ဝိဇ္ဇမာနာ ကုသလာပိ ဓမ္မာ အကုသလာပိ ဓမ္မာ'တိ။ တမေနံ အပရေန သမယေန ဇေဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာမိ – 'ဣမဿ ခော ပုဂ္ဂလဿ အကုသလာ ဓမ္မာ အန္တရဟိတာ, ကုသလာ ဓမ္မာ သမ္မုခီဘူတာ။ အတ္ထိ စ ခွဝဿ အကုသလမူလံ အသမုစ္ဆိန္နံ, တမှိ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သမုဂ္ဃာတံ ဂစ္ဆတိ။ ဧဝမယံ ပုဂ္ဂလော အာယတိံ အပရိဟာနဓမ္မော ဘဝိဿတီ'တိ။ သေယျထာပိ, အာနန္ဒ, အင်္ဂါရာနိ အာဒိတ္တာနိ သမ္ပဇ္ဇလိတာနိ သဇောတိဘူတာနိ သုက္ခေ တိဏပုဉ္ဇေ ဝါ ကဋ္ဌပုဉ္ဇေ ဝါ နိက္ခိတ္တာနိ။ ဇာနေယျာသိ တွံ, အာနန္ဒ, ဣမာနိ အင်္ဂါရာနိ ဝုမိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇိဿန္တီ''တိ? ''ဧဝံ, ဘန္တေ''။ ''သေယျထာပိ တ ပနာနန္ဒ, ရတ္တိယာ ပစ္စူသသမယံ [ရတ္တိပစ္စူသသမယေ (က.)] သူရိယေ ဥဂ္ဂစ္ဆန္တေ, ဇာနေယျာသိ တွံ, အာနန္ဒ, အန္ဓကာရော အန္တရဓာယိဿတိ, အာလောကော ပာတုဘဝိဿတီ''တိ? ''ဧဝံ, ဘန္တေ''။ ''သေယျထာပိ တ ပနာနန္ဒ, အဘိဒေါ မဇ္ဈန္ဟိကေ ဘတ္တကာလသမယေ, ဇာနေယျာသိ တွံ, အာနန္ဒ, အန္ဓကာရော အန္တရဟိတော အာလောကော ပာတုဘူတော''တိ? ''ဧဝံ, ဘန္တေ''။ ''ဧဝမေဝံ ခော အဟံ, အာနန္ဒ, ဣဓေကစ္စံ ပုဂ္ဂလံ ဇေဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာမိ – 'ဣမဿ ခော ပုဂ္ဂလဿ ဝိဇ္ဇမာနာ ကုသလာပိ ဓမ္မာ အကုသလာပိ ဓမ္မာ'တိ။ တမေနံ အပရေန သမယေန ဇေဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာမိ – 'ဣမဿ ခော ပုဂ္ဂလဿ အကုသလာ ဓမ္မာ အန္တရဟိတာ, ကုသလာ ဓမ္မာ သမ္မုခီဘူတာ။ အတ္ထိ စ ခွဝဿ အကုသလမူလံ အသမုစ္ဆိန္နံ, တမှိ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သမုဂ္ဃာတံ ဂစ္ဆတိ။ ဧဝမယံ ပုဂ္ဂလော အာယတိံ အပရိဟာနဓမ္မော ဘဝိဿတီ'တိ။ ဧဝမ္ပိ ခော, အာနန္ဒ, တထာဂတဿ ပုရိသပုဂ္ဂလော စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ဝိဒိတော ဟောတိ။ ဧဝမ္ပိ ခော, အာနန္ဒ, တထာဂတဿ ပုရိသိန္ဒြိယဉာဏံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ဝိဒိတံ ဟောတိ။ ဧဝမ္ပိ ခော, အာနန္ဒ, တထာဂတဿ အာယတိံ ဓမ္မသမုပ္ပာဒော စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ဝိဒိတော ဟောတိ။

''ဣဓ ပနာဟံ, အာနန္ဒ, ဧကစ္စံ ပုဂ္ဂလံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာမိ – 'ဣမဿ ခော ပုဂ္ဂလဿ ဝိဇ္ဇမာနာ ကုသလာပိ ဓမ္မာ အကုသလာပိ ဓမ္မာ'တိ။ တမေနံ အပရေန သမယေန ဇေဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာမိ – 'နတ္ထိ ဣမဿ ပုဂ္ဂလဿ တလဂ္ဂကောဋိမတ္တောပိ အကုသလော ဓမ္မော, သမန္နာဂတောယံ ပုဂ္ဂလော ဧကန္တသုက္ကေဟိ အနဝဇ္ဇေဟိ ဓမ္မေဟိ, ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ပရိနိဗ္ဗာယိဿတီ'တိ။ သေယျထာပိ, အာနန္ဒ, အင်္ဂါရာနိ သီတာနိ နိဗ္ဗုတာနိ သုက္ခေ တိဏပုဉ္ဇေ ဝါ ကဋ္ဌပုဉ္ဇေ ဝါ နိက္ခိတ္တာနိ။ ဇာနေယျာသိ တွံ, အာနန္ဒ, နယိမာနိ အင်္ဂါရာနိ ဝုမိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇိဿန္တီ''တိ? ''ဧဝံ, ဘန္တေ''။ ''ဧဝမေဝံ ခော အဟံ, အာနန္ဒ, ဣဓေကစ္စံ ပုဂ္ဂလံ ဇေဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာမိ – 'ဣမဿ ခော ပုဂ္ဂလဿ ဝိဇ္ဇမာနာ ကုသလာပိ ဓမ္မာ အကုသလာပိ ဓမ္မာ'တိ။ တမေနံ အပရေန သမယေန ဇေဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာမိ – 'နတ္ထိ ဣမဿ ပုဂ္ဂလဿ တလဂ္ဂကောဋိမတ္တောပိ အကုသလော ဓမ္မော, သမန္နာဂတောယံ ပုဂ္ဂလော ဧကန္တသုက္ကေဟိ အနဝဇ္ဇေဟိ ဓမ္မေဟိ, ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ပရိနိဗ္ဗာယိဿတီ'တိ။ ဧဝမ္ပိ ခော, အာနန္ဒ, တထာဂတဿ ပုရိသပုဂ္ဂလော စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ဝိဒိတော ဟောတိ။ ဧဝမ္ပိ ခော, အာနန္ဒ, တထာဂတဿ ပုရိသိန္ဒြိယဉာဏံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ဝိဒိတံ ဟောတိ။ ဧဝမ္ပိ ခော, အာနန္ဒ, တထာဂတဿ အာယတိံ ဓမ္မသမုပ္ပာဒော စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ဝိဒိတော ဟောတိ။

''တတြာနန္ဒ, ယေ တေ ပုရိမာ တယော ပုဂ္ဂလာ တေသံ တိဏ္ဏံ ပုဂ္ဂလာနံ ဧကော အပရိဟာနဓမ္မော, ဧကော ပရိဟာနဓမ္မော, ဧကော အာပာယိကော နေရယိကော။ တတြာနန္ဒ, ယေမေ ပစ္ဆိမာ တယော ပုဂ္ဂလာ ဣမေသံ တိဏ္ဏံ ပုဂ္ဂလာနံ ဧကော ပရိဟာနဓမ္မော, ဧကော အပရိဟာနဓမ္မော, ဧကော ပရိနိဗ္ဗာနဓမ္မော''တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. နိဗ္ဗေဓိကသုတ္တံ

၆၃. “နိဗ္ဗေဓိကပရိယာယံ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မပရိယာယံ ဒေသေဿာမိ။ တံ သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိ ကရောထ; ဘာသိဿာမီ”တိ။ “ဧဝံ, ဘန္တေ”တိ ခော တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

“ကတမော စ သော, ဘိက္ခဝေ, နိဗ္ဗေဓိကပရိယာယော ဓမ္မပရိယာယော? ကာမာ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗာ, ကာမာနံ နိဒါနသမ္ဘဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော, ကာမာနံ ဝေမတ္တတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, ကာမာနံ ဝိပါကော ဝေဒိတဗ္ဗော, ကာမနိရောဓော [ကာမာနံ နိရောဓော (က.) ဧဝံ ဝေဒနာနိရောဓော-ဣစ္စာဒီသုပိ] ဝေဒိတဗ္ဗော, ကာမနိရောဓဂါမိနီ [ကာမာနံ နိရောဓဂါမိနီ (က.) ဧဝံ ဝေဒနာနိရောဓဂါမိနီ-ဣစ္စာဒီသုပိ] ပဋိပဒါ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

“ဝေဒနာ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗာ, ဝေဒနာနံ နိဒါနသမ္ဘဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော, ဝေဒနာနံ ဝေမတ္တတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, ဝေဒနာနံ ဝိပါကော ဝေဒိတဗ္ဗော, ဝေဒနာနိရောဓော ဝေဒိတဗ္ဗော, ဝေဒနာနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

“သညာ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗာ, သညာနံ နိဒါနသမ္ဘဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော, သညာနံ ဝေမတ္တတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, သညာနံ ဝိပါကော ဝေဒိတဗ္ဗော, သညာနိရောဓော ဝေဒိတဗ္ဗော, သညာနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

“အာသဝါ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗာ, အာသဝါနံ နိဒါနသမ္ဘဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော, အာသဝါနံ ဝေမတ္တတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, အာသဝါနံ ဝိပါကော ဝေဒိတဗ္ဗော, အာသဝနိရောဓော ဝေဒိတဗ္ဗော, အာသဝနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

“ကမ္မံ , ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗံ, ကမ္မာနံ နိဒါနသမ္ဘဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော, ကမ္မာနံ ဝေမတ္တတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, ကမ္မာနံ ဝိပါကော ဝေဒိတဗ္ဗော, ကမ္မနိရောဓော ဝေဒိတဗ္ဗော, ကမ္မနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

“ဒုက္ခံ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗံ, ဒုက္ခဿ နိဒါနသမ္ဘဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော, ဒုက္ခဿ ဝေမတ္တတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, ဒုက္ခဿ ဝိပါကော ဝေဒိတဗ္ဗော, ဒုက္ခနိရောဓော ဝေဒိတဗ္ဗော, ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

“‘ကာမာ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗာ, ကာမာနံ နိဒါနသမ္ဘဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော, ကာမာနံ ဝေမတ္တတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, ကာမာနံ ဝိပါကော ဝေဒိတဗ္ဗော, ကာမနိရောဓော ဝေဒိတဗ္ဗော, ကာမနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ ဝေဒိတဗ္ဗာ’တိ, ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ [မ. နိ. ၁.၁၆၆; သံ. နိ. ၄.၂၆၈]? ပဉ္စိမေ, ဘိက္ခဝေ, ကာမဂုဏာ – စက္ခုဝိညေယျာ ရူပါ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပါ ပိယရူပါ ကာမူပသံဟိတာ ရဇနီယာ, သောတဝိညေယျာ သဒ္ဒါ။ ဃာနဝိညေယျာ ဂန္ဓာ။ ဇိဝှာဝိညေယျာ ရသာ။ ကာယဝိညေယျာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပါ ပိယရူပါ ကာမူပသံဟိတာ ရဇနီယာ။ အပိ စ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, နေတေ ကာမာ ကာမဂုဏာ နာမေတေ [တေ ကာမဂုဏာ နာမ နေတေ ကာမာ (က.)] အရိယဿ ဝိနယေ ဝုစ္စန္တိ –

[ကထာ. ၅၁၄] “သင်္ကပ္ပရာဂေါ ပုရိသဿ ကာမော၊
နေတေ [န တေ (သျာ.)] ကာမာ ယာနိ စိတြာနိ လောကေ။
သင်္ကပ္ပရာဂေါ ပုရိသဿ ကာမော၊
တိဋ္ဌန္တိ စိတြာနိ တထေဝ လောကေ။
အထေတ္ထ ဓီရာ ဝိနယန္တိ ဆန္ဒ”န္တိ။

“ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ကာမာနံ နိဒါနသမ္ဘဝေါ? ဖဿော, ဘိက္ခဝေ, ကာမာနံ နိဒါနသမ္ဘဝေါ။

“ကတမာ စ, ဘိက္ခဝေ, ကာမာနံ ဝေမတ္တတာ? အညော, ဘိက္ခဝေ, ကာမော ရူပေသု, အညော ကာမော သဒ္ဒေသု, အညော ကာမော ဂန္ဓေသု, အညော ကာမော ရသေသု, အညော ကာမော ဖောဋ္ဌဗ္ဗေသု။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ကာမာနံ ဝေမတ္တတာ။

“ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ကာမာနံ ဝိပါကော? ယံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ကာမယမာနော တဇ္ဇံ တဇ္ဇံ အတ္တဘာဝံ အဘိနိဗ္ဗတ္တေတိ ပုညဘာဂိယံ ဝါ အပုညဘာဂိယံ ဝါ, အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ကာမာနံ ဝိပါကော။

“ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ကာမနိရောဓော? ဖဿနိရောဓော [ဖဿနိရောဓာ (သျာ.)], ဘိက္ခဝေ, ကာမနိရောဓော။ အယမေဝ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ ကာမနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ, သေယျထိဒံ – သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပော, သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္တော , သမ္မာအာဇီဝေါ, သမ္မာဝါယာမော, သမ္မာသတိ, သမ္မာသမာဓိ။

“ယတော ခော [ယတော စ ခော (ဗဟူသု)], ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ဧဝံ ကာမေ ပဇာနာတိ, ဧဝံ ကာမာနံ နိဒာနသမ္ဘဝံ ပဇာနာတိ, ဧဝံ ကာမာနံ ဝေမတ္တတံ ပဇာနာတိ, ဧဝံ ကာမာနံ ဝိပါကံ ပဇာနာတိ, ဧဝံ ကာမနိရောဓံ ပဇာနာတိ, ဧဝံ ကာမနိရောဓဂါမိနိံ ပဋိပဒံ ပဇာနာတိ, သော ဣမံ နိဗ္ဗေဓိကံ ဗြဟ္မစရိယံ ပဇာနာတိ ကာမနိရောဓံ။ ကာမာ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗာ။ပေ.။ ကာမနိရောဓဂါမိနီ [သဗ္ဗတ္ထပိ ဧဝမေဝ ဒိဿတိ] ပဋိပဒါ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

“ဝေဒနာ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗာ။ပေ.။ ဝေဒနာနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ, ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? တိဿော ဣမာ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒနာ – သုခါ ဝေဒနာ, ဒုက္ခာ ဝေဒနာ, အဒုက္ခမသုခါ ဝေဒနာ။

“ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒနာနံ နိဒာနသမ္ဘဝေါ? ဖဿော, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒနာနံ နိဒာနသမ္ဘဝေါ။

“ကတမာ စ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒနာနံ ဝေမတ္တတာ? အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, သာမိသာ သုခါ ဝေဒနာ, အတ္ထိ နိရာမိသာ သုခါ ဝေဒနာ, အတ္ထိ သာမိသာ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ, အတ္ထိ နိရာမိသာ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ, အတ္ထိ သာမိသာ အဒုက္ခမသုခါ ဝေဒနာ, အတ္ထိ နိရာမိသာ အဒုက္ခမသုခါ ဝေဒနာ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒနာနံ ဝေမတ္တတာ။

“ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒနာနံ ဝိပါကော ? ယံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိယမာနော [ဝေဒယမာနော (သျာ. ကံ.) အ. နိ. ၄.၂၃၃] တဇ္ဇံ တဇ္ဇံ အတ္တဘာဝံ အဘိနိဗ္ဗတ္တေတိ ပုညဘာဂိယံ ဝါ အပုညဘာဂိယံ ဝါ, အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒနာနံ ဝိပါကော။

“ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒနာနိရောဓော? ဖဿနိရောဓော [ဖဿနိရောဓာ (သျာ. ကံ. က.)], ဘိက္ခဝေ, ဝေဒနာနိရောဓော။ အယမေဝ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ ဝေဒနာနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ, သေယျထိဒံ – သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ.။ သမ္မာသမာဓိ။

“ယတော ခော, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ဧဝံ ဝေဒနံ ပဇာနာတိ, ဧဝံ ဝေဒနာနံ နိဒာနသမ္ဘဝံ ပဇာနာတိ, ဧဝံ ဝေဒနာနံ ဝေမတ္တတံ ပဇာနာတိ, ဧဝံ ဝေဒနာနံ ဝိပါကံ ပဇာနာတိ, ဧဝံ ဝေဒနာနိရောဓံ ပဇာနာတိ, ဧဝံ ဝေဒနာနိရောဓဂါမိနိံ ပဋိပဒံ ပဇာနာတိ။ သော ဣမံ နိဗ္ဗေဓိကံ ဗြဟ္မစရိယံ ပဇာနာတိ ဝေဒနာနိရောဓံ။ ဝေဒနာ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗာ။ပေ.။ ဝေဒနာနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

“သညာ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗာ။ပေ.။ သညာနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ, ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ဆယိမာ, ဘိက္ခဝေ, သညာ – ရူပသညာ, သဒ္ဒသညာ, ဂန္ဓသညာ, ရသသညာ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗသညာ, ဓမ္မသညာ။

“ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, သညာနံ နိဒာနသမ္ဘဝေါ? ဖဿော, ဘိက္ခဝေ, သညာနံ နိဒာနသမ္ဘဝေါ။

“ကတမာ စ, ဘိက္ခဝေ, သညာနံ ဝေမတ္တတာ? အညာ, ဘိက္ခဝေ, သညာ ရူပေသု, အညာ သညာ သဒ္ဒေသု [အညာ ဘိက္ခဝေ ရူပေသု သညာ အညာ သဒ္ဒေသု သညာ (က.) ဧဝံ သေသေသုပိ], အညာ သညာ ဂန္ဓေသု, အညာ သညာ ရသေသု, အညာ သညာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေသု, အညာ သညာ ဓမ္မေသု ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, သညာနံ ဝေမတ္တတာ။

“ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, သညာနံ ဝိပါကော? ဝေါဟာရဝေပက္ကံ [ဝေါဟာရဝေပက္ကာဟံ (သျာ. ပီ.), ဝေါဟာရပက္ကာဟံ (သီ.)], ဘိက္ခဝေ, သညံ [သညာ (သျာ. ပီ.)] ဝဒာမိ။ ယထာ ယထာ နံ သဉ္ဇာနာတိ တထာ တထာ ဝေါဟရတိ, ဧဝံ သညီ အဟောသိန္တိ [အဟောသီတိ (က.)]။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, သညာနံ ဝိပါကော။

“ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, သညာနိရောဓော? ဖဿနိရောဓော, [ဖဿနိရောဓာ (သျာ. က.)] ဘိက္ခဝေ, သညာနိရောဓော။ အယမေဝ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ သညာနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ, သေယျထိဒံ – သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ.။ သမ္မာသမာဓိ။

“ယတော ခော, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ဧဝံ သညံ ပဇာနာတိ, ဧဝံ သညာနံ နိဒာနသမ္ဘဝံ ပဇာနာတိ, ဧဝံ သညာနံ ဝေမတ္တတံ ပဇာနာတိ, ဧဝံ သညာနံ ဝိပါကံ ပဇာနာတိ, ဧဝံ သညာနိရောဓံ ပဇာနာတိ, ဧဝံ သညာနိရောဓဂါမိနိံ ပဋိပဒံ ပဇာနာတိ, သော ဣမံ နိဗ္ဗေဓိကံ ဗြဟ္မစရိယံ ပဇာနာတိ သညာနိရောဓံ။ သညာ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗာ။ပေ.။ သညာနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ။ ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

“အာသဝါ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗာ။ပေ.။ အာသဝနိရောဓဂါမိနီ [သဗ္ဗတ္ထပိ ဧဝမေဝ ဒိဿတိ] ပဋိပဒါ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ, ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? တယောမေ, ဘိက္ခဝေ, အာသဝါ – ကာမာသဝေါ, ဘဝါသဝေါ, အဝိဇ္ဇာသဝေါ။

“ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အာသဝါနံ နိဒာနသမ္ဘဝေါ? အဝိဇ္ဇာ, ဘိက္ခဝေ, အာသဝါနံ နိဒာနသမ္ဘဝေါ။

“ကတမာ စ, ဘိက္ခဝေ, အာသဝါနံ ဝေမတ္တတာ? အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, အာသဝါ နိရယဂမနီယာ [နိရယဂါမိနိယာ (သီ. က.)], အတ္ထိ အာသဝါ တိရစ္ဆာနယောနိဂမနီယာ, အတ္ထိ အာသဝါ ပေတ္တိဝိသယဂမနီယာ, အတ္ထိ အာသဝါ မနုဿလောကဂမနီယာ, အတ္ထိ အာသဝါ ဒေဝလောကဂမနီယာ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အာသဝါနံ ဝေမတ္တတာ။

“ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အာသဝါနံ ဝိပါကော? ယံ ခော, ဘိက္ခဝေ, အဝိဇ္ဇာဂတော တဇ္ဇံ တဇ္ဇံ အတ္တဘာဝံ အဘိနိဗ္ဗတ္တေတိ ပုညဘာဂိယံ ဝါ အပုညဘာဂိယံ ဝါ, အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အာသဝါနံ ဝိပါကော။

“ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အာသဝနိရောဓော? အဝိဇ္ဇာနိရောဓော, ဘိက္ခဝေ, အာသဝနိရောဓော။ အယမေဝ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ အာသဝနိရောဓဂါမိနီ [သဗ္ဗတ္ထပိ ဧဝမေဝ ဒိဿတိ] ပဋိပဒါ, သေယျထိဒံ – သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ.။ သမ္မာသမာဓိ။

“ယတော ခော, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ဧဝံ အာသဝေ ပဇာနာတိ, ဧဝံ အာသဝါနံ နိဒာနသမ္ဘဝံ ပဇာနာတိ, ဧဝံ အာသဝါနံ ဝေမတ္တတံ ပဇာနာတိ, ဧဝံ အာသဝါနံ ဝိပါကံ ပဇာနာတိ, ဧဝံ အာသဝါနံ နိရောဓံ ပဇာနာတိ, ဧဝံ အာသဝါနံ နိရောဓဂါမိနိံ ပဋိပဒံ ပဇာနာတိ, သော ဣမံ နိဗ္ဗေဓိကံ ဗြဟ္မစရိယံ ပဇာနာတိ အာသဝနိရောဓံ။ အာသဝါ , ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗာ။ပေ.။ အာသဝနိရောဓဂါမိနီ [သဗ္ဗတ္ထပိ ဧဝမေဝ ဒိဿတိ] ပဋိပဒါ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ။ ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

“ကမ္မံ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗံ။ပေ.။ ကမ္မနိရောဓဂါမိနီ [သဗ္ဗတ္ထပိ ဧဝမေဝ ဒိဿတိ] ပဋိပဒါ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ, ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? [ကထာ. ၅၃၉] စေတနာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ကမ္မံ ဝဒာမိ။ စေတယိတွာ ကမ္မံ ကရောတိ – ကာယေန ဝါစာယ မနသာ။

“ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ကမ္မာနံ နိဒာနသမ္ဘဝေါ? ဖဿော, ဘိက္ခဝေ, ကမ္မာနံ နိဒာနသမ္ဘဝေါ။

“ကတမာ စ, ဘိက္ခဝေ, ကမ္မာနံ ဝေမတ္တတာ? အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, ကမ္မံ နိရယဝေဒနီယံ, အတ္ထိ ကမ္မံ တိရစ္ဆာနယောနိဝေဒနီယံ, အတ္ထိ ကမ္မံ ပေတ္တိဝိသယဝေဒနီယံ, အတ္ထိ ကမ္မံ မနုဿလောကဝေဒနီယံ, အတ္ထိ ကမ္မံ ဒေဝလောကဝေဒနီယံ ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ကမ္မာနံ ဝေမတ္တတာ။

“ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ကမ္မာနံ ဝိပာကော? တိဝိဓာဟံ [ဣမာဟံ (က.)], ဘိက္ခဝေ, ကမ္မာနံ ဝိပာကံ ဝဒာမိ – ဒိဋ္ဌေဝ [ဒိဋ္ဌေ တ (သီ.)] ဓမ္မေ, ဥပပဇ္ဇေ တ [ဥပပဇ္ဇံ တ (က. သီ., အ. နိ. ၁၀.၂၁၇), ဥပပဇ္ဇ တ (?), မ. နိ. ၃.၃၀၃ ဟဋ္ဌိယာ တဒတ္ထဝဏ္ဏနာယ စ သံသန္ဒေတဗ္ဗံ], အပရေ တ ပရိယာယေ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ကမ္မာနံ ဝိပာကော။

“ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ကမ္မနိရောဓော? ဖဿနိရောဓာ, [ဖဿနိရောဓာ (က. သီ. သျာ. က.)] ဘိက္ခဝေ, ကမ္မနိရောဓော။ အယမေဝ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ ကမ္မနိရောဓဂါမိနီ [သဗ္ဗတ္ထပိ ဧဝမေဝ ဒိဿတိ] ပဋိပဒါ, သေယျထိဒံ – သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ.။ သမ္မာသမာဓိ။

“ယတော ခော, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ဧဝံ ကမ္မံ ပဇာနာတိ, ဧဝံ ကမ္မာနံ နိဒာနသမ္ဘဝံ ပဇာနာတိ, ဧဝံ ကမ္မာနံ ဝေမတ္တတံ ပဇာနာတိ, ဧဝံ ကမ္မာနံ ဝိပာကံ ပဇာနာတိ, ဧဝံ ကမ္မနိရောဓံ ပဇာနာတိ, ဧဝံ ကမ္မနိရောဓဂါမိနိံ ပဋိပဒံ ပဇာနာတိ, သော ဣမံ နိဗ္ဗေဓိကံ ဗြဟ္မစရိယံ ပဇာနာတိ ကမ္မနိရောဓံ။ ကမ္မံ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗံ။ပေ.။ ကမ္မနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

“ဒုက္ခံ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗံ, ဒုက္ခဿ နိဒာနသမ္ဘဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော, ဒုက္ခဿ ဝေမတ္တတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, ဒုက္ခဿ ဝိပာကော ဝေဒိတဗ္ဗော, ဒုက္ခနိရောဓော ဝေဒိတဗ္ဗော, ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ။ ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ, ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ဇာတိပိ ဒုက္ခာ, ဇရာပိ ဒုက္ခာ, ဗျာဓိပိ ဒုက္ခော [ဗျာဓိပိ ဒုက္ခာ (သျာ. ပီ. က.)], မရဏမ္ပိ ဒုက္ခံ, သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာပိ ဒုက္ခာ, ယမ္ပိစ္ဆံ န လဘတိ တမ္ပိ ဒုက္ခံ, သံခိတ္တေန ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ [ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာပိ (က.)] ဒုက္ခာ။

“ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခဿ နိဒာနသမ္ဘဝေါ? တဏှာ, ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခဿ နိဒာနသမ္ဘဝေါ။

“ကတမာ စ, ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခဿ ဝေမတ္တတာ? အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခံ အဓိမတ္တံ, အတ္ထိ ပရိတ္တံ, အတ္ထိ ဒန္ဓဝိရာဂိ, အတ္ထိ ခိပ္ပဝိရာဂိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခဿ ဝေမတ္တတာ။

“ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခဿ ဝိပာကော? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ယေန ဒုက္ခေန အဘိဘူတော ပရိယာဒိန္နစိတ္တော [ပရိယာဒိဏ္ဏစိတ္တော (က.)] သောစတိ ကိလမတိ ပရိဒေဝတိ, ဥရတ္တာဠိံ ကန္ဒတိ, သမ္မောဟံ အာပဇ္ဇတိ, ယေန ဝါ ပန ဒုက္ခေန အဘိဘူတော ပရိယာဒိန္နစိတ္တော ဗဟိဒ္ဓါ ပရိယေဋ္ဌိံ အာပဇ္ဇတိ – ‘ကော [သော န (က.)] ဧကပဒံ ဒွိပဒံ ဇာနာတိ [ပဇာနာတိ (က.)] ဣမဿ ဒုက္ခဿ နိရောဓာယာ’တိ? သမ္မောဟဝေပက္ကံ ဝါဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခံ ဝဒါမိ ပရိယေဋ္ဌိဝေပက္ကံ ဝါ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခဿ ဝိပာကော။

“ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခနိရောဓော? တဏှာနိရောဓာ, [တဏှာနိရောဓာ (က. သီ. သျာ. က.)] ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခနိရောဓော။ အယမေဝ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ ဒုက္ခဿ နိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ, သေယျထိဒံ – သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ.။ သမ္မာသမာဓိ။

“ယတော ခော, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ဧဝံ ဒုက္ခံ ပဇာနာတိ, ဧဝံ ဒုက္ခဿ နိဒာနသမ္ဘဝံ ပဇာနာတိ, ဧဝံ ဒုက္ခဿ ဝေမတ္တတံ ပဇာနာတိ, ဧဝံ ဒုက္ခဿ ဝိပာကံ ပဇာနာတိ, ဧဝံ ဒုက္ခနိရောဓံ ပဇာနာတိ, ဧဝံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိံ ပဋိပဒံ ပဇာနာတိ, သော ဣမံ နိဗ္ဗေဓိကံ ဗြဟ္မစရိယံ ပဇာနာတိ ဒုက္ခနိရောဓံ။ ဒုက္ခံ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗံ, ဒုက္ခဿ နိဒာနသမ္ဘဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော, ဒုက္ခဿ ဝေမတ္တတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, ဒုက္ခဿ ဝိပာကော ဝေဒိတဗ္ဗော, ဒုက္ခနိရောဓော ဝေဒိတဗ္ဗော, ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ။ ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

“အယံ ခော သော, ဘိက္ခဝေ, နိဗ္ဗေဓိကပရိယာယော ဓမ္မပရိယာယော”တိ။ နဝမံ။

၁၀. သီဟနာဒသုတ္တံ

၆၄. [မ. နိ. ၁.၁၄၈; ဝိဘ. ၇၆၀; အ. နိ. ၁၀.၂၁; ပဋိ. မ. ၂.၄၄] ‘‘ဆယိမာနိ , ဘိက္ခဝေ, တထာဂတဿ တထာဂတဗလာနိ, ယေဟိ ဗလေဟိ သမန္နာဂတော တထာဂတော အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတိ, ပရိသာသု သီဟနာဒံ နဒတိ, ဗြဟ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတိ။ ကတမာနိ ဆ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော ဌာနဉ္စ ဌာနတော အဋ္ဌာနဉ္စ အဋ္ဌာနတော ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော ဌာနဉ္စ ဌာနတော အဋ္ဌာနဉ္စ အဋ္ဌာနတော ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ဣဒမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတဿ တထာဂတဗလံ ဟောတိ, ယံ ဗလံ အာဂမ္မ တထာဂတော အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတိ, ပရိသာသု သီဟနာဒံ နဒတိ, ဗြဟ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတိ။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာနံ ကမ္မသမာဒာနာနံ ဌာနသော ဟေတုသော ဝိပာကံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာနံ ကမ္မသမာဒာနာနံ ဌာနသော ဟေတုသော ဝိပာကံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ဣဒမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတဿ တထာဂတဗလံ ဟောတိ, ယံ ဗလံ အာဂမ္မ တထာဂတော အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတိ, ပရိသာသု သီဟနာဒံ နဒတိ, ဗြဟ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတိ။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော ဈာနဝိမောက္ခသမာဓိသမာပတ္တီနံ သံကိလေသံ ဝေါဒာနံ ဝုဋ္ဌာနံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော။ပေ။ ဣဒမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတဿ တထာဂတဗလံ ဟောတိ, ယံ ဗလံ အာဂမ္မ တထာဂတော အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတိ, ပရိသာသု သီဟနာဒံ နဒတိ, ဗြဟ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတိ။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ, သေယျထိဒံ – ဧကမ္ပိ ဇာတိံ, ဒ္ဝေပိ ဇာတိယော။ပေ။ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ, သေယျထိဒံ – ဧကမ္ပိ ဇာတိံ, ဒ္ဝေပိ ဇာတိယော။ပေ။ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ။ ဣဒမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတဿ တထာဂတဗလံ ဟောတိ, ယံ ဗလံ အာဂမ္မ တထာဂတော အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတိ, ပရိသာသု သီဟနာဒံ နဒတိ, ဗြဟ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတိ။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန။ပေ။ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန။ပေ။ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ, ဣဒမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတဿ တထာဂတဗလံ ဟောတိ, ယံ ဗလံ အာဂမ္မ တထာဂတော အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတိ, ပရိသာသု သီဟနာဒံ နဒတိ, ဗြဟ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတိ။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော အာသဝါနံ ခယာ။ပေ။ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော အာသဝါနံ ခယာ။ပေ။ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, ဣဒမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတဿ တထာဂတဗလံ ဟောတိ, ယံ ဗလံ အာဂမ္မ တထာဂတော အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတိ, ပရိသာသု သီဟနာဒံ နဒတိ, ဗြဟ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတိ။ ဣမာနိ ခော, ဘိက္ခဝေ , ဆ တထာဂတဿ တထာဂတဗလာနိ, ယေဟိ ဗလေဟိ သမန္နာဂတော တထာဂတော အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတိ, ပရိသာသု သီဟနာဒံ နဒတိ, ဗြဟ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတိ။

‘‘တတြ စေ, ဘိက္ခဝေ, ပရေ တထာဂတံ ဌာနဉ္စ ဌာနတော အဋ္ဌာနဉ္စ အဋ္ဌာနတော ယထာဘူတံ ဉာဏေန ဥပသင်္ကမိတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆန္တိ။ ယထာ ယထာ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတဿ ဌာနဉ္စ ဌာနတော အဋ္ဌာနဉ္စ အဋ္ဌာနတော ယထာဘူတံ ဉာဏံ ဝိဒိတံ တထာ တထာ တေသံ တထာဂတော ဌာနဉ္စ ဌာနတော အဋ္ဌာနဉ္စ အဋ္ဌာနတော ယထာဘူတံ ဉာဏေန ပဉှံ ပုဋ္ဌော ဗျာကရောတိ။

‘‘တတြ စေ, ဘိက္ခဝေ, ပရေ တထာဂတံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာနံ ကမ္မသမာဒာနာနံ ဌာနသော ဟေတုသော ဝိပာကံ ယထာဘူတံ ဉာဏေန ဥပသင်္ကမိတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆန္တိ။ ယထာ ယထာ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတဿ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာနံ ကမ္မသမာဒာနာနံ ဌာနသော ဟေတုသော ဝိပာကံ ယထာဘူတံ ဉာဏံ ဝိဒိတံ တထာ တထာ တေသံ တထာဂတော အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာနံ ကမ္မသမာဒာနာနံ ဌာနသော ဟေတုသော ဝိပာကံ ယထာဘူတံ ဉာဏေန ပဉှံ ပုဋ္ဌော ဗျာကရောတိ။

“တတ္ရ စေ, ဘိက္ခဝေ, ပရေ တထာဂတံ ဈာနဝိမောက္ခသမာဓိသမာပတ္တီနံ သံကိလေသံ ဝေါဒါနံ ဝုဋ္ဌာနံ ယထာဘူတံ ဉာဏေန ဥပသင်္ကမိတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆိဿန္တိ။ ယထာ ယထာ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတဿ ဈာနဝိမောက္ခသမာဓိသမာပတ္တီနံ သံကိလေသံ ဝေါဒါနံ ဝုဋ္ဌာနံ ယထာဘူတံ ဉာဏံ ဝိဒိတံ, တထာ တထာ တေသံ တထာဂတော ဈာနဝိမောက္ခသမာဓိသမာပတ္တီနံ သံကိလေသံ ဝေါဒါနံ ဝုဋ္ဌာနံ ယထာဘူတံ ဉာဏေန ပဉှံ ပုဋ္ဌော ဗျာကရောတိ။

“တတ္ရ စေ, ဘိက္ခဝေ, ပရေ တထာဂတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိံ ယထာဘူတံ ဉာဏေန ဥပသင်္ကမိတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆိဿန္တိ။ ယထာ ယထာ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတဿ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိံ ယထာဘူတံ ဉာဏံ ဝိဒိတံ, တထာ တထာ တေသံ တထာဂတော ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိံ ယထာဘူတံ ဉာဏေန ပဉှံ ပုဋ္ဌော ဗျာကရောတိ။

“တတ္ရ စေ, ဘိက္ခဝေ, ပရေ တထာဂတံ သတ္တာနံ စုတူပပါတံ ယထာဘူတံ ဉာဏေန ဥပသင်္ကမိတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆိဿန္တိ။ ယထာ ယထာ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတဿ သတ္တာနံ စုတူပပါတံ ယထာဘူတံ ဉာဏံ ဝိဒိတံ, တထာ တထာ တေသံ တထာဂတော သတ္တာနံ စုတူပပါတံ ယထာဘူတံ ဉာဏေန ပဉှံ ပုဋ္ဌော ဗျာကရောတိ။

“တတ္ရ စေ, ဘိက္ခဝေ, ပရေ တထာဂတံ အာသဝါနံ ခယာ။ပေ။ ယထာဘူတံ ဉာဏေန ဥပသင်္ကမိတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆိဿန္တိ။ ယထာ ယထာ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတဿ အာသဝါနံ ခယာ။ပေ။ ယထာဘူတံ ဉာဏံ ဝိဒိတံ, တထာ တထာ တေသံ တထာဂတော အာသဝါနံ ခယာ။ပေ။ ယထာဘူတံ ဉာဏေန ပဉှံ ပုဋ္ဌော ဗျာကရောတိ။

“တတ္ရ, ဘိက္ခဝေ, ယမ္ပိဒံ [ယမိဒံ (သီ. ပီ.), ယဒိဒံ (က.)] ဌာနဉ္စ ဌာနတော အဋ္ဌာနဉ္စ အဋ္ဌာနတော ယထာဘူတံ ဉာဏံ တမ္ပိ သမာဟိတဿ ဝဒါမိ နော အသမာဟိတဿ။ ယမ္ပိဒံ [ယဒိဒံ (က.)] အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာနံ ကမ္မသမာဒာနာနံ ဌာနသော ဟေတုသော ဝိပါကံ ယထာဘူတံ ဉာဏံ တမ္ပိ သမာဟိတဿ ဝဒါမိ နော အသမာဟိတဿ။ ယမ္ပိဒံ [ယဒိဒံ (က.)] ဈာနဝိမောက္ခသမာဓိသမာပတ္တီနံ သံကိလေသံ ဝေါဒါနံ ဝုဋ္ဌာနံ ယထာဘူတံ ဉာဏံ တမ္ပိ သမာဟိတဿ ဝဒါမိ နော အသမာဟိတဿ။ ယမ္ပိဒံ [ယဒိဒံ (က.)] ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိံ ယထာဘူတံ ဉာဏံ တမ္ပိ သမာဟိတဿ ဝဒါမိ နော အသမာဟိတဿ။ ယမ္ပိဒံ [ယဒိဒံ (က.)] သတ္တာနံ စုတူပပါတံ ယထာဘူတံ ဉာဏံ တမ္ပိ သမာဟိတဿ ဝဒါမိ နော အသမာဟိတဿ။ ယမ္ပိဒံ [ယဒိဒံ (က.)] အာသဝါနံ ခယာ။ပေ။ ယထာဘူတံ ဉာဏံ တမ္ပိ သမာဟိတဿ ဝဒါမိ နော အသမာဟိတဿ။ ဣတိ ခော , ဘိက္ခဝေ, သမာဓိ မဂ္ဂေါ, အသမာဓိ ကုမ္မဂ္ဂေါ”တိ။ ဒသမံ။

မဟာဝဂ္ဂေါ ဆဋ္ဌော။ [ပဉ္စမော (သျာ. က.)]

တဿုဒ္ဒါနံ –

သောဏော ဖဂ္ဂုနော ဘိဇာတိ၊ အာသဝ အရုဟတ္တိ စ။
မဇ္ဈေ ဉာဏံ နိဗ္ဗေဓိကံ၊ သီဟနာဒေတိ တေ ဒသာတိ။

၇. ဒေဝတာဝဂ္ဂော

၁. အနာဂါမိဖလသုတ္တံ

၆၅. “ဆ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော အနာဂါမိဖလံ သစ္ဆိကာတုံ။ ကတမေ ဆ? အဿဒ္ဓိယံ, အဟိရိကံ, အနောတ္တပ္ပံ, ကောသဇ္ဇံ, မုဋ္ဌဿစ္စံ, ဒုပ္ပညတံ – ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆ ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော အနာဂါမိဖလံ သစ္ဆိကာတုံ။

“ဆ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော အနာဂါမိဖလံ သစ္ဆိကာတုံ။ ကတမေ ဆ? အဿဒ္ဓိယံ, အဟိရိကံ, အနောတ္တပ္ပံ, ကောသဇ္ဇံ, မုဋ္ဌဿစ္စံ, ဒုပ္ပညတံ – ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆ ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော အနာဂါမိဖလံ သစ္ဆိကာတု”န္တိ။ ပဌမံ။

၂. အရဟတ္တသုတ္တံ

၆၆. “ဆ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော အရဟတ္တံ သစ္ဆိကာတုံ။ ကတမေ ဆ? ထိနံ [ထီနံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)], မိဒ္ဓံ, ဥဒ္ဓစ္စံ, ကုက္ကုစ္စံ, အဿဒ္ဓိယံ, ပမာဒံ – ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆ ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော အရဟတ္တံ သစ္ဆိကာတုံ။

“ဆ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော အရဟတ္တံ သစ္ဆိကာတုံ။ ကတမေ ဆ? ထိနံ, မိဒ္ဓံ, ဥဒ္ဓစ္စံ, ကုက္ကုစ္စံ, အဿဒ္ဓိယံ, ပမာဒံ – ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆ ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော အရဟတ္တံ သစ္ဆိကာတု”န္တိ။ ဒုတိယံ။

၃. မိတ္တသုတ္တံ

၆၇. “‘သော ဝတ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပာပမိတ္တော ပာပသဟာယော ပာပသမ္ပဝင်္ကော, ပာပမိတ္တော [ပာပကေ မိတ္တေ (က.)] သေဝမာနော ဘဇမာနော ပယိရုပါသမာနော, တေသဉ္စ ဒိဋ္ဌာနုဂတိံ အာပဇ္ဇမာနော အာဘိသမာစာရိကံ ဓမ္မံ ပရိပူရေဿတီ’တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ‘အာဘိသမာစာရိကံ ဓမ္မံ အပရိပူရေတွာ သေခံ ဓမ္မံ ပရိပူရေဿတီ’တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ‘သေခံ ဓမ္မံ အပရိပူရေတွာ သီလာနိ ပရိပူရေဿတီ’တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ‘သီလာနိ အပရိပူရေတွာ ကာမရာဂံ ဝါ ရူပရာဂံ ဝါ အရူပရာဂံ ဝါ ပဇဟိဿတီ’တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။

“‘သော ဝတ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကလျာဏမိတ္တော ကလျာဏသဟာယော ကလျာဏသမ္ပဝင်္ကော, ကလျာဏမိတ္တေ သေဝမာနော ဘဇမာနော ပယိရုပါသမာနော, တေသဉ္စ ဒိဋ္ဌာနုဂတိံ အာပဇ္ဇမာနော အာဘိသမာစာရိကံ ဓမ္မံ ပရိပူရေဿတီ’တိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။ ‘အာဘိသမာစာရိကံ ဓမ္မံ ပရိပူရေတွာ သေခံ ဓမ္မံ ပရိပူရေဿတီ’တိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။ ‘သေခံ ဓမ္မံ ပရိပူရေတွာ သီလာနိ ပရိပူရေဿတီ’တိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။ ‘သီလာနိ ပရိပူရေတွာ ကာမရာဂံ ဝါ ရူပရာဂံ ဝါ အရူပရာဂံ ဝါ ပဇဟိဿတီ’တိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ”တိ။ တတိယံ။

၄. သင်္ဂဏိကာရာမသုတ္တံ

၆၈. “‘သော ဝတ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သင်္ဂဏိကာရာမော သင်္ဂဏိကရတော သင်္ဂဏိကာရာမတံ အနုယုတ္တော, ဂဏာရာမော ဂဏရတော ဂဏာရာမတံ အနုယုတ္တော, ဧကော ပဝိဝေကေ အဘိရမိဿတီ’တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ‘ဧကော ပဝိဝေကေ အနဘိရမန္တော စိတ္တဿ နိမိတ္တံ ဂဟေဿတီ’တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ‘စိတ္တဿ နိမိတ္တံ အဂဏှန္တော သမ္မာဒိဋ္ဌိံ ပရိပူရေဿတီ’တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ‘သမ္မာဒိဋ္ဌိံ အပရိပူရေတွာ သမ္မာသမာဓိံ ပရိပူရေဿတီ’တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ‘သမ္မာသမာဓိံ အပရိပူရေတွာ သံယောဇနာနိ ပဇဟိဿတီ’တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ‘သံယောဇနာနိ အပ္ပဟာယ နိဗ္ဗာနံ သစ္ဆိကရိဿတီ’တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။

‘‘‘သော ဝတ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု န သင္ဂဏိကာရာမော န သင္ဂဏိကရတော န သင္ဂဏိကာရာမတံ အနုယုတ္တော, န ဂဏာရာမော န ဂဏရတော န ဂဏာရာမတံ အနုယုတ္တော, ဧကော ပဝိဝေကေ အဘိရမိဿတီ’တိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။ ‘ဧကော ပဝိဝေကေ အဘိရမန္တော စိတ္တဿ နိမိတ္တံ ဂဟေဿတီ’တိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။ ‘စိတ္တဿ နိမိတ္တံ ဂဏှန္တော သမ္မာဒိဋ္ဌိံ ပရိပူရေဿတီ’တိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။ ‘သမ္မာဒိဋ္ဌိံ ပရိပူရေတွာ သမ္မာသမာဓိံ ပရိပူရေဿတီ’တိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။ ‘သမ္မာသမာဓိံ ပရိပူရေတွာ သံယောဇနာနိ ပဇဟိဿတီ’တိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။ ‘သံယောဇနာနိ ပဟာယ နိဗ္ဗာနံ သစ္ဆိကရိဿတီ’တိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ’’တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. ဒေဝတာသုတ္တံ

၆၉. အထ ခေါ အညတရာ ဒေဝတာ အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏာ ကေဝလကပ္ပံ ဇေတဝနံ ဩဘာသေတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတာ ခေါ သာ ဒေဝတာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘ဆယိမေ, ဘန္တေ, ဓမ္မာ ဘိက္ခုနော အပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ။ ကတမေ ဆ? သတ္ထုဂါရဝတာ, ဓမ္မဂါရဝတာ, သင်္ဃဂါရဝတာ, သိက္ခာဂါရဝတာ, သောဝစဿတာ, ကလျာဏမိတ္တတာ – ဣမေ ခေါ, ဘန္တေ, ဆ ဓမ္မာ ဘိက္ခုနော အပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ’’တိ။ ဣဒမဝေါစ သာ ဒေဝတာ။ သမနုညော သတ္ထာ အဟောသိ။ အထ ခေါ သာ ဒေဝတာ ‘‘သမနုညော မေ သတ္ထာ’’တိ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ တတ္ထေဝန္တရဓာယိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ‘‘ဣမံ , ဘိက္ခဝေ, ရတ္တိံ အညတရာ ဒေဝတာ အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏာ ကေဝလကပ္ပံ ဇေတဝနံ ဩဘာသေတွာ ယေနာဟံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ မံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတာ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သာ ဒေဝတာ မံ ဧတဒဝေါစ – ‘ဆယိမေ, ဘန္တေ, ဓမ္မာ ဘိက္ခုနော အပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ။ ကတမေ ဆ? သတ္ထုဂါရဝတာ, ဓမ္မဂါရဝတာ, သင်္ဃဂါရဝတာ, သိက္ခာဂါရဝတာ, သောဝစဿတာ, ကလျာဏမိတ္တတာ – ဣမေ ခေါ, ဘန္တေ, ဆ ဓမ္မာ ဘိက္ခုနော အပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ’တိ။ ဣဒမဝေါစ, ဘိက္ခဝေ, သာ ဒေဝတာ။ ဣဒံ ဝတွာ မံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ တတ္ထေဝန္တရဓာယီ’’တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘ဣမဿ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဧဝံ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အာဇာနာမိ။ ဣဓ, ဘန္တေ, ဘိက္ခု အတ္တနာ စ သတ္ထုဂါရဝေါ ဟောတိ သတ္ထုဂါရဝတာယ စ ဝဏ္ဏဝါဒီ။ ယေ စညေ ဘိက္ခူ န သတ္ထုဂါရဝါ တေ စ သတ္ထုဂါရဝတာယ သမာဒပေတိ။ ယေ စညေ ဘိက္ခူ သတ္ထုဂါရဝါ တေသဉ္စ ဝဏ္ဏံ ဘဏတိ ဘူတံ တစ္ဆံ ကာလေန။ အတ္တနာ စ ဓမ္မဂါရဝေါ ဟောတိ။ပေ.။ သင်္ဃဂါရဝေါ ဟောတိ။ သိက္ခာဂါရဝေါ ဟောတိ ။ သုဝစော ဟောတိ။ ကလျာဏမိတ္တော ဟောတိ ကလျာဏမိတ္တတာယ စ ဝဏ္ဏဝါဒီ။ ယေ စညေ ဘိက္ခူ န ကလျာဏမိတ္တာ တေ စ ကလျာဏမိတ္တတာယ သမာဒပေတိ။ ယေ စညေ ဘိက္ခူ ကလျာဏမိတ္တာ တေသဉ္စ ဝဏ္ဏံ ဘဏတိ ဘူတံ တစ္ဆံ ကာလေန ။ ဣမဿ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဧဝံ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အာဇာနာမီ’’တိ။

‘‘သာဓု သာဓု, သာရိပုတ္တ! သာဓု ခေါ တွံ, သာရိပုတ္တ, ဣမဿ မယာ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဧဝံ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အာဇာနာသိ။ ဣဓ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု အတ္တနာ စ သတ္ထုဂါရဝေါ ဟောတိ သတ္ထုဂါရဝတာယ စ ဝဏ္ဏဝါဒီ။ ယေ စညေ ဘိက္ခူ န သတ္ထုဂါရဝါ တေ စ သတ္ထုဂါရဝတာယ သမာဒပေတိ။ ယေ စညေ ဘိက္ခူ သတ္ထုဂါရဝါ တေသဉ္စ ဝဏ္ဏံ ဘဏတိ ဘူတံ တစ္ဆံ ကာလေန။ အတ္တနာ စ ဓမ္မဂါရဝေါ ဟောတိ။ပေ.။ သင်္ဃဂါရဝေါ ဟောတိ။ သိက္ခာဂါရဝေါ ဟောတိ။ သုဝစော ဟောတိ။ ကလျာဏမိတ္တော ဟောတိ ကလျာဏမိတ္တတာယ စ ဝဏ္ဏဝါဒီ။ ယေ စညေ ဘိက္ခူ န ကလျာဏမိတ္တာ တေ စ ကလျာဏမိတ္တတာယ သမာဒပေတိ။ ယေ စညေ ဘိက္ခူ ကလျာဏမိတ္တာ တေသဉ္စ ဝဏ္ဏံ ဘဏတိ ဘူတံ တစ္ဆံ ကာလေန။ ဣမဿ ခေါ, သာရိပုတ္တ, မယာ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဧဝံ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော’’တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. သမာဓိသုတ္တံ

၇၀. '''သော ဝတ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု န သန္တေန သမာဓိနာ န ပဏီတေန န ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိလဒ္ဓေန [န ပဋိပ္ပဿဒ္ဓ ဓလဒ္ဓေန (သီ.)] န ဧကောဒိဘာဝာဓိဂတေန အနေကဝိဟိတံ ဣဒ္ဓိဝိဓံ ပစ္စနုဘဝိဿတိ – ဧကောပိ ဟုတွာ ဗဟုဓာ ဘဝိဿတိ, ဗဟုဓာပိ ဟုတွာ ဧကော ဘဝိဿတိ။ပေ။ ယာဝ ဗြဟ္မလောကာပိ ကာယေန ဝသံ ဝတ္တေဿတီ'တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ 'ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ ဝိသုဒ္ဓာယ အတိက္ကန္တမာနုသိကာယ ဥဘော သဒ္ဒေ သုဏိဿတိ – ဒိဗ္ဗေ စ မာနုသေ စ ယေ ဒူရေ သန္တိကေ စာ'တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ 'ပရသတ္တာနံ ပရပုဂ္ဂလာနံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနိဿတိ – သရာဂံ တ စိတ္တံ သရာဂံ စိတ္တန္တိ ပဇာနိဿတိ ။ပေ။ ဝိမုတ္တံ တ စိတ္တံ ဝိမုတ္တံ စိတ္တန္တိ ပဇာနိဿတီ'တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ 'အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရိဿတိ, သေယျထိဒံ – ဧကမ္ပိ ဇာတိံ, ဒွေပိ ဇာတိယောပေ။ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရိဿတီ'တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ 'ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿိဿတိ။ပေ။ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနိဿတီ'တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ ။ 'အာသဝါနံ ခယာ။ပေ။ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိဿတီ'တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။

'''သော ဝတ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သန္တေန သမာဓိနာ ပဏီတေန ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိလဒ္ဓေန ဧကောဒိဘာဝာဓိဂတေန အနေကဝိဟိတံ ဣဒ္ဓိဝိဓံ ပစ္စနုဘဝိဿတိ။ပေ။ ယာဝ ဗြဟ္မလောကာပိ ကာယေန ဝသံ ဝတ္တေဿတီ'တိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။ 'ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ ဝိသုဒ္ဓာယ အတိက္ကန္တမာနုသိကာယ ဥဘော သဒ္ဒေ သုဏိဿတိ – ဒိဗ္ဗေ စ မာနုသေ စ ယေ ဒူရေ သန္တိကေ စာ'တိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။ 'ပရသတ္တာနံ ပရပုဂ္ဂလာနံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနိဿတိ – သရာဂံ တ စိတ္တံ သရာဂံ စိတ္တန္တိ ပဇာနိဿတိ။ပေ။ ဝိမုတ္တံ တ စိတ္တံ ဝိမုတ္တံ စိတ္တန္တိ ပဇာနိဿတီ'တိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။ 'အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရိဿတိ, သေယျထိဒံ – ဧကမ္ပိ ဇာတိံ, ဒွေပိ ဇာတိယော။ပေ။ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရိဿတီ'တိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။ 'ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿိဿတိ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီတေ သုဝဏ္ဏေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ, သုဂတေ ဒုဂ္ဂတေ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနိဿတီ'တိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ ။ 'အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ။ပေ။ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိဿတီ'တိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ''တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. သက္ခိဘဗ္ဗသုတ္တံ

၇၁. ''ဆဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု အဘဗ္ဗော တတြ တတြေဝ သက္ခိဘဗ္ဗတံ ပါပုဏိတုံ သတိ သတိ အာယတနေ။ ကတမေဟိ ဆဟိ? ဣဓ , ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု 'ဣမေ ဟာနဘာဂိယာ ဓမ္မာ'တိ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ, 'ဣမေ ဌိတိဘာဂိယာ ဓမ္မာ'တိ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ, 'ဣမေ ဝိသေသဘာဂိယာ ဓမ္မာ'တိ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ, 'ဣမေ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယာ ဓမ္မာ'တိ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ, အသက္ကစ္စကာရီ စ ဟောတိ, အသပ္ပာယကာရီ စ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု အဘဗ္ဗော တတြ တတြေဝ သက္ခိဘဗ္ဗတံ ပါပုဏိတုံ သတိ သတိ အာယတနေ။

''ဆဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဘဗ္ဗော တတြ တတြေဝ သက္ခိဘဗ္ဗတံ ပါပုဏိတုံ သတိ သတိ အာယတနေ။ ကတမေဟိ ဆဟိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု 'ဣမေ ဟာနဘာဂိယာ ဓမ္မာ'တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, 'ဣမေ ဌိတိဘာဂိယာ ဓမ္မာ'တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, 'ဣမေ ဝိသေသဘာဂိယာ ဓမ္မာ'တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, 'ဣမေ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယာ ဓမ္မာ'တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, သက္ကစ္စကာရီ စ ဟောတိ, သပ္ပာယကာရီ စ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဘဗ္ဗော တတြ တတြေဝ သက္ခိဘဗ္ဗတံ ပါပုဏိတုံ သတိ သတိ အာယတနေ''တိ။ သတ္တမံ။

၈. ဗလသုတ္တံ

၇၂. ''ဆဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု အဘဗ္ဗော သမာဓိသ္မိံ [သမာဓိမ္ဟိ (က.)] ဗလတံ ပါပုဏိတုံ။ ကတမေဟိ ဆဟိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု န သမာဓိဿ သမာပတ္တိကုသလော ဟောတိ, န သမာဓိဿ ဌိတိကုသလော ဟောတိ, န သမာဓိဿ [န သမာဓိမှာ (က.) ဥပရိသုတ္တကနိဟတေ ဒေဝတာဝဂ္ဂေ ပန သဗ္ဗတ္ထပိ ''သမာဓိဿ

သ''ဣတေ့ဝ၀ ဒိသ္သတိ] ဝုဋ္ဌာနကုသလော ဟောတိ, အသက္ကစ္စကာရီ စ ဟောတိ, အသာတစ္စကာရီ စ, အသပ္ပာယ ကာရီ စ။ ဣမေဟိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု အဘဗ္ဗော သမာဓိသ္မိံ ဗလတံ ဟာပုဏိတုံ။

''ဆဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဘဗ္ဗော သမာဓိသ္မိံ ဗလတံ ဟာပုဏိတုံ။ ကတမေဟိ ဆဟိ? ဣဓ , ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သမာဓိဿ သမာပတ္တိကုသလော ဟောတိ, သမာဓိဿ ဌိတိကုသလော ဟောတိ, သမာဓိဿ ဝုဋ္ဌာနကုသလော ဟောတိ, သက္ကစ္စကာရီ စ ဟောတိ, သာတစ္စကာရီ စ, သပ္ပာယကာရီ စ။ ဣမေဟိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဘဗ္ဗော သမာဓိသ္မိံ ဗလတံ ဟာပုဏိတု''န္တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ပဌမတဇ္ဇာနသုတ္တံ

၇၃. ''ဆ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိတုံ။ ကတမေ ဆ? ကာမစ္ဆန္ဒံ, ဗျာပာဒံ, ထိနမိဒ္ဓံ, ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ, ဝိစိကိစ္ဆံ။ ကာမေသု ခေါ ပနဿ အာဒီနဝေါ န ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ သုဒိဋ္ဌော ဟောတိ။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဆ ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိတုံ။

''ဆ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိတုံ။ ကတမေ ဆ? ကာမစ္ဆန္ဒံ, ဗျာပာဒံ, ထိနမိဒ္ဓံ, ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ, ဝိစိကိစ္ဆံ, ကာမေသု ခေါ ပနဿ အာဒီနဝေါ န ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ သုဒိဋ္ဌော ဟောတိ။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဆ ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိတု''န္တိ။ နဝမံ။

၁၀. ဒုတိယတဇ္ဇာနသုတ္တံ

၇၄. ''ဆ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိတုံ။ ကတမေ ဆ? ကာမဝိတက္ကံ, ဗျာပာဒဝိတက္ကံ, ဝိဟိံသာဝိတက္ကံ, ကာမသညံ, ဗျာပာဒသညံ, ဝိဟိံသာသညံ – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဆ ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိတုံ။

''ဆ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိတုံ။ ကတမေ ဆ? ကာမဝိတက္ကံ, ဗျာပာဒဝိတက္ကံ, ဝိဟိံသာဝိတက္ကံ, ကာမသညံ, ဗျာပာဒသညံ, ဝိဟိံသာသညံ – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဆ ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိတု''န္တိ။ ဒသမံ။

ဒေဝတာဝဂ္ဂေါ သတ္တမော။ [ဒုတိယော (သျာ. က.)]

တဿုဒ္ဒာနံ –

> အနာဂါမိ အရဟံ မိတ္တာ၊ သင်္ဂဏိကာရာမဒေဝတာ။
> သမာဓိ သက္ခိဘဗ္ဗ ဗလံ၊ တဇ္ဇာနာ အပရေ ဒုဝေတိ။

၈. အရဟတ္တဝဂ္ဂေါ

၁. ဒုက္ခသုတ္တံ

၇၅. ''ဆဟိ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခံ ဝိဟရတိ သဝိဃာတံ သဥပါယာသံ သပရိဠာဟံ, ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ဒုဂ္ဂတိ ပါဋိကင်္ခါ။ ကတမေဟိ ဆဟိ? ကာမဝိတက္ကေန, ဗျာပါဒဝိတက္ကေန, ဝိဟိံသာဝိတက္ကေန, ကာမသညာယ, ဗျာပါဒသညာယ, ဝိဟိံသာသညာယ – ဣမေဟိ, ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခံ ဝိဟရတိ သဝိဃာတံ သဥပါယာသံ သပရိဠာဟံ, ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ဒုဂ္ဂတိ ပါဋိကင်္ခါ။

''ဆဟိ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သုခံ ဝိဟရတိ အဝိဃာတံ အနုပါယာသံ အပရိဠာဟံ, ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိ ပါဋိကင်္ခါ။ ကတမေဟိ ဆဟိ? နေက္ခမ္မဝိတက္ကေန, အဗျာပါဒဝိတက္ကေန, အဝိဟိံသာဝိတက္ကေန, နေက္ခမ္မသညာယ, အဗျာပါဒသညာယ, အဝိဟိံသာသညာယ – ဣမေဟိ, ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သုခံ ဝိဟရတိ အဝိဃာတံ အနုပါယာသံ အပရိဠာဟံ, ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိ ပါဋိကင်္ခါ''တိ။ ပဌမံ။

၂. အရဟတ္တသုတ္တံ

၇၆. ''ဆ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော အရဟတ္တံ သစ္ဆိကာတုံ။ ကတမေ ဆ? မာနံ, ဩမာနံ, အတိမာနံ, အဓိမာနံ, ထမ္ဘံ, အတိနိပါတံ။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဆ ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော အရဟတ္တံ သစ္ဆိကာတုံ။

''ဆ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော အရဟတ္တံ သစ္ဆိကာတုံ။ ကတမေ ဆ? မာနံ, ဩမာနံ, အတိမာနံ, အဓိမာနံ, ထမ္ဘံ, အတိနိပါတံ။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဆ ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော အရဟတ္တံ သစ္ဆိကာတု''န္တိ။ ဒုတိယံ။

၃. ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မသုတ္တံ

၇၇. ''ဆ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသံ သစ္ဆိကာတုံ။ ကတမေ ဆ? မုဋ္ဌဿစ္စံ, အသမ္ပဇညံ, ဣန္ဒြိယေသု အဂုတ္တဒွါရတံ, ဘောဇနေ အမတ္တညုတံ, ကုဟနံ, လပနံ။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဆ ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသံ သစ္ဆိကာတုံ။

''ဆ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသံ သစ္ဆိကာတုံ။ ကတမေ ဆ? မုဋ္ဌဿစ္စံ, အသမ္ပဇညံ, ဣန္ဒြိယေသု အဂုတ္တဒွါရတံ, ဘောဇနေ အမတ္တညုတံ, ကုဟနံ, လပနံ။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဆ ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသံ သစ္ဆိကာတု''န္တိ။ တတိယံ။

၄. သုခသောမနဿသုတ္တံ

၇၈. ''ဆဟိ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သုခသောမနဿဗဟုလော ဝိဟရတိ, ယောနိ စဿ အာရဒ္ဓါ ဟောတိ အာသဝါနံ ခယာယ။ ကတမေဟိ ဆဟိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဓမ္မာရာမော ဟောတိ, ဘာဝနာရာမော ဟောတိ, ပဟာနာရာမော ဟောတိ, ပဝိဝေကာရာမော ဟောတိ , အဗျာပဇ္ဇာရာမော ဟောတိ, နိပ္ပပဉ္စာရာမော ဟောတိ။ ဣမေဟိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သုခသောမနဿဗဟုလော ဝိဟရတိ, ယောနိ စဿ အာရဒ္ဓါ ဟောတိ အာသဝါနံ ခယာယာ''တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. အဓိဂမသုတ္တံ

၇၉. ‘‘ဆယိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု အဘဗ္ဗော အနဓိဂတံ တ ကုသလံ ဓမ္မံ အဓိဂန္တုံ, အဓိဂတံ တ ကုသလံ ဓမ္မံ ဖာတိံ ကာတုံ [ဖာတိကတ္တုံ (သီ.), ဖာတိကာတုံ (သျာ. ကံ. ပီ.)] ။ ကတမေဟိ ဆဟိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု န အာယကုသလော စ ဟောတိ, န အပာယကုသလော စ ဟောတိ, န ဥပာယကုသလော စ ဟောတိ, အနဓိဂတာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အဓိဂမာယ န ဆန္ဒံ ဇနေတိ, အဓိဂတေ ကုသလေ ဓမ္မေ န အာရက္ခတိ [သာရက္ခတိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ)], သာတစ္စကိရိယာယ န သမ္ပာဒေတိ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု အဘဗ္ဗော အနဓိဂတံ တ ကုသလံ ဓမ္မံ အဓိဂန္တုံ, အဓိဂတံ တ ကုသလံ ဓမ္မံ ဖာတိံ ကာတုံ။

‘‘ဆဟိ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဘဗ္ဗော အနဓိဂတံ တ ကုသလံ ဓမ္မံ အဓိဂန္တုံ, အဓိဂတံ တ ကုသလံ ဓမ္မံ ဖာတိံ ကာတုံ။ ကတမေဟိ ဆဟိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အာယကုသလော စ ဟောတိ, အပာယကုသလော စ ဟောတိ, ဥပာယကုသလော စ ဟောတိ, အနဓိဂတာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အဓိဂမာယ ဆန္ဒံ ဇနေတိ, အဓိဂတေ ကုသလေ ဓမ္မေ အာရက္ခတိ, သာတစ္စကိရိယာယ သမ္ပာဒေတိ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဘဗ္ဗော အနဓိဂတံ တ ကုသလံ ဓမ္မံ အဓိဂန္တုံ, အဓိဂတံ တ ကုသလံ ဓမ္မံ ဖာတိံ ကာတု’’န္တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. မဟန္တတ္တသုတ္တံ

၈၀. ‘‘ဆဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု နစိရဿေဝ မဟန္တတ္တံ [မဟတ္တံ (သျာ. ကံ.)] ဝေပုလ္လတ္တံ ပာပုဏာတိ ဓမ္မေသု။ ကတမေဟိ ဆဟိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အာလောကဗဟုလော စ ဟောတိ ယောဂဗဟုလော စ ဝေဒဗဟုလော စ အသန္တုဋ္ဌိဗဟုလော စ အနိက္ခိတ္တဓုရော စ ကုသလေသု ဓမ္မေသု ဥတ္တရိ စ ပတာရေတိ [ပကရောတိ (က.)]။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု နစိရဿေဝ မဟန္တတ္တံ ဝေပုလ္လတ္တံ ပာပုဏာတိ ဓမ္မေသူ’’တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ပဌမနိရယသုတ္တံ

၈၁. ‘‘ဆဟိ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ နိရယေ။ ကတမေဟိ ဆဟိ? ပာဏာတိပာတီ ဟောတိ, အဒိန္နာဒာယီ ဟောတိ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရီ ဟောတိ, မုသာဝါဒီ ဟောတိ, ပာပိစ္ဆော စ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ စ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ နိရယေ။

‘‘ဆဟိ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ သဂ္ဂေ။ ကတမေဟိ ဆဟိ? ပာဏာတိပာတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, အဒိန္နာဒာနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ , ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, မုသာဝါဒာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, အပ္ပိစ္ဆော စ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ စ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ သဂ္ဂေ’’တိ။ သတ္တမံ။

၈. ဒုတိယနိရယသုတ္တံ

၈၂. ‘‘ဆဟိ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ နိရယေ။ ကတမေဟိ ဆဟိ [မုသာဝါဒီ ဟောတိ, ပိသုဏဝါစော ဟောတိ, ဖရုသဝါစော ဟောတိ, သမ္ဖပ္ပလာပီ ဟောတိ, (သီ. သျာ. ပီ.) ဧဝံ သုက္ကပက္ခေပိ]? ပာဏာတိပာတီ ဟောတိ, အဒိန္နာဒာယီ ဟောတိ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရီ ဟောတိ, မုသာဝါဒီ ဟောတိ [မုသာဝါဒီ ဟောတိ, ပိသုဏဝါစော ဟောတိ, ဖရုသဝါစော ဟောတိ, သမ္ဖပ္ပလာပီ ဟောတိ, (သီ. သျာ. ပီ.) ဧဝံ သုက္ကပက္ခေပိ], လုဒ္ဓော စ, ပဂဗ္ဘော စ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ နိရယေ။

‘‘ဆဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ သဂ္ဂေ။ ကတမေဟိ ဆဟိ? ပာဏာတိပာတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, အဒိန္နာဒာနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, မုသာဝါဒာ ပဋိ

ဝိရတော ဟောတိ, အလုဒ္ဓော စ, အပ္ပဂဗ္ဘော စ။ ဣမေဟိ ခော ဘိက္ခဝေ ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ သဂ္ဂေ”တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. အင်္ဂဓမ္မသုတ္တံ

၈၃. “ဆဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု အဘဗ္ဗော အဂ္ဂံ ဓမ္မံ အရဟတ္တံ သစ္ဆိကာတုံ။ ကတမေဟိ ဆဟိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အဿဒ္ဓော ဟောတိ, အဟိရိကော ဟောတိ, အနောတ္တပ္ပီ ဟောတိ, ကုသီတော ဟောတိ, ဒုပ္ပညော ဟောတိ, ကာယေ စ ဇီဝိတေ စ သာပေက္ခော ဟောတိ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု အဘဗ္ဗော အဂ္ဂံ ဓမ္မံ အရဟတ္တံ သစ္ဆိကာတုံ။

“ဆဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဘဗ္ဗော အဂ္ဂံ ဓမ္မံ အရဟတ္တံ သစ္ဆိကာတုံ။ ကတမေဟိ ဆဟိ? ဣဓ , ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဒ္ဓော ဟောတိ, ဟိရိမာ ဟောတိ, ဩတ္တပ္ပီ ဟောတိ, အာရဒ္ဓဝီရိယော ဟောတိ, ပညဝါ ဟောတိ, ကာယေ စ ဇီဝိတေ စ အနပေက္ခော ဟောတိ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ , ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဘဗ္ဗော အဂ္ဂံ ဓမ္မံ အရဟတ္တံ သစ္ဆိကာတု”န္တိ။ နဝမံ။

၁၀. ရတ္တိဒိဝသသုတ္တံ

၈၄. “ဆဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတဿ ဘိက္ခုနော ယာ ရတ္တိ ဝါ ဒိဝသော ဝါ အာဂစ္ဆတိ ဟာနိယေဝ ပာဋိကင်္ခာ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, နော ဝုဒ္ဓိ။ ကတမေဟိ ဆဟိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု မဟိစ္ဆော ဟောတိ, ဝိဃာတဝါ, အသန္တုဋ္ဌော, ဣတရီတရစီဝရပိဏ္ဍပာတသေနာသနဂိလာနပ္ပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရေန, အဿဒ္ဓော ဟောတိ, ဒုဿီလော ဟောတိ, ကုသီတော ဟောတိ, မုဋ္ဌဿတိ ဟောတိ, ဒုပ္ပညော ဟောတိ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတဿ ဘိက္ခုနော ယာ ရတ္တိ ဝါ ဒိဝသော ဝါ အာဂစ္ဆတိ ဟာနိယေဝ ပာဋိကင်္ခာ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, နော ဝုဒ္ဓိ။

“ဆဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတဿ ဘိက္ခုနော ယာ ရတ္တိ ဝါ ဒိဝသော ဝါ အာဂစ္ဆတိ ဝုဒ္ဓိယေဝ ပာဋိကင်္ခာ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, နော ပရိဟာနိ။ ကတမေဟိ ဆဟိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု န မဟိစ္ဆော ဟောတိ, အဝိဃာတဝါ, သန္တုဋ္ဌော, ဣတရီတရစီဝရပိဏ္ဍပာတသေနာသနဂိလာနပ္ပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရေန, သဒ္ဓော ဟောတိ, သီလဝါ ဟောတိ, အာရဒ္ဓဝီရိယော ဟောတိ, သတိမာ ဟောတိ, ပညဝါ ဟောတိ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတဿ ဘိက္ခုနော ယာ ရတ္တိ ဝါ ဒိဝသော ဝါ အာဂစ္ဆတိ ဝုဒ္ဓိယေဝ ပာဋိကင်္ခာ , ကုသလေသု ဓမ္မေသု နော ပရိဟာနီ”တိ။ ဒသမံ။

အရဟတ္တဝဂ္ဂေါ အဋ္ဌမော။ [တတိယော (သျာ. က.)]

တဿုဒ္ဒါနံ –

ဒုက္ခံ အရဟတ္တံ ဥတ္တရိ စ၊ သုခံ အဓိဂမေန စ။
မဟန္တတ္တံ ဒွဝယံ နိရယေ [မဟတ္တဒွယနိရယေ (သျာ.)] ၊ အဂ္ဂဓမ္မဉ္စ ရတ္တိယောတိ။

၉. သီတိဝဂ္ဂေါ

၁. သီတိဘာဝသုတ္တံ

၈၅. “ဆဟိ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု အဘဗ္ဗော အနုတ္တရံ သီတိဘာဝံ သစ္ဆိကာတုံ။ ကတမေဟိ ဆဟိ [ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၆၄ အာဒယော ဝိတ္ထာရော] ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ယသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ န နိဂ္ဂဏှာတိ, ယသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ ပဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ န ပဂ္ဂဏှာတိ, ယသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ သမ္ပဟံသိတဗ္ဗံ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ န သမ္ပဟံသေတိ, ယသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ အဇ္ဈုပေက္ခိတဗ္ဗံ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ န အဇ္ဈုပေက္ခတိ, ဟီနာဓိမုတ္တိကော စ ဟောတိ, သက္ကာယာဘိရတော စ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု အဘဗ္ဗော အနုတ္တရံ သီတိဘာဝံ သစ္ဆိကာတုံ။

“ဆဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဘဗ္ဗော အနုတ္တရံ သီတိဘာဝံ သစ္ဆိကာတုံ။ ကတမေဟိ ဆဟိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ယသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ နိဂ္ဂဏှာတိ, ယသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ ပဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ, ယသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ သမ္ပဟံသိတဗ္ဗံ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ သမ္ပဟံသေတိ, ယသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ အဇ္ဈုပေက္ခိတဗ္ဗံ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ အဇ္ဈုပေက္ခတိ, ပဏီတာဓိမုတ္တိကော စ ဟောတိ, နိဗ္ဗာနာဘိရတော စ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဘဗ္ဗော အနုတ္တရံ သီတိဘာဝံ သစ္ဆိကာတု”န္တိ။ ပဌမံ။

၂. အာဝရဏသုတ္တံ

၈၆. “ဆဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော သုဏန္တောပိ သဒ္ဓမ္မံ အဘဗ္ဗော နိယာမံ ဩက္ကမိတုံ ကုသလေသု ဓမ္မေသု သမ္မတ္တံ။ ကတမေဟိ ဆဟိ ? ကမ္မာဝရဏတာယ သမန္နာဂတော ဟောတိ, ကိလေသာဝရဏတာယ သမန္နာဂတော ဟောတိ, ဝိပါကာဝရဏတာယ သမန္နာဂတော ဟောတိ, အဿဒ္ဓော စ ဟောတိ, အစ္ဆန္ဒိကော စ, ဒုပ္ပညော စ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော သုဏန္တောပိ သဒ္ဓမ္မံ အဘဗ္ဗော နိယာမံ ဩက္ကမိတုံ ကုသလေသု ဓမ္မေသု သမ္မတ္တံ။

“ဆဟိ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော သုဏန္တော သဒ္ဓမ္မံ ဘဗ္ဗော နိယာမံ ဩက္ကမိတုံ ကုသလေသု ဓမ္မေသု သမ္မတ္တံ။ ကတမေဟိ ဆဟိ? န ကမ္မာဝရဏတာယ သမန္နာဂတော ဟောတိ, န ကိလေသာဝရဏတာယ သမန္နာဂတော ဟောတိ, န ဝိပါကာဝရဏတာယ သမန္နာဂတော ဟောတိ, သဒ္ဓော စ ဟောတိ, ဆန္ဒိကော စ, ပညဝါ စ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော သုဏန္တော သဒ္ဓမ္မံ ဘဗ္ဗော နိယာမံ ဩက္ကမိတုံ ကုသလေသု ဓမ္မေသု သမ္မတ္တ”န္တိ။ ဒုတိယံ။

၃. ဝောရောပိတသုတ္တံ

၈၇. “ဆဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော သုဏန္တောပိ သဒ္ဓမ္မံ အဘဗ္ဗော နိယာမံ ဩက္ကမိတုံ ကုသလေသု ဓမ္မေသု သမ္မတ္တံ။ ကတမေဟိ ဆဟိ? မာတာ ဇီဝိတာ ဝောရောပိတာ ဟောတိ, ပိတာ ဇီဝိတာ ဝောရောပိတော ဟောတိ, အရဟံ [အရဟာ (သျာ. ကံ.), အရဟန္တော (က.)] ဇီဝိတာ ဝောရောပိတော ဟောတိ, တထာဂတဿ ဒုဋ္ဌေန စိတ္တေန လောဟိတံ ဥပ္ပာဒိတံ ဟောတိ, သင်္ဃော ဘိန္နော ဟောတိ, ဒုပ္ပညော ဟောတိ ဧဠော မူဂေါ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော သုဏန္တောပိ သဒ္ဓမ္မံ အဘဗ္ဗော နိယာမံ ဩက္ကမိတုံ ကုသလေသု ဓမ္မေသု သမ္မတ္တံ။

“ဆဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော သုဏန္တော သဒ္ဓမ္မံ ဘဗ္ဗော နိယာမံ ဩက္ကမိတုံ ကုသလေသု ဓမ္မေသု သမ္မတ္တံ။ ကတမေဟိ ဆဟိ? န မာတာ ဇီဝိတာ ဝောရောပိတာ ဟောတိ, န ပိတာ ဇီဝိတာ ဝောရောပိတော ဟောတိ, န အရဟံ ဇီဝိတာ ဝောရောပိတော ဟောတိ, န တထာဂတဿ ဒုဋ္ဌေန စိတ္တေန လောဟိတံ ဥပ္ပာဒိတံ ဟောတိ, န သင်္

ယော ဘိန္နော ဟောတိ, ပညတ ဟောတိ အဇဋ္ဌော အနေဠမူဂေါ။ ဣမေဟိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂ တော သုဏန္တော သဒ္ဓမ္မံ ဘဗ္ဗော နိယာမံ ဩက္ကမိတုံ ကုသလေသု ဓမ္မေသု သမ္မတ္တ”န္တိ။ တတိယံ။

၄. သုဿူသတိသုတ္တံ

၈၈. “ဆဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော သုဏန္တောပိ သဒ္ဓမ္မံ အဘဗ္ဗော နိယာမံ ဩက္ကမိတုံ ကု သလေသု ဓမ္မေသု သမ္မတ္တံ။ ကတမေဟိ ဆဟိ? တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ဒေသိယမာနေ န သုဿူသတိ, န သောတံ ဩဒဟတိ, န အညာ စိတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေတိ [ဥပဋ္ဌပေတိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)], အနတ္ထံ ဂဏှာတိ, အတ္ထံ ရိဉ္စတိ, အနနုလောမိကာယ ခန္တိယာ သမန္နာဂတော ဟောတိ။ ဣမေဟိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော သုဏန္တောပိ သဒ္ဓမ္မံ အဘဗ္ဗော နိယာမံ ဩက္ကမိတုံ ကုသလေသု ဓမ္မေသု သမ္မတ္တံ။

“ဆဟိ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော သုဏန္တော သဒ္ဓမ္မံ ဘဗ္ဗော နိယာမံ ဩက္ကမိတုံ ကုသလေသု ဓမ္မေသု သမ္မတ္တံ။ ကတမေဟိ ဆဟိ? တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ဒေသိယမာနေ သုဿူသတိ, သောတံ ဩဒဟတိ, အညာ စိတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေတိ, အတ္ထံ ဂဏှာတိ, အနတ္ထံ ရိဉ္စတိ, အနုလောမိကာယ ခန္တိယာ သမန္နာဂတော ဟောတိ။ ဣမေဟိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော သုဏန္တော သဒ္ဓမ္မံ ဘဗ္ဗော နိယာမံ ဩက္ကမိတုံ ကုသလေသု ဓမ္မေသု သမ္မတ္တ”န္တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. အပ္ပဟာယသုတ္တံ

၈၉. “ဆ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော ဒိဋ္ဌိသမ္ပဒံ သစ္ဆိကာတုံ။ ကတမေ ဆ? သက္ကာယဒိဋ္ဌိံ, ဝိစိကိစ္ဆံ, သီလဗ္ဗတပရာမာသံ, အပာယဂမနီယံ ရာဂံ, အပာယဂမနီယံ ဒောသံ, အပာယဂမနီယံ မောဟံ။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဆ ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော ဒိဋ္ဌိသမ္ပဒံ သစ္ဆိကာတုံ။

“ဆ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော ဒိဋ္ဌိသမ္ပဒံ သစ္ဆိကာတုံ။ ကတမေ ဆ? သက္ကာယဒိဋ္ဌိံ, ဝိစိကိစ္ဆံ, သီလဗ္ဗတပရာမာသံ, အပာယဂမနီယံ ရာဂံ, အပာယဂမနီယံ ဒောသံ, အပာယဂမနီယံ မောဟံ။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဆ ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော ဒိဋ္ဌိသမ္ပဒံ သစ္ဆိကာတု”န္တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. ပဟီနသုတ္တံ

၉၀. “ဆယိမေ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နဿ ပုဂ္ဂလဿ ပဟီနာ။ ကတမေ ဆ? သက္ကာယဒိဋ္ဌိ, ဝိစိကိစ္ဆာ, သီလဗ္ဗတပရာမာသော, အပာယဂမနီယော ရာဂေါ, အပာယဂမနီယော ဒောသော, အပာယဂမနီယော မောဟော။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဆ ဓမ္မာ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နဿ ပုဂ္ဂလဿ ပဟီနာ”တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. အဘဗ္ဗသုတ္တံ

၉၁. “ဆ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ အဘဗ္ဗော ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော ဥပ္ပာဒေတုံ ။ ကတမေ ဆ? သက္ကာယဒိဋ္ဌိံ, ဝိစိကိစ္ဆံ, သီလဗ္ဗတပရာမာသံ, အပာယဂမနီယံ ရာဂံ, အပာယဂမနီယံ ဒောသံ, အပာယဂမနီယံ မောဟံ။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဆ ဓမ္မေ အဘဗ္ဗော ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော ဥပ္ပာဒေတု”န္တိ။ သတ္တမံ။

၈. ပဌမအဘဗ္ဗဋ္ဌာနသုတ္တံ

၉၂. “ဆယိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, အဘဗ္ဗဋ္ဌာနာနိ။ ကတမာနိ ဆ? အဘဗ္ဗော ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော သတ္ထရိ အဂါရဝော ဝိဟရိတုံ အပ္ပတိဿော, အဘဗ္ဗော ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော ဓမ္မေ အဂါရဝော ဝိဟရိတုံ အပ္ပတိဿော, အဘဗ္ဗော ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော သင်္ဃေ အဂါရဝော ဝိဟရိတုံ အပ္ပတိဿော, အဘဗ္ဗော ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော သိက္ခာယ အဂါရဝော ဝိဟရိတုံ အပ္ပတိဿော, အဘဗ္ဗော ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော အနာဂမနီယံ ဝတ္ထုံ ပစ္စာဂ

န္တို, အဘဗ္ဗော ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော အင္ဇမံ ဘဝံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ။ ဣမာနိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆ အဘဗ္ဗဋ္ဌာနာနီ''တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ဒုတိယအဘဗ္ဗဋ္ဌာနသုတ္တံ

၉၃. ''ဆယိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, အဘဗ္ဗဋ္ဌာနာနိ။ ကတမာနိ ဆ? အဘဗ္ဗော ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော ကဉ္စိ [ကိဉ္စိ (က.) ဝိဘ. ၈၀၉; မ. နိ. ၃.၁၂၇] သင်္ခါရံ နိစ္စတော ဥပဂန္တုံ, အဘဗ္ဗော ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော ကဉ္စိ သင်္ခါရံ သုခတော ဥပဂန္တုံ, အဘဗ္ဗော ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော ကဉ္စိ ဓမ္မံ အတ္တတော ဥပဂန္တုံ, အဘဗ္ဗော ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော အာနန္တရိယံ ကမ္မံ [အာနန္တရိယကမ္မံ (သီ.), အနန္တရိယကမ္မံ (သျာ. ပီ.) အ. နိ. ၄.၁၆၂ ပဿိတဗ္ဗံ] ကာတုံ, အဘဗ္ဗော ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော ကောတူဟလမင်္ဂလေန သုဒ္ဓိံ ပစ္စာဂန္တုံ , အဘဗ္ဗော ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော ဣတော ဗဟိဒ္ဓာ ဒက္ခိဏေယျံ ဂဝေသိတုံ။ ဣမာနိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆ အဘဗ္ဗဋ္ဌာနာနီ''တိ။ နဝမံ။

၁၀. တတိယအဘဗ္ဗဋ္ဌာနသုတ္တံ

၉၄. ''ဆယိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, အဘဗ္ဗဋ္ဌာနာနိ။ ကတမာနိ ဆ? အဘဗ္ဗော ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော မာတရံ ဇီဝိတာ ဝောရောပေတုံ, အဘဗ္ဗော ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော ပိတရံ ဇီဝိတာ ဝောရောပေတုံ, အဘဗ္ဗော ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော အရဟန္တံ ဇီဝိတာ ဝောရောပေတုံ, အဘဗ္ဗော ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော တထာဂတဿ ဒုဋ္ဌေန စိတ္တေန လောဟိတံ ဥပ္ပာဒေတုံ, အဘဗ္ဗော ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော သင်္ဃံ ဘိန္ဒိတုံ, အဘဗ္ဗော ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော အညံ သတ္ထာရံ ဥဒ္ဒိသိတုံ။ ဣမာနိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆ အဘဗ္ဗဋ္ဌာနာနီ''တိ။ ဒသမံ။

၁၁. စတုတ္ထအဘဗ္ဗဋ္ဌာနသုတ္တံ

၉၅. ''ဆယိမာနိ , ဘိက္ခဝေ, အဘဗ္ဗဋ္ဌာနာနိ။ ကတမာနိ ဆ? အဘဗ္ဗော ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော သယံကတံ သုခဒုက္ခံ ပစ္စာဂန္တုံ, အဘဗ္ဗော ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော ပရံကတံ [ပရကတံ (သီ. သျာ.)] သုခဒုက္ခံ ပစ္စာဂန္တုံ, အဘဗ္ဗော ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော သယံကတဉ္စ ပရံကတဉ္စ သုခဒုက္ခံ ပစ္စာဂန္တုံ, အဘဗ္ဗော ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော အသယံကာရံ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နံ သုခဒုက္ခံ ပစ္စာဂန္တုံ, အဘဗ္ဗော ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော အပရံကာရံ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နံ သုခဒုက္ခံ ပစ္စာဂန္တုံ, အဘဗ္ဗော ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော အသယံကာရဉ္စ အပရံကာရဉ္စ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နံ သုခဒုက္ခံ ပစ္စာဂန္တုံ။ တံ ကိဿ ဟေတု? တထာ ဟိဿ, ဘိက္ခဝေ, ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နဿ ပုဂ္ဂလဿ ဟေတု စ သုဒိဋ္ဌော ဟေတုသမုပ္ပန္နာ စ ဓမ္မာ။ ဣမာနိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆ အဘဗ္ဗဋ္ဌာနာနီ''တိ။ ဧကာဒသမံ။

သီတိဝဂ္ဂေါ နဝမော။ [စတုတ္ထော (သျာ. က.)]

တဿုဒ္ဒာနံ –

> သီတိဘာဝံ အာဝရဏာ, ဝောရောပိတာ သုဿူသတိ။
> အပ္ပဟာယ ပဟီနာဘဗ္ဗော, တဋ္ဌာနာ စတုရောပိ စာတိ။

၁၀. အာနိသံသဝဂ္ဂေါ

၁. ဟတုဘာဝသုတ္တံ

၉၆. “ဆန္နံ , ဘိက္ခဝေ, ဟတုဘာတေ ဒုလ္လဘော လောကသ္မိံ။ ကတမေသံ ဆန္နံ? တထာဂတဿ အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဟတုဘာတေ ဒုလ္လဘော လောကသ္မိံ, တထာဂတပ္ပဝေဒိတဿ ဓမ္မဝိနယဿ ဒေသေတာ ပုဂ္ဂလော ဒုလ္လဘော လောကသ္မိံ, အရိယာယတနေ ပစ္စာဇာတိ ဒုလ္လဘာ [ပစ္စာဇာတော ဒုလ္လဘော (သျာ.)] လောကသ္မိံ, ဣန္ဒြိယာနံ အဝေကလ္လတာ ဒုလ္လဘာ လောကသ္မိံ, အဇဠတာ အနေဠမူဂတာ ဒုလ္လဘာ လောကသ္မိံ, ကုသလေ ဓမ္မေ ဆန္ဒော [ကုသလဓမ္မစ္ဆန္ဒော (သီ. သျာ. ပီ.)] ဒုလ္လဘော လောကသ္မိံ။ ဣမေသံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆန္နံ ဟတုဘာတေ ဒုလ္လဘော လောကသ္မိ”န္တိ။ ပဌမံ။

၂. အာနိသံသသုတ္တံ

၉၇. “ဆယိမေ, ဘိက္ခဝေ, အာနိသံသာ သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ။ ကတမေ ဆ? သဒ္ဓမ္မနိယတော ဟောတိ, အပရိဟာနဓမ္မော ဟောတိ, ပရိယန္တကတဿ ဒုက္ခံ ဟောတိ [ဒုက္ခံ န ဟောတိ (သျာ. ပီ. က.)] , အသာဓာရဏေန ဉာဏေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, ဟေတု စဿ သုဒိဋ္ဌော, ဟေတုသမုပ္ပန္နာ စ ဓမ္မာ။ ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆ အာနိသံသာ သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယာ”တိ။ ဒုတိယံ။

၃. အနိစ္စသုတ္တံ

၉၈. “‘သော ဝတ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကဉ္စိ သင်္ခါရံ နိစ္စတော သမနုပဿန္တော အနုလောမိကာယ ခန္တိယာ သမန္နာဂတော ဘဝိဿတီ’တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ‘အနုလောမိကာယ ခန္တိယာ အသမန္နာဂတော သမ္မတ္တနိယာမံ ဩက္ကမိဿတီ’တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ‘သမ္မတ္တနိယာမံ အနောက္ကမမာနော သောတာပတ္တိဖလံ ဝါ သကဒါဂာမိဖလံ ဝါ အနာဂါမိဖလံ ဝါ အရဟတ္တံ [အရဟတ္တဖလံ (က.) ပဋိ. မ. ၃.၃၆] ဝါ သစ္ဆိကရိဿတီ’တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။

“‘သော ဝတ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဗ္ဗသင်္ခါရေ [သဗ္ဗသင်္ခါရံ (သီ. ပီ.)] အနိစ္စတော သမနုပဿန္တော အနုလောမိကာယ ခန္တိယာ သမန္နာဂတော ဘဝိဿတီ’တိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။ ‘အနုလောမိကာယ ခန္တိယာ သမန္နာဂတော သမ္မတ္တနိယာမံ ဩက္ကမိဿတီ’တိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။ ‘သမ္မတ္တနိယာမံ ဩက္ကမမာနော သောတာပတ္တိဖလံ ဝါ သကဒါဂာမိဖလံ ဝါ အနာဂါမိဖလံ ဝါ အရဟတ္တံ ဝါ သစ္ဆိကရိဿတီ’တိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ”တိ။ တတိယံ။

၄. ဒုက္ခသုတ္တံ

၉၉. “သော ဝတ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကဉ္စိ သင်္ခါရံ သုခတော သမနုပဿန္တော။ပေ။ သဗ္ဗသင်္ခါရေ ဒုက္ခတော သမနုပဿန္တော။ပေ။ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ”။ စတုတ္ထံ။

၅. အနတ္တသုတ္တံ

၁၀၀. “သော ဝတ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကဉ္စိ ဓမ္မံ အတ္တတော သမနုပဿန္တော။ပေ။ သဗ္ဗဓမ္မေ [သဗ္ဗဓမ္မံ (သီ. ပီ.), ကိဉ္စိဓမ္မံ (က.) ပဋိ. မ. ၃.၃၆] အနတ္တတော သမနုပဿန္တော။ပေ။ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ”။ ပဉ္စမံ။

၆. နိဗ္ဗာနသုတ္တံ

၁၀၁. “‘သော ဝတ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု နိဗ္ဗာနံ ဒုက္ခတော သမနုပဿန္တော အနုလောမိကာယ ခန္တိယာ သမန္နာဂတော ဘဝိဿတီ’တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ‘အနုလောမိကာယ ခန္တိယာ အသမန္နာဂတော သမ္မတ္တနိယာမံ ဩက္ကမိဿ

သတီ’တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ‘သမ္မတ္တနိယာမံ အနောက္ကမမာနော သောတာပတ္တိဖလံ ဝာ သကဒာဂါမိဖလံ ဝာ အနာဂါမိဖလံ ဝာ အရဟတ္တံ ဝာ သစ္ဆိကရိဿတီ’တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။

“‘သော ဝတ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု နိဗ္ဗာနံ သုခတော သမနုပဿန္တော အနုလောမိကာယ ခန္တိယာ သမန္နာဂတော ဘဝိဿတီ’တိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။ ‘အနုလောမိကာယ ခန္တိယာ သမန္နာဂတော သမ္မတ္တနိယာမံ ဩက္ကမိဿတီ’တိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။ ‘သမ္မတ္တနိယာမံ ဩက္ကမမာနော သောတာပတ္တိဖလံ ဝာ သကဒာဂါမိဖလံ ဝာ အနာဂါမိဖလံ ဝာ အရဟတ္တံ ဝာ သစ္ဆိကရိဿတီ’တိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ”တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. အနဝတ္ထိတသုတ္တံ

၁၀၂. “ဆ , ဘိက္ခဝေ, အာနိသံသေ သမ္ပဿမာနေန အလမေဝ ဘိက္ခုနာ သဗ္ဗသင်္ခါရေသု အနောဓိံ ကရိတွာ အနိစ္စသညံ ဥပဋ္ဌာပေတုံ။ ကတမေ ဆ? ‘သဗ္ဗသင်္ခါရာ စ မေ အနဝတ္ထိတာ [အနဝဋ္ဌိတတော (သီ. ဿာ. ပီ.)] ခာယိဿန္တိ, သဗ္ဗလောကေ စ မေ မနော နာဘိရမိဿတိ [န ရမိဿတိ (က.)] , သဗ္ဗလောကာ စ မေ မနော ဝုဋ္ဌဟိဿတိ, နိဗ္ဗာနပေါဏဉ္စ မေ မာနသံ ဘဝိဿတိ, သံယောဇနာ စ မေ ပဟာနံ ဂစ္ဆိဿန္တိ [ဂစ္ဆန္တိ (ဿာ. ပီ. က.)] , ပရမေန စ သာမညေန သမန္နာဂတော ဘဝိဿာမီ’တိ။ ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆ အာနိသံသေ သမ္ပဿမာနေန အလမေဝ ဘိက္ခုနာ သဗ္ဗသင်္ခါရေသု အနောဓိံ ကရိတွာ အနိစ္စသညံ ဥပဋ္ဌာပေတု”န္တိ။ သတ္တမံ။

၈. ဥက္ခိတ္တာသိကသုတ္တံ

၁၀၃. “ဆ, ဘိက္ခဝေ, အာနိသံသေ သမ္ပဿမာနေန အလမေဝ ဘိက္ခုနာ သဗ္ဗသင်္ခါရေသု အနောဓိံ ကရိတွာ ဒုက္ခသညံ ဥပဋ္ဌာပေတုံ။ ကတမေ ဆ? ‘သဗ္ဗသင်္ခါရေသု စ မေ နိဗ္ဗိဒသညာ ပစ္စုပဋ္ဌိတာ ဘဝိဿတိ, သေယျထာပိ ဥက္ခိတ္တာသိကေ ဝဓကေ။ သဗ္ဗလောကာ စ မေ မနော ဝုဋ္ဌဟိဿတိ, နိဗ္ဗာနေ စ သန္တဒဿာဝီ ဘဝိဿာမိ, အနုသယာ စ မေ သမုဂ္ဃာတံ ဂစ္ဆိဿန္တိ [ဂစ္ဆန္တိ (ပီ. က.)] , ကိစ္စကာရီ စ ဘဝိဿာမိ, သတ္ထာ စ မေ ပရိစိဏ္ဏော ဘဝိဿတိ မေတ္တာဝတာယာ’တိ။ ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆ အာနိသံသေ သမ္ပဿမာနေန အလမေဝ ဘိက္ခုနာ သဗ္ဗသင်္ခါရေသု အနောဓိံ ကရိတွာ ဒုက္ခသညံ ဥပဋ္ဌာပေတု”န္တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. အတမ္မယသုတ္တံ

၁၀၄. “ဆ, ဘိက္ခဝေ, အာနိသံသေ သမ္ပဿမာနေန အလမေဝ ဘိက္ခုနာ သဗ္ဗဓမ္မေသု အနောဓိံ ကရိတွာ အနတ္တသညံ ဥပဋ္ဌာပေတုံ။ ကတမေ ဆ? သဗ္ဗလောကေ စ အတမ္မယော ဘဝိဿာမိ, အဟင်္ကာရာ စ မေ ဥပရုဇ္ဈိဿန္တိ, မမင်္ကာရာ စ မေ ဥပရုဇ္ဈိဿန္တိ, အသာဓာရဏေန စ ဉာဏေန သမန္နာဂတော ဘဝိဿာမိ, ဟေတု စ မေ သုဒိဋ္ဌော ဘဝိဿတိ, ဟေတုသမုပ္ပန္နာ စ ဓမ္မာ။ ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆ အာနိသံသေ သမ္ပဿမာနေန အလမေဝ ဘိက္ခုနာ သဗ္ဗဓမ္မေသု အနောဓိံ ကရိတွာ အနတ္တသညံ ဥပဋ္ဌာပေတု”န္တိ။ နဝမံ။

၁၀. ဘဝသုတ္တံ

၁၀၅. “တယောမေ , ဘိက္ခဝေ, ဘဝါ ပဟာတဗ္ဗာ, တီသု သိက္ခာသု သိက္ခိတဗ္ဗံ။ ကတမေ တယော ဘဝါ ပဟာတဗ္ဗာ? ကာမဘဝေါ, ရူပဘဝေါ, အရူပဘဝေါ – ဣမေ တယော ဘဝါ ပဟာတဗ္ဗာ။ ကတမာသု တီသု သိက္ခာသု သိက္ခိတဗ္ဗံ? အဓိသီလသိက္ခာယ, အဓိစိတ္တသိက္ခာယ, အဓိပညာသိက္ခာယ – ဣမာသု တီသု သိက္ခာသု သိက္ခိတဗ္ဗံ။ ယတော ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ဣမေ တယော ဘဝါ ပဟီနာ ဟောန္တိ, ဣမာသု စ တီသု သိက္ခာသု သိက္ခိတသိက္ခော ဟောတိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အစ္ဆေစ္ဆိ တဏှံ, ဝိဝတ္တယိ သံယောဇနံ, သမ္မာ မာနာဘိသမယာ အန္တမကာသိ ဒုက္ခဿာ”တိ။ ဒသမံ။

၁၁. တဏှာသုတ္တံ

၁၀၆. ''တိဿော ဣမာ, ဘိက္ခဝေ, တဏှာ ပဟာတဗ္ဗာ, တယော စ မာနာ။ ကတမာ တိဿော တဏှာ ပဟာတဗ္ဗာ? ကာမတဏှာ, ဘဝတဏှာ, ဝိဘဝတဏှာ – ဣမာ တိဿော တဏှာ ပဟာတဗ္ဗာ။ ကတမေ တယော မာနာ ပဟာတဗ္ဗာ? မာနော, ဩမာနော, အတိမာနော – ဣမေ တယော မာနာ ပဟာတဗ္ဗာ။ ယတော ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ဣမာ တိဿော တဏှာ ပဟီနာ ဟောန္တိ, ဣမေ စ တယော မာနာ; အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အစ္ဆေစ္ဆိ တဏှံ, ဝိဝတ္တယိ သံယောဇနံ, သမ္မာ မာနာဘိသမယာ အန္တမကာသိ ဒုက္ခဿာ''တိ။ ဆဋ္ဌံ။

အာနိသံသဝဂ္ဂေါ ဒသမော။ [ပဉ္စမော (သျာ. က.)]

တဿုဒ္ဒာနံ –

ဟတုဘာတေ အာနိသံသော၊ အနိစ္စဒုက္ခအနတ္တတော။
နိဗ္ဗာနံ အနဝတ္ထိ၊ ဥက္ခိတ္တာသိ အတမ္မယော။
ဘဝ တဏှာယေကာ ဒသာတိ။

ဒုတိယပဏ္ဏာသကံ သမတ္တံ။

၁၁. တိကဝဂ္ဂေါ

၁. ရာဂသုတ္တံ

၁၀၇. ''တယောမေ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ။ ကတမေ တယော? ရာဂေါ, ဒေါသော, မောဟော။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တယော ဓမ္မာ။ ဣမေသံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တိဏ္ဏံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ တယော ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။ ကတမေ တယော? ရာဂဿ ပဟာနာယ အသုဘာ ဘာဝေတဗ္ဗာ, ဒေါသဿ ပဟာနာယ မေတ္တာ ဘာဝေတဗ္ဗာ, မောဟဿ ပဟာနာယ ပညာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။ ဣမေသံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တိဏ္ဏံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ ဣမေ တယော ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ''တိ။ ပဌမံ။

၂. ဒုစ္စရိတသုတ္တံ

၁၀၈. ''တယောမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ။ ကတမေ တယော? ကာယဒုစ္စရိတံ, ဝစီဒုစ္စရိတံ, မနောဒုစ္စရိတံ။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တယော ဓမ္မာ။ ဣမေသံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တိဏ္ဏံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ တယော ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။ ကတမေ တယော? ကာယဒုစ္စရိတဿ ပဟာနာယ ကာယသုစရိတံ ဘာဝေတဗ္ဗံ, ဝစီဒုစ္စရိတဿ ပဟာနာယ ဝစီသုစရိတံ ဘာဝေတဗ္ဗံ, မနောဒုစ္စရိတဿ ပဟာနာယ မနောသုစရိတံ ဘာဝေတဗ္ဗံ။ ဣမေသံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တိဏ္ဏံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ ဣမေ တယော ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ''တိ။ ဒုတိယံ။

၃. ဝိတက္ကသုတ္တံ

၁၀၉. ''တယောမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ။ ကတမေ တယော? ကာမဝိတက္ကော, ဗျာပာဒဝိတက္ကော, ဝိဟိံသာဝိတက္ကော။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တယော ဓမ္မာ။ ဣမေသံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တိဏ္ဏံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ တယော ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။ ကတမေ တယော? ကာမဝိတက္ကဿ ပဟာနာယ နေက္ခမ္မဝိတက္ကော ဘာဝေတဗ္ဗော, ဗျာပာဒဝိတက္ကဿ ပဟာနာယ အဗျာပာဒဝိတက္ကော ဘာဝေတဗ္ဗော, ဝိဟိံသာဝိတက္ကဿ ပဟာနာယ အဝိဟိံသာဝိတက္ကော ဘာဝေတဗ္ဗော။ ဣမေသံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တိဏ္ဏံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ ဣမေ တယော ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ''တိ။ တတိယံ။

၄. သညာသုတ္တံ

၁၁၀. ''တယောမေ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ။ ကတမေ တယော? ကာမသညာ, ဗျာပာဒသညာ, ဝိဟိံသာသညာ။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တယော ဓမ္မာ။ ဣမေသံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တိဏ္ဏံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ တယော ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။ ကတမေ တယော? ကာမသညာယ ပဟာနာယ နေက္ခမ္မသညာ ဘာဝေတဗ္ဗာ, ဗျာပာဒသညာယ ပဟာနာယ အဗျာပာဒသညာ ဘာဝေတဗ္ဗာ, ဝိဟိံသာသညာယ ပဟာနာယ အဝိဟိံသာသညာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။ ဣမေသံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တိဏ္ဏံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ ဣမေ တယော ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ''တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. ဓာတုသုတ္တံ

၁၁၁. ''တယောမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ။ ကတမေ တယော? ကာမဓာတု, ဗျာပာဒဓာတု, ဝိဟိံသာဓာတု။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တယော ဓမ္မာ။ ဣမေသံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တိဏ္ဏံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ တယော ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။ ကတမေ တယော? ကာမဓာတုယာ ပဟာနာယ နေက္ခမ္မဓာတု ဘာဝေတဗ္ဗာ, ဗျာပာဒဓာတုယာ ပဟာနာယ အဗျာပာဒဓာတု ဘာဝေတဗ္ဗာ, ဝိဟိံသာဓာတုယာ ပဟာနာယ အဝိဟိံသာဓာတု ဘာဝေတဗ္ဗာ။ ဣမေသံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တိဏ္ဏံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ ဣမေ တယော ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ''တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. အဿာဒသုတ္တံ

၁၁၂. ''တယောမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ။ ကတမေ တယော? အဿာဒဒိဋ္ဌိ, အတ္တာနုဒိဋ္ဌိ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တယော ဓမ္မာ။ ဣမေသံ ခေါ , ဘိက္ခဝေ, တိဏ္ဏံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ တယော ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။ ကတမေ တယော? အဿာဒဒိဋ္ဌိယာ ပဟာနာယ အနိစ္စသညာ ဘာဝေတဗ္ဗာ, အတ္တာနုဒိဋ္ဌိယာ ပဟာနာယ အနတ္တသညာ ဘာဝေတဗ္ဗာ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ ပဟာနာယ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဘာဝေတဗ္ဗာ ။ ဣမေသံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တိဏ္ဏံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ ဣမေ တယော ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ''တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. အရတိသုတ္တံ

၁၁၃. ''တယောမေ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ။ ကတမေ တယော? အရတိ, ဝိဟိံသာ [ဝိဟေသာ (က.)], အဓမ္မစရိယာ။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တယော ဓမ္မာ။ ဣမေသံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တိဏ္ဏံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ တယော ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။ ကတမေ တယော? အရတိယာ ပဟာနာယ မုဒိတာ ဘာဝေတဗ္ဗာ, ဝိဟိံသာယ ပဟာနာယ အဝိဟိံသာ ဘာဝေတဗ္ဗာ, အဓမ္မစရိယာယ ပဟာနာယ ဓမ္မစရိယာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။ ဣမေသံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တိဏ္ဏံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ ဣမေ တယော ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ''တိ။ သတ္တမံ။

၈. သန္တုဋ္ဌိတာသုတ္တံ

၁၁၄. ''တယောမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ။ ကတမေ တယော? အသန္တုဋ္ဌိတာ, အသမ္ပဇညံ, မဟိစ္ဆတာ။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တယော ဓမ္မာ။ ဣမေသံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တိဏ္ဏံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ တယော ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။ ကတမေ တယော? အသန္တုဋ္ဌိတာယ ပဟာနာယ သန္တုဋ္ဌိတာ ဘာဝေတဗ္ဗာ, အသမ္ပဇညဿ ပဟာနာယ သမ္ပဇညံ ဘာဝေတဗ္ဗံ, မဟိစ္ဆတာယ ပဟာနာယ အပ္ပိစ္ဆတာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။ ဣမေသံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တိဏ္ဏံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ ဣမေ တယော ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ''တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ဒောဝစဿတာသုတ္တံ

၁၁၅. ''တယောမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ။ ကတမေ တယော? ဒောဝစဿတာ, ပာပမိတ္တတာ, စေတသော ဝိက္ခေပေါ။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တယော ဓမ္မာ။ ဣမေသံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တိဏ္ဏံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ တယော ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။ ကတမေ တယော? ဒောဝစဿတာယ ပဟာနာယ သောဝစဿတာ ဘာဝေတဗ္ဗာ, ပာပမိတ္တတာယ ပဟာနာယ ကလျာဏမိတ္တတာ ဘာဝေတဗ္ဗာ, စေတသော ဝိက္ခေပဿ ပဟာနာယ အာနာပာနဿတိ ဘာဝေတဗ္ဗာ။ ဣမေသံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တိဏ္ဏံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ ဣမေ တယော ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ''တိ။ နဝမံ။

၁၀. ဥဒ္ဓစ္စသုတ္တံ

၁၁၆. ''တယောမေ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ။ ကတမေ တယော? ဥဒ္ဓစ္စံ, အသံဝရော, ပမာဒော။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တယော ဓမ္မာ။ ဣမေသံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တိဏ္ဏံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ တယော ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။ ကတမေ တယော? ဥဒ္ဓစ္စဿ ပဟာနာယ သမထော ဘာဝေတဗ္ဗော, အသံဝရဿ ပဟာနာယ သံဝရော ဘာဝေတဗ္ဗော, ပမာဒဿ ပဟာနာယ အပ္ပမာဒော ဘာဝေတဗ္ဗော။ ဣမေသံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တိဏ္ဏံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ ဣမေ တယော ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ''တိ။ ဒသမံ။

တိကဝဂ္ဂေါ ဧကာဒသမော။ [ပဉ္စမော (သျာ.)]

တဿုဒ္ဒာနံ –

ရာဂဒုစ္စရိတဝိတက္က၊ သညာ ဓာတူတိ ဝုစ္စတိ။
အဿာဒအရတိတုဋ္ဌိ၊ ဒုဝေ စ ဥဒ္ဓစ္စေန ဝဂ္ဂေါတိ။

၁၂. သာမညဝဂ္ဂေါ

၁. ကာယာနုပဿီသုတ္တံ

၁၁၇. “ဆ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရိတုံ။ ကတမေ ဆ? ကမ္မာရာမတံ, ဘဿာရာမတံ, နိဒ္ဒာရာမတံ, သင်္ဂဏိကာရာမတံ, ဣန္ဒြိယေသု အဂုတ္တဒွါရတံ, ဘောဇနေ အမတ္တညုတံ။ ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆ ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရိတုံ။

“ဆ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရိတုံ။ ကတမေ ဆ? ကမ္မာရာမတံ, ဘဿာရာမတံ, နိဒ္ဒာရာမတံ, သင်္ဂဏိကာရာမတံ, ဣန္ဒြိယေသု အဂုတ္တဒွါရတံ, ဘောဇနေ အမတ္တညုတံ – ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆ ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရိတု”န္တိ။ ပဌမံ။

၂. ဓမ္မာနုပဿီသုတ္တံ

၁၁၈. “ဆ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော အဇ္ဈတ္တံ ကာယေ။ပေ.။ ဗဟိဒ္ဓာ ကာယေ။ပေ.။ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာ ကာယေ။ပေ.။ အဇ္ဈတ္တံ ဝေဒနာသု။ပေ.။ ဗဟိဒ္ဓာ ဝေဒနာသု။ပေ.။ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာ ဝေဒနာသု။ပေ.။ အဇ္ဈတ္တံ စိတ္တေ။ပေ.။ ဗဟိဒ္ဓာ စိတ္တေ။ပေ.။ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာ စိတ္တေ။ပေ.။ အဇ္ဈတ္တံ ဓမ္မေသု။ပေ.။ ဗဟိဒ္ဓာ ဓမ္မေသု။ပေ.။ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရိတုံ။ ကတမေ ဆ? ကမ္မာရာမတံ, ဘဿာရာမတံ, နိဒ္ဒာရာမတံ, သင်္ဂဏိကာရာမတံ, ဣန္ဒြိယေသု အဂုတ္တဒွါရတံ , ဘောဇနေ အမတ္တညုတံ။ ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆ ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရိတု”န္တိ။ ဒုတိယံ။

၃. တပုဿသုတ္တံ

၁၁၉. “ဆဟိ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော တပုဿော [တပဿော (ပီ.) အ. နိ. ၁.၂၄၈] ဂဟပတိ တထာဂတေ နိဋ္ဌင်္ဂတော အမတဒ္ဒသော အမတံ သစ္ဆိကတွာ ဣရိယတိ။ ကတမေဟိ ဆဟိ? ဗုဒ္ဓေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန, ဓမ္မေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန, သင်္ဃေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန, အရိယေန သီလေန, အရိယေန ဉာဏေန, အရိယာယ ဝိမုတ္တိယာ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော တပုဿော ဂဟပတိ တထာဂတေ နိဋ္ဌင်္ဂတော အမတဒ္ဒသော အမတံ သစ္ဆိကတွာ ဣရိယတီ”တိ။ တတိယံ။

၄-၂၃. ဘလ္လိကာဒိသုတ္တာနိ

၁၂၀-၁၃၉. “ဆဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘလ္လိကော ဂဟပတိ။ပေ.။ သုဒတ္တော ဂဟပတိ အနာထပိဏ္ဍိကော။ စိတ္တော ဂဟပတိ မစ္ဆိကာသဏ္ဍိကော။ ဟတ္ထကော အာဠဝကော။ မဟာနာမော သက္ကော။ ဥဂ္ဂေါ ဂဟပတိ ဝေသာလိကော။ ဥဂ္ဂတော ဂဟပတိ။ သူရမ္ဗဋ္ဌော [သူရော အမ္ဗဋ္ဌော (က.)] ။ ဇီဝကော ကောမာရဘစ္စော။ နကုလပိတာ ဂဟပတိ။ တဝကဏ္ဏိကော ဂဟပတိ။ ပူရဏော ဂဟပတိ။ ဣသိဒတ္တော ဂဟပတိ။ သန္ဓာနော [သန္တာနော (က.)] ဂဟပတိ။ ဝိစယော [ဝိဇယော (သီ. သျာ. ပီ.)] ဂဟပတိ။ ဝိဇယမာဟိကော [ဝဇ္ဇိယမဟိတော (သီ. သျာ. ပီ.)] ဂဟပတိ။ မေဏ္ဍကော ဂဟပတိ ။ တသေဋ္ဌော ဥပာသကော။ အရိဋ္ဌော ဥပာသကော။ သာရဂ္ဂေါ [သာဒတ္တော (သျာ.)] ဥပာသကော တထာဂတေ နိဋ္ဌင်္ဂတော အမတဒ္ဒသော အမတံ သစ္ဆိကတွာ ဣရိယတိ။ ကတမေဟိ ဆဟိ? ဗုဒ္ဓေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန, ဓမ္မေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန, သင်္ဃေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန, အရိယေန သီလေန, အရိယေန ဉာဏေန, အရိယာယ ဝိမုတ္တိယာ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော သာရဂ္ဂေါ ဥပာသကော တထာဂတေ နိဋ္ဌင်္ဂတော အမတဒ္ဒသော အမတံ သစ္ဆိကတွာ ဣရိယတီ”တိ။ တေဝီသတိမံ။

သာမညဝဂ္ဂေါ ဒွါဒသမော။

၁၃. ရာဂပေယျာလံ

၁၄၀. ‘‘ရာဂဿ , ဘိက္ခဝေ, အဘိညာယ ဆ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။ ကတမေ ဆ? ဒဿနာနုတ္တရိယံ , သဝနာနုတ္တရိယံ, လာဘာနုတ္တရိယံ, သိက္ခာနုတ္တရိယံ, ပါရိစရိယာနုတ္တရိယံ, အနုဿတာနုတ္တရိယံ။ ရာဂဿ, ဘိက္ခဝေ, အဘိညာယ ဣမေ ဆ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ’’တိ။

၁၄၁. ‘‘ရာဂဿ, ဘိက္ခဝေ, အဘိညာယ ဆ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။ ကတမေ ဆ? ဗုဒ္ဓါနုဿတိ, ဓမ္မာနုဿတိ, သင်္ဃာနုဿတိ, သီလာနုဿတိ, စာဂါနုဿတိ, ဒေဝတာနုဿတိ။ ရာဂဿ, ဘိက္ခဝေ, အဘိညာယ ဣမေ ဆ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ’’တိ။

၁၄၂. ‘‘ရာဂဿ, ဘိက္ခဝေ, အဘိညာယ ဆ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။ ကတမေ ဆ? အနိစ္စသညာ, အနိစ္စေ ဒုက္ခသညာ, ဒုက္ခေ အနတ္တသညာ, ပဟာနသညာ, ဝိရာဂသညာ, နိရောဓသညာ။ ရာဂဿ, ဘိက္ခဝေ, အဘိညာယ ဣမေ ဆ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ’’တိ။

၁၄၃-၁၆၉. ‘‘ရာဂဿ, ဘိက္ခဝေ, ပရိညာယ။ပေ။ ပရိက္ခယာယ။ ပဟာနာယ။ ခယာယ။ ဝယာယ။ ဝိရာဂာယ။ နိရောဓာယ။ စာဂါယ။ ပဋိနိဿဂ္ဂါယ ဆ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ’’။

၁၇၀-၆၄၉. ‘‘ဒေါသဿ။ပေ။ မောဟဿ။ ကောဓဿ။ ဥပနာဟဿ။ မက္ခဿ။ ပဠာသဿ။ ဣဿာယ။ မစ္ဆရိယဿ။ မာယာယ။ သာဌေယျဿ။ ထမ္ဘဿ။ သာရမ္ဘဿ။ မာနဿ။ အတိမာနဿ။ မဒဿ။ ပမာဒဿ အဘိညာယ။ပေ။ ပရိညာယ။ ပရိက္ခယာယ။ ပဟာနာယ။ ခယာယ။ ဝယာယ။ ဝိရာဂါယ။ နိရောဓာယ။ စာဂါယ။ ပဋိနိဿဂ္ဂါယ ဣမေ ဆ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ’’တိ။ ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။

ရာဂပေယျာလံ နိဋ္ဌိတံ။

ဆက္ကနိပါတပါဠိ နိဋ္ဌိတာ။